

วารสาร

ราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

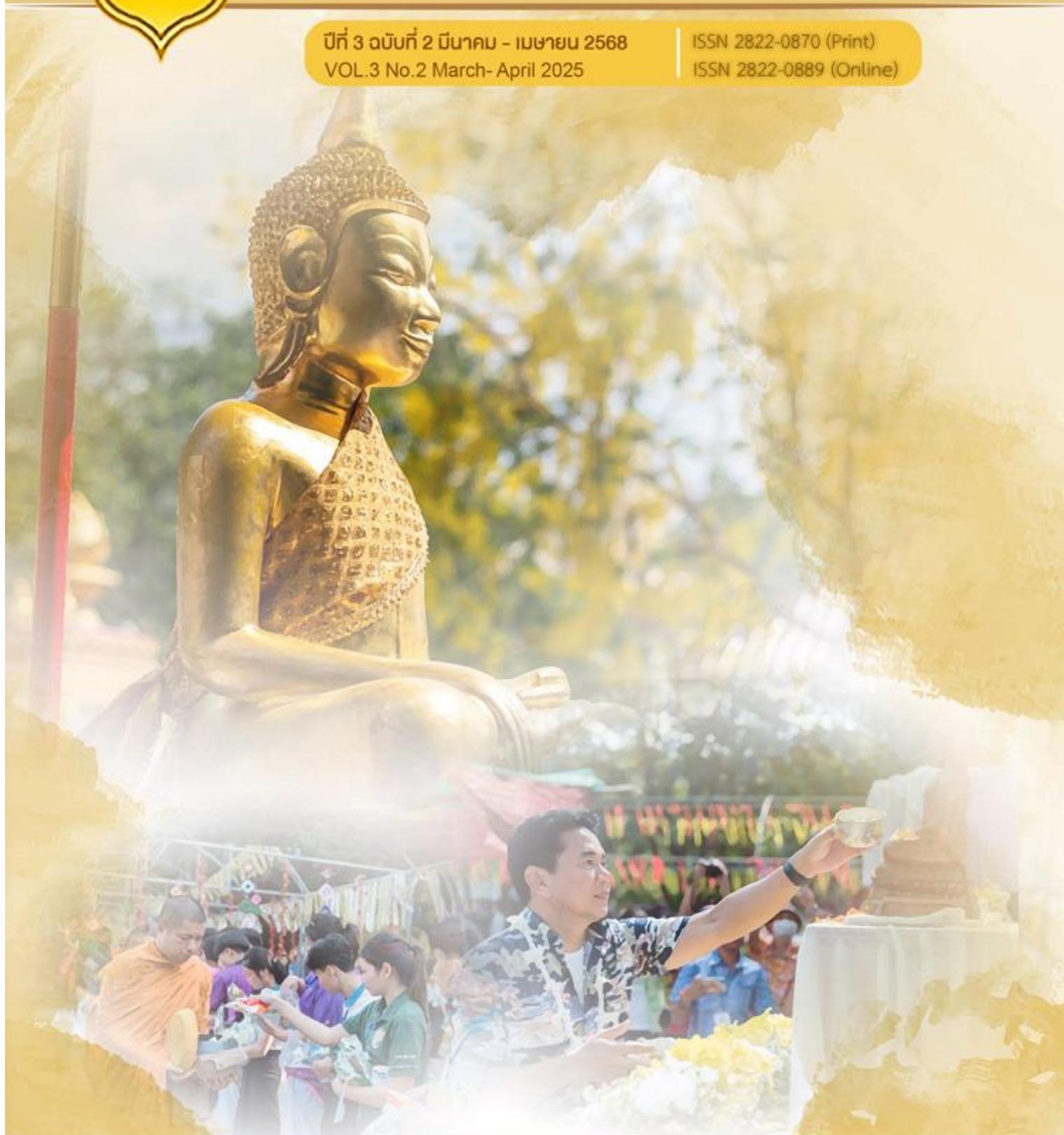
Journal of Academic Surindra Rajabhat

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 มีนาคม - เมษายน 2568

VOL.3 No.2 March-April 2025

ISSN 2822-0870 (Print)

ISSN 2822-0889 (Online)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

SURINDRA RAJABHAT UNIVERSITY

กำหนดเผยแพร่ :

วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ | Journal of Academic Surindra Rajabhat
ISSN 2822-0870 (Print) | ISSN 2822-0889 (Online)

มีกำหนดเผยแพร่ปีละ 6 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์) ฉบับที่ 2 (มีนาคม-เมษายน) ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม-มิถุนายน)
ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม-สิงหาคม) ฉบับที่ 5 (กันยายน-ตุลาคม) และฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม)

วัตถุประสงค์ :

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการทางสาขาวิชา
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษา การบริหารจัดการ การบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอ
ทางออกของปัญหาให้แก่ท้องถิ่น สังคม ประเทศ

เงื่อนไขการตีพิมพ์ :

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) จากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสาม
ท่าน โดยบทความผู้ตีพิมพ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละหนึ่งท่าน หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกอย่างน้อย
น้อยสองท่าน ส่วนบทความผู้ตีพิมพ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่
เกี่ยวข้องจากหลากหลายสถาบัน และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้ตีพิมพ์
บทความและผู้ตีพิมพ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่
พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร ทั้งนี้ บทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือ
สิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้ตีพิมพ์อื่นที่ปรากฏในสิ่ง
ตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้ตีพิมพ์ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อกองบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการ
ตีพิมพ์ สำหรับที่คณะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้ เป็นของผู้ตีพิมพ์แต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง สุขทอง อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

บรรณาธิการ : รองศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม | อาจารย์ ดร.วิจิตรา โพธิสาร

กองบรรณาธิการ :

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพัฒน์ ลาภจิตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์พันธ์ ผึ้งผาย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวรรตน์ นิธิชัยอนันต์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัทธา วัชระสุน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายฝน ทดทะศรี
อาจารย์ปิยพร สีสันต์

หน่วยงานภายนอก :

รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.อัศพรพล เนื้อไม้หอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.เอมอร แสนภูวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนมภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ทองทิพย์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุเทน วัชรชีโนรส	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
อาจารย์ ดร.วีไลลักษณ์ ชาวสอาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

กองเลขานุการวารสาร :

เลขานุการ : อาจารย์วิเชียร พรหมแก้ว
ผู้ช่วยเลขานุการ : นางนิรดา งามพานิชกิจ
ศิลปกรรม : นายณัฐนันท์ แสงสว่าง / นายอนันต์ แสงวงมี
ฝ่ายประชาสัมพันธ์ : นางสาวสุปราณี บุญรอด
Fast-track Indexing System & DOI : นายทศพล คำชู / นายอธิมาตร เพิ่มพูน

สำนักงาน :

กองบรรณาธิการวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ
ฝ่ายยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 31 ชั้น 2
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
โทรศัพท์/โทรสาร 044 710 000, 091 835 8558, 088 723 5944
<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru>
E-mail : jasrru@srru.ac.th
ISSN 2822-0870 (Print)
ISSN 2822-0889 (Online)

บทบรรณาธิการ (Editorial)

วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ เป็นวารสารทางวิชาการที่ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ประเมินคุณภาพวารสารรอบที่ 5 อยู่ในกลุ่มที่ 2 (Tier 2) ตั้งแต่ 2568-2572 แต่ทั้งนี้กองบรรณาธิการได้ใช้รูปแบบการนำเสนอบทความพร้อมกับข้อเสนอแนะสำหรับผู้นิพนธ์ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เข้มข้นเช่นเดียวกันทุกฉบับโดยเฉพาะวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ ตั้งแต่ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 เป็นต้นไป ทางวารสารได้ปรับปรุงและพัฒนาารูปแบบการเขียนบทความให้มีมาตรฐานครอบคลุมประเด็นสำคัญและสะดวกต่อผู้ศึกษา การอ้างอิงแบบ APA style version 7th edition ให้มีความทันสมัย เพิ่มเติมจริยธรรมและจรรยาบรรณ โดยเฉพาะการตรวจสอบความซ้ำซ้อนของบทความ การระบุจำนวนผู้นิพนธ์ เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพวารสารและยกระดับขั้นสู่ฐานข้อมูลสากล อนึ่ง ในห้วงของการเผยแพร่ฉบับนี้อยู่ในช่วงของเทศกาลสงกรานต์ซึ่งเป็นประเพณีอันงดงามของไทย ทางกองบรรณาธิการจึงขอแนะนำเสนอผ่านปกวารสารอีกช่องทางหนึ่งรักษาสืบสานประเพณีอันงดงามของไทยสืบไป

โดยบทความในวารสารฉบับนี้มีผู้นิพนธ์มาจากหลากหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ซึ่งผลงานทางวิชาการดังกล่าวทางกองบรรณาธิการได้จัดส่งไปให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) จำนวน 3 ท่าน พิจารณาแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการเผยแพร่ทางวิชาการที่มาจากหลากหลายหน่วยงานของแต่ละสาขาเป็นผู้พิจารณาเพื่อความสมบูรณ์ของบทความ และมอบให้ผู้นิพนธ์นำบทความไปปรับปรุงแก้ไขเป็นการเรียบร้อยแล้วก่อนการตีพิมพ์ตามกติกาและรูปแบบการตีพิมพ์เผยแพร่

ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ในวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและตรวจสอบบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน
บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
กองบรรณาธิการ (Editorial Board)	I
บทบรรณาธิการ (Editorial)	III
บทความวิจัย (Research Articles)	
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับความผูกพันต่อองค์กรของครูใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 The Relationship Between Creative Leadership and Commitment to Teacher's Organizations in Educational Institutions Under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 ธัชกร มโนวงศ์, อำนวย ทองโปร่ง Thatchakorn Manowong, Amnuay Thongprong	1-16
การประเมินความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี Needs Assessment of Classroom Action Research Among Pre-service Teachers in the Faculty of Education at Kanchanaburi Rajabhat University ภูชิต ภูขำนิ, จุฑามาศ แสงงาม, จุฑาภรณ์ มาสันเทียะ Puchit Puchumni, Juthamas Saengngam, Chuthaporn Masantiah	17-28
การพัฒนาหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานวิชาฉันทศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน มิตร (ฝ่ายประถม) The Development of Electronic Comic Book for Promoting the Basic Practical Skill in Chanta Suksa Subject for Grade 1 Students in Primary School at Srinakharinwirot University : Prasarnmit Demonstration (Elementary) พิไลพร หวังทรัพย์ทวี, ณกฤติ พิศาลสารกิจ Pilaiporn Wangsaptawee, Nakrit Pisarnsarakit	29-42
การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) The Development of Multimedia Electronic Book in Inquiry-base learning Thailand's Geography of Grade 2 Students in Primary School at Srinakharinwirot University: Prasarnmit Demonstration School (Elementary) เฉลิมชนม์ กรีหิรัญ Chalermchon Kreehirun	43-56

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น เพื่อส่งเสริมทักษะท่า รำโขม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) The effect of learning management using digital media to promote dance skills in studying Khon for Grade 4 Students in Primary School at Srinakharinwirot University; Prasarnit Demonstration School (elementary) เสฏฐวุฒิ บรรดาศักดิ์ , ชนินันท์ ยอดนาม Sedtavud Bundasak, Chaninun Yodnum	57-70
อิทธิพลของการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียและการรับรู้ตราสินค้าต่อความตั้งใจซื้อในร้านอาหาร ขนมเส้นคุณย่า The Influence of Social Media Word of Mouth and Brand Awareness on Purchase Intention toward Kanom Sen Khun Ya Restaurant ชินภัทร บุตรโคตร, ปรียาวรรณ จอมประเสริฐ, พลอยชยา มนะเสน, อนันต์ชัย ศรีสุข, ทัชชกร สัมมะสุต Chinnaphat Buttakot, Preeyawat Jomprasert, Ploychaya Manasen, Anantachai Srisook, Touchakorn Sammasut	71-86
พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลและความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจ ของหน่วยงาน ราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง The Information exposure behavior and satisfaction of followers of a Facebook fan page of a government agency at the ministry level สุทธินันท์ ไทยประดิษฐ์, ธัญปวีณ์ รัตน์พงศ์พร Suttinun Thaipradis, Tunpawee Ratpongorn	87-100
ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว The relationship between professional management and academic administration under the SaKaeo Secondary Educational Service Area Office กมลทิพย์ อูสารัมย์, อำนวย ทองโปร่ง Kamontip Usaram, Amnuay Thongprong	101-112
พฤติกรรมการออมเงินของกำลังพลทหารเรือต่อเป้าหมายทางการเงินตามแนวคิด ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ Saving Behavior of Royal Thai Naval Personnel in Relation to Financial Goals Based on Maslow's Hierarchy of Needs ธวัลพร มะรินทร์, ธวัชชัย เทียนบุญสง Thawanporn Marin, Thawatchai Thianboonsong	113-126
การบริหารงานการเงินการคลังที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลัง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ Financial Management that Affects the Performance of the Treasury Personnel of Local Government Organizations in Surin Province	127-140

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
นภัสวรรณ โพธิ์สิทธิ์, ชนม์ณัฐชา กังวานศุภพันธ์, ปีย์วรา พานิชวิทิตกุล Napassawan Phosit, Chonnatcha Kungwansupaphan, Peevara Parnitvitidkun บทบาทอิทธิพลตัวแปรคั่นกลางพหุขนานของปัจจัยที่มีปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่าง การสอน สู่ผลการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ The Role of Parallel Multiple Mediation Variable Effect of Relative Factors on Teaching and Learning Outcomes of the Students in Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences Buriram Rajabhat University ธนพัฒน์ จงมีสุข, ธัญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ, สถาพร วิชัยรัมย์ Thanapat Jongmeesuk, Thanyarat Puttipongchaichan, Sathaporn Vichairam การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น An Analysis of the Relationship Between Physical Fitness and Volleyball Performance Achievement Among Lower Secondary School Students ชลธิชา แก้วมี, โสภิตา ทองรอด Chonthicha Kaewmee, Thongrod Sopida	141-154
บทความวิชาการ (Academic Articles)	
จุดเน้นเชิงสาระและจุดเน้นเชิงกระบวนการของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ ยั่งยืน: กรณีศึกษาวิปฏิบัติที่เป็นเลิศของ โรงเรียนประดู่แก้วประชาสรรค์ จังหวัดสุรินทร์ Substantive Emphasis and Procedural Emphasis of Environmental Education Schools for Sustainable Development: A Best Practice Case Study of Pradu Kaew Prachasan School, Surin Province อนูรักษ์ นิลหุด, เจษฎา ลาภจิตร, สุมาลี วงค์หอม, สุจิตรา สังข์เงิน, มณฑกานต์ จารัตน์, สุนันทา ศิลปวิเศษ Anurak Ninlahoot, Jessada Lapjitr, Wonghom Sumalee , Sujittra Sangngern, Monthakan Jarat, Sunanta Sinlapawiset	169-182
การวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำของสิทธิรักษาพยาบาลในประเทศไทย Analysis of the Inequality of Healthcare Rights in Thailand ศิวรุฒ ลายคราม, เด่นคุณ ธรรมนิตย์ชยุต, ณัฐพล บัวเงิน, พีระพัฒน์ ปลื้มใจ Siwarut Laikram, Denkhun Thummanitchayuth, Nodtapol Buangern, Peerapat Pluemjai	183-194
การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชน Product design for the community ยุทธศักดิ์ สันตมาศ Yutthasak Santhamat	195-206

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
ภาคผนวก (Appendix)	
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ	207
หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์เพื่อตีพิมพ์ ในวารสาร	208-220
จริยธรรมของการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน	221-223
นโยบายการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI Policy)	224-225
แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ ลงวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ	226

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับความผูกพันต่อองค์กรของครู
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2
The Relationship Between Creative Leadership and Commitment to
Teacher's Organizations in Educational Institutions Under the Secondary
Educational Service Area Office Bangkok 2

ธัชกร มโนวงศ์^{1*}, และ อำนวย ทองโปร่ง²

Thatchakorn Manowong^{1*}, and Amnuay Thongprong²

¹⁻²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : 6614470023@rumail.ru.ac.th

DOI : 10.14456/jasru.2025.7

Received : February 23, 2025; Revised : April 7, 2025; Accepted : April 8, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

ที่มาและวัตถุประสงค์ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ ความผูกพันต่อองค์กรของครู ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 รวมถึง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสองปัจจัยนี้ วิธีการวิจัย ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลจาก ครูจำนวน 357 คน ที่สุ่มตัวอย่างจาก 6 สหวิทยาเขต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD), และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า

1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารอยู่ในระดับสูง 2) ความผูกพันต่อองค์กรของครูอยู่ในระดับสูงสุด 3) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์กรของครู ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ดังนั้น การส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ในโรงเรียนอาจเป็นกลยุทธ์ที่ช่วยเพิ่ม ความผูกพันต่อองค์กรของครู และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา

คำสำคัญ (Keywords) : ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ความผูกพันต่อองค์กรของครู, ความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์กับความผูกพัน

Abstract

This research aims to study the creative leadership of school administrator's and the organizational commitment of teachers in the Secondary Educational Service Area Office

Citation : Manowong, T., & Thongprong, A. (2025). The relationship between creative leadership and commitment to

teacher's organizations in educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok

2. Journal of Academic Surindra Rajabhat, 3(2), 1-16. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.7>

Bangkok 2. It also seeks to examine the relationship between these two factors. This study employed a quantitative research approach. Data were collected from 357 teacher's who were randomly selected from six educational clusters. The data were analyzed using the mean (\bar{x}), standard deviation (SD), and Pearson's correlation coefficient.

The research findings are as follows :

- 1) The principal's creative leadership was at a high level.
- 2) Teacher's organizational commitment was at the highest level.
- 3) The principal's creative leadership had a significantly positive correlation with

Teacher's organizational commitment at the .01 level of statistical significance.

Therefore, promoting creative leadership in schools may be a strategy to enhance teacher's organizational commitment and positively impact the quality of education.

Keywords : Creative Leadership, Teachers Organizational Commitment, Relationship Between Creative Leadership and Organizational Commitment

บทนำ (Introduction)

ภาวะผู้นำมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนองค์กร โดยเฉพาะในสถานศึกษา ซึ่งต้องการผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ กล้าตัดสินใจ และสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรในองค์กร เพื่อให้เกิดความผูกพัน ความร่วมมือ และแรงจูงใจในการทำงาน สามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานและการพัฒนาวิชาชีพ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยรวม (ธารปาง ต.วิเชียร, 2565) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาวะผู้นำ

เชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นรูปแบบภาวะผู้นำที่เน้นการริเริ่มนวัตกรรม การปรับตัวอย่างยืดหยุ่น และการสร้างบรรยากาศแห่งแรงบันดาลใจในการทำงาน ผู้นำที่มีลักษณะเช่นนี้ไม่เพียงแต่มีวิสัยทัศน์และกล้าตัดสินใจเท่านั้น แต่ยังสามารถส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรเกิดความไว้วางใจ พัฒนาแนวคิดใหม่ และเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 52 แห่ง พบว่า ครูจำนวนไม่น้อยประสบกับภาวะความไม่ผูกพันต่อองค์กร โดยมีสาเหตุหลักจากหลายปัจจัย ได้แก่ การขาดการสนับสนุนและขาดการรับฟังความคิดเห็นจากผู้บริหาร ขาดบทบาทในกิจกรรมของโรงเรียน ภาระงานที่มากเกินไป และขาดสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน โอกาสในการเติบโตทางวิชาชีพที่จำกัด ความไม่เป็นธรรมในระบบผลตอบแทน สภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่เอื้อต่อการเรียนการสอน และความขัดแย้งภายในองค์กร ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อขวัญกำลังใจและ

Citation : อัคร มโนวงศ์, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับความผูกพันต่อองค์กรของครูใน

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 1-16.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.7>

ประสิทธิภาพการทำงานของครูในระยะยาว ซึ่งอาจนำไปสู่การลาออก การขาดแรงจูงใจ และคุณภาพการเรียนการสอนที่ลดลง

เมื่อเปรียบเทียบกับระบบการศึกษาต่างประเทศ จะเห็นว่าประเด็นเรื่องความผูกพันของครูต่อสถานศึกษานั้นได้รับความสนใจอย่างมาก ตัวอย่างเช่น ในสหรัฐอเมริกา งานวิจัยของ RAND Corporation (2022) พบว่า 1 ใน 4 ของครูมีแนวโน้มลาออกจากวิชาชีพ โดยมีสาเหตุหลักจากความเครียดและการขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร ในสหราชอาณาจักร พบว่า อัตราการลาออกของครูในช่วง 5 ปีหลังจบการศึกษา ยังคงสูง โดยเฉพาะในโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมากหรือมีความต้องการพิเศษ รายงานยังชี้ว่าความเครียดจากงานและการขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ครูขาดความผูกพันต่อองค์กร (Weale, S., 2023)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ส่งผลต่อการสร้างและพัฒนาความรู้สึกละเอินและพฤติกรรม เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา ให้เกิดความผูกพันต่อสถานศึกษาซึ่งจะส่งผลถึงการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์ระดับความผูกพันต่อองค์กรของครู
3. เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับความผูกพันต่อองค์กรของครู

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (Creative Leadership) คือแนวคิดที่มุ่งให้ผู้นำสามารถคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมการคิดใหม่ ๆ และปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงในองค์กร โดยงานวิจัยของ Bass และ Avolio (1994) ระบุว่า ผู้นำที่มีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจสามารถกระตุ้นทีมงานให้พัฒนาความคิดใหม่ ๆ ขณะที่ Amabile (1996) ชี้ให้เห็นว่า บรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ช่วยเพิ่มศักยภาพในการสร้างนวัตกรรม ปัจจัยสำคัญของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ วิสัยทัศน์ จินตนาการ ความยืดหยุ่น และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งช่วยให้องค์กรสามารถเติบโตและแข่งขันได้ในยุคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และยังเป็นส่วนสำคัญในการบริหารการศึกษาที่ช่วยส่งเสริมนวัตกรรม การปรับตัว และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษา Bunnukul และ Mansaraneeyatham (2024) แนะนำว่าผู้บริหาร

Citation : Manowong, T., & Thongprong, A. (2025). The relationship between creative leadership and commitment to

teacher's organizations in educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok

2. Journal of Academic Surindra Rajabhat, 3(2), 1–16. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.7>

ควรพัฒนาทักษะนี้เพื่อเสริมการตัดสินใจและการจัดการเชิงกลยุทธ์ ขณะที่ Pensri และ Ruangsuwan (2023) เน้นให้ผู้ดูแลการศึกษาในระบบทางเลือกได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะผู้นำให้เหมาะสมกับพลวัตของสถาบัน

บทบาทของภาวะผู้นำเชิงเปลี่ยนแปลงในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในหมู่นักการศึกษาเป็นประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งที่ Zou และ Merritt (2022) เน้นย้ำ การศึกษาวิจัยในมหาวิทยาลัยของจีนแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีลักษณะเด่นคือวิสัยทัศน์ที่สร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการสนับสนุนแบบรายบุคคล มีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมสร้างสรรค์ของครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Worapongpat, Wongkumchai และ Anuwatpreecha (2024) ที่ยืนยันว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความจำเป็นสำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัยเพื่อยกระดับประสิทธิภาพของสถาบัน นอกจากนี้ Yasuttamathada และ Worapongpat (2025) แสดงให้เห็นว่ากลยุทธ์ภาวะผู้นำในมหาวิทยาลัยเปิดต้องได้รับการปรับให้เข้ากับความท้าทายเฉพาะตัวของการศึกษาระยะไกล โดยเน้นที่ความสามารถในการปรับตัวและความสามารถด้านดิจิทัล การศึกษาวิจัยเหล่านี้ร่วมกันชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงเปลี่ยนแปลงเป็นปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ช่วยให้ผู้บริหารสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้คณาจารย์และนักเรียนสำรวจแนวคิดใหม่ๆ

ทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องบูรณาการองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และเชิงเปลี่ยนแปลงเพื่อรับมือกับความท้าทายของการศึกษายุคใหม่ ตามที่ Siphai และ Siphai (2024) กล่าวไว้ ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความสามารถในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี และความร่วมมือของชุมชน จึงจะสามารถบริหารจัดการสถาบันการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bunnukul และ Mansaraneeyatham (2024) ที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องในบรรดาผู้นำด้านการศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว การศึกษาวิจัยเหล่านี้เน้นย้ำถึงความต้องการที่เพิ่มขึ้นของผู้บริหารด้านการศึกษาในการนำแนวทางความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมมาใช้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของสถาบันและส่งเสริมการเติบโตทางการศึกษาอย่างยั่งยืน การศึกษาวิจัยเหล่านี้จัดทำกรอบงานที่ครอบคลุมสำหรับการพัฒนารูปแบบความเป็นผู้นำด้านการศึกษาที่เหมาะสมกับความท้าทายในปัจจุบัน โดยการรวมมุมมองความเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์เชิงการเปลี่ยนแปลง และเชิงนวัตกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร

ความผูกพันต่อองค์กร (Organizational Commitment) มีความสำคัญอย่างมากในการสร้างความเชื่อมั่นและความเอื้ออาทรภายในองค์กร เมื่อบุคลากรขององค์กรมีความรับผิดชอบและมีสัมพันธ์กันอย่างมั่นคง จะช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายขององค์กรได้อย่างดี นอกจากนี้ ความผูกพันยังช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจจากส่วนต่าง ๆ ขององค์กร เช่น ครูและบุคลากรทางการศึกษา เจ้าหน้าที่ และผู้บริหาร ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างพัฒนาและ

Citation : อัคร มโนวงศ์, และ อำนวย ทองโปรง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับความผูกพันต่อองค์กรของครูใน

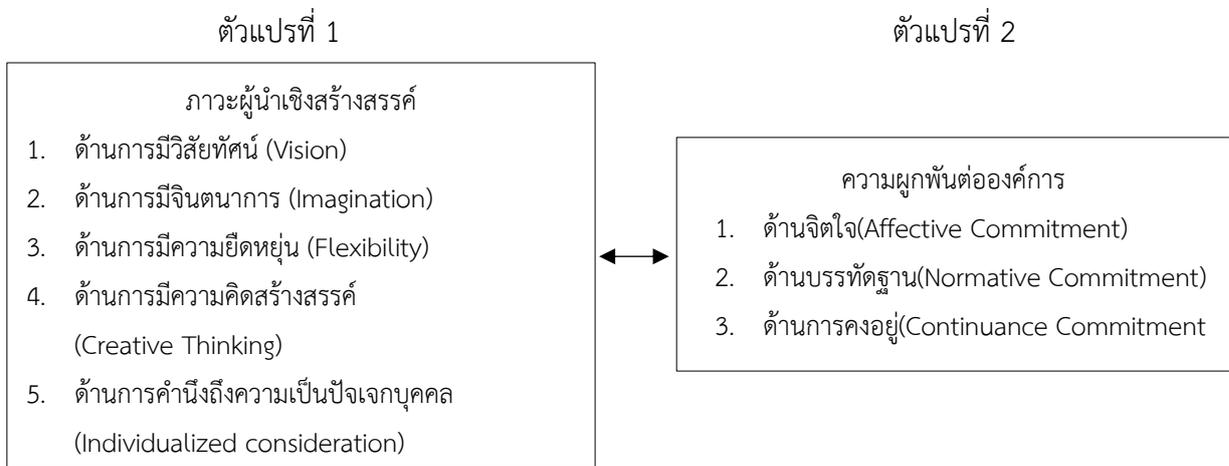

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 1-16.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.7>

ความสำเร็จขององค์กรในระยะยาว และยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความมั่นคงขององค์กร โดย Meyer และ Allen (1990) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรในสามมิติ ได้แก่ ความผูกพันเชิงอารมณ์ ซึ่งเกิดจากความรู้สึกผูกพันและความภาคภูมิใจในองค์กร ความผูกพันเชิงต่อเนื้อ ซึ่งเกิดจากการพิจารณาค่าตอบแทน ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ตลอดจนความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน หากต้องโยกย้ายออกจากองค์กร และ ความผูกพันเชิงบรรทัดฐาน ที่สะท้อนถึงความรู้สึกของบุคลากรว่าควรอยู่กับองค์กรด้วยเหตุผลทางจริยธรรม ซึ่งมีผลต่อแรงจูงใจและความตั้งใจในการทำงานของบุคลากร องค์กรที่สามารถเสริมสร้างความผูกพันของพนักงานได้จะมีแนวโน้มที่จะรักษาบุคลากรที่มีคุณค่า และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในระยะยาว

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) (ถ้ามี)

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จากสถานศึกษาจำนวนทั้งหมด 52 โรงเรียน จำนวน 5,534 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2567 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Cohen et al. (2018, p.206) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 357 คน

Citation : Manowong, T., & Thongprong, A. (2025). The relationship between creative leadership and commitment to

teacher's organizations in educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok
2. Journal of Academic Surindra Rajabhat, 3(2), 1-16. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.7>

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วน 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านจินตนาการ ด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล จำนวน 39 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรของครู มีลักษณะเป็นมาตราส่วน 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านการคงอยู่ และด้านบรรทัดฐาน จำนวน 22 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ ความผูกพันต่อองค์กรของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ (Best and Kahn, 1993 : 246-250) และสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ ความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product- Moment Correlation Coefficient) มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ถือว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .30 - .69 ถือว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ ต่ำกว่า .30 ถือว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ดังตารางที่ 1

Citation : อัคร มโนวงศ์, และ อำนวย ทองโปรง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับความผูกพันต่อองค์กรของครูใน

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 1-16.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.7>

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน (n = 324)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{x}	SD	ทักษะของครู	
			ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ (Vision)	4.44	0.60	มาก	3
2. ด้านการมีจินตนาการ (Imagination)	4.42	0.57	มาก	4
3. ด้านการมีความยืดหยุ่น (Flexibility)	4.48	0.52	มาก	1
4. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)	4.47	0.53	มาก	2
5. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized consideration)	4.48	0.53	มาก	1
รวม	4.46	0.52	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.46) เมื่อพิจารณา พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีความยืดหยุ่น (\bar{X} 4.48) และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (\bar{X} = 4.48) รองลงมาคือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (\bar{X} = 4.47) รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (\bar{X} = 4.44) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีจินตนาการ (\bar{X} = 4.42)

2. ผลการวิเคราะห์ความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ความผูกพันต่อองค์กรของครูโดยภาพรวมและรายด้าน (n = 324)

ความผูกพันต่อองค์กรของครู	\bar{x}	SD	ทักษะของครู	
			ระดับ	อันดับที่
1. ด้านจิตใจ (Affective Commitment)	4.53	0.49	มากที่สุด	2
2. ด้านบรรทัดฐาน (Normative Commitment)	4.53	0.46	มากที่สุด	2
3. ด้านการคงอยู่ (Continuance Commitment)	4.54	0.48	มากที่สุด	1
รวม	4.53	0.46	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความผูกพันต่อองค์กรของครูโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.53) เมื่อพิจารณาพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการคงอยู่ (\bar{X} = 4.54) รองลงมาคือ ด้านบรรทัดฐาน (\bar{X} = 4.53) และด้านจิตใจ (\bar{X} = 4.53) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ดังตารางที่ 3 ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครู

Citation : Manowong, T., & Thongprong, A. (2025). The relationship between creative leadership and commitment to

teacher's organizations in educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok

2. Journal of Academic Surindra Rajabhat, 3(2), 1-16. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.7>

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความผูกพันต่อองค์การของครู			
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y _{tot}
X ₁	0.73**	0.77**	0.71**	0.78**
X ₂	0.76**	0.78**	0.74**	0.80**
X ₃	0.74**	0.80**	0.77**	0.81**
X ₄	0.75**	0.78**	0.77**	0.81**
X ₅	0.75**	0.82**	0.76**	0.82**
X _{tot}	0.79**	0.84**	0.79**	0.85**

** แทน ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา(X_{tot}) กับความผูกพันต่อองค์การของครู (Y_{tot}) ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = 0.85^{**}$) หรือมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่คล้อยตามกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับความผูกพันต่อองค์การของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยจึงนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีลักษณะโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล คิดสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาองค์การสู่ความเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม พร้อมส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่ยืดหยุ่นและเปิดกว้าง สนับสนุนบุคลากรให้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ วสันต์

ชวกิจไพบูลย์ และคณะ (2566) กล่าวถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ไว้ว่า พฤติกรรมการแสดงออกเชิงจินตนาการและมีหลักการ มีวิสัยทัศน์ที่ดี มีการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีการยืดหยุ่นและปรับรูปแบบการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีความคิดริเริ่มที่สร้างสรรค์และความแตกต่างระหว่างบุคคลมอบหมายงานได้ตรงกับความสามารถของบุคคลนั้น เพื่อนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นคร ชูสอนสาย (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในยุคชีวิตวิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สพม.กรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในยุคชีวิตวิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมทุกด้าน ในระดับมาก

1.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถในการสื่อสารด้วยรูปแบบต่าง ๆ ที่มองเห็นภาพอนาคตของการดำเนินงานการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่ดี การไตร่ตรองทางความคิดก่อนนำไปสู่การตัดสินใจ การ

Citation : ธัชกร มโนวงศ์, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับความผูกพันต่อองค์การของครูใน

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 1-16.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.7>

วางแผนที่เหมาะสมนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องแนวคิดของ เสาวนีย์ สมบูรณ์ศิริโรรัตน์ (2562) กล่าวถึง ด้านวิสัยทัศน์ ไว้ว่า เป็นกระบวนการคิดและการมองภาพรวมที่เป็นไปได้ในอนาคตที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ มองการณ์ไกลมองเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในอนาคตมีใจกว้างยอมรับความคิดเห็น คิดว่าริเริ่มสร้างสรรค์มองเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตสถานการณ์ทุกมิติอย่างลึกซึ้ง พร้อมทั้งจะปรับเปลี่ยนเรียนรู้ เปิดรับสิ่งใหม่ๆสะท้อนภาพให้เห็นถึงสิ่งที่สมาชิกต้องการ สอดคล้องกับแนวคิดของ สืบพงษ์ ทพหลวง (2564) กล่าวถึง ด้านวิสัยทัศน์ ไว้ว่า เป็นการสร้างภาพอนาคตหรือการมองอนาคตซึ่งจะเป็นเป้าหมายในการเดินไปสู่ออนาคต โดยวิธีการนำเอาระบบการวางแผนมาใช้หรือหมายถึงสิ่งที่อยากเห็น

ในอนาคตและเป็นสิ่งที่ดีกว่าเดิม วิสัยทัศน์จะเกิดจากการรู้จักคิดโดยใช้ปัญญาและมุ่งมั่นให้เกิดขึ้นจริง

1.2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการมีจินตนาการ ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา

มีความสามารถคิดจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ สร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธาและความคาดหวังเป็นมโนภาพที่ดีให้แก่บุคลากร ใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหา สร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อการมีจินตนาการ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และมีกำหนดเป้าหมายในการบริหารสถานศึกษาที่ชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของ วสันต์ ชวกิจไพบูลย์ และคณะ (2566) ได้กล่าวถึง ด้านจินตนาการ ไว้ว่า เป็นการสร้างบรรยากาศการทำงานที่อบอุ่นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและพัฒนาตนเองให้มีความสามารถสูงขึ้นและนำผลการพัฒนาตนเองมาสร้างสรรค์งานมีความเชื่อมั่นและสร้างแรงจูงใจให้ครูเพื่อที่จะสร้างสรรค์งานและพัฒนางานไปในรูปแบบใหม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชรินทาปัจ (2563) ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการมีจินตนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการมีความยืดหยุ่น อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา

มีพฤติกรรมของผู้บริหารที่ตื่นตัวในการบริหารงาน สร้างบรรยากาศที่ดีเกิดความสุขสนาน เคารพในสิทธิส่วนบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน สร้างแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ปรับเปลี่ยนความคิดหรือวิธีการตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวคิดของ เสาวนีย์ สมบูรณ์ศิริโรรัตน์ (2562) กล่าวถึง ด้านความยืดหยุ่น ไว้ว่า เป็นความสามารถใน

การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง แสวงหาคำตอบได้อย่างอิสระ มีความคิดที่หลากหลายเปิดกว้างรับความคิดใหม่ๆ ปรับตัวได้ตามสถานการณ์มีการกระจายอำนาจการบริหารงานในองค์กร ให้แก่เพื่อนร่วมงาน ผู้ที่จะสร้างหรือรับสิ่งใหม่ๆที่จะเกิดขึ้นเพื่อนำมาพัฒนาองค์กรให้มี

Citation : Manowong, T., & Thongprong, A. (2025). The relationship between creative leadership and commitment to

teacher's organizations in educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok

2. Journal of Academic Surindra Rajabhat, 3(2), 1–16. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.7>

ประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภูวนาท คงแก้ว และคึกฤทธิ์ ศีลาสาย (2564) ได้ศึกษา
ภาวะผู้นำ

เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 2
ด้านการมีความยืดหยุ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา

ใช้กระบวนการคิดที่หลากหลาย โดยการเชื่อมโยงจากความรู้และประสบการณ์เดิมอย่างสร้างสรรค์
ส่งเสริมการทำงานของบุคลากร พัฒนาการทำงานด้านนวัตกรรม ดำเนินไปสู่เป้าหมายความเป็นเลิศของ
สถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ จีราวรรณ อินเกิด (2564) กล่าวว่า ด้านความคิดสร้างสรรค์ เป็น
ความสามารถของผู้บริหารในการคิดได้หลายแบบ แล้วนำมาสร้างมโนภาพ ที่เด่นชัดไว้ในจิตใจอย่างมีเหตุผล
มีการแสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีจินตนาการและสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารและ
ส่งเสริมการศึกษากระตุ้นครูและบุคลากรให้เกิดความกล้าที่จะริเริ่มสร้างสรรค์ความคิดใหม่ ๆ อันก่อให้เกิด
การเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วมองค์กรหรือสังคม สอดคล้องกับผลการวิจัย
ของ วิไลลักษณ์

ชาวอุทัย (2564) ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนศรีราชา สังกัด
สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรีระยอง ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก

1.5 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหาร
สถานศึกษา คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ใช้ความสามารถพิเศษอย่าง
เต็มที่ที่สามารถพัฒนาวิธีการต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพอย่างหลากหลายทันกับโลกในยุคปัจจุบันนำมาใช้
ปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ วสันต์ ขวักจไพบูลย์ และคณะ (2566) ได้กล่าวถึง

ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ไว้ว่า เป็นการมอบหมายงานให้ครูรับผิดชอบอย่างทั่วถึง โดย
คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ปฏิบัติต่อครูโดยคำนึงถึงความแตกต่าง
ระหว่างบุคคล ด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน และให้ความเป็นกันเอง จริงใจและมีความยุติธรรม รับฟัง
เรื่องราวและความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของครูด้วยความสนใจและตั้งใจจริงเปิดโอกาสให้แต่ละบุคคลได้
เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ตามที่แต่ละคนต้องการ เพื่อพัฒนาความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงาน และส่งเสริม
สนับสนุนให้ครูทุกคนได้พัฒนาตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น
อย่างเท่าเทียม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คณวัชร ประทุมชัย และคณะ (2566) ศึกษา ปัจจัยภาวะผู้นำ
เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

Citation : ธัชกร มโนวงศ์, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับความผูกพันต่อองค์กรของครูใน

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 1-16.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.7>

การศึกษามัธยมศึกษา เลย หนองบัวลำภู ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ความผูกพันต่อองค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ภาพรวม ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครู ปฏิบัติตามคำสั่งและกฎระเบียบของสถานศึกษา เพื่อต้องการที่จะรักษาการเป็นบุคลากรที่ดี ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของบุคลากรในโรงเรียนอย่างมาก ทำให้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา วัฒนธรรมในสถานศึกษาของท่านอยู่กันแบบพี่น้อง เป็นครอบครัวเดียวกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุดาทิพย์ เกาะสมบัติ (2563) กล่าวถึง ความผูกพันต่อองค์การ ไว้ว่าทัศนคติด้านบวกของบุคลากรที่มีต่อองค์กรมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรเห็นได้จากความพยายาม ความเสียสละความภักดีตั้งใจปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ขององค์กร และอยากเป็นสมาชิกขององค์กรต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวัจน์ สารถวิล และคณะ (2565) พบว่า ความผูกพันต่อองค์การของครูในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

2.1 ความผูกพันต่อองค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านจิตใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเพราะครู มีความเชื่อมั่นในความมั่นคงของสถานศึกษาต่อการปฏิบัติตนในสถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จลุล่วงถึงแม้ว่าจะถึงเวลาเลิกงาน ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ท่านคิดริเริ่มสิ่งใหม่เข้ามาในการปฏิบัติงาน

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ถนอมศักดิ์ ทองประเทือง (2566) พบว่า ความผูกพันด้านจิตใจในระดับมาก

2.2 ความผูกพันต่อองค์การของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านบรรทัดฐาน ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ ครูมีความปรารถนาในการดำรงอยู่เป็นบุคลากรที่ดีต่อสถานศึกษา วัฒนธรรมในสถานศึกษาอยู่กันแบบพี่น้อง เป็นครอบครัวเดียวกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของบุคลากรในโรงเรียนอย่างมาก ทำให้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธมน จิโนสินธุ์ (2564) กล่าวถึง ด้านบรรทัดฐาน ไว้ว่า เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เกิดจากบรรทัดฐานทางสังคมหรือขององค์การ โดยยอมรับว่า ความจงรักภักดี การอุทิศตนในการทำงานให้กับองค์การ การตอบแทนสิ่งที่ได้รับจากองค์การเป็นสิ่งที่บุคคลควรกระทำ เพราะเป็นหน้าที่ของสมาชิกที่จะต้องปฏิบัติต่อองค์การ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ กิตติพงษ์ ทาปง (2566) ได้กล่าวถึง ด้านบรรทัดฐาน ไว้ว่า เป็นความปรารถนาในการดำรงอยู่เป็นสมาชิกขององค์การ มีความจงรักภักดีต่อองค์การ และมีความภาคภูมิใจในองค์การ ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมและสมควรกระทำ ถือเป็นพันธะผูกพันที่ต้องมีการปฏิบัติหน้าที่ในองค์การ

Citation : Manowong, T., & Thongprong, A. (2025). The relationship between creative leadership and commitment to

teacher's organizations in educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok

2. Journal of Academic Surindra Rajabhat, 3(2), 1–16. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.7>

2.3 ความผูกพันต่อองค์กรของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการคงอยู่ ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครู มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานทุกอย่างที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษา มีความผูกพันกับเพื่อนร่วมงานในสถานศึกษาที่ทำให้ไม่เอาย้ายสถานศึกษา พร้อมทั้งจะเสียสละเวลาส่วนตนเพื่อให้งานของสถานศึกษาสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จิราภรณ์ สอนดี (2564) กล่าวถึง ด้านการคงอยู่ ไว้ว่า เป็นความผูกพันที่บุคคลมีใจรักที่จะอยู่กับองค์กรและยินดี ที่จะอุทิศตน เสียสละต่อองค์กรเพื่อให้องค์กรได้ดำเนินงานต่อไปได้ด้วยดี และรู้สึกที่จะเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรต่อไป เนื่องจากบุคคลได้ตระหนักถึงความคุ้มค่าในการได้ทำงานกับองค์กรมากกว่าประโยชน์ที่ได้รับจากวงการอื่นๆ จึงทำให้บุคลากรมีความมั่นคงที่จะทำงานในองค์กรต่อไปถึงแม้ว่าจะมีองค์กรอื่นๆ ให้เงินเดือนหรือตำแหน่งที่สูงกว่า เพราะบุคลากรเชื่อว่า จะต้องสูญเสียผลประโยชน์ของตนเองอย่างมากหากต้องออกจากวงการไป บุคลากรจึงมีความยินดีที่จะปฏิบัติงานในองค์กรนี้ต่อไปจนกว่าจะเกษียณและทำให้มีความรู้สึกที่จะปรารถนาอยู่กับองค์กรต่อไป และสอดคล้องผลการวิจัยของ

นิรุฒิ พิมภาสูง (2562) พบว่า โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงสุดคือ มีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะเป็นบุคลากรของโรงเรียนให้นานเท่าที่จะทำได้ กล่าวคือ

การที่บุคลากรต้องการอยู่ทำงานกับองค์กรให้นานที่สุด โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนที่ได้รับและคำนึงถึงเงื่อนไขที่จะเกิดขึ้นตามมา หากย้ายออกจากโรงเรียน เช่น ผลตอบแทนที่สูง สวัสดิการต่าง ๆ ความสัมพันธ์ที่ดีจากเพื่อนร่วมงานจากชุมชน

3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก

ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเกิดจากการที่ผู้บริหารมีทักษะในการสื่อสารและมองเห็นอนาคตขององค์กร การคิดอย่างสร้างสรรค์และการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ พร้อมทั้งสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรและส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการปฏิบัติตามกฎระเบียบ เพื่อให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย Norawati, Yanti, Basem และ Yusup (2024) พบว่า ภาวะผู้นำมีผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียน โดยผ่านแรงจูงใจในการทำงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sutiyatno, Santoso และ Susilo (2022) พบว่า ผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สามารถเสริมสร้างความผูกพันของครูได้ผ่านวัฒนธรรมองค์กร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตนา ดิดวงพันธ์ (2565) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉินชานันท์ ศิริกุลสถิตย์ (2562) พบว่า 1) ความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

Citation : ธัชกร มโนวงศ์, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับความผูกพันต่อองค์กรของครูใน

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 1-16.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.7>

2) ผลการเปรียบเทียบความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ เมื่อจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า สถานภาพส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์กรแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพื่อที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

1.2 ด้านการมีจินตนาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคลากรในสถานศึกษา และรับฟังความคิดของบุคลากรในสถานศึกษา

1.3 ด้านการมีความยืดหยุ่นผู้บริหารควรมีแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างชัดเจน

1.4 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อความคิดของบุคลากรในโรงเรียน และควรเชื่อมโยงองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ตนมี ให้แก่บุคลากรในโรงเรียนได้อย่างสร้างสรรค์

1.5 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการมอบหมายงานตามความถนัด และความเหมาะสมตามศักยภาพของบุคลากร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน

1.6 ด้านจิตใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้างเชื่อมั่นในการทำงานหรือความภาคภูมิใจในการเป็นหนึ่งในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้กับครู

1.7 ด้านบรรทัดฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของบุคลากรในโรงเรียนอย่างมาก เพื่อให้บุคลากรรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา

1.8 ด้านการคงอยู่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างแรงจูงใจทางบวกเพื่อให้บุคลากรพร้อมที่จะปฏิบัติงานทุกอย่างที่ได้รับมอบหมาย เช่น เงินเดือน ของรางวัล เป็นต้น

1.9 ควรพัฒนาหลักสูตรการอบรมที่มุ่งเน้นการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยเฉพาะ เน้นให้ผู้บริหารมีทักษะในการแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์ พร้อมทั้งพัฒนาวิธีการคิดที่เป็นนวัตกรรม และส่งเสริมการสร้าง ความผูกพันกับครูผ่านการเป็นแบบอย่างที่ดี

1.10 หลักสูตรควรใช้กรณีศึกษาจากสถานการณ์จริงในโรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหารสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและฝึกฝนการใช้เครื่องมือในการจัดการและสร้างความสัมพันธ์ในองค์กร

1.11 ภาครัฐควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นในการพัฒนาผู้นำทางการศึกษา โดยการจัดสรรงบประมาณเพื่ออบรมและพัฒนาทักษะของผู้บริหารและครูในด้านการเป็นผู้นำที่สร้างสรรค์

Citation : Manowong, T., & Thongprong, A. (2025). The relationship between creative leadership and commitment to

teacher's organizations in educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok

2. Journal of Academic Surindra Rajabhat, 3(2), 1-16. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.7>

1.12 ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน โดยจัดเวทีและการประชุมที่ผู้บริหารและครูสามารถแชร์ประสบการณ์และเรียนรู้จากกันและกัน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2.3 ควรมีการวัดผลที่ชัดเจน เช่น ด้านการคิดสร้างสรรค์ การบริหารงาน การสร้างแรงจูงใจ และระดับความผูกพันของบุคลากรภายในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กิตติพงศ์ ทาปง. (2566). ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, 21(1), 18–35. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/mgsj/article/view/268574/181292>
- คุณวัชร ประทุมชัย, สมาน ประวันโต, และ สมใจ มณีวงษ์. (2566). ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลยหนองบัวลำภู. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา*, 5(4), 13–28. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JSSP/article/view/261003/179706>
- จินตนา ติดวงพันธ์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. https://gsmsis.snru.ac.th/ethesis/thesis_detail?r=63421247110
- จิรวารณ อินเกิด. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 (การศึกษานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร. http://www.edu.nu.ac.th/th/news/docs/download/2021_07_02_11_32_37.pdf
- ณิชนันท์ ศิริกุลสถิตย์. (2562). ความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 4(3), 557–565. <https://so03.tci-thaijo.org/article/download>
- ณอมศักดิ์ ทองประเทือง. (2566). อิทธิพลภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาต่อความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตรัชวิภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 8(1), 433–448. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/mcjou/article/view/263834/176759>

Citation : อัคร มโนวงศ์, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับความผูกพันต่อองค์กรของครูใน

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 3(2), 1–16.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.7>

- ธมน จิโรจน์สินธุ์. (2564). *ศึกษาความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรโรงเรียนศรีนครมุนีนิ อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัด สกลนคร* (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. <http://www.journalgrad.ssru.ac.th/index.php/8thconference/article/view/2470>
- ธารปาง ต.วิเชียร. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างงานที่มีความหมายต่อความผูกพันขององค์การของครูโรงเรียน เอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง* (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา. <http://dspace.lib.buu.ac.th/xmlui/handle/1234567890/5419>
- นคร ชูสอนสาย. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในยุคชีวิตวิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์. <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Nakorn.Chus.pdf>
- นิรุฒิม พิมภาสสูง. (2562). *การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองศึกษาความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการครู สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา* (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยพะเยา. <https://updc.up.ac.th/handle/123456789/146>
- พัชรี อินทาปัจ. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. <http://www.repository.rmutt.ac.th/xmlui/handle/123456789/3903>
- ภูวนาท คงแก้ว, และ ศักดิ์สิทธิ์ ศิลาลาย. (2564). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 2. วารสารวิชาการ, 6(4), 82-97.* <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKA/article/view/247655/167840>
- วรวิจน์ สารถวิล. (2565). *ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร. วารสารสถาบันวิจัยพัฒนาระบบ, 9(2), 178-189.* <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/prij/article/view/258185/174134>
- วสันต์ ขวักงไขบุญ. (2566). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. วารสารวิจัยวิชาการ, 6(1), 161-176.* <https://doi.org/10.14456/jra.2023.12>
- วิไลลักษณ์ ขาวอุทัย. (2564). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนศรีราชา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง. วารสารศึกษาศาสตร์ดุสิต, 2(1), 115-123.* <https://journal.bkkthon.ac.th/upload/doc/spit/60/files/Vol.2%20No.1-12%20P.115-123.pdf>
- เสาวนีย์ สมบูรณ์ศิริโรจน์. (2562). *การศึกษาระดับปริญญาโทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปทุมธานี เขต 2* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. <http://www.repository.rmutt.ac.th/xmlui/handle/123456789/3779>

Citation : Manowong, T., & Thongprong, A. (2025). The relationship between creative leadership and commitment to

teacher's organizations in educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok
2. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 1-16. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.7>

- สีบพงษ์ ทัพหลวง. (2564). การพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. <http://202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/1576/1/58010586040.pdf>
- Avolio, B. J., & Bass, B. M. (2004). *Multifactor leadership questionnaire: Manual and sampler set* (3rd ed.). Mind Garden.
- Bass, B. M. (1990). *From transactional to transformational leadership: Learning to share the vision*. *Organizational Dynamics*, 18(3), 19–31. [https://doi.org/10.1016/0090-2616\(90\)90061-S](https://doi.org/10.1016/0090-2616(90)90061-S)
- Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Transformational leadership* (2nd ed.). Psychology Press.
- Cropanzano, R., & Mitchell, M. S. (2005). Social exchange theory: An interdisciplinary review. *Journal of Management*, 31(6), 874–900. <https://doi.org/10.1177/0149206305279602>
- Kelloway, E. K., Turner, N., Barling, J., & Loughlin, C. (2012). Transformational leadership and employee psychological well-being: The mediating role of employee trust in leadership. *Work & Stress*, 26(1), 39–55. <https://doi.org/10.1080/02678373.2012.660774>
- Luthans, F. (2011). *Organizational behavior: An evidence-based approach* (12th ed.). McGraw-Hill/Irwin.
- Mowday, R. T., Steers, R. M., & Porter, L. W. (1979). The measurement of organizational commitment. *Journal of Vocational Behavior*, 14(2), 224–247. [https://doi.org/10.1016/0001-8791\(79\)90072-1](https://doi.org/10.1016/0001-8791(79)90072-1)
- Northouse, P. G. (2018). *Leadership: Theory and practice* (8th ed.). SAGE Publications.
- Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2017). *Organizational behavior* (17th ed.). Pearson Education.
- Saks, A. M. (2006). Antecedents and consequences of employee engagement. *Journal of Managerial Psychology*, 21(7), 600–619. <https://doi.org/10.1108/02683940610690169>
- Walumbwa, F. O., Avolio, B. J., Gardner, W. L., Wernsing, T. S., & Peterson, S. J. (2008). Authentic leadership: Development and validation of a theory-based measure. *Journal of Management*, 34(1), 89–126. <https://doi.org/10.1177/0149206307308913>
- Yukl, G. (2013). *Leadership in organizations* (8th ed.). Pearson Education.

Citation : อัคร มโนวงศ์, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับความผูกพันต่อองค์กรของครูใน

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 1–16.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.7>

การประเมินความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษา
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
Needs Assessment of Classroom Action Research Among Pre-service
Teachers in the Faculty of Education at Kanchanaburi Rajabhat University

ภูชิต ภูขำนิ^{1*}, จุฑามาศ แสงงาม², และ จุฑาภรณ์ มาสันเทียะ³

Puchit Puchumni^{1*}, Juthamas Saengngam², and Chuthaporn Masantiah³

¹นักศึกษาปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; Master's Degree Student, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University; Thailand.

²⁻³อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; Faculty of Education, Ramkhamhaeng University; Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : puchita@kru.ac.th

DOI : 10.14456/jasrru.2025.8

Received : February 24, 2025; Revised : April 3, 2025; Accepted : April 6, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี และ 2) เปรียบเทียบค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจำแนกตามสาขาวิชาเอก กลุ่มเป้าหมายคือ นักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2567 จำนวน 432 คน จาก 11 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ การศึกษาปฐมวัย สังคมศึกษา พลศึกษา วิทยาศาสตร์ทั่วไป อุตสาหกรรมศิลป์ ดนตรีศึกษา เทคโนโลยี และคหกรรมศาสตร์ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งเป็นแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้าน เจตคติ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.995 ค่าความตรง เชิงเนื้อหาทุกข้อคำถามมีค่าเท่ากับ 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือด้านทักษะ ($PNI_{modified} = 0.06$) โดยเฉพาะในประเด็นการจัดทำสื่อประกอบการนำเสนอผลการวิจัย การสร้างเครื่องมือวิจัยในรูปแบบออนไลน์ และการนำผลการสะท้อนคิดมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน รองลงมาคือด้านความรู้และด้านเจตคติ ซึ่งมีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากัน ($PNI_{modified} = 0.05$) โดยด้านความรู้มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดในประเด็น การเข้าใจความหมายและความสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและการเข้าใจหลักการพื้นฐานของ จริยธรรมการวิจัย ส่วนด้านเจตคติมีความต้องการจำเป็นสูงสุดในประเด็นความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องและความเชื่อมั่นในการใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 2) ผลการเปรียบเทียบค่าดัชนี ความต้องการจำเป็นจำแนกตามสาขาวิชาพบว่า สาขาวิชาที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ สาขาวิชา คณิตศาสตร์และ คหกรรมศาสตร์ศึกษา ($PNI_{modified} = 0.13$) โดยเฉพาะในด้านการแปลผลและสรุปผล การ

เขียนรายงานการวิจัย และการบูรณาการการวิจัยกับการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือสาขาวิชา
อุตสาหกรรมศิลป์และดนตรีศึกษา ($PNI_{modified} = 0.07$) ส่วนสาขาวิชาที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุดคือ
สาขาวิชาเทคโนโลยี ($PNI_{modified} = 0.01$). ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพ
นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยเฉพาะในด้านทักษะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
คำสำคัญ (Keywords) : การประเมินความต้องการจำเป็น, การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน, นักศึกษาฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครู

Abstract

This research aimed to 1) study and prioritize the needs in conducting classroom action research among pre-service teachers in the Faculty of Education at Kanchanaburi Rajabhat University, and 2) compare the Priority Needs Index across different major fields of study. The target group consisted of 432 pre-service teachers from 11 major fields undertaking their teaching practicum in the academic year 2024, including Mathematics, Thai Language, English Language, Early Childhood Education, Social Studies, Physical Education, General Science, Industrial Arts, Music Education, Technology, and Home Economics Education. The research instrument was a needs assessment questionnaire for pre-service teachers regarding classroom action research, utilizing a 5-point rating scale covering three dimensions: knowledge, skills, and attitudes. The questionnaire demonstrated a reliability coefficient of 0.995, and all items achieved a content validity index of 1.00. Data were analyzed using the frequency, percentage, mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$).

The findings revealed that 1) The skills dimension showed the highest need ($PNI_{modified} = 0.06$), particularly in creating research presentation materials, developing online research instruments, and implementing reflective feedback for practice improvement. This was followed by knowledge and attitude dimensions, both showing equal needs ($PNI_{modified} = 0.05$). In the knowledge dimension, the highest needs were understanding the meaning and significance of classroom action research and comprehending basic research ethics principles. For the attitude dimension, the greatest needs were enthusiasm for continuous learning and confidence in using research to improve teaching and learning. 2) When comparing needs across major fields, Mathematics and Home Economics Education showed the highest needs ($PNI_{modified} = 0.13$), particularly in result interpretation and conclusion, research report writing, and integration of research with teaching and learning. These were followed by Industrial Arts and Music Education ($PNI_{modified} = 0.07$), while Technology showed the lowest needs ($PNI_{modified} = 0.01$). The

Citation : ภูชิต ภูชานี, จุฑามาศ แสงงาม, และ จุฑาภรณ์ มาสันเทียะ. (2568). การประเมินความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการใน
ชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ,
3(2), 17–28. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.8>

findings of this research can be used as guidelines for developing the potential of pre-service teachers, especially in the area of classroom action research skills.

Keywords : Needs Assessment, Classroom Action Research, Pre-service Teachers

บทนำ (Introduction)

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูและยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาในบริบทจริงของชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ ผ่านวงจรการวางแผน ปฏิบัติ สังเกต และสะท้อนผลอย่างต่อเนื่อง Mertler (2020) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีความสำคัญในการช่วยให้ครูแก้ปัญหาได้ตรงจุด ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพผ่านประสบการณ์ตรง กระตุ้นนวัตกรรมทางการศึกษา และสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Osmanović-Zajič et al., 2021) นอกจากนี้ การวิจัยปฏิบัติการยังช่วยส่งเสริมการสะท้อนคิดเชิงวิพากษ์ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอน (Saeb et al., 2021) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้รับการยอมรับในระดับสากลและถูกกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานวิชาชีพครูในหลายประเทศรวมถึงประเทศไทย จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าส่วนใหญ่ระบุว่าวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนส่งผลกระทบบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและการพัฒนาการสอนของครู (Qing-li et al., 2019) นอกจากนี้งานวิจัยของ ไพรรักษ์ พนมอุปกการ (2564) พบว่าครูและนักศึกษาครูไทยประสบปัญหาการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ทั้งด้านความรู้พื้นฐาน การกำหนดปัญหา การออกแบบวิจัยที่ซับซ้อน และการนำผลวิจัยไปใช้ สอดคล้องกับ Mohd Amin et al., (2019) ที่พบปัญหาลักษณะเดียวกันในมาเลเซีย อย่างไรก็ตาม Mohamed (2024) ยืนยันว่าการฝึกอบรมวิจัยปฏิบัติการที่เหมาะสมส่งผลต่อสมรรถนะการสอนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน สอดคล้องกับ Cortes (2019) ที่ชี้ว่าการประเมินความต้องการจำเป็นช่วยระบุช่องว่างในการพัฒนาทรัพยากรและการสนับสนุนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสถาบันผลิตครู กระบวนการผลิตและพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครูของสถาบันอุดมศึกษามีการบูรณาการการฝึกปฏิบัติการสอนเข้ากับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยเฉพาะในช่วงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญที่นักศึกษาครูได้นำความรู้ทางวิชาการมาประยุกต์ใช้ในสภาพจริงของห้องเรียน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่เพียงเป็นการพัฒนาทักษะการสอนเท่านั้น แต่ยังเป็นโอกาสในการฝึกฝนทักษะการวิจัยในสถานการณ์จริง ผ่านการระบุปัญหา การวางแผน ดำเนินการ แก้ไข และประเมินผล นักศึกษาครูจะได้เรียนรู้การเชื่อมโยงทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญในการออกแบบการวิจัยครั้งนี้ โดยมุ่งศึกษาความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่บูรณาการเข้ากับการฝึกปฏิบัติการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ในฐานะสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทหลักในการผลิตครูได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของนักศึกษาครู แต่จากการสัมมนาหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูพบว่านักศึกษายังขาดความมั่นใจและความเข้าใจในการทำวิจัย โดยประสบปัญหาในทุกขั้นตอนในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน(คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2566)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยใช้การประเมินและจัดลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง $PNI_{modified}$ ของสุวิมล ว่องวานิช (2562) เนื่องจากช่วยระบุให้เห็นช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่ควรจะเป็น และสามารถจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อนหลังผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศสำคัญสำหรับผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของนักศึกษาครู

Citation : Puchumni, P., Saengngam, J., & Masantiah, C. (2025). Needs Assessment of Classroom Action Research Among

Pre-service Teachers in the Faculty of Education at Kanchanaburi Rajabhat University. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 17–28. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.8>

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาและจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จำแนกตามสาขาวิชาเอก

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

การพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้มีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องตลอดหลายทศวรรษที่ผ่านมา โดยเริ่มต้นจากแนวคิดของ Kemmis & McTaggart ในปี 1988 ที่เน้นการสะท้อนตนเองเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงาน ต่อมาได้พัฒนาสู่แนวคิดที่เป็นระบบมากขึ้นในงานของ Mills (2018) ซึ่งให้ความสำคัญกับการสืบสวนอย่างมีโครงสร้างเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการสอน และล่าสุด Mertler (2020) ได้นำเสนอแนวคิดที่บูรณาการการวิจัยเข้ากับการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างเป็นองค์รวม พัฒนาการดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านจากการมุ่งเน้นการสะท้อนคิดส่วนบุคคลไปสู่การพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์รองรับ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลักที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Act) การสังเกต (Observe) และการสะท้อนผล (Reflect)

ในขณะเดียวกัน แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นก็ได้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบเช่นกัน โดยเริ่มจาก Kaufman (1993) ที่นำเสนอการวิเคราะห์ช่องว่างอย่างเป็นระบบ พัฒนาต่อมาโดย Witkin & Altschuld (1995) ที่เพิ่มมิติของการจัดลำดับความสำคัญและการพิจารณาบริบทแวดล้อม จนกระทั่งมีการประยุกต์ใช้ในบริบทการศึกษาไทยโดย (สุวิมล ว่องวานิช, 2562) ได้นำเสนอแนวคิดและพัฒนาดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็น ($PMI_{modified}$) ที่มีความครอบคลุมและเป็นระบบ โดยได้ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็นกระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ (What is) และสภาพที่ควรจะเป็น (What should be) การประเมินในลักษณะนี้มีความสำคัญในแง่ของการเป็นเครื่องมือในการวางแผนและพัฒนาองค์กร เนื่องจากช่วยให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องสามารถระบุช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ได้อย่างชัดเจน อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาที่ตรงจุดและมีประสิทธิผล

เมื่อพิจารณาในบริบทของ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นช่วงเวลาสำคัญที่นักศึกษาต้องบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา โดยนักศึกษาต้องรับผิดชอบทั้งการจัดการเรียนการสอนและการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนควบคู่กันไป ซึ่งเป็นความท้าทายที่สำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครู การประเมินความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการค้นหาช่องว่างระหว่างสมรรถนะที่มีอยู่กับสมรรถนะที่จำเป็นต้องมี เพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนานักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีลักษณะเฉพาะในแต่ละบริบทโดยการศึกษาของ Juacalla & Estalilla Jr. (2023) รวมถึงงานวิจัยของไพโรญ พนมอุปการ (2564) พบความต้องการด้านทักษะการวิจัยที่คล้ายคลึงกัน แต่มีระดับความเร่งด่วนที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้สถิติ และการเขียนรายงานการวิจัย นอกจากนี้ การศึกษาของ Suthigron et al., (2022) ยังชี้ให้เห็นถึงความต้องการที่สำคัญในด้านการสร้างนวัตกรรมและการวัดประเมินผล ซึ่งเป็นทักษะที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาระบบการเรียนการสอน

Citation : ภูษิต ภูษานัน, จุฑามาศ แสงงาม, และ จุฑาภรณ์ มาสันเทียะ. (2568). การประเมินความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 17-28. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.8>

ในยุคปัจจุบัน ข้อค้นพบเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทและความต้องการเฉพาะของแต่ละกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาและจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงสำหรับบริบทของสถาบัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้อย่างแท้จริง ขณะเดียวกันการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นจำแนกตามสาขาวิชาเอกจะช่วยให้เห็นความแตกต่างและความเฉพาะของแต่ละสาขา ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการออกแบบกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสาขาวิชา ซึ่งจะช่วยเติมเต็มช่องว่างในองค์ความรู้ปัจจุบัน และนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนหลัก

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการประเมิน ผู้วิจัยเริ่มจากการกำหนดกรอบแนวคิดและขอบเขตการประเมินความต้องการจำเป็น และระบุกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจาก 11 สาขาวิชา ประกอบด้วย คณิตศาสตร์ (58 คน) ภาษาไทย (57 คน) ภาษาอังกฤษ (59 คน) การศึกษาปฐมวัย (49 คน) สังคมศึกษา (50 คน) พลศึกษา (58 คน) วิทยาศาสตร์ทั่วไป (46 คน) อุตสาหกรรมศิลป์ (13 คน) ดนตรีศึกษา (12 คน) เทคโนโลยี (22 คน) และคหกรรมศาสตร์ศึกษา (8 คน) รวม 432 คน ในขั้นตอนนี้ได้พัฒนาเครื่องมือวิจัยในรูปแบบแบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ตามแนวคิดของ Witkin & Altschuld (1995) เพื่อประเมินทั้งสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น ครอบคลุมการประเมินด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ

ขั้นที่ 2 ขั้นการประเมิน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายด้วยแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้น ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อระบุความต้องการจำเป็นโดยทำการ การวิเคราะห์ค่าความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้วยดัชนี $PNI_{modified}$ และการวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการจำเป็นระหว่างสาขาวิชา

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการประเมิน เป็นการสรุปและนำเสนอผลการประเมินความต้องการจำเป็น พร้อมจัดทำข้อเสนอแนะ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมินความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ สาขาวิชาเอก ข้อคำถามในตอนนี้เป็นรูปแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบประเมินสภาพของระดับความสามารถปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ในลักษณะของมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งแสดงระดับความสามารถปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นลักษณะการตอบสนองคู่ แบบประเมินมีรายการประเมิน 3 ด้าน รวม 75 ข้อประกอบด้วย

Citation : Puchumni, P., Saengngam, J., & Masantiah, C. (2025). Needs Assessment of Classroom Action Research Among

Pre-service Teachers in the Faculty of Education at Kanchanaburi Rajabhat University. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 17–28. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.8>

ด้านความรู้ ครอบคลุมความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและ
จริยธรรมการวิจัย จำนวน 10 ข้อ

ด้านทักษะ ประกอบด้วยทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในกระบวนการวิจัย ประกอบด้วย
กำหนดปัญหาวิจัย การวางแผนการวิจัย การออกแบบนวัตกรรม การสร้างเครื่องมือวิจัย การประยุกต์ใช้
เทคโนโลยีในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผลและสรุปผล การเขียน
รายงานการวิจัย การนำเสนอผลการวิจัย และการบูรณาการการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนกับการจัดการ
เรียนการสอน จำนวน 60 ข้อ

ด้านเจตคติ เน้นที่เจตคติต่อการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่
ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิจัย จำนวน 5 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม ผ่านการ
ตรวจสอบคุณภาพดังนี้

ความตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่า
ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ความเที่ยง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 60 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์
แอลฟาของ Cronbach ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 แสดงว่า
แบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเที่ยงสูงสามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงได้ (Ismail & Zubairi, 2022)

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมด้วยแบบสอบถามออนไลน์ด้วยแพลตฟอร์ม Google
form แล้วส่งลิงค์แบบสอบถามให้นักศึกษาครูฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกาญจนบุรี ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ใช้เวลาเก็บข้อมูล 1 สัปดาห์ จนได้ข้อมูลครบตามจำนวนที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ สาขาวิชาเอก วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่
ความถี่ และร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
- 2) การวิเคราะห์สภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นเกี่ยวกับการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
- 3) การวิเคราะห์ผลประเมินและการจัดอันดับความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยกำหนดความ
แตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ (what is) และสภาพที่ควรจะเป็น (what should be) แล้วนำมาจัดลำดับ
ความต้องการจำเป็น โดยเรียงดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) โดยมีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$PNI_{modified} = \frac{(I - D)}{D}$$

โดยที่ $PNI_{modified}$ แทน ดัชนีความต้องการความจำเป็น

I แทน ระดับสภาพที่ควรจะเป็น (what should be)

D แทน ระดับสภาพที่เป็นอยู่ (what is)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยมีผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	313	72.45
ชาย	119	27.55
รวม	432	100

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มีจำนวนทั้งสิ้น 432 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 313 คน คิดเป็นร้อยละ 72.45 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ในขณะที่มีผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 27.55

ตารางที่ 2 ลำดับความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ยสภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ยสภาพ ที่พึงประสงค์ (I)	$PNI_{modified}$	อันดับ
1.ด้านความรู้ (Knowledge Domain)	3.90	4.09	0.05	2
2.ด้านทักษะ (Skill Domain)	3.87	4.11	0.06	1
3.ด้านเจตคติ (Attitude Domain)	3.90	4.13	0.05	2

จากตารางที่ 1 พบว่าองค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือด้านทักษะ (Skill Domain) มีค่า $PNI_{modified} = 0.06$ มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ 4.11 และสภาพปัจจุบัน 3.87 ในส่วนขององค์ประกอบด้านความรู้ (Knowledge Domain) และด้านเจตคติ (Attitude Domain) มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากันคือ 0.05 โดยด้านความรู้มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ 4.09 และสภาพปัจจุบัน 3.90 ด้านเจตคติมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงสุดที่ 4.13 และสภาพปัจจุบัน 3.90

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จำแนกตามสาขาวิชาเอก

สาขาวิชาเอก	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ (I)	$PMI_{modified}$	อันดับ
1.คณิตศาสตร์	3.63	4.19	0.13	1
2.ภาษาไทย	3.92	4.14	0.05	3
3.ภาษาอังกฤษ	4.13	4.36	0.05	3
4.การศึกษาปฐมวัย	3.86	3.95	0.02	5
5.สังคมศึกษา	3.95	4.15	0.05	3
6.พลศึกษา	3.81	3.95	0.04	4
7.วิทยาศาสตร์	3.76	3.90	0.04	4
8.อุตสาหกรรมศิลป์	3.88	4.18	0.07	2
9.ดนตรีศึกษา	3.78	4.05	0.07	2
10.เทคโนโลยี	4.19	4.24	0.01	6
11.คหกรรมศาสตร์ศึกษา	3.56	4.10	0.13	1
รวม	3.86	4.11	0.06	

จากตารางที่ 3 พบว่า $PMI_{modified} = 0.06$ มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ 4.11 และค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน 3.86 เมื่อพิจารณารายสาขาวิชา พบว่าสาขาวิชาคณิตศาสตร์และคหกรรมศาสตร์ศึกษามีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PMI_{modified} = 0.13$) รองลงมาคือสาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์และดนตรีศึกษา ($PMI_{modified} = 0.07$) โดยสาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ 4.18 และสภาพปัจจุบัน 3.88 ส่วนสาขาวิชาดนตรีศึกษามีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ 4.05 และสภาพปัจจุบัน 3.7 สาขาวิชาที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุดคือสาขาวิชาเทคโนโลยี ($PMI_{modified} = 0.01$) โดยมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ 4.24 และสภาพปัจจุบัน 4.19 รองลงมาคือสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ($PMI_{modified} = 0.02$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ 3.95 และสภาพปัจจุบัน 3.86

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1.จากการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าด้านทักษะ (Skill Domain) มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด โดยมีค่า $PMI_{modified} = 0.06$ สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ต้องอาศัยทักษะการปฏิบัติจริงในการระบุปัญหา เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องการการฝึกฝนอย่างเป็นระบบ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของภณิดา (ซูช่วยสุวรรณ, และยุวี ญาณปรีชาเศรษฐ, 2563)

Citation : ภูชิต ภูชานี, จุฑามาศ แสงงาม, และ จุฑาภรณ์ มาสันเทียะ. (2568). การประเมินความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 3(2), 17-28. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.8>

ที่พบว่าครูมีความต้องการพัฒนาทักษะการวิจัยมากที่สุด ความสอดคล้องนี้สะท้อนให้เห็นว่าความต้องการดังกล่าวเป็นประเด็นที่พบได้อย่างต่อเนื่องในระบบการผลิตครู ส่วนด้านความรู้ (Knowledge Domain) และด้านเจตคติ (Attitude Domain) ที่มีความต้องการจำเป็นรองลงมาและมีค่า $PNI_{modified} = 0.05$ เท่ากัน อาจเป็นเพราะนักศึกษาได้รับการวางพื้นฐานความรู้และการสร้างเจตคติที่ดีต่อการวิจัยมาแล้วในรายวิชาต่างๆ ตลอดหลักสูตร แต่โอกาสในการฝึกปฏิบัติจริงอาจมีจำกัด ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างความรู้ภาคทฤษฎีกับการนำไปประยุกต์ใช้จริง

2. ผลการเปรียบเทียบค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จำแนกตามสาขาวิชาเอก พบความแตกต่างที่น่าสนใจระหว่างสาขาวิชา โดยค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) มีค่าอยู่ในช่วง 0.01 ถึง 0.13 สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยตามบริบทของแต่ละสาขา ผลการวิจัยพบว่า สาขาวิชาคณิตศาสตร์และคหกรรมศาสตร์ศึกษามีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.13$) สอดคล้องกับงานวิจัยของไพบุลย์ สุทธิ (2561) ที่พบว่าครูคณิตศาสตร์มีความต้องการพัฒนาด้านการวิจัยในชั้นเรียนและการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในระดับสูง ในทางตรงกันข้าม สาขาวิชาเทคโนโลยีแสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด โดยมีค่า $PNI_{modified} = 0.01$ ปรากฏการณ์นี้อาจอธิบายได้ว่าผลดังกล่าวมีความสอดคล้องกับธรรมชาติของศาสตร์ด้านเทคโนโลยีที่มีการคิดเชิงระบบและการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนเป็นพื้นฐานสำคัญ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกระบวนการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Doyan et al. (2019) และ Mohamed (2024) ที่พบว่าการใช้เทคโนโลยีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน นอกจากนี้ความคุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้น วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูล อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักศึกษาสาขาเทคโนโลยีมีความพร้อมในการทำวิจัยมากกว่าสาขาอื่น เนื่องจากทักษะเหล่านี้เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการทำวิจัย ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่า ความแตกต่างของความต้องการจำเป็นระหว่างสาขาวิชายังสะท้อนให้เห็นธรรมชาติเฉพาะของแต่ละศาสตร์ ยืนยันได้จากงานวิจัยของ Cortes (2019) ที่พบความแตกต่างของสมรรถนะการวิจัยระหว่างกลุ่มครูในประเทศฟิลิปปินส์ และงานวิจัยของ Firmansyah et al. (2022) และ Albalawi & Johnson (2022) ที่พบความแตกต่างของทักษะการวิจัยปฏิบัติการระหว่างครูในบริบทที่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครุคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ 2 ส่วนดังนี้
ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

การพัฒนาสมรรถนะการวิจัยควรออกแบบให้เหมาะสมกับแต่ละสาขาวิชา โดยเฉพาะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างเครื่องมือวิจัย และการบูรณาการการวิจัยกับการสอน สถาบันควรจัดเตรียมความพร้อมผ่านรายวิชาและการอบรมเชิงปฏิบัติการ พร้อมทั้งสร้างระบบสนับสนุนโดยมีอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักศึกษาและนำผลการประเมินไปพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรขยายขอบเขตการศึกษาโดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ศึกษามุมมองจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่หลากหลายขึ้น เช่น อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และผู้บริหารสถานศึกษา ทำการศึกษาระยะยาวเพื่อติดตามพัฒนาการด้านสมรรถนะการวิจัย ศึกษาเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะที่แตกต่างกันตามสาขาวิชา และตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะการทำวิจัยของนักศึกษาครู

เอกสารอ้างอิง (References)

- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. (2566). รายงานการสัมมนาหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปีการศึกษา 2565. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ไพบูลย์ สุทธิ. (2561). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูสาขาวิชาคณิตศาสตร์จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 12(3), 136-148.
- ไพวรรุญ พนมอุปการ. (2564). การประเมินความต้องการจำเป็นด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 27(2), 207-220.
- ภณิดา ชูช่วยสุวรรณ, และยุวี ญาณปรีชาเศรษฐ. (2563). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา: การประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 12(2), 306-323.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 4). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Albalawi, A. S., & Johnson, P. (2022). Exploring challenges and opportunities: Professional development needs of English language teachers in Saudi universities using nominal group technique. *Education Sciences*, 12(12), 879. <https://doi.org/10.3390/educsci12120879>
- Cortes, S. T. (2019). Needs assessment on action research competencies of teacher-researchers in Surigao del Sur, Philippines. *Journal of Education Naresuan University*, 21(4), 1-19.
- Doyan, A., Jufri, A. W., Susilawati, S., Hardiyansyah, A., & Amin, M. (2019). Developing learning media of the basic physics I computer-based with scientific approach. *Journal of Physics: Conference Series*, 1397, 012015. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1397/1/012015>
- Firmansyah, R., Putri, R. I. I., & Susanti, E. (2022). A systematic literature review: Ethnomathematics in Indonesia from 2011 to 2021. *Jurnal Pendidikan Matematika*, 16(1), 39-54. <https://doi.org/10.22342/jpm.16.1.14081.39-54>
- Ismail, F. K. M., & Zubairi, A. M. B. (2022). Item objective congruence analysis for multidimensional items content validation of a reading test in Sri Lankan university. *English Language Teaching*, 15(1), 106-117. <https://doi.org/10.5539/elt.v15n1p106>
- Juacalla, M. P., & Estalilla Jr., V. A. (2023). Teachers' perspectives, readiness, and needs on action research: An extension service needs assessment. *European Journal of Science, Innovation and Technology*, 3(2), 75-85.
- Kaufman, R. (1993). *Needs assessment: A user's guide*. Educational Technology Publications.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). *The action research planner* (3rd ed.). Deakin University Press.
- Mertler, C. A. (2020). *Action research: Improving schools and empowering educators* (6th ed.). SAGE Publications.

Citation : ภูษิต ภูษานี, จุฑามาศ แสงงาม, และ จุฑาภรณ์ มาสันเทียะ. (2568). การประเมินความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 3(2), 17-28. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.8>

- Mills, G. E. (2018). *Action research: A guide for the teacher researcher* (6th ed.). Pearson.
- Mohamed, M. (2024). Teachers' continuing professional development in Africa: A systematic review. *International Journal of Educational Research Open*, 5, 100256. <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2023.100256>
- Mohd Amin, M. Z., Ab Rashid, R., & Mat Teh, K. S. (2019). Investigating issues and challenges in employing action research for teacher training in Malaysian context. *International Journal of Education and Practice*, 7(1), 30-40. <https://doi.org/10.18488/journal.61.2019.71.30.40>
- Osmanović-Zajić, J., Maksimović, J., & Mitrović, L. (2021). Action research as a factor of teachers' professional development. *Research in Pedagogy*, 11(1), 221-233. <https://doi.org/10.5937/IstrPed2101221O>
- Qing-li, H., Torres, M. N., & Shi-Ji, F. (2019). Collaborative action research for preparing teachers as reflective practitioners. *Systemic Practice and Action Research*, 32(4), 411-427. <https://doi.org/10.1007/s11213-018-9461-z>
- Saeb, S., Haghani, A., Attaran, M., & Moshayedi, G. (2021). Development and validation of a needs assessment model for teacher training programs. *International Journal of Educational Research Open*, 2-2, 100054. <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2021.100054>
- Suthigron, K., Moungsirithum, P., & Suwathanpornkul, I. (2022). Needs assessment to enhance teaching professional competencies of Rajabhat University's preservice teacher students in physical education. *Journal of Education Naresuan University*, 24(1), 37-44.
- Witkin, B. R., & Altschuld, J. W. (1995). *Planning and conducting needs assessments: A practical guide*. SAGE Publications.

Citation : ภูชิต ภูชานี, จุฑามาศ แสงงาม, และ จุฑาภรณ์ มาสันเทียะ. (2568). การประเมินความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการใน
ชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*,
3(2), 17–28. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.8>

การพัฒนาหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน
วิชาฉันทศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

The Development of Electronic Comic Book for Promoting the Basic
Practical Skill in Chanta Suksa Subject for Grade 1 Students
in Primary School at Srinakharinwirot University :
Prasarnmit Demonstration (Elementary)

พิไลพร หวังทรัพย์ทวี^{1*}, และ ณกฤติ พิศาลสารกิจ²

Pilaiporn Wangsaptawee^{1*}, and Nakrit Pisarnsarakit²

¹⁻²โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม); Srinakharinwirot University Prasarnmit
Demonstration School (Primary), Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : pilaiporn.ttt@gmail.com

DOI : 10.14456/jasrru.2025.9

Received : February 25, 2025; Revised : April 10, 2025; Accepted : April 12, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาและศึกษาผลการใช้หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานวิชาฉันทศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่มีประสิทธิภาพ หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะเป็นสื่อที่นำเสนอในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเว็บไซต์ ประกอบด้วยตัวอักษร ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว เสียงประกอบ และวิดีโอที่คัดสรรเนื้อหาสาระการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานในการใช้อุปกรณ์ โดยกลุ่มทดลองที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มทดลองที่ใช้ในการหาคุณภาพและประสิทธิภาพ จำนวน 42 คน เป็นนักเรียนที่เลือกเรียนฐานการเรียนรู้เย็บปักถักร้อย ฐานการเรียนรู้แอนิเมชัน ฐานการเรียนรู้ประกอบอาหาร 2) กลุ่มทดลองที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ แบบประเมินหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบประเมินทักษะปฏิบัติขั้นพื้นฐาน แบบประเมินชิ้นงาน และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การหาประสิทธิภาพ E1/E2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = 0.45) มีประสิทธิภาพ 90.28 / 96.28 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ส่วนผลการใช้หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติขั้นพื้นฐานทั้ง 3 ฐานการเรียนรู้ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.33$, S.D. = 0.62) และผลการประเมินชิ้นงานของนักเรียนที่เลือกเรียนฐานการเรียนรู้ทั้ง 3 ฐานการเรียนรู้ มีคะแนนโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.39$, S.D. = 0.64) อีกทั้งความพึงพอใจของนักเรียนจากการเรียนผ่านหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.45$, S.D. = 0.54)

Citation : Wangsaptawee, P., & Pisarnsarakit, N. (2025). The Development of Electronic Comic Book for Promoting the Basic Practical Skill in Chanta Suksa Subject for Grade 1 Students in Primary School at Srinakharinwirot University : Prasarnmit Demonstration (Elementary). *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 29-42. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.9>

คำสำคัญ (Keywords) : หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์, การฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน, ฉันทศึกษา

Abstract

This research aimed to develop and study the effects of using electronic comic books to promote basic practical skill. The Development of Electronic Comic Book for Promoting the Basic Practical Skill in Chanta Suksa Subject for Grade 1 Students in Primary School at Srinakharinwirot University : Prasarnmit Demonstration (Elementary). Electronic comic books are media presented in the form of electronic comic books on a website, consisting of letters, graphics, animations, sound effects, and videos demonstrating basic equipment skills. It contains content on the basics of using the device. The experimental group in this study consisted of Grade 1 students at Srinakharinwirot University: Prasarnmit Demonstration (Elementary) that divided into two groups: 1) the experimental group for studying the quality and effectiveness which consisted of 42 students who chose to learn in learning stations such as sewing, animation, and cooking; and 2) the experimental group used to study the effects of the implementation, consisting of 30 students. The research tools included the electronic comic book, an evaluation form for the electronic comic book, lesson plans, an evaluation form for basic practical skills, a task evaluation, and a questionnaire on students' satisfaction evaluation. The statistical methods used for data analysis included calculating the E1/E2 efficiency, mean, and standard deviation.

The research findings revealed that the quality of the electronic comic book was excellent ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = 0.45) with an efficiency of 90.28 / 96.28, which was higher than the set criteria of 80/80. As for the use of the electronic comic book, it showed that students demonstrated excellent skills in basic practical activities across all three learning stations ($\bar{x} = 2.33$, S.D.= 0.62). The evaluation of the students' task from the three learning stations also showed excellent overall performance ($\bar{x} = 2.39$, S.D.=0.64). Additionally, the student satisfaction with learning through the electronic comic book was also very high ($\bar{x} = 2.45$, S.D. = 0.54)

Keywords : Electronic comic book, The basic practical skill, Chanta suksa

บทนำ (Introduction)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ได้นำเอาแนวคิดฉันทศึกษามาใช้ในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน โดยจัดการเรียนการสอนที่มุ่งสู่โรงเรียนพัฒนาการคิด โดยมีเป้าหมายคือ ต้องการให้นักเรียนรู้วิธีเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต อันจะส่งผลต่อไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้และการศึกษาที่ยั่งยืน โรงเรียนได้มีการดำเนินการปรับหลักสูตรและพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ซึ่ง (ดิศสุกร กุณธร, 2556) ได้กล่าวถึง การนำแนวคิดฉันทศึกษามาใช้กับการเรียนรู้ด้วยตนเอง มุ่งให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความพอใจโดยไม่มีการบังคับ ได้ค้นพบและพัฒนา

Citation : พิไลพร หวังทรัพย์ทวี, และ ณกฤติ พิศาลสารกิจ. (2568). การพัฒนาหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้น

พื้นฐาน วิชาฉันทศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 29-42. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.9>

ความสามารถในด้านที่ตนเองสนใจ ทำให้เกิดการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเล่นอย่างมีความสุข จนทำให้เด็กเรียนที่มีคุณลักษณะ 8 เป็น คือ คิดเป็น พูดเป็น ทำเป็น ผลิตเป็น ขายเป็น ให้เป็น เป็นคนดีมีวัฒนธรรม และเป็นคนมีความสุขเป็นที่พึ่งพาของผู้อื่นได้ ดังนั้นจึงเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนรู้เชิงสัมพันธ์สหวิทยาการ บนความสามารถที่แท้จริงไม่ใช่ตามค่านิยม โดยผสมการเรียนรู้สังคม ความรู้เทคโนโลยีและเศรษฐกิจ เน้นพัฒนาทักษะให้เกิดความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเอง ในลักษณะรู้ตน รู้สามารถ (Can do School) อันเป็นแนวทางบ่งชี้วิชาชีพของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 และก้าวสู่คนไทย 4.0 ได้อย่างสมบูรณ์

(พิไลพร หวังทรัพย์ทวี, และอุทิศ บำรุงชีพ, 2561). ได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฉันทศึกษา มีหลักการโดยให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความชอบความสนใจ เรียนผ่านการเล่น และพัฒนาความสามารถของตนเองผ่านกิจกรรมและบูรณาการความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานได้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้ฝึกคิด ใช้สมอง ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยมีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นทักษะพื้นฐาน (Basic) ขั้นทักษะปฏิบัติ (practice) ขั้นสร้างโครงงาน (Project) ขั้นนำเสนอชิ้นงาน (present) ซึ่ง (ทิตินา แคมมณี, 2558) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผู้สอนจัดเตรียมเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนองต่อการพัฒนาศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นเมื่อนักเรียนได้เลือกมุมตามความชอบแล้ว จะทำให้นักเรียนได้ค้นหาและค้นพบพลังอัจฉริยะ ที่มีอยู่ในตัวเอง จากการจัดกิจกรรมในรูปแบบฐานการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้ฝึกทักษะปฏิบัติ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาฉันทศึกษา ภายในศูนย์การเรียนรู้ฉันทศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่ผ่านมามีการจัดกิจกรรมในรูปแบบฐานการเรียนรู้ 10 ฐานการเรียนรู้ ซึ่งฐานการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมได้แก่ ฐานการเรียนรู้เย็บปักถักร้อย ฐานการเรียนรู้แอนิเมชัน และฐานการเรียนรู้ประกอบอาหาร ซึ่งแต่ละฐานการเรียนรู้มีขั้นตอนในการทำงาน และมีทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้อุปกรณ์อย่างหลากหลาย ทำให้ต้องสาธิตและแนะนำขั้นตอนในการใช้อุปกรณ์อยู่เสมอ อีกทั้งนักเรียนไม่สามารถเริ่มต้นการทำงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ต้องขอความช่วยเหลือจากผู้สอนอยู่เสมอ ซึ่งประกอบด้วยจำนวนนักเรียนมีมาก ทำให้การช่วยเหลือนักเรียนไม่ทันต่อความต้องการของนักเรียน หากนักเรียนสามารถเริ่มต้นทำงานและใช้อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ก็จะสามารถทำงานได้เสร็จเร็วขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (พิไลพร หวังทรัพย์ทวี, 2560) ได้มีการแก้ปัญหาโดยการนำคลิปวิดีโอการสาธิตการใช้อุปกรณ์มาช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง แต่นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ยาก ประกอบกับไม่ตรงตามเนื้อหาที่นักเรียนต้องการ คุณภาพของคลิปวิดีโอไม่คมชัด อันเนื่องจากกระบวนการผลิตคลิปวิดีโอ ดังนั้นหากได้มีการพัฒนาสื่อให้มีคุณภาพเหมาะสมกับเนื้อหา จะช่วยในการกระตุ้นความสนใจและแก้ปัญหาในการทำงานของนักเรียนได้

ปัจจุบันได้มีการนำนวัตกรรมสื่อการเรียนการสอนเข้ามาช่วยในการแก้ปัญหา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการผลิตสื่อดิจิทัลเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายยิ่งขึ้น และยังเป็นการฝึกทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและเรียนรู้ผ่านสื่อได้ด้วยตนเอง (อุทิศ บำรุงชีพ, 2566) ซึ่งสื่อดิจิทัลที่กำลังได้รับความนิยม และสามารถเข้าถึงได้ง่ายคือ หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ที่นำเสนอได้ทั้งภาพนิ่ง ข้อความตัวละครที่ใช้ในการวาด ถูกออกแบบให้สื่ออารมณ์ ความรู้สึกให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่ายผ่านการดำเนินเรื่องตามการแสดงออกของตัวละคร มีความดึงดูดใจและเหมาะสมกับช่วงวัยของ

Citation : Wangsaptawee, P., & Pisamsarakit, N. (2025). The Development of Electronic Comic Book for Promoting the

Basic Practical Skill in Chanta Suksa Subject for Grade 1 Students in Primary School at Srinakharinwirot

University : Prasarnmit Demonstration (Elementary). *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 29-42.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.9>

ผู้เรียน (ธนภูมิ สุนาถนิชย์กุล, 2565) จะเห็นได้ว่าสื่อดิจิทัลสามารถนำเสนอเนื้อหาและแก้ปัญหาในการฝึกทักษะปฏิบัติ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจและมีทักษะปฏิบัติขั้นพื้นฐานได้อย่างถูกต้องจนสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ด้วยตนเอง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานวิชาฉันทศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยเรียนจากหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งใช้การ์ตูนในการดำเนินเรื่อง ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะปฏิบัติจากวิถีทัศนศาสตร์การใช้อุปกรณ์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว และยังฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสื่อดิจิทัลด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถรู้จักการสืบค้น ค้นคว้าข้อมูลเพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน วิชาฉันทศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน วิชาฉันทศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน วิชาฉันทศึกษา มีดังนี้

ฉันทะ เป็นหลักธรรมทางพุทธศาสนาของอิทธิบาท 4 ซึ่งเป็นเหตุหรือเครื่องมือที่นำไปสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย ฉันทะ คือความพอใจ ฉันทะจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนหรือต้องการรู้ในสิ่งต่างๆ เพราะถ้ามีฉันทะอยากทำอะไรก็เกิดการเรียนรู้ก็เกิดการเรียนรู้ เมื่อพบปัญหาก็พยายามอย่างไม่ท้อถอย ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฉันทศึกษาให้แก่แก่นักเรียน มุ่งให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความพอใจ นักเรียนได้เลือกเรียนเอง ซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ผู้สอนจัดเตรียมเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนองต่อการพัฒนาศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการเล่นอย่างมีความสุข ได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ฝึกคิด ฝึกแก้ปัญหา สร้างสรรค์ผลงานและทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนดังนี้ (พิไลพร หวังทรัพย์ทวี, 2565)

1. ขั้นเตรียมพร้อม (Prepare) การเตรียมความพร้อมให้มีทักษะพื้นฐานในปฏิบัติงาน โดยการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการศึกษาค้นคว้า สืบค้นข้อมูลที่สนใจ เลือกขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับตนเอง จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานด้วยตนเอง
2. ขั้นเล่นกับการเรียนรู้ (Play with Learn) การเรียนรู้ผ่านการเล่นอย่างมีความสุข ตัดสินใจลงมือปฏิบัติงานที่ชอบ ฝึกทักษะปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้สืบค้นมาจนเกิดความชำนาญ นำไปสู่การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างสรรค์ผลงาน และมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น แนะนำขั้นตอนการปฏิบัติงานให้กับเพื่อนได้

Citation : พิไลพร หวังทรัพย์ทวี, และ ณกฤติ พิศาลสารกิจ. (2568). การพัฒนาหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน วิชาฉันทศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 29-42. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.9>

3. ชั้นจัดทำโครงการ (Project) การฝึกทักษะปฏิบัติและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสร้างสรรค์ผลงาน ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล ตัดสินใจเลือกทำโครงการที่ชอบ แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ วางแผนและลงมือปฏิบัติงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่น คิดตัดสินใจประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหา ฝึกเป็นความเป็นผู้นำผู้ตาม และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4. ชั้นแสดงผลงาน (Present) นำเสนอผลงานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เลือกใช้ข้อมูลประกอบการอธิบาย แสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ภูมิใจในผลงานของตนเองและผู้อื่น การจัดกิจกรรมชั้นศึกษาให้กับนักเรียนตามความสนใจในรูปแบบฐานการเรียนรู้ 3 ฐานการเรียนรู้ ได้แก่

1. ฐานการเรียนรู้เย็บปักถักร้อย กิจกรรมที่ฝึกการเป็นนักประดิษฐ์งานฝีมือ หัตถกรรม ฝึกทักษะการใช้อุปกรณ์เย็บปักถักร้อย ในการใช้ไอเดียสร้างสรรค์นำสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัว มาแปลงกายให้เป็นของใช้หรือของตกแต่ง ทำให้ผู้เรียนสามารถจัดการข้อมูลที่ได้จากการสืบค้น การตัดสินใจเลือกทำงานประดิษฐ์เย็บปักถักร้อย การเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการสร้างผลงานด้วยตนเอง ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสร้างสรรค์ผลงาน นำเสนอความรู้ผลงานของตนเอง รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

2. ฐานการเรียนรู้แอนิเมชัน กิจกรรมที่ฝึกการสร้างภาพเคลื่อนไหว เกิดจากการใช้ภาพนิ่งจำนวนหลายภาพมาต่อกัน โดยใช้เทคนิค Stop Motion เริ่มตั้งแต่เขียนสตอรี่บอร์ดแบบง่าย เลือกตัวละครสร้างฉาก และกำกับหนังสือให้ออกมาสนุกในสไตล์ของตัวเองตามจินตนาการ ทำให้ผู้เรียนจัดการข้อมูลที่ได้จากการสืบค้น การตัดสินใจเลือก ขั้นตอนในการสร้างภาพเคลื่อนไหว การเล่าเรื่องโดยการนำภาพนิ่งหลายๆ ภาพที่ต่อเนื่องกันมาสร้างเป็นภาพเคลื่อนไหว ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสร้างสรรค์ผลงาน นำเสนอความรู้ผลงานของตนเอง รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

3. ฐานการเรียนรู้ประกอบอาหาร กิจกรรมที่ฝึกทักษะการทำอาหาร เรียนรู้ศาสตร์การทำอาหารหรือขนม โดยสอดแทรกหลักทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การชั่ง ตวง วัด การล้างเช็ดเก็บล้างที่เหมาะสมกับวัย ทำให้ผู้เรียนสามารถจัดการข้อมูลที่ได้จากการสืบค้น การตัดสินใจเลือกทำอาหาร การเลือกใช้วัตถุดิบและอุปกรณ์ในการประกอบอาหารอย่างง่าย ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการร้านค้า นำเสนอความรู้ผลงานของตนเอง รับฟังความคิดเห็นคำติชมในรสชาติอาหารและได้ทำงานร่วมกับเพื่อนได้อย่างมีความสุขสนุกสนาน

ทั้งนี้ทำให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะ 8 เป็น คือ คิดเป็น พุดเป็น ทำเป็น ผลิตเป็น ขายเป็น ใ้เป็น รวมทั้งเป็นคนดีมีวัฒนธรรม และเป็นคนมีความสุข เป็นที่พึ่งพาของผู้อื่น แก้ไขปัญหาได้ (พิไลพร หวังทรัพย์ ทวี, 2566) (ดิสสกร กุณธร, 2556)

การพัฒนาหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน ในการออกแบบได้ผสมผสานแนวคิดหรือทฤษฎีต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ให้เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาและโครงสร้างของเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วยตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง ดนตรี ซึ่งใช้หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินเรื่อง ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ จากวิทัศน์การสาธิตการใช้อุปกรณ์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว และยังคงฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากเทคโนโลยีดิจิทัลซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถรู้จักการสืบค้น ค้นคว้าข้อมูลเพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองได้ต่อไปทั้งนี้เพื่อตอบสนองแก่ผู้เรียน ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและก่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ตได้ (ใจทิพย์ ณ สงขลา, 2561) และ (กำจร บุญเจริญ, 2550)

Citation : Wangsaptawee, P., & Pisamsarakit, N. (2025). The Development of Electronic Comic Book for Promoting the

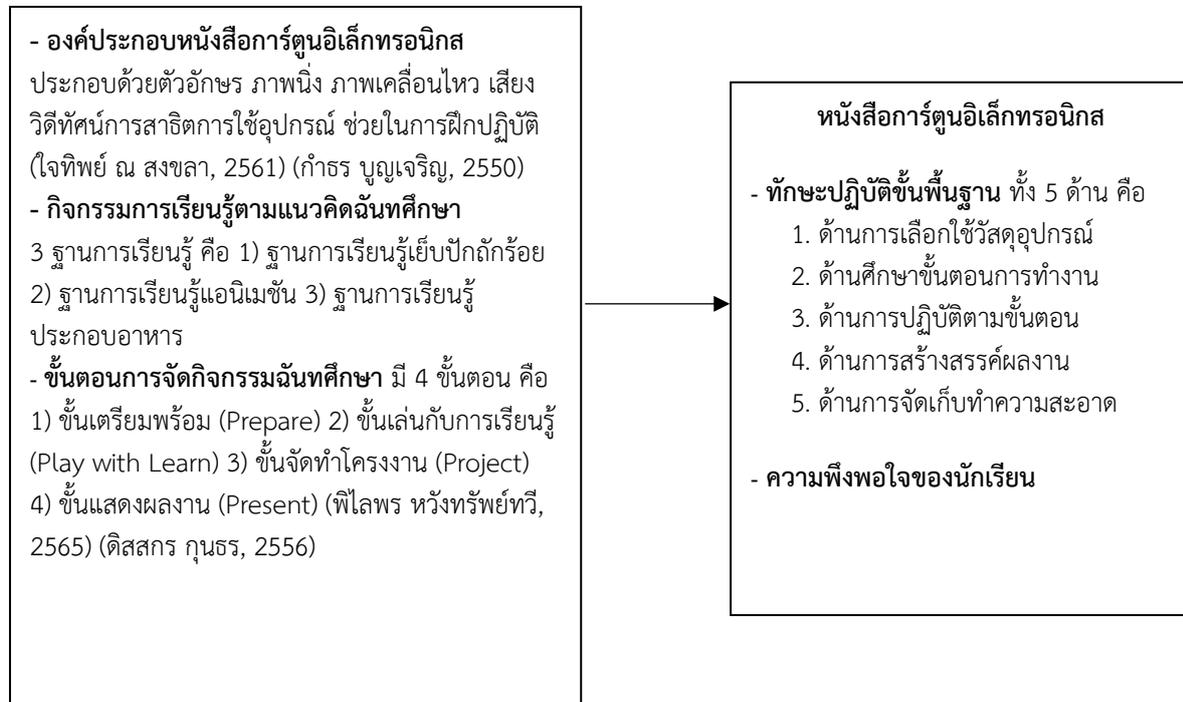
Basic Practical Skill in Chanta Suksa Subject for Grade 1 Students in Primary School at Srinakharinwirot

University : Prasarnmit Demonstration (Elementary). *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 29-42.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.9>

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) (ถ้ามี)

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดขององค์ประกอบของหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน วิชาฉันทศึกษาโดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มทดลอง

1. กลุ่มทดลองที่ใช้ในการพัฒนาหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน วิชาฉันทศึกษา เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 42 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1) การทดลองแบบเดี่ยว จำนวน 3 คน ได้แก่ นักเรียนที่เลือกเรียนฐานการเรียนรู้เย็บปักถักร้อย 1 คน ฐานการเรียนรู้แอนิเมชัน 1 คน และฐานการเรียนรู้ประกอบอาหาร 1 คน

2) การทดลองแบบกลุ่ม จำนวน 9 คน ได้แก่ นักเรียนที่เลือกเรียนฐานการเรียนรู้เย็บปัก ถักร้อย 3 คน ฐานการเรียนรู้แอนิเมชัน 3 คน และฐานการเรียนรู้ประกอบอาหาร 3 คน

3) การหาประสิทธิภาพ จำนวน 30 คน ได้แก่ นักเรียนที่เลือกเรียนฐานการเรียนรู้เย็บปักถักร้อย 10 คน ฐานการเรียนรู้แอนิเมชัน 10 คน และฐานการเรียนรู้ประกอบอาหาร 10 คน

2. ประชากรและกลุ่มทดลองที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานวิชาฉันทศึกษา

Citation : พิไลพร หวังทรัพย์ทวี, และ ณกฤติ พิศาลสารกิจ. (2568). การพัฒนาหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน วิชาฉันทศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 29-42. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.9>

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 8 ห้องเรียน ๆ ละ 30 คน มีนักเรียนทั้งสิ้น 240 คน

2.2 กลุ่มทดลองที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนวิชาฉันทะ และเลือกเรียนฐานการเรียนรู้เย็บปักถักร้อย ฐานการเรียนรู้แอนิเมชัน และฐานการเรียนรู้ประกอบอาหาร จำนวนฐานละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานวิชาฉันทะศึกษา มีเนื้อหาเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน 3 เรื่อง คือ การใช้อุปกรณ์เย็บปักถักร้อย การสร้างภาพเคลื่อนไหว การทำอาหารอย่างง่าย

2. แบบประเมินหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานวิชาฉันทะศึกษา มีข้อความของรายการประเมิน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลดังนี้ 4.51–5.00 หมายถึงมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก 3.51–4.50 หมายถึงมีคุณภาพอยู่ในระดับดี 2.51–3.50 หมายถึงมีคุณภาพพอใช้ 1.51–2.50 หมายถึงมีคุณภาพน้อย 1.00–1.50 มีความคิดเห็นว่าการปรับปรุง ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า แบบประเมินหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

3. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ฐานการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ฐานการเรียนรู้เย็บปักถักร้อย 2) ฐานการเรียนรู้แอนิเมชัน 3) ฐานการเรียนรู้ประกอบอาหาร ซึ่งมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินความสอดคล้องของแผนการสอน เกี่ยวกับด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อดิจิทัล ด้านการวัดและประเมินผลครอบคลุมขั้นตอนการจัดกิจกรรม ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แผนการจัดการเรียนรู้มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.0

4. แบบประเมินทักษะปฏิบัติขั้นพื้นฐาน สร้างแบบประเมินเพื่อพิจารณาความสามารถของนักเรียนตามนิยามปฏิบัติการทักษะปฏิบัติขั้นพื้นฐานทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ 2) ด้านศึกษาขั้นตอนการทำงาน 3) ด้านการปฏิบัติตามขั้นตอน 4) ด้านการสร้างสรรค์ผลงาน 5) ด้านการจัดเก็บทำความสะอาด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์การแปลผลดังนี้ 2.00-3.00 หมายถึงมีทักษะปฏิบัติในระดับดีมาก 1.00-1.99 คะแนน หมายถึงมีทักษะปฏิบัติในระดับดี และ 0-0.99 คะแนน หมายถึงมีทักษะปฏิบัติในระดับพอใช้ ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบประเมินทักษะปฏิบัติขั้นพื้นฐาน มีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.0

5. แบบประเมินชิ้นงาน สร้างแบบประเมินชิ้นงานเพื่อพิจารณาความสามารถของนักเรียนในการสร้างชิ้นงานทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านความถูกต้อง 2) ด้านความสมบูรณ์ 3) ด้านตรงต่อเวลา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์การแปลผลดังนี้ 2.00-3.00 คะแนน หมายถึงชิ้นงานมีคุณภาพในระดับดีมาก 1.00-1.99 คะแนน หมายถึงชิ้นงานมีคุณภาพในระดับดี 0-0.99 คะแนน หมายถึงชิ้นงานมีคุณภาพในระดับพอใช้ ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่าแบบประเมินชิ้นงานมีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.0

Citation : Wangsaptawee, P., & Pisamsarakit, N. (2025). The Development of Electronic Comic Book for Promoting the

Basic Practical Skill in Chanta Suksa Subject for Grade 1 Students in Primary School at Srinakharinwirot

University : Prasarnmit Demonstration (Elementary). *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 29-42.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.9>

6. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน สร้างแบบประเมินเพื่อพิจารณาความพึงพอใจของนักเรียนมี ข้อคำถาม 10 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์การแปลผลดังนี้ 2.00-3.00 คะแนน หมายถึงมีความพึงพอใจในระดับมาก 1.00-1.99 คะแนน หมายถึงมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง 0-0.99 คะแนน หมายถึงมีความพึงพอใจในระดับน้อย ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนมีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.0

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทดลองใช้จริงกับกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ดำเนินการขอจริยธรรมในมนุษย์ ในการทดลองกับนักเรียน หลายเลขรับรองโครงการวิจัย SWUEC-672447 ณ วันที่ 16 สิงหาคม 2567 จัดเตรียมห้องเรียนสถานที่ และจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์

2. ดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม ซึ่งเป็นนักเรียนที่เลือกเรียนฐานการเรียนรู้เย็บปักถักร้อย 10 คน ฐานการเรียนรู้แอนิเมชัน 10 คน ฐานการเรียนรู้ประกอบอาหาร 10 คนระหว่างเดือนตุลาคม 2567 – พฤศจิกายน 2567 ใช้เวลาในทดลอง 4 สัปดาห์ ๆ ละ 1 คาบ รวมทั้งสิ้น 4 คาบ

3. แต่ละฐานการเรียนรู้ปฏิบัติการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. เมื่อเรียนจบแต่ละเรื่องแล้ว ในระหว่างทำกิจกรรมประเมินทักษะปฏิบัติ และประเมินชิ้นงาน นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผลทางสถิติ

5. จากนั้นให้นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจ และนำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ผลทางสถิติ

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการพัฒนาหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน วิชาฉันทศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) พบว่า หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์มีเนื้อหาเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติ ขั้นพื้นฐานการใช้อุปกรณ์เย็บปักถักร้อย การสร้างภาพเคลื่อนไหว และการทำอาหารหรือขนมอย่างง่าย ซึ่งหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะเป็นหนังสืออยู่บนเว็บไซต์ ประกอบด้วย 1) ข้อความ ใช้ในการอธิบายขั้นตอนการทำงาน 2) ภาพกราฟิก นำเสนอภาพและตัวอักษรที่สื่อความหมายได้ตรงตามเนื้อหา 3) วิดีโอ ใช้ในการนำเสนอเนื้อหาสาธิตขั้นตอนพื้นฐานในการฝึกปฏิบัติ สามารถดูซ้ำได้หลายครั้ง สามารถแสดงผลได้ในทุกอุปกรณ์ 4) เสียงประกอบ นำเสนอเสียงมีความสอดคล้องกับเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังช่วยลดระยะเวลาในการเรียนการสอน และเป็นแนวทางในการฝึกขั้นพื้นฐานในการฝึกปฏิบัติด้วยตนเองผ่านเว็บไซต์ ดังมีผลการพัฒนาดังนี้

1.1 ผลการหาคุณภาพหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานพบว่าความคิดเห็นโดยรวมของผู้เชี่ยวชาญมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = 0.45) มีข้อเสนอแนะปรับปรุงภาพการ์ตูนบางภาพให้สอดคล้องกับเนื้อหา และจัดลำดับการดำเนินเรื่องให้เหมาะสมกับขั้นตอนการใช้อุปกรณ์ รวมถึงระยะเวลาในการนำเสนอไม่ควรยาวเกินความสนใจของนักเรียนในวัยนี้

1.2 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน ผลปรากฏดังตารางที่ 1

Citation : พิไลพร หวังทรัพย์ทวี, และ ณกฤติ พิศาลสารกิจ. (2568). การพัฒนาหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้น

พื้นฐาน วิชาฉันทศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 29-42. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.9>

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน (n=30)

	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ E ₁ /E ₂
ทักษะปฏิบัติขั้นพื้นฐานระหว่างเรียน	15	12.2	1.13	81.33	81.33 / 86.00
ทักษะปฏิบัติขั้นพื้นฐานหลังเรียน	15	12.9	1.18	86.00	

จากตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน มีประสิทธิภาพ 81.33 / 86.00 สรุปได้ว่า หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ 80/80 สามารถนำไปใช้ได้จริงต่อไป

2. การใช้หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

2.1 ผลการประเมินทักษะปฏิบัติขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนจากการเรียนผ่านหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินทักษะปฏิบัติขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนที่เลือกเรียนฐานการเรียนรู้เย็บปักถักร้อย (n=10) ฐานการเรียนรู้แอนิเมชัน (n=10) ฐานการเรียนรู้ประกอบอาหาร (n=10)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับทักษะปฏิบัติ
1 ฐานการเรียนรู้เย็บปักถักร้อย	2.38	0.58	ดีมาก
2 ฐานการเรียนรู้แอนิเมชัน	2.30	0.69	ดีมาก
3 ฐานการเรียนรู้ประกอบอาหาร	2.33	0.61	ดีมาก
รวม	2.33	0.62	ดีมาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินทักษะปฏิบัติขั้นพื้นฐานทั้ง 5 ด้าน 1) ด้านการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ 2) ด้านการศึกษาขั้นตอนการทำงาน 3) ด้านการปฏิบัติตามขั้นตอน 4) ด้านการสร้างสรรค์ชิ้นงาน 5) ด้านการจัดเก็บทำความสะอาด ของนักเรียนที่เลือกเรียนฐานการเรียนรู้เย็บปักถักร้อย มีคะแนนโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.38$, S.D.=0.58) ส่วนนักเรียนที่เลือกเรียนฐานการเรียนรู้แอนิเมชัน มีคะแนนโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.30$, S.D.=0.69) และนักเรียนที่เลือกเรียนฐานการเรียนรู้ประกอบอาหาร มีคะแนนโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.33$, S.D.=0.61) ซึ่งเป็นผลมาจากหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ที่มีวิดีโอสาธิตขั้นตอนการสร้างชิ้นงานตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นจนจบกระบวนการ จึงทำให้นักเรียนมีทักษะปฏิบัติขั้นพื้นฐานในการทำงาน

Citation : Wangsaptawee, P., & Pisamsarakit, N. (2025). The Development of Electronic Comic Book for Promoting the

Basic Practical Skill in Chanta Suksa Subject for Grade 1 Students in Primary School at Srinakharinwirot University : Prasarnmit Demonstration (Elementary). *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 29-42. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.9>

2.2 ผลการประเมินชิ้นงาน ของนักเรียนจากการเรียนผ่านหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินชิ้นงาน ของนักเรียนที่เลือกเรียนฐานการเรียนรู้เย็บปักถักร้อย (n=10) ฐาน การเรียนรู้แอนิเมชัน (n=10) ฐานการเรียนรู้ประกอบอาหาร (n=10)

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับคุณภาพชิ้นงาน
1 ฐานการเรียนรู้เย็บปักถักร้อย	2.63	0.52	ดีมาก
2 ฐานการเรียนรู้แอนิเมชัน	2.28	0.68	ดีมาก
3 ฐานการเรียนรู้ประกอบอาหาร	2.28	0.74	ดีมาก
รวม	2.39	0.64	ดีมาก

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินชิ้นงานทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความถูกต้อง 2) ด้านความสมบูรณ์ 3) ด้านการตรงต่อเวลา ของนักเรียนที่เลือกเรียนฐานการเรียนรู้เย็บปักถักร้อย มีคะแนนโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.63$, S.D.=0.52) ส่วนนักเรียนที่เลือกเรียนฐานการเรียนรู้แอนิเมชัน คะแนนโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.28$, S.D.=0.68) และนักเรียนที่เลือกเรียนฐานการเรียนรู้ประกอบอาหาร มีคะแนนโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.28$, S.D.=0.74) ซึ่งเป็นผลมาจากนักเรียนมีทักษะปฏิบัติขั้นพื้นฐานและสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองผ่านหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ จึงทำให้นักเรียนทำงานได้ถูกต้องและแล้วเสร็จทันเวลา

2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนผ่านหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนผ่านหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ (N=30)

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. สื่อมีความสวยงาม	2.57	0.57	มาก
2. ช่วยลดระยะเวลาการเรียนรู้	2.70	0.47	มาก
3. ดึงดูดความสนใจ	2.53	0.51	มาก
4. ภาพเหมาะสมสวยงาม	2.33	0.48	มาก
5. วิดีโอมีความชัดเจน	2.37	0.56	มาก
6. ช่วยฝึกปฏิบัติได้	2.60	0.50	มาก
7. ตัวอักษรอ่านง่าย ชัดเจน	2.37	0.61	มาก
8. เสียงประกอบชัดเจน	2.47	0.57	มาก
9. เข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น	2.30	0.53	มาก
10. ใช้งานง่าย	2.27	0.58	มาก
เฉลี่ยรวม	2.45	0.54	มาก

Citation : พิไลพร หวังทรัพย์ทวี, และ ณกฤติ พิศาลสารกิจ. (2568). การพัฒนาหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน วิชาฉันทศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 29-42. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.9>

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนผ่านหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์พบว่า ความคิดเห็นโดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.45$, S.D. = 0.54) มีข้อเสนอแนะ วิดีโอควรมีขนาดใหญ่เต็มจอ การเปิดเว็บไซต์ต้องใช้เวลา

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. พัฒนาหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน วิชาฉันทศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) พบว่า มีคุณภาพในระดับดีมาก หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพ 81.33 / 86.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ทั้งนี้หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ใช้การ์ตูนในการดำเนินเรื่อง ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจากวิธีทัศนศาสตร์การใช้อุปกรณ์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น และทำให้นักเรียนสามารถรู้จักการสืบค้น ค้นคว้าข้อมูลเพื่อพัฒนาความสามารถของตนเอง อาจเป็นเพราะได้ถูกออกแบบและวางแผนการสร้างอย่างเป็นขั้นตอนและได้ดำเนินการหาคุณภาพและหาประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ซึ่งสอดคล้องกับ (ธนภูมิ สุนาถนิชย์กุล และคณะ, 2565) ที่ได้พัฒนาหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้นำหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ไปตรวจสอบด้านเนื้อหาและด้านสื่อ และนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ ให้มีความเหมาะสม และพร้อมใช้งานมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ (ดาวธรา วีระพันธ์, 2562) ที่ได้พัฒนากาตูนแอนิเมชัน เรื่อง การลดภาวะโลกร้อน ซึ่งการ์ตูนเป็นภาพวาดที่แสดงถึงเรื่องราวทำให้ทราบเนื้อหา สนุกสนานเพลิดเพลินและขบขัน ช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องราวได้ดีกว่าการใช้ภาษาอย่างเดียวและเพิ่มทักษะการอ่านไปในตัวด้วย ดังนั้นหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ สามารถนำเสนอเนื้อหาและแก้ปัญหาในการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน เป็นการดูที่มีภาพและตัวอักษร สามารถเปิดอ่านและเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ยังจะส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจและมีทักษะปฏิบัติขั้นพื้นฐานได้อย่างถูกต้อง จนสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ด้วยตนเอง

2. ผลการใช้หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน วิชาฉันทศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) พบว่า นักเรียนเลือกเรียนฐานการเรียนรู้เย็บปักถักร้อย ฐานการเรียนรู้แอนิเมชัน ฐานการเรียนรู้ประกอบอาหาร แสดงให้เห็นว่า นักเรียน 3 กลุ่มนี้มีทักษะในการปฏิบัติขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับดีมาก และผลการประเมินชิ้นงานของนักเรียนที่เลือกเรียนฐานการเรียนรู้เย็บปักถักร้อย ฐานการเรียนรู้แอนิเมชัน ฐานการเรียนรู้ประกอบอาหาร แสดงให้เห็นว่า นักเรียน 3 กลุ่มนี้มีคะแนนโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ส่วนความพึงพอใจของนักเรียนจากการเรียนผ่านหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อันเนื่องมาจาก หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ ส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานให้กับนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้นักเรียนเข้าใจง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (ชนากานต์ เพชรประสิทธิ์, 2552) ที่ศึกษาผลการใช้หนังสือการ์ตูนเรื่องภาวะโลกร้อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นผลมาจาก หนังสือการ์ตูนมีภาพประกอบ และคำบรรยายสั้นๆ อีกทั้งเป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย เรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา มีคุณค่าต่อการเรียนการสอน ช่วยสร้างความสนใจจากภาพ สี

Citation : Wangsaptawee, P., & Pisamsarakit, N. (2025). The Development of Electronic Comic Book for Promoting the Basic Practical Skill in Chanta Suksa Subject for Grade 1 Students in Primary School at Srinakharinwirot University : Prasarnmit Demonstration (Elementary). *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 29-42.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.9>

และการจัดรูปเล่ม ซึ่งสอดคล้องกับ (สุนมา ปาธรัตน์, และคณะ, 2560) ที่ได้พัฒนาแอนิเมชัน 2 มิติ เรื่อง หม้อข้าวหม้อแกงลิง เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เรียนผ่านสื่อแอนิเมชัน 2 มิติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก ดังนั้นจากการศึกษาผลการใช้หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน วิชาฉันทศึกษา ทำให้พบว่า หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และยังเป็นประโยชน์ต่อการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน ในเนื้อหาที่มีขั้นตอนที่เข้าใจยาก และยังทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลาอีกด้วย

ความรู้ใหม่ (New Knowledge) (ถ้ามี)

หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน วิชาฉันทศึกษา ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจและมีทักษะปฏิบัติขั้นพื้นฐานได้อย่างถูกต้องจนสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ด้วยตนเอง ซึ่งได้เรียนรู้จากการสอนด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานวิชาฉันทศึกษา ผ่านสื่อมัลติมีเดีย ภาพการ์ตูนช่อง ที่มีตัวอักษรและเสียง สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน ยังจะส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจและมีทักษะปฏิบัติขั้นพื้นฐานได้อย่างถูกต้องจนสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ด้วยตนเอง นำไปใช้ในการเรียนการสอนทั้งระบบ Onsite และ Online และใช้เป็นที่ดิจิทัลใน website WWW.Chanta education.org ในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ขยายผลต่อให้นักเรียนภายนอกได้เข้าศึกษาหาความรู้ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฉันทศึกษา อีกทั้งผู้สอนสามารถนำหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้เป็นเครื่องมือเพื่อจัดการเรียนการสอน เพิ่มประสิทธิภาพด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนสามารถนำขั้นตอนของวิธีการสร้างหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในทุกช่วงชั้นและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้

ภาพที่ 2 แสดงหน้าเว็บไซต์ หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์

Citation : พิไลพร หวังทรัพย์ทวี, และ ณกฤติ พิศาลสารกิจ. (2568). การพัฒนาหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน วิชาฉันทศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 29-42. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.9>

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ควรศึกษาวิจัยและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลที่นำมาช่วยในการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ตอบสนองต่อการค้นพบความสามารถของตนเอง
2. ควรศึกษาวิจัยและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง ตามความชอบและความสนใจ

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชนากานต์ เพชรประสิทธิ์, และวชิระ อินทร์อุดม. (2552). ผลการใช้หนังสือการ์ตูนเรื่องภาวะโลกร้อนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น. *วารสารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 32(1), 22-27.
- ดาวธดา วีระพันธ์. (2562). การพัฒนาการ์ตูนแอนิเมชัน เรื่องการลดภาวะโลกร้อน. *วารสารวิจัยและพัฒนา โดยองค์กร ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 14(1), 59-71.
- ทีศนา แคมมณี. (2558). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์จำกัด.
- ธนภูมิ สุนาถวินิชย์กุล, รัชพล ประดับเวทย์, และนทีธีรัตน์ พิระพันธ์. (2565). การพัฒนาหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารวิจัยทางการศึกษา มศว*, 17(2), 143-157.
- ไพไลพร หวังทรัพย์ทวี, และอุทิศ บำรุงชีพ. (2561). ฉันทศึกษาวัตกรรมการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุกผ่านการเล่นอย่างสุขใจของเด็กไทยยุค 4.0. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 29(3), 14-31.
- ไพไลพร หวังทรัพย์ทวี. (2565). การพัฒนารูปแบบศูนย์การเรียนรู้ตามแนวคิดฉันทศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตในยุคดิจิทัล. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 7(12), 520-536.
- สุนนา ปาณะรัตน์, หทัยรัตน์บุญเนตร, และอรสา ไชยสองแก้ว. (2560). การพัฒนาแอนิเมชัน 2 มิติ เรื่องหม้อข้าวหม้อแกงลิง เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนรู้. *วารสารวิจัยราชชมงคลกรุงเทพ*, 11(2), 62-68.
- อุทิศ บำรุงชีพ. (2566). *นวัตกรรมสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมืองดิจิทัล*. ชลบุรี: ชลบุรีการพิมพ์.

Citation : พิไลพร หวังทรัพย์ทวี, และ ณกฤติ พิศาลสารกิจ. (2568). การพัฒนาหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐาน วิชาฉันทศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 3(2), 29-42. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.9>

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ
เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
The Development of Multimedia Electronic Book in Inquiry-base learning
Thailand's Geography of Grade 2 Students in Primary School at
Srinakharinwirot University: Prasarnmit Demonstration School (Elementary)

เฉลิมชนม์ กริทธิรุณ^{1*}

Chalermchon Kreehirun^{1*}

¹โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม); Srinakharinwirot University Prasarnmit
Demonstration School (Primary), Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : chalermchon.k@prathomswu.ac.th

DOI : 10.14456/jasru.2025.10

Received : February 25, 2025; Revised : April 21, 2025; Accepted : April 22, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) หาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะเรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย 2) ศึกษาผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะเรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียมีเนื้อหา 7 เรื่อง ได้แก่ 1) เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ 2) ตำแหน่งที่ตั้งของประเทศไทย 3) รูปร่างขนาดของประเทศไทย 4) อาณาเขตและพรมแดน 5) ภูมิประเทศและแหล่งน้ำ 6) ทรัพยากรธรรมชาติ 7) วัฒนธรรมและประเพณีไทย 4 ภาค กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้หาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดีย จำนวน 42 คน 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดีย จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะเรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย แผนการสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การหาค่าประสิทธิภาพ E1/E2 และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนและหลังเรียน โดยทดสอบค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test Dependent Sample) ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะเรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.78) มีประสิทธิภาพ 80.67 / 85.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ส่วนผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะเรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนผ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ (Keywords) : หนังสืออิเล็กทรอนิกส์, มัลติมีเดีย, แบบสืบเสาะ, ภูมิศาสตร์ประเทศไทย

Citation : Kreehirun, C. (2025). The Development of Multimedia Electronic Book in Inquiry-base learning Thailand's Geography of Grade 2 Students in Primary School at Srinakharinwirot University: Prasarnmit Demonstration School (Elementary). *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 43-56.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.10>

Abstract

This research aimed to evaluate the effectiveness of using a multimedia electronic book on the Geography of Thailand and study the effect of using a multimedia electronic book on the Geography of Thailand for Grade 2 students at Srinakharinwirot University: Prasarnmit Demonstration School (Elementary). The multimedia electronic book was an instructional tool that contained seven topics: 1) Geographic tools, 2) The location of Thailand, 3) The shape and size of Thailand, 4) Borders and boundaries, 5) Terrain and water resources, 6) Natural resources, and 7) Thai culture and traditions in the four regions. The sample group for the research consisted of Grade 2 students at Srinakharinwirot University: Prasarnmit Demonstration School (Elementary) divided into two groups: 1) a group of 42 students used to assess the effectiveness of the multimedia electronic book, and 2) a group of 30 students used to study the results of using the multimedia electronic book. The research tools included the multimedia electronic book on Geography of Thailand, lesson plans, and learning achievement tests. The statistical methods used for data analysis included calculating the efficiency E1/E2 and Comparison of mean values pretest-posttest studying t-test for Dependent Sample.

The research findings showed that the quality of the multimedia electronic book on Geography of Thailand was excellent ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.78), with an efficiency of 80.67/85.33, which was higher than the set criteria of 80/80. Regarding the use of the multimedia electronic book, the students' learning achievement from learning through this multimedia book showed a significantly improved after learning at 0.05 statistic level.

Keywords : Electronic Book, Multimedia, Inquiry- base Learning, Thailand's Geography

บทนำ (Introduction)

การเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ มุ่งให้นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องมิติสัมพันธ์ทางภูมิศาสตร์กับสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ปรากฏอยู่บนโลกกว่ามีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในส่วนของประเทศไทยกับโลกที่เราอาศัยอยู่ และมีความสามารถในการอธิบายลักษณะตำแหน่ง แหล่งที่มา แบบแผนและกระบวนการต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ซึ่งในการสอนให้เกิดความคิดทางภูมิศาสตร์นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากการเรียนการสอนภูมิศาสตร์ที่เน้นกระบวนการคิดมากกว่าการท่องจำ ข้อมูลต่าง ๆ ทางภูมิศาสตร์บางประเภทได้เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา (เนตรรภา ขวัญเนตร, 2562). ดังนั้นหากเรามีการสอนที่เน้นความจำ ก็จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจอย่างจำกัดเฉพาะที่นักเรียนได้ศึกษาไปเท่านั้น แต่ถ้าหากมีการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิด สืบเสาะ ค้นหา แบบนักภูมิศาสตร์ก็จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ในการศึกษาภูมิศาสตร์ด้วยตนเองตลอดไป (ศิโรจน์ ผลพันธิน, และกิตติมา สังข์เกษม, 2558). ภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่มีพื้นฐานมาจากการสร้างองค์ความรู้ที่ต้องอาศัยความเป็นเหตุเป็นผลระหว่างกัน เพื่อนำความรู้ดังกล่าวมาใช้อธิบายถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างธรรมชาติ มนุษย์และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงต้องอาศัยการนำความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ มาประกอบเพื่อสร้างเหตุและผล ในการ

Citation : เฉลิมชนม์ กริทธิณ. (2568). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย สำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 43-56. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.10>

สืบค้นจนได้รับคำตอบที่สามารถพิสูจน์ได้ (กวี วรกวิน, 2556) ดังนั้นธรรมชาติและเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ถือได้ว่าเป็นวิชาที่เกิดจากการสังเคราะห์ความรู้ที่มาจากความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องระหว่างสิ่งแวดล้อมและมนุษย์

ปัจจุบันความรู้ด้านภูมิศาสตร์เป็นความรู้พื้นฐานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในการแสวงหาความรู้และตอบคำถามเกี่ยวกับทำเลที่ตั้ง หรือความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ บนพื้นผิวโลก เป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถดำรงตนอยู่ในวิถีของการเป็นพลเมืองโลกที่ดี ตลอดจนสามารถเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องทำให้ผู้เรียนตระหนักในการรู้เรื่องภูมิศาสตร์ การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจได้อย่างถูกต้องและชัดเจน สามารถคิดอย่างเป็นระบบ ยึดหยุ่นได้ตามสภาพความเป็นจริง และนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม การนำแนวคิดการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-Based Learning) เข้ามาประยุกต์ใช้ในการสอนภูมิศาสตร์ จะทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ โดยการแสวงหาและศึกษาค้นคว้า เพื่อสร้างองค์ความรู้ของตนเอง ซึ่งมีครูผู้สอนคอยอำนวยความสะดวกและสนับสนุน ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ปัญหาได้ตัวเอง และสามารถนำมาใช้ในการชีวิตประจำวัน (ทิตนา แคมมณี, 2558). จึงเป็นการเรียนการสอนที่เน้นองค์ความรู้ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตท่ามกลางการกระแสเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันได้

ในปัจจุบันการเรียนการสอนเรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย จัดกิจกรรมเน้นการบรรยายประกอบสื่อ เช่น รูปภาพ แผนที่ ที่นำเสนอผ่านจอสมาร์ททีวี ทำให้นักเรียนบางคนมองเห็นได้ไม่ชัดเจน แยกแยะลักษณะภูมิศาสตร์ต่าง ๆ ได้ยาก ผู้สอนขาดกระบวนการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ประกอบกับแบบฝึกหัดและใบงานส่วนใหญ่เป็นสีขาวดำ ทำให้ไม่เห็นความแตกต่างของภูมิประเทศ ดังนั้นได้มีการนำสื่อและเทคโนโลยีการสอนมาช่วยในการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ และได้เรียนรู้ผ่านสื่อที่ทันสมัย โดยให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ สืบค้นข้อมูลและมีประสบการณ์จากการปฏิบัติ ในการสำรวจ การสืบค้นและการใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ แต่เนื่องจากเวลาในการฝึกปฏิบัติในการสำรวจข้อมูลมีน้อย อีกทั้งนักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต่างกัน ทำให้การเรียนการสอนไม่ประสิทธิภาพเท่าที่ควร (รายงานประจำปีโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม), 2565)

(สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2566) ได้กล่าวถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการเรียนการสอน ซึ่งเป็นเพิ่มแรงจูงใจในการเรียน ลดความยุ่งยากซับซ้อน ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมทางการเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถเกิดขึ้นได้ทั่วทุกที่และทุกเวลา จากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแบบพกพา และสืบค้นได้จากแหล่งทรัพยากรทางการเรียนที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งลดข้อจำกัดทางด้านทักษะและความรู้ของครูผู้สอน ปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์ดิจิทัลสำหรับผู้เรียน และเป็นส่งเสริมสร้างสมรรถนะเชิงดิจิทัลและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดคุณภาพสูงสุดต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ (เขมณัญญ์ มิ่งศิริธรรม, 2559) ได้นำเสนอการสอนโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือประกอบการเรียนรู้ เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้เนื้อหาสาระ โดยผู้สอนจะออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนศึกษาหาความรู้สร้างองค์ความรู้และเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้เครื่องมือที่มีอยู่จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีรูปแบบการแสดงผลแบบพลิก อ่านคล้ายกับการเปิดหนังสือจริง ทำให้อ่านเกิดความรู้สึกเหมือนได้เรียนรู้จากหนังสือ

Citation : Kreehirun, C. (2025). The Development of Multimedia Electronic Book in Inquiry-base learning Thailand's Geography of Grade 2 Students in Primary School at Srinakharinwirot University: Prasammit Demonstration School (Elementary). *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 43-56.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.10>

จริง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ (ภาณุวัฒน์ จิตรจิระวาณิชย์, 2559) ที่ได้พัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง "กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางน้ำ" พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกัน ซึ่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วยภาพนิ่งหรือเคลื่อนไหวไฟล์วีดิโอแบบทดสอบ จึงเป็นสื่อที่น่าสนใจกว่าการเรียนเนื้อหาจากบทเรียนในห้องเรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจเนื้อหาที่ซับซ้อนได้ง่ายขึ้น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สนองความต้องการและความสามารถของบุคคล มีประสิทธิภาพในแง่ที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมาย และมีความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์มาก

ดังนั้นการนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นการนำเอาสื่อชนิดต่าง ๆ มาผสมผสานกันให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหา มีลักษณะเป็นมัลติมีเดียประกอบด้วย ตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และภาพ วิดิทัศน์ ทั้งนี้ช่วยลดเวลาในการเรียนรู้แบบท่องจำ ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลหลากหลายรูปแบบการเรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างรวดเร็ว ผู้เรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล สามารถค้นคว้าและสืบเสาะ สืบค้นได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และสร้างทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันได้ตลอดเวลา เนื่องจากข้อมูลถูกจัดเตรียมไว้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วและสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น (รัตนะ บัวสนธ์, 2565)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย จึงได้ทำการวิจัยและพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบสืบเสาะเรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้สืบค้นข้อมูลจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดียได้รวดเร็วขึ้น มีความน่าสนใจเพราะมีทั้งภาพเสียง ตัวอักษร รวมทั้งภาพเคลื่อนไหว ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ อยากรู้อยากเห็น ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สามารถทบทวนได้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลา และทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อหาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย มีดังนี้

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง E-Book ย่อมาจากคำว่า electronic book เป็นหนังสือที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์มีลักษณะคล้ายหนังสือจริง สามารถเปิดอ่านได้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ และมี

Citation : เฉลิมชนม์ กรีทธิณ. (2568). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย สำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 43-56. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.10>

ลักษณะพิเศษคือสามารถสื่อสารกับผู้อ่านในลักษณะของมัลติมีเดียได้ ได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง แต่ยังคงรักษารูปแบบความเป็นหนังสือไว้ไม่ว่าจะเป็นรูปร่าง หรือลักษณะการเปิดอ่าน องค์ประกอบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย 1) ข้อความหรือตัวอักษร (Text) ข้อความเป็นส่วนที่เกี่ยวกับเนื้อหาของมัลติมีเดียที่ใช้แสดงรายละเอียด หรือเนื้อหาของเรื่องที่น่าสนใจ 2) ภาพนิ่ง (Still Image) ภาพนิ่งเป็นภาพที่ไม่มีการเคลื่อนไหว เช่น ภาพถ่าย ภาพวาด และภาพลายเส้น เป็นต้น ภาพนิ่งนับว่ามีบทบาทต่อระบบงานมัลติมีเดียมากกว่าข้อความหรือตัวอักษร 3) เสียง (Sound) เสียงถูกจัดเก็บอยู่ในรูปของสัญญาณดิจิทัลซึ่งสามารถเล่นซ้ำกลับไปกลับมาได้ 4) วิดีโอ (Video) สามารถนำเสนอข้อความหรือรูปภาพ (ภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว) ประกอบกับเสียงได้สมบูรณ์ (ภาสกร เรื่องรอง, 2557) และ (นุชนารถ โพธิ์โคตร, 2557)

ภูมิศาสตร์ประเทศไทย ประกอบด้วย 1) เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ หมายถึง เครื่องมือในการตรวจสอบและศึกษาสิ่งที่อยู่บนพื้นผิวโลก และบรรยากาศของโลก ซึ่งเครื่องมือศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาเป็นศาสตร์ที่มุ่งเน้นการศึกษา พื้นที่และบริเวณต่าง ๆ บนพื้นผิวโลก 2) ตำแหน่งที่ตั้ง (พิกัด) ประเทศไทยมีพื้นที่ประมาณ 513,115.06 ตารางกิโลเมตร แบ่งภูมิภาคของประเทศไทยออกเป็น 4 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ แต่ปัจจุบันได้แบ่งออกเป็น 6 ภาค 3) ลักษณะของประเทศไทยประเทศไทยมีความยาววัดจากอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายถึงอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ส่วนที่กว้างที่สุดของประเทศวัดจากด่านเจดีย์สามองค์ อำเภอ สังขละ จังหวัดกาญจนบุรีถึงตำบลช่องเม็ก อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี ส่วนที่แคบสุดวัดจากตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความยาวประมาณ 10.6 กิโลเมตร 4) อาณาเขตของประเทศไทยทิศเหนือ ติดต่อกับประเทศพม่าและลาว ทิศตะวันออก ติดต่อกับประเทศลาวและกัมพูชา ทิศตะวันตก ติดต่อกับประเทศพม่า ทิศใต้ ติดต่อกับอ่าวไทยและประเทศมาเลเซีย ลักษณะภูมิอากาศของประเทศ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด 1) อากาศแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดูหรืออากาศแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน 2) อากาศแบบฝนเมืองร้อนตลอดปีหรืออากาศแบบป่าดิบ 3) อากาศแบบฝนเมืองร้อนเกือบตลอดปีหรืออากาศแบบมรสุมเมืองร้อนความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิต วัฒนธรรมและประเพณีวัฒนธรรมจากประเทศต่างๆ จึงหลั่งไหลเข้าสู่ประเทศ เป็นที่รวมของประชาชนหลายเชื้อชาติ ศาสนาประเทศไทยจึงมีการพัฒนาและมีความหลากหลายทางด้าน วัฒนธรรม ด้านอาหาร การที่อยู่อาศัย การแต่งกาย การรักษาพยาบาล คติความเชื่อขนบธรรมเนียม ประเพณี สภาพครอบครัว การเมืองการปกครอง ศาสนา การศึกษา (กวี วรกวิน, 2556) และ(เนตรราภา ขวัญเนตร, 2562)

การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-Based Learning) เป็นรูปแบบของการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ โดยการแสวงหาและศึกษาค้นคว้า เพื่อสร้างองค์ความรู้ของตนเอง โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีครูผู้สอนคอยอำนวยความสะดวกและสนับสนุน ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้มี 5 ขั้นตอน

1) การสร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นนี้เป็นของการนำเข้าสู่บทเรียนหรือนำเข้าสู่เรื่องที่อยู่ในความสนใจที่เกิดจากข้อสงสัย โดยครูผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใคร่รู้

2) การสำรวจและค้นหา (Exploration) เมื่อทำความเข้าใจในประเด็นหรือคำถามที่สนใจศึกษาอย่างถ่องแท้แล้ว ครูผู้สอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้า โดยการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสำรวจ การสืบค้นจากเอกสารต่าง ๆ การทดลอง และการจำลองสถานการณ์ เป็นต้น

3) การอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) เมื่อได้ข้อมูลอย่างเพียงพอแล้ว ครูผู้สอนจะต้องให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้อภิปรายและแปลผล เพื่อสรุปผลและนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การบรรยายสรุป การสร้างแบบจำลอง การวาดภาพ หรือ การสรุปเป็นตารางหรือกราฟ

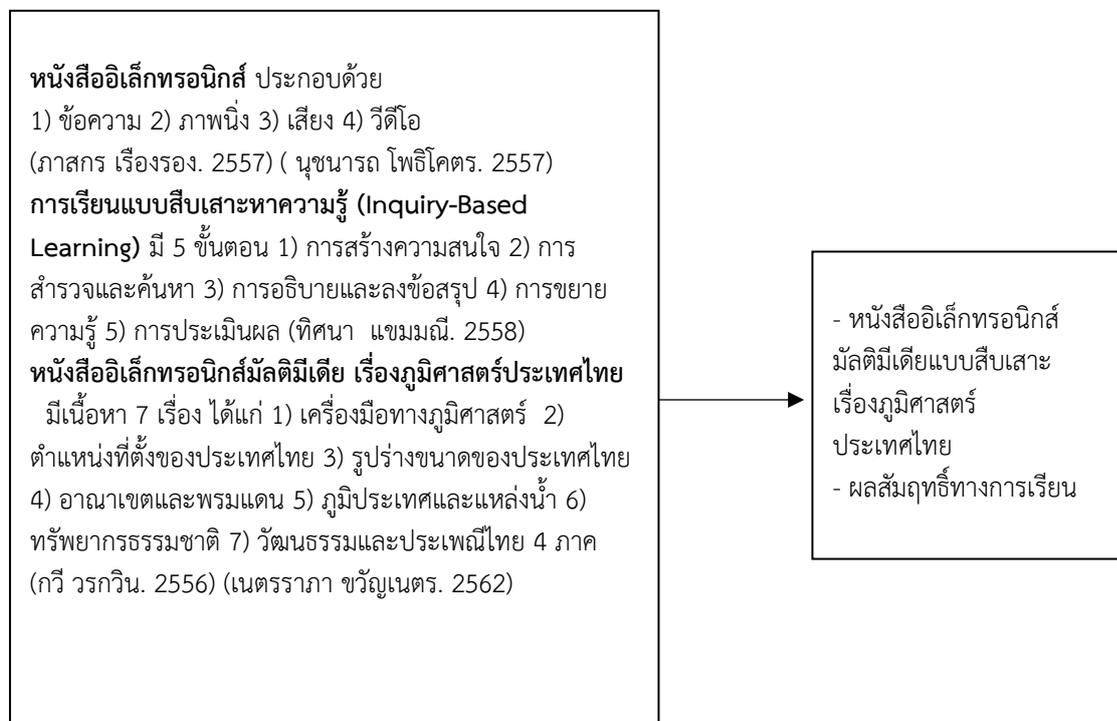
4) การขยายความรู้ (Elaboration) เป็นขั้นของการนำความรู้ที่ได้จากขั้นก่อนหน้า มาเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือใช้อธิบายถึงสถานการณ์หรือเหตุการณ์เกี่ยวข้อง โดยครูผู้สอนอาจจัดกิจกรรมและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ เช่น ตั้งคำถามจากการศึกษาเพื่อให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

5) การประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นของการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ เช่น การทำข้อสอบ การทำรายงานสรุป หรือการให้นักเรียนประเมินตัวเอง เป็นต้น

ดังนั้นการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ จึงเป็นการเรียนการสอนที่เน้นองค์ความรู้ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตท่ามกลางการกระแสเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันได้ (ทิตินา แคมมณี. 2558)

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) (ถ้ามี)

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดขององค์ประกอบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

Citation : เฉลิมชนม์ กริทธิบุญ. (2568). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 43-56. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.10>

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยในครั้งนี้กำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 240 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย ได้มาจากการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) มีจำนวน 42 คน ได้แก่ 1) กลุ่มตัวอย่างในการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว จำนวน 3 คน 2) กลุ่มตัวอย่างในการทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม จำนวน 9 คน 3) กลุ่มตัวอย่างในการทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม จำนวน 30 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย โดยได้มาจากการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 30 คน ทำการเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบผู้เรียนด้วยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ

ตัวแปรตาม - ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย ซึ่งเป็นสื่อการสอนในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียที่มีเนื้อหา 7 เรื่อง ได้แก่ 1) เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ 2) ตำแหน่งที่ตั้งของประเทศไทย 3) รูปร่างขนาดของประเทศไทย 4) อาณาเขตและพรมแดน 5) ภูมิประเทศและแหล่งน้ำ 6) ทรัพยากรธรรมชาติ 7) วัฒนธรรมและประเพณีไทย 4 ภาค นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพ โดยกำหนดเกณฑ์การยอมรับตั้งแต่ 3.51 และหาประสิทธิภาพ โดยทดสอบประสิทธิภาพกำหนดเกณฑ์ไว้ที่ 80/80

4.2 แผนการสอน มีกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ นำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคม 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลทางการศึกษา 1 คน โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องของแผนการสอน เกี่ยวกับด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อ ด้านการวัดและประเมินผลครอบคลุมขั้นตอนการจัดการกิจกรรม และนำวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการประเมิน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

4.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อสอบตามเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ สร้างเป็นปรนัยชนิด

Citation : Kreehirun, C. (2025). The Development of Multimedia Electronic Book in Inquiry-base learning Thailand's Geography of Grade 2 Students in Primary School at Srinakharinwirot University: Prasammit Demonstration School (Elementary). *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 43-56.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.10>

เลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคม 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลทางการศึกษา 1 คน ผลการประเมินพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับนี้อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องนำไปใช้ได้ นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) และคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.47 - 0.67 และข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.34 ขึ้นไป คัดเลือกแบบทดสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ ได้จำนวน 10 ข้อ นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการคัดเลือกแล้ว 10 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.78 แสดงว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความเชื่อมั่น

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลทำการทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ศึกษาเนื้อหา เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย และขั้นตอนการพัฒนาการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดีย

5.2 สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย ตามที่ได้ออกแบบ ซึ่งประกอบด้วย 7 เรื่องย่อย จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบคุณภาพ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคม 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลทางการศึกษา 1 คน และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอ นำไปดำเนินการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ใบรับรองเลขที่ SWUEC- 672052 ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2567

5.3 ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียเรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มตัวอย่างในการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว จำนวน 3 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดีย แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข 2) กลุ่มตัวอย่างในการทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม จำนวน 9 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดีย แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมมากขึ้น 3) กลุ่มตัวอย่างในการทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดีย ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 โดย 80 ตัวแรก หมายถึง ผลรวมของคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียน และ 80 ตัวหลัง หมายถึง ผลรวมของคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

5.4 นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียเรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทย ที่มีคุณภาพแล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อศึกษาผลการใช้

5.5 พัฒนาแผนการสอนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนำไปหาคุณภาพเพื่อประเมินความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคม 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลทางการศึกษา 1 คน

5.6 ผู้สอนจัดกิจกรรมตามแผนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียแบบสืบเสาะเรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย เป็นสื่อช่วยในการเรียนการสอน ระยะเวลาในการทำกิจกรรม ช่วง homeroom เข้า ใช้เวลาครั้งละ 45 นาที โดยการประเมินความรู้ก่อนการทดลองด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เมื่อเรียนจบแต่ละบทเรียนผู้วิจัยทำการประเมินผู้เรียนจากใบงาน โดยประเมินคุณภาพใบงานตามเกณฑ์การให้คะแนน

Citation : เฉลิมชนม์ กริทธิญ. (2568). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย สำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 43-56. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.10>

5.7 หลังจากเรียนครบทั้ง 7 บทเรียน ผู้วิจัยทำการประเมินผู้เรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

5.8 นำผลที่ได้จากการประเมิน มาเปรียบเทียบกับคะแนนจากการทดสอบผู้เรียนด้วยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test Dependent group)

5.9 จากนั้นนำข้อมูลที่วิเคราะห์ผลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมช่วยในการวิเคราะห์ สรุปผลและอภิปรายผล

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย มีลักษณะเป็นมีเดียประกอบด้วย ข้อความ ภาพกราฟิก เสียงประกอบ ภาพเคลื่อนไหว และวิดีโอช่วยลดเวลาในการเรียนรู้ นักเรียนสามารถค้นคว้าและสืบค้นได้ด้วยตนเอง รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน และทำให้เกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น ดังมีผลการวิจัยดังนี้

1.1 ผลการหาคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคม ด้านเทคโนโลยีการศึกษา และด้านการวัดผลทางการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมของผู้เชี่ยวชาญ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทยมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.78) มีข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแบบการจัดวางให้สามารถนำเสนอได้ในหลากหลายอุปกรณ์ ในบางตอนเข้าถึงได้ช้า ทำให้ต้องเลื่อนผ่านทีละหน้าจึงจะสามารถเข้าถึงเนื้อหาที่ต้องการ ตัวอักษรควรเลือกใช้ font ที่มีหัวอ่านง่ายเหมาะกับวัยของผู้เรียน

1.2 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย (n=30)

	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ E_1/E_2
คะแนนระหว่างเรียน	10	8.07	0.78	80.67	80.67 / 85.33
คะแนนหลังเรียน	10	8.53	0.86	85.33	

จากตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย มีประสิทธิภาพ 80.67 / 85.33 สรุปได้ว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

2. ผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

Citation : Kreehirun, C. (2025). The Development of Multimedia Electronic Book in Inquiry-base learning Thailand's Geography of Grade 2 Students in Primary School at Srinakharinwirot University: Prasammit Demonstration School (Elementary). *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 43-56.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.10>

โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียน ที่เรียนผ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลการวิเคราะห์แสดงดังตาราง 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน (n=30)

คะแนน	คะแนนเต็ม	\bar{x}	SD	t	p
คะแนนก่อนเรียน	10	8.06	0.61	2.72*	0.01
คะแนนหลังเรียน	10	8.53	0.74		

*p < 0.01

จากตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนผ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก มีประสิทธิภาพ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด มีคุณภาพในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.78) และมีประสิทธิภาพ 80.67 / 85.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ทั้งนี้เป็นเพราะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทยมีลักษณะเป็นมัลติมีเดีย ประกอบด้วยข้อความ ภาพกราฟิก เสียงประกอบ ภาพเคลื่อนไหว และวิดีโอช่วยลดเวลาในการเรียนรู้ นักเรียนสามารถค้นคว้าและสืบค้นได้ด้วยตนเอง รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน และทำให้เกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (วทันยา ขำพงษ์ไผ่, 2563) ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาร่วมกับสื่อประสมอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความและการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกิจกรรมที่สอดแทรกอยู่ในขั้นตอนที่หลากหลาย ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ซึ่งกิจกรรมในการสอนนี้จะช่วยส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการ อ่านจับใจความและการเขียนได้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ (ปานทิพย์ ดอนอวมไพโร, 2553) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง “เวลา” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อย จากการสอนโดยใช้สื่อการสอนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่อง “เวลา” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อย หลังการสอนโดยใช้สื่อการสอนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สูงขึ้น ทั้งนี้ช่วยให้สามารถกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีความพึงพอใจและนักเรียนมีความสุข สนุกกับการเรียน อีกทั้งยังช่วยลดเวลาในการเรียนรู้ จนนักเรียนสามารถค้นคว้าและสืบค้นได้ด้วยตนเอง รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน และทำให้เกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น

Citation : เฉลิมชนม์ กรีหิรัญ. (2568). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย สำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 43-56. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.10>

2. ผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) พบว่า คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนผ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ (ศรีณีย์ สงนุ้ย, 2563) ที่ได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้เรื่องภูมิศาสตร์ บทเรียนจากโรงเรียนที่เข้าแข่งขันภูมิศาสตร์โอลิมปิกระดับชาติ ผลการทดลองพบว่าวิธีการสอนที่เน้นให้เกิดทักษะทางภูมิศาสตร์ และฝึกใช้สื่อเทคโนโลยีทางภูมิศาสตร์ สร้างกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกทางภูมิศาสตร์ (active learning) เลือกวิธีการสอนที่เน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ประกอบกับเทคนิคการสอนที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์ พร้อมทั้งสื่อนวัตกรรมทางภูมิศาสตร์ที่ทันสมัย และจัดกิจกรรมภาคสนามการศึกษาตามแหล่งเรียนรู้ รวมถึงการวัดและประเมินสมรรถนะ ทักษะทางภูมิศาสตร์ซึ่งจะส่งผลถึงการเสริมสร้างความฉลาดรู้เรื่องภูมิศาสตร์ของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

จะเห็นได้ว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย ครูผู้สอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้า โดยการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสำรวจ การสืบค้นจากเอกสารต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องมิติสัมพันธ์ทางภูมิศาสตร์กับสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ปรากฏอยู่บนโลกที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์บนโลกที่เราอาศัยอยู่ และมีความสามารถในการอธิบายลักษณะตำแหน่ง แหล่งที่มา การนำความรู้มาประกอบเพื่อสร้างเหตุและผล ในการสืบค้นจนได้รับคำตอบที่สามารถพิสูจน์ได้ ซึ่งผลการวิจัยได้สอดคล้องกับ (ดาราวดี ชูแก้ว, และจิรณัฐตา สอนสังข์, 2563) ที่ได้การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง ภัยพิบัติทางธรรมชาติและภาวะเสี่ยงภัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โรงเรียนบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนทดสอบหลังเรียน จากการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียร่วมกับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้เรียนสามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และยังตอบสนองความแตกต่างของความสามารถระหว่างบุคคลของนักเรียนได้ ทั้งนี้เป็นเพราะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดีย มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตในลักษณะคล้ายหนังสือ และมีรูปแบบของมัลติมีเดียคือสามารถนำเสนอได้ทั้งข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียงต่าง ๆ มีความสามารถในการเชื่อมโยงสิ่งที่สัมพันธ์กันของเนื้อหาในแต่ละหน้าแต่ละไฟล์เข้าด้วยกันอย่างมีระบบ จึงส่งผลให้การเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ความรู้ใหม่ (New Knowledge) (ถ้ามี)

งานวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อหาประสิทธิภาพและศึกษาผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสื่อการสอนในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียมีเนื้อหา 7 เรื่อง ได้แก่ 1) เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ 2) ตำแหน่งที่ตั้งของประเทศไทย

Citation : Kreehirun, C. (2025). The Development of Multimedia Electronic Book in Inquiry-base learning Thailand's Geography of Grade 2 Students in Primary School at Srinakharinwirot University: Prasammit Demonstration School (Elementary). *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 43-56.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.10>

3) รูปร่างขนาดของประเทศไทย 4) อาณาเขตและพรมแดน 5) ภูมิประเทศและแหล่งน้ำ 6) ทรัพยากรธรรมชาติ 7) วัฒนธรรมและประเพณีไทย 4 ภาค มุ่งให้นักเรียนมีความเข้าใจและมีทักษะในการเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์ประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดแบบนักภูมิศาสตร์สามารถนำไปใช้ได้ในการศึกษาภูมิศาสตร์ด้วยตนเอง มีทักษะในการสืบค้นแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้ เข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น ได้รับความสนใจช่วยเพิ่มความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ เพิ่มประสิทธิผลในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นความรู้ด้านภูมิศาสตร์เป็นความรู้พื้นฐานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในการแสวงหาความรู้และตอบคำถามเกี่ยวกับทำเลที่ตั้ง หรือความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ บนพื้นผิวโลก เป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถดำรงตนอยู่ในวิถีของการเป็นพลเมืองโลกที่ดี ตลอดจนสามารถเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง

ภาพที่ 2 แสดงหน้าเว็บไซต์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรสาธิตและแนะนำขั้นตอนการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียแบบสืบเสาะเรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย เพื่อให้ นักเรียนจะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง

1.2 ผู้สอนควรเตรียมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียและจัดเตรียมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้พร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น สัญญาณอินเทอร์เน็ต แบตเตอรี่ของอุปกรณ์

1.3 ผู้สอนควรให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาความยุ่งยากทางการเรียน เช่น การอ่านหนังสือไม่คล่อง สมาชิกจดจ่อกับการเรียนรู้ ความสามารถในการสืบค้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาทางด้านทักษะการเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์ที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะการนำตนเอง

2.2 ควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ สังคม ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศาสนาและวัฒนธรรมของประเทศไทย เพื่อให้ นักเรียนได้เข้าศึกษาฝึกการสืบค้นข้อมูลได้ด้วยตนเอง

Citation : เฉลิมขันธ์ กริทธิภู. (2568). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ,
3(2), 43-56. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.10>

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
- กวี วรกวิน. (2556). *หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)*.
- เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม. (2559). *การออกแบบสื่อการศึกษาสร้างสรรค์. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ดาราวดี ชูแก้ว, และจิรณัฐตา สอนสังข์. (2563). การพัฒนาหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์มีเดียร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้เรื่อง ภัยพิบัติทางธรรมชาติและ การระงับภัย สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โรงเรียนบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี, *วารสารวิจัยทางการศึกษา*, 15(1), 12-25.
- ทีศนา แคมมณี. (2558). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 19). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- นุชนารถ โปธิโคตร. (2557). *ความแตกต่างของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) กับหนังสือทั่วไป. <http://ebookbybam.blogspot.com/p/e-book-1.html>*.
- ปานทิพย์ ดอนอวมไพโร. (2553). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง “เวลา” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเล็กน้อย จากการสอนโดยใช้สื่อการสอนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- ภาสกร เรืองรอง. (2557). *การพัฒนาอีบุ๊กบนคอมพิวเตอร์แบบพกพา e-book บน Tablet PC. โรงพิมพ์พรทิชา*.
- ภาณุวัฒน์ จิตรจิระวานิชย์. (2559). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง "กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางน้ำ" สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]*.
- รัตน์ บัวสนธ์. (2565). *การวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- วทันยา ขำพงษ์ไผ่. (2563). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ร่วมกับสื่อประสมอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]*.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2566). *ประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์คำนำ*.
- ศรัณย์ สงน้อย. (2563). *แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้เรื่องภูมิศาสตร์: บทเรียนจากโรงเรียนที่เข้าแข่งขันภูมิศาสตร์โอลิมปิกระดับชาติ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]*.

Citation : เฉลิมชนม์ กรีหิรัญ. (2568). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีเดียแบบสืบเสาะ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ,
3(2), 43-56. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.10>

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น
เพื่อส่งเสริมทักษะทำรำโขน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

The effect of learning management using digital media to promote dance
skills in studying Khon for Grade 4 Students in Primary School at
Srinakharinwirot University; Prasarnmit Demonstration School (elementary)

เสฏฐวุฒิ บรรดาศักดิ์^{1*}, และ ชนินันท์ ยอดนาม²
Sedtavud Bundasak^{1*}, and Chaninun Yodnum²

¹⁻²โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม); ²Srinakharinwirot University: Prasarnmit
Demonstration School (Elementary), Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : est9587138@gmail.com

DOI : 10.14456/jasru.2025.11

Received : February 25, 2025; Revised : April 24, 2025; Accepted : April 24, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น เพื่อส่งเสริมทักษะทำรำโขน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่เรียนจากสื่อดิจิทัลเรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น ในการส่งเสริมทักษะทำรำโขน 3) ศึกษาความพึงพอใจจากการเรียนโดยใช้สื่อดิจิทัลเรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้นในการส่งเสริมทักษะทำรำโขน สื่อดิจิทัลเรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น เป็นสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการฝึกทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้นที่ใช้ในการเรียนโขน มี 3 เรื่อง ดังนี้ 1) นามศัพท์ 2) กิริยาศัพท์ 3) นาฏยศัพท์เบ็ดเตล็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชายที่เรียนวิชานาฏศิลป์และโขน จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สื่อดิจิทัลเรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น แบบประเมินคุณภาพสื่อดิจิทัลเรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น เรื่องภาษาท่าของโขน แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินทักษะทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การหาประสิทธิภาพ E1/E2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test Dependent Sample) ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของสื่อดิจิทัล เรื่อง ทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.77) มีประสิทธิภาพ 80.50/87.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ส่วนผลการใช้สื่อดิจิทัลเรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนผ่านสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนกลุ่มนี้มีทักษะทำรำโขนโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.10$, S.D.=0.64) อีกทั้งความพึงพอใจของนักเรียนจากการเรียนผ่านสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.68)

คำสำคัญ (Keywords) : สื่อดิจิทัล, ทำรำนานาฏยศัพท์, ทักษะทำรำโขน

Citation : Bundasak, S., & Yodnum, C. (2025). The effect of learning management using digital media to promote dance skills in studying Khon for Grade 4 Students in Primary School at Srinakharinwirot University; Prasarnmit Demonstration School (elementary). *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 57-70.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.11>

Abstract

This research aimed to 1) develop a digital media on basic dance movements to promote the skills of Khon dance, 2) compare the learning achievement of Grade 4 male students at Srinakharinwirot University: Prasarnmit Demonstration School (Elementary) before and after learning using the digital media on basic dance movements in promoting Khon dance skills, and 3) study students' satisfaction with learning using the digital media on basic dance movements to promote Khon dance skills. The digital media on basic dance movements was an instructional tool that covered topics on basic dance movements used in Khon dance, with three main sections: 1) Namsap (name-related movements), 2) Kiryasap (action-related movements), and 3) miscellaneous dance movements (Natyasap). The research sample was consisted of 30 male students studying performing arts and Khon dance. The research tools included the digital media on basic dance movements, a quality evaluation form for the digital media, lesson plans on Khon dance movements, learning achievement tests, an evaluation form for basic dance skills, and a satisfaction questionnaire for the students. The statistical for data analysis included calculating the efficiency E1/E2, mean, standard deviation, and t-test for Dependent Sample.

The research findings showed that the quality of the digital media on basic dance movements was good ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.77) with an efficiency of 80.50/87.00, which was higher than the set criteria of 80/80. Thus, the use of the digital media, students' learning achievement after using the digital media was significantly higher than before learning at 0.05 statistic level. Furthermore, these students showed was good overall skills in Khon dance movements ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.64). Additionally, the student satisfaction with learning through the digital media on basic dance movements was good ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.68)

Keywords : Digital Media, Basic dance movements, Skills of Khon dance

บทนำ (Introduction)

การเรียนการสอนนาฏศิลป์และโขนของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เป็นศิลปะการแสดงที่ผู้แสดงจะต้องมีความชำนาญหรือทักษะในการใช้เท้าเดินและทำท่าทางหรือท่ารำ ประกอบดนตรี เพลงร้อง บทพากย์ บทเจรจา จึงจำเป็นที่จะต้องมีความชำนาญที่ดี ดังนั้นผู้เรียนโขนจะต้องอาศัยระยะเวลาในการฝึกหัดปฏิบัติท่ารำ เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญในท่ารำ ผู้รำจะต้องใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้สัมพันธ์กัน และได้สัดส่วนที่ถูกต้องเหมาะสมกับตัวผู้รำ กระบวนท่ารำในหนึ่งทำนั้นจะมีองค์ประกอบต่าง ๆ มารวมกันตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า จึงทำให้ท่ารำนั้นสมบูรณ์ ท่ารำนานาฏยศัพท์ส่วนมือมีองค์ประกอบ คือ แขน ข้อมือ และฝ่ามือ ในการรำตามหลักนาฏศิลป์ไทย ซึ่งเป็นท่าทางการฝึกหัดในการเรียนโขนเบื้องต้น ที่ใช้สื่อความหมายในด้านการแสดง และการเรียนการสอน อีกทั้งยังเป็นการปูพื้นฐานที่ถูกต้องของท่ารำ เป็นการสร้างฐานในการรำชุดต่อไป ในท่ารำนานาฏยศัพท์ จะแบ่งประเภท 3 ประเภท คือ นามศัพท์ กิริยาศัพท์ นาฏยศัพท์เบ็ดเตล็ด (ภุชฉินดา เศรษฐวิชัย, 2558) ซึ่งลักษณะท่ารำมี

Citation : เสฎฐวุฒิ บรรดาศักดิ์, และ ชนินันท์ ยอดนาม. (2568). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อดิจิทัล เรื่องท่ารำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น

เพื่อส่งเสริมทักษะท่ารำโขน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 57-70. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.11>

ความแตกต่างกันออกไป ผู้เรียนจึงต้องฝึกทักษะให้ดี หรือปฏิบัติท่าทำให้ถูกต้องตามหลักทางนาฏศิลป์ไทย จึงจะทำให้ทำรำนั้นสวยงาม และนำไปใช้อย่างถูกต้องตามหลักของตัวละครแต่ละประเภท อีกทั้งยังเป็นการฝึกใช้กล้ามเนื้อให้เกิดความสัมพันธ์กัน

ผู้วิจัยได้มองเห็นปัญหาของนักเรียน ในการฝึกหัดการปฏิบัติท่ารำนานาฏยศัพท์ อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่ามาตรฐานของท่ารำนที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ ทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะศึกษาวิจัย ที่ส่งผลต่อผลของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อดิจิทัล ลักษณะขององค์ความรู้ที่มีการเชื่อมโยง มีหลากหลายมิติและอยู่ในรูปแบบที่เข้าถึงได้ง่ายและหลากหลายวิธีการ โดยมีเทคโนโลยีเป็นตัวกระตุ้นการเปลี่ยนแปลง ใช้วิธีการสอนที่สร้างความท้าทายและแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ และกลยุทธ์ในการวัดประเมินผลที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลมีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเรียนรู้ในยุคที่ผ่านมา เปลี่ยนเป็นสามารถเรียนรู้ผ่านเครื่องมือ อุปกรณ์เทคโนโลยีเคลื่อนที่ อยู่ในรูปแบบของภาพกราฟิก เสียง และวิดีโอ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ทุกเวลาตามความต้องการสอดคล้องกับความสนใจและความแตกต่างของผู้เรียน เลือกเรียนรู้และรับข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น สามารถเรียนรู้สืบค้นจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายรวดเร็ว และส่งเสริมทักษะดิจิทัลของผู้เรียนที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ (จิตติมา วรณศรี, 2564)

สื่อดิจิทัล ช่วยให้สามารถลงมือปฏิบัติในชีวิตจริงได้ ส่งเสริมการฝึกปฏิบัติโดยใช้คลิปวิดีโอ ช่วยแก้ปัญหาในการเรียนการสอนที่สามารถถ่ายทอดท่ารำนานาฏยศัพท์ นักเรียนได้เห็นเป็นรูปธรรม มองเห็นการสาธิตได้ชัดเจน อีกทั้งสื่อดิจิทัล ยังช่วยส่งเสริมทักษะท่าร่าอย่างมีระบบมีขั้นตอน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในทักษะท่าร่าง่ายขึ้น สามารถนำไปปฏิบัติตามฝึกฝนได้อย่างถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย ซึ่งสื่อดิจิทัลสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและผ่านสื่อออนไลน์ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเป็นบททบทวนได้บ่อยครั้ง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาสื่อดิจิทัล เรื่องท่ารำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น ส่งเสริมทักษะท่าร่า โขน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) โดยเรียนจากสื่อดิจิทัล เรื่องท่ารำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น ซึ่งจะเจาะลึกรายละเอียดในการฝึกปฏิบัติท่าร่าที่เป็นองค์ประกอบอย่างชัดเจนพร้อมคำอธิบาย ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว และยังคงฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถรู้จักการสืบค้น ค้นคว้าข้อมูลเพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาสื่อดิจิทัล เรื่องท่ารำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น เพื่อส่งเสริมทักษะท่าร่า โขน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่เรียนจากสื่อดิจิทัล เรื่องท่ารำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น ในการส่งเสริมทักษะท่าร่า โขน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจจากการเรียนโดยใช้สื่อดิจิทัล เรื่องท่ารำนานาฏยศัพท์เบื้องต้นในการส่งเสริมทักษะท่าร่า โขน

Citation : Bundasak, S., & Yodnum, C. (2025). The effect of learning management using digital media to promote dance skills in studying Khon for Grade 4 Students in Primary School at Srinakharinwirot University; Prasarnmit Demonstration School (elementary). *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 57-70.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.11>

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาถุศัพท์เบื้องต้น เพื่อส่งเสริมทักษะทำร่าโขน มีดังนี้

สื่อดิจิทัล เป็นสื่อที่มีการนำเอาข้อความ ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหวและเสียง มาจัดรูปแบบ โดยอาศัยเทคโนโลยีความเจริญก้าวหน้าทางด้านคอมพิวเตอร์ สื่อสารทางออนไลน์ หรือ ตัวกลางที่ถูกสร้างขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้งานและตรงกับวัตถุประสงค์ องค์ประกอบของสื่อดิจิทัล ได้แก่ 1) ข้อความ (Text) เป็นส่วนที่เกี่ยวกับเนื้อหาของมัลติมีเดีย ใช้แสดงรายละเอียด หรือเนื้อหาของเรื่องที่น่าเสนอ 2) ภาพนิ่ง (Still Image) เป็นภาพที่ไม่มีการเคลื่อนไหว เช่น ภาพถ่าย ภาพวาด และภาพลายเส้น เป็นต้น ภาพนิ่งนับว่ามีบทบาทต่อระบบงานมัลติมีเดียมากกว่าข้อความหรือตัวอักษร 3) ภาพเคลื่อนไหว (Animation) ภาพกราฟิกที่มีการเคลื่อนไหวเพื่อแสดงขั้นตอนหรือปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อสร้างสรรค์จินตนาการให้เกิดแรงจูงใจจากผู้ชม 4) เสียง (Audio) ถูกจัดเก็บอยู่ในรูปของสัญญาณดิจิทัลซึ่งสามารถเล่นซ้ำกลับไปกลับมาได้ 5) วิดีโอ (Video) สามารถนำเสนอข้อความหรือรูปภาพ (ภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว) ประกอบกับเสียงได้สมบูรณ์ (จิตติมา วรณศรี, 2564)

ทำรำนานาถุศัพท์เบื้องต้น นาถุศัพท์เป็นคำที่ใช้เรียกชื่อทำร่า เพื่อเป็นพื้นฐานในการร่า นาถุศัพท์ที่เป็นพื้นฐานเบื้องต้นอันดับแรกในการเริ่มฝึกหัดให้กับนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ (ภูษณิศาศรชฐวิชัย, 2558)

1) นามศัพท์ เป็นศัพท์ที่เรียกชื่อทำร่า หรือชื่อทำที่บอกอาการกระทำของผู้นั้น เช่น วง จีบ สลัดมือ คลายมือ กรายมือ ฉายมือ ปาดมือ กระทบ กระดก ยกเท้า ก้าวเท้า ประเท้า ตบเท้า กระทุ้ง กะเทาะ จรดเท้า แตะเท้า ซอยเท้า ขยั้นเท้า ฉายเท้า สะดุดเท้า รวมเท้า โย้ตัว ยกตัว ตีไหล่ กล่อมไหล่

2) กิริยาศัพท์ เป็นศัพท์ที่ใช้เรียกในการปฏิบัติบอกอาการกิริยา ซึ่งแบ่งออกเป็นศัพท์เสริม หมายถึง ศัพท์ที่ใช้เรียกเพื่อปรับปรุงทำที่ให้ถูกต้องสวยงาม เช่น กันวง ลดวง ส่งมือ ดึงมือ หักข้อ หลบศอก เปิดคาง กัดคาง ทรงตัว แผ่นตัว ดึงไหล่ กัดไหล่ ดึงเอว กัดเกลียวข้าง ทับตัว หลบเข้า ถีบเข้า แข็งเข้า กันเข้า เปิดสัน ชักสัน

3) นาถุศัพท์เบ็ดเตล็ด เป็นศัพท์ต่างๆที่ใช้เรียกในภาษานาถุศิลป์ นอกเหนือไปจากนามศัพท์ และกิริยาศัพท์ เช่น จีบยาว จีบสั้น ลักคอ เดินมือ เอียงทางวง คินตัว อ่อนเหลี่ยม เหลี่ยมกลาง แม่ท่า ท่า-ที่ ขึ้นท่า ยืนเข้า ทลายท่า นายโรง พระใหญ่ - พระน้อย นางกษัตริย์ นางตลาด ผู้เมีย ยืนเครื่อง ศัพท์

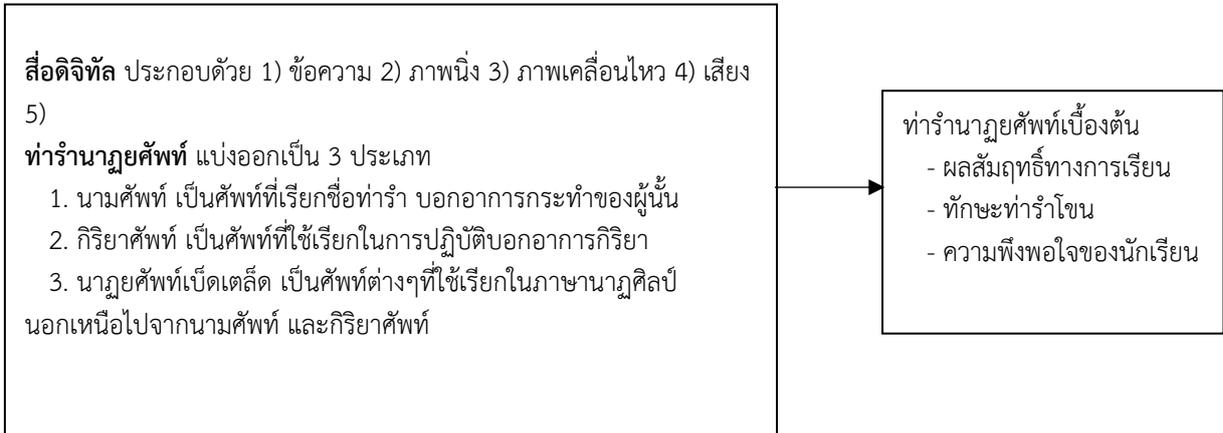
Citation : เสฎฐวุฒิ บรรดาศักดิ์, และ ชนินันท์ ยอดนาม. (2568). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาถุศัพท์เบื้องต้น

เพื่อส่งเสริมทักษะทำร่าโขน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 57-70. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.11>

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) (ถ้ามี)

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดของพัฒนาสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยในครั้งนี้กำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แก่นักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 120 คน
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่เรียนวิชานาฏศิลป์โขน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เป็นนักเรียนชายที่เรียนวิชานาฏศิลป์โขนจาก 2 ห้องเรียน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 30 คน
ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น	สื่อดิจิทัลเรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น
ตัวแปรตาม	1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2. ทักษะท่ารำโขน 3. ความพึงพอใจของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น เป็นสื่อที่ประกอบด้วย ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว มีตัวอักษรและเสียง รวมถึงภาพวีดิทัศน์สาธิตท่ารำ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการฝึกทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้นที่ใช้ในการเรียนโขน มี 3 เรื่อง ดังนี้ 1) นามศัพท์ 2) กิริยาศัพท์ 3) นาฏยศัพท์เบ็ดเตล็ด สื่อดิจิทัลอยู่ในรูปแบบเว็บไซต์ นำเสนอเป็นคลิปวิดีโอสาธิตท่ารำนานาฏยศัพท์ เมื่อพัฒนาเสร็จแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของสื่อดิจิทัล

Citation : Bundasak, S., & Yodnum, C. (2025). The effect of learning management using digital media to promote dance skills in studying Khon for Grade 4 Students in Primary School at Srinakharinwirot University; Prasarnmit Demonstration School (elementary). *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 57-70.
<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.11>

2. แบบประเมินคุณภาพสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น ได้ศึกษาองค์ประกอบของสื่อดิจิทัล เพื่อนำมากำหนดเป็นข้อคำถามรายการประเมิน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลดังนี้ 4.51–5.00 มีคุณภาพระดับดีมาก 3.51–4.50 มีคุณภาพระดับดี 2.51–3.50 มีคุณภาพระดับพอใช้ 1.51–2.50 มีคุณภาพระดับน้อย 1.00–1.50 มีคุณภาพระดับควรปรับปรุง นำแบบประเมินคุณภาพไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2558) ผลการประเมิน พบว่า แบบประเมินมีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

3. แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะทำรำโชน ซึ่งมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ด้านการแสดงโชน 1 ท่าน ด้านการวัดประเมินผล 1 ท่านด้านเทคโนโลยีการศึกษา 1 ท่าน โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องของแผนการสอน เกี่ยวกับด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อดิจิทัล ด้านการวัดและประเมินผลครอบคลุมขั้นตอนการจัดกิจกรรม และนำวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการประเมิน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.0

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิเคราะห์ข้อสอบตามเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ สร้างเป็นปรนัยชนิดเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงโชน 1 ท่าน ด้านการวัดประเมินผล 1 ท่านด้านเทคโนโลยีการศึกษา 1 ท่าน ผลการประเมินพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับนี้อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องนำไปใช้ได้ นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และ ค่าอำนาจจำแนก (r) และคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.47 - 0.67 และข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.34 ขึ้นไป คัดเลือกแบบทดสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ ได้จำนวน 10 ข้อ นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการคัดเลือกแล้ว 10 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.78 แสดงว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความเชื่อมั่น

5. แบบประเมินทักษะทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น สร้างแบบประเมินเพื่อพิจารณาทักษะทำรำโชน ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ปฏิบัติทำรำได้ถูกต้อง 2) ปฏิบัติทำรำตรงตามจังหวะ 3) ปฏิบัติทำรำได้สวยงาม 4) ปฏิบัติทำรำตรงตามตำแหน่งที่ถูกต้อง 5) ปฏิบัติทำรำได้ด้วยตนเอง แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ 4.51–5.00 มีคุณภาพระดับดีมาก 3.51–4.50 มีคุณภาพระดับดี 2.51–3.50 มีคุณภาพระดับพอใช้ 1.51–2.50 มีคุณภาพระดับน้อย 1.00–1.50 มีคุณภาพระดับควรปรับปรุง (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2558) นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการประเมิน พบว่า แบบประเมินทักษะทำรำโชน มีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.0

6. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน สร้างแบบประเมินเพื่อพิจารณาความพึงพอใจของนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลดังนี้ 4.51–5.00 มีคุณภาพระดับดีมาก 3.51–4.50 มีคุณภาพระดับดี 2.51–3.50 มีคุณภาพระดับพอใช้ 1.51–2.50 มีคุณภาพระดับน้อย 1.00–1.50 มีคุณภาพระดับควรปรับปรุง (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2558) จากนั้น

Citation : เสฎฐวุฒิ บรรดาศักดิ์, และ ชนินันท์ ยอดนาม. (2568). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น

เพื่อส่งเสริมทักษะทำรำโชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 57-70. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.11>

นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาความสอดคล้องของข้อความ วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการประเมิน พบว่า แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน มีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.0

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การพัฒนาสื่อดิจิทัลเรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น พัฒนาตามแนวคิด ADDIE MODEL นำสื่อดิจิทัลเรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้นนำไปผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีการศึกษา โดยใช้แบบประเมินคุณภาพสื่อดิจิทัล และดำเนินการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ได้รับใบรับรองเลขที่ SWUEC-672463 ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2567

2. นำสื่อดิจิทัลเรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้นไปหาประสิทธิภาพ โดยทดลองหาประสิทธิภาพ 3 ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ 1 การทดลองรายบุคคล โดยทดลองกับผู้เรียนจำนวน 3 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไข ครั้งที่ 2 ทดลองแบบกลุ่มย่อย โดยทดลองกับผู้เรียนจำนวน 5 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไข และครั้งที่ 3 การทดลองในกลุ่มใหญ่ โดยทดลองกับผู้เรียนจำนวน 20 คน เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อดิจิทัลเรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น และเมื่อเรียนเสร็จครบทุกบทเรียน จึงให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3. จากนั้นเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยทำการทดลองกับนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน ก่อนเรียนให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วจึงจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อดิจิทัลเรื่อง ทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น เมื่อเรียนจบแต่ละบทเรียน ผู้สอนทำการสังเกตทักษะทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น โดยใช้แบบประเมินทักษะทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น และเมื่อเรียนเสร็จครบทุกบทเรียนแล้วทำแบบทดสอบหลังเรียนอีกครั้ง แล้วนำคะแนนทั้ง 2 ครั้ง มาเปรียบเทียบโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test Dependent Sample)

4. สอบถามความพึงพอใจจากการเรียนโดยใช้สื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น ในการส่งเสริมทักษะทำรำโขน โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน และนำผลที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ย

5. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและสรุปผลอภิปรายผลต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการพัฒนาสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น เพื่อส่งเสริมทักษะทำรำโขน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) พบว่า สื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น เป็นสื่อที่ประกอบด้วย ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว มีตัวอักษรและเสียง รวมถึงภาพวิดีโอที่สนับสนุนการทำรำ ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบผ่านคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต เป็นสื่อกลางในการเรียนการสอน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการฝึกทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้นที่ใช้ในการเรียนโขน มี 3 เรื่อง ดังนี้ 1) นามศัพท์ 2) กิริยาศัพท์ 3) นานาฏยศัพท์เบ็ดเตล็ด ผลการวิจัยมีดังนี้

Citation : Bundasak, S., & Yodnum, C. (2025). The effect of learning management using digital media to promote dance

skills in studying Khon for Grade 4 Students in Primary School at Srinakharinwirot University; Prasarnmit

Demonstration School (elementary). *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 57-70.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.11>

ตารางที่ 1 ผลการหาคุณภาพสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฎยศพ์เบื้องต้น เพื่อส่งเสริมทักษะทำรำโขน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา ด้านการสอนนาฎศิลป์ ด้านการวัดและประเมินผล (n=3)

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. เนื้อหาที่น่าสนใจ	3.67	1.15	ดี
2. เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์	3.67	1.15	ดี
3. ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกเรียน	4.00	0.00	ดี
4. สื่อมีความเหมาะสมกับวัย	4.33	1.15	ดี
5. ช่วยในการฝึกทักษะปฏิบัติได้ด้วยตนเอง	4.67	0.58	ดีมาก
6. สื่อสามารถเข้าถึงปุ่มต่างๆ ได้ง่าย	4.33	0.58	ดี
7. จัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปสู่ยาก	4.33	1.15	ดี
8. เสียงในวิดีโอมีความชัดเจน	3.67	1.15	ดี
9. สื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น	5.00	0.00	ดีมาก
10. สื่อมีความเหมาะสมของตัวอักษร	3.67	1.15	ดี
11. สื่อมีความเหมาะสมของพื้นหลัง	3.00	0.00	พอใช้
12. สื่อมีความเหมาะสมของเสียง	4.33	0.58	ดี
13. หน้าจอออกแบบได้เหมาะสมสวยงาม	4.33	1.15	ดี
14. ปุ่มกดเลือกบทเรียนใช้งานง่าย	3.67	1.15	ดี
15. ภาพวิดีโอมีความคมชัด	4.67	0.58	ดีมาก
เฉลี่ยรวม	4.09	0.77	ดี

จากตารางที่ 1 ผลการหาคุณภาพสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฎยศพ์เบื้องต้น เพื่อส่งเสริมทักษะทำรำโขน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา ด้านการสอนนาฎศิลป์ ด้านการวัดและประเมินผล พบว่าระดับคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.77)

ตารางที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพของสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฎยศพ์เบื้องต้น เพื่อส่งเสริมทักษะทำรำโขน (n=20)

	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ E_1/E_2
คะแนนก่อนเรียน	10	8.05	1.05	80.50	80.50/87.00
คะแนนหลังเรียน	10	8.70	0.65	87.00	

จากตารางที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพของสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฎยศพ์เบื้องต้น เพื่อส่งเสริมทักษะทำรำโขน มีประสิทธิภาพ 80.50/87.00 สรุปได้ว่า การเรียนผ่านสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฎยศพ์เบื้องต้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ 80/80

Citation : เสฎฐวุฒิ บรรดาศักดิ์, และ ชนินันท์ ยอดนาม. (2568). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฎยศพ์เบื้องต้น

เพื่อส่งเสริมทักษะทำรำโขน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 57-70. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.11>

2. ผลการใช้สื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น เพื่อส่งเสริมทักษะทำรำโขนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ผลการวิจัยมีดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน (n=30)

คะแนน	คะแนนเต็ม	\bar{x}	SD	t	p
คะแนนก่อนเรียน	10	8.05	0.43	2.29*	0.03
คะแนนหลังเรียน	10	8.70	1.10		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนผ่านสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น เพื่อส่งเสริมทักษะทำรำโขน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 ผลการประเมินทักษะทำรำโขน จากการเรียนผ่านสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น (n=30)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับทักษะทำรำโขน
1 ปฏิบัติทำรำได้ถูกต้อง	3.90	0.80	ดี
2 ปฏิบัติทำรำตรงตามจังหวะ	4.30	0.60	ดี
3 ปฏิบัติทำรำได้สวยงาม	4.40	0.62	ดี
4 ปฏิบัติทำรำตรงตามตำแหน่งที่ถูกต้อง	3.70	0.65	ดี
5 ปฏิบัติทำรำได้ด้วยตนเอง	4.20	0.55	ดี
รวม	4.10	0.64	ดี

จากตาราง 4 ผลการประเมินทักษะทำรำโขน จากการเรียนผ่านสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มนี้มีคะแนนโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.10$, S.D.=0.64)

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น แสดงดังตารางที่ 5

Citation : Bundasak, S., & Yodnum, C. (2025). The effect of learning management using digital media to promote dance skills in studying Khon for Grade 4 Students in Primary School at Srinakharinwirot University; Prasarnmit Demonstration School (elementary). *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 57-70.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.11>

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น (n=30)

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. สื่อใช้งานง่าย	4.17	0.70	ดี
2. สื่อมีความน่าสนใจ	4.20	0.66	ดี
3. นำความรู้ไปใช้ได้	4.27	0.69	ดี
4. เนื้อหามีความหลากหลาย	4.07	0.74	ดี
5. ได้รับความรู้ใหม่ในการฝึก	3.83	0.65	ดี
6. สามารถสืบค้นได้ด้วยตนเอง	3.77	0.73	ดี
7. มีความพึงพอใจในภาพและเสียง	4.67	0.55	ดีมาก
8. ตัวอักษรอ่านง่ายชัดเจน	4.37	0.76	ดี
9. ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัย	3.93	0.69	ดี
10. ลำดับขั้นตอนเนื้อหา	4.03	0.76	ดี
11. มีความทันสมัย	4.50	0.51	ดี
12. มีความสะดวกดูได้ทุกที่	4.20	0.76	ดี
13. ปุ่มใช้งานง่าย	4.53	0.51	ดีมาก
14. กราฟิกเหมาะสมสวยงาม	4.47	0.63	ดี
15. มีความพอใจในระดับใด	4.40	0.81	ดี
เฉลี่ยรวม	4.23	0.68	ดี

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น เพื่อส่งเสริมทักษะทำรำโขน พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมของนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.68)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการพัฒนาสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น เพื่อส่งเสริมทักษะทำรำโขนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) พบว่า มีคุณภาพในระดับดี ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.77) และมีประสิทธิภาพ 80.50/87.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อดิจิทัลมีเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาท่าของโขน ประกอบด้วย มีตัวละครตัวละคร ตัวนาง ตัวยักษ์ ตัวลิง มีลักษณะเป็นเว็บไซต์นำเสนอวิดีโอสาธิตทำรำโขน ทั้งนี้ สื่อดิจิทัลที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติทำรำที่เป็นองค์ประกอบอย่างชัดเจนพร้อมคำอธิบาย ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว และยังฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถรู้จักการสืบค้น ค้นคว้าข้อมูลเพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ (อภิญา สุขบัว, 2563) ที่ได้พัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องทัศนศิลป์ สะท้อนชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพญาไท ผลการวิจัยพบว่า ได้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีคุณภาพ ด้านเนื้อหาคุณภาพอยู่ใน

Citation : เสกฐาภูมิ บรรดาศักดิ์, และ ชนินันท์ ยอดนาม. (2568). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาฏยศัพท์เบื้องต้น

เพื่อส่งเสริมทักษะทำรำโขน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 57-70. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.11>

ระดับดีมาก และด้านเทคโนโลยีทางการศึกษามีคุณภาพอยู่ในระดับ และสอดคล้องกับ (กรองกาญจน์ กันไชยคำ, 2562). ที่ได้พัฒนาบริบทร่วมสมัย เขามอวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร เพื่อออกแบบนิทรรศการผ่านสื่อดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาเนื้อหาดิจิทัลที่สร้างสรรค์ ด้วยการบูรณาการควบคู่กับเทคโนโลยีสารสนเทศ นวัตกรรมการออกแบบกับองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม การใช้ประโยชน์จากทุนทางวัฒนธรรมในการสร้างมูลค่า ผ่านการรับรู้ข้อมูลมิติใหม่ สื่อที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถรับองค์ความรู้ที่ถูกต้อง พร้อมทั้งการออกแบบข้อมูลในรูปแบบสื่อดิจิทัลด้วย

2. ผลการใช้สื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาถยศพ์เบื้องต้น เพื่อส่งเสริมทักษะทำรำโขนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนผ่านสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาถยศพ์เบื้องต้น เพื่อส่งเสริมทักษะทำรำโขนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สื่อดิจิทัลส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจและมีทักษะขั้นพื้นฐานได้อย่างถูกต้อง นำเสนอเป็นคลิปวิดีโอสาธิตทำรำนานาถยศพ์ ซึ่งจะเจาะลึกรายละเอียดในการฝึกปฏิบัติทำรำที่เป็นองค์ประกอบอย่างชัดเจนพร้อมคำอธิบาย ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในทักษะทำรำง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (รสสุคนธ์ เพ็ญเนตร, 2561) ได้พัฒนาทักษะปฏิบัตินาถยศพ์และภาษาท่า โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแนวคิดการสอนปฏิบัติของแฮร์โรว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนที่เรียนเรื่อง นาถยศพ์และภาษาท่า โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแนวคิดการสอนปฏิบัติของแฮร์โรว์ มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยรวมอยู่ระดับมาก

นอกจากนี้ นักเรียนมีทักษะทำรำโขนอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สื่อดิจิทัลช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว สังเกตการฝึกปฏิบัติโดยใช้คลิปวิดีโอ ช่วยแก้ปัญหาในการเรียนการสอนที่สามารถถ่ายทอดทำรำนานาถยศพ์ ซึ่งได้ฝึกทักษะผ่านการลงมือปฏิบัติจริง จากการเรียนผ่านสื่อดิจิทัลที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเองทั้ง onsite และ online ซึ่งสอดคล้องกับ (ชนนิกานต์ นवलพลับ, และคณะ, 2566) ได้เปรียบเทียบทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้นาฏศิลป์บำบัดหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ของนักเรียนสมาธิสั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การบูรณาการเข้ากับกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเหมาะสมกับลักษณะของเด็กแต่ละคน แล้วจะสามารถตอบสนองและเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็กช่วยให้กล้าเมื่อมีบทบาทสัมพันธกันช่วยผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ ส่งเสริมความคิดอิสระจินตนาการ นาฏศิลป์เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะมุ่งเน้นการปฏิบัติสามารถฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคล

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนผ่านสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาถยศพ์เบื้องต้น พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องมาจาก นักเรียนได้เรียนรู้จากการสอนด้วยสื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนานาถยศพ์เบื้องต้น ผ่านสื่อดิจิทัลที่มีตัวอักษรและเสียง รวมถึงภาพวิดีโอที่สนับสนุนเสริมบทเรียน โดยใช้คอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ตในการสอน ฝึกทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อดิจิทัลในระบบออนไลน์ ยังจะส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจและมีทักษะ ทำรำนานาถยศพ์เบื้องต้นได้อย่างถูกต้องจนสามารถสร้างสรรค์การแสดงได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ (ธนาวุฒิ เสือสวัสดิ์, และคณะ, 2567) การพัฒนาสื่ออินโฟกราฟิกเพื่อช่วยครูในการสอนรายวิชานาฏศิลป์กรณีศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตคุณภาพการศึกษา กบินทร์บุรี 4 จังหวัดปราจีนบุรี มีความพึงพอใจต่อการใช้อินโฟกราฟิกรายวิชานาฏศิลป์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งครูผู้สอนมีความพึงพอใจด้านการนำเสนอภาพ เสียงประกอบ และการเชื่อมโยงของเนื้อหา

Citation : Bundasak, S., & Yodnum, C. (2025). The effect of learning management using digital media to promote dance skills in studying Khon for Grade 4 Students in Primary School at Srinakharinwirot University; Prasarnmit Demonstration School (elementary). *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 57-70.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.11>

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ผู้สอนควรแนะนำขั้นตอนการเปิดเว็บไซต์ในการสืบค้นและฝึกซ้อมปฏิบัติตาม อุปกรณ์ที่ใช้เปิดควรมีขนาดใหญ่ มีที่ติดตั้งสามารถมองเห็นได้ชัดเจนในการยืนปฏิบัติตาม
 - 1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ควรช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนด้วยตนเองจนสามารถเกิดความชำนาญ จะนำมาซึ่งความมั่นใจและกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์
 - 1.3 การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อดิจิทัล จะช่วยทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายในการเรียนนาฏศิลป์
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.2 ควรวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนที่เป็นสื่อช่วยในการฝึกทักษะการคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาการคิดและออกแบบท่ารำ คิดชุดการแสดงรวมถึงสร้างสรรค์ท่าในการแสดง
 - 2.3 ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการร่วมกับการทำงานเป็นทีม เพื่อฝึกนักเรียนให้ทำงานร่วมกับผู้อื่น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรองกาญจน์ กันไชยคำ. (2562). *การพัฒนาบริบทร่วมสมัย เขามอ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหารเพื่อออกแบบนิทรรศการผ่านสื่อดิจิทัล* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. <https://ir.swu.ac.th/jspui/handle/123456789/28480>
- จิตติมา วรรณศรี. (2564). *การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล*. รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ชนิกานต์ นวลพลับ, เกตฉภา บุญปรากฏ, และชุตติมา ทศโร. (2566). การพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้นาฏศิลป์บำบัดของนักเรียนสมาธิสั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 8(3), 365-401.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2558). *เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย แนวทางสู่ความสำเร็จ*. อมรรการพิมพ์.
- ธนาวุฒิ เสือสวัสดิ์, นพตล อินทร์จันทร์, และปิยวดี มากพา. (2567). การพัฒนาสื่ออินโฟกราฟิกเพื่อช่วยครูในการสอนรายวิชานาฏศิลป์กรณีศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตคุณภาพการศึกษาการบินบุรี 4 จังหวัดปราจีนบุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 34(1), 118-137.
- ภูษณิศา เศรษฐวิชัย. (2558). *ทำนาฏยศัพท์*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.facebook.com/darin.setwichai>. สืบค้น 16 มีนาคม 2564.
- เพียงแพน สรรพศรี, และปิยวดี มากพา. (2566). กระบวนทัศน์ครุฑนาฏศิลป์ไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ*, 30(1), 35-36.
- รสสุคนธ์ เพ็ญเนตร. (2561). *การพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่า โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแนวคิดการสอนปฏิบัติของแฮร์โรว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. <https://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2561/127076/Penneth%20rossukon.pdf>
- อภิญา สุขบัว. (2563). *การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ทักษะศิลป์ สะท้อนชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพญาไท* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Citation : เสฎฐวุฒิ บรรดาศักดิ์, และ ชนินันท์ ยอดนาม. (2568). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อดิจิทัล เรื่องทำรำนกยูงศัพท์เบื้องต้น

เพื่อส่งเสริมทักษะทำรำนกยูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 57-70. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.11>

อิทธิพลของการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียและการรับรู้ตราสินค้าต่อความตั้งใจซื้อใน ร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า

The Influence of Social Media Word of Mouth and Brand Awareness on Purchase Intention toward Kanom Sen Khun Ya Restaurant

ชินภัทร บุตรโคตร^{1*}, ปรียาวรรณ จอมประเสริฐ², พลอยชยา มนะเสน³,
อนันต์ชัย ศรีสุข⁴, และ ทัชชกร สัมมะสุต⁵

Chinnapat Buttakot^{1*}, Preeyawat Jomprasert², Ploychaya Manasen³,
Anantachai Srisook⁴, and Touchakorn Sammasut⁵

¹⁻⁵ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; Bachelor of Business Administration student in Marketing, Faculty of Management Sciences, Kasetsart University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : Chinboom89@gmail.com

DOI : 10.14456/jasru.2025.12

Received : February 26, 2025; Revised : April 17, 2025; Accepted : April 20, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาและหาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางการตลาด ได้แก่ 1. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า 2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ที่มีต่อความตั้งใจซื้อในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า 3. เพื่อศึกษาผลของการรับรู้ตราสินค้าที่มีต่อความตั้งใจซื้อในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า 4. เพื่อศึกษาผลของการบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ที่มีต่อการรับรู้ตราสินค้าของร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า 5. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคที่มีผลต่อการบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ในบริบทของร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า จากการรวบรวมแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ชุด แบ่งเป็นเพศชาย 187 คน เพศหญิง 169 คน และเพศทางเลือก (LGBTQ+) 44 คน คือ ผู้ที่ใช้บริการขนมเส้นคุณย่า สาขาพญา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าการถดถอยอย่างง่าย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS

ผลวิจัยในครั้งนี้ พบว่า 1) ทัศนคติ ประกอบด้วย ด้านคุณค่าหลัก ด้านรูปลักษณะ ด้านความคาดหวังและด้านศักยภาพ ที่มีอิทธิพลต่อการบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ด้านการรับรู้ถึงความน่าไว้วางใจ ด้านการรับรู้การแสดงความคิดเห็น ด้านการรับรู้คุณภาพ และด้านการรับรู้ความเข้ากันได้กับผู้รับสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ทัศนคติ ประกอบด้วย ด้านคุณค่าหลัก ด้านรูปลักษณะ ด้านความคาดหวังและด้านศักยภาพ ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ประกอบไปด้วย ด้านการรับรู้ถึงความน่าไว้วางใจ ด้านการรับรู้การแสดงความคิดเห็น ด้านการรับรู้คุณภาพ และด้านการรับรู้ความเข้ากันได้กับผู้รับสาร ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้า 4) การบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ประกอบไปด้วยด้านการรับรู้ถึงความน่าไว้วางใจ ด้านการรับรู้การแสดงความคิดเห็น ด้านการรับรู้คุณภาพ และด้านการรับรู้ความเข้ากันได้กับผู้รับสาร ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) การรับรู้ตราสินค้าที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การรับรู้ตราสินค้า, การบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย, ความตั้งใจซื้อ, ทัศนคติ

Citation : Buttakot, C., Jomprasert, P., Manasen, P., Srisook, A., & Sammasut, T. (2025). The Influence of Social Media

Word of Mouth and Brand Awareness on Purchase Intention toward Kanom Sen Khun Ya Restaurant. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 71-86. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.12>

Abstract

The objective of this research is to examine the relationship between marketing factors, including consumer attitudes, social electronic word of mouth (social eWOM), and brand awareness, and their influence on the purchase intention of customers toward the “Kanom Sen Khun Ya” restaurant. Data were collected from 400 respondents, consisting of 187 males, 169 females, and 44 individuals identifying as LGBTQ+, all of whom had used the services of Kanom Sen Khun Ya in Pattaya. The data were analyzed using simple regression analysis, Pearson correlation coefficients, and the SPSS statistical software.

The results revealed that (1) consumer attitudes, comprising core values, appearance, expectations, and potential, significantly influenced social eWOM in terms of perceived trustworthiness, perceived opinion expression, perceived quality, and perceived compatibility with the audience at the 0.05 level of significance; (2) attitudes, in these same dimensions, significantly influenced purchase intention at the 0.05 level; (3) social eWOM, which includes perceived trustworthiness, perceived opinion expression, perceived quality, and perceived compatibility with the receiver, influenced brand awareness; (4) these same aspects of social eWOM also significantly influenced purchase intention at the 0.05 level; and (5) brand awareness had a statistically significant influence on purchase intention at the 0.05 level.

Keywords : Brand awareness, Social Electronic Word of Mouth, Purchase intention, Attitude

บทนำ (Introduction)

อาหารเป็นปัจจัยสำคัญในชีวิตประจำวันและมีบทบาทในการสร้างประสบการณ์ที่น่าจดจำ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมร้านอาหารซึ่งถือเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว อย่างเช่น ร้านอาหาร “ขนมเส้นคุณย่า” เป็นหนึ่งในตัวอย่างที่น่าสนใจของธุรกิจร้านอาหารที่ประสบความสำเร็จในเมืองพัทยา ด้วยจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ ที่เต็มไปด้วยเสน่ห์และความตั้งใจ ร้านนี้เริ่มจากการเป็นร้านเล็ก ๆ ริมหาด มีรายได้เพียงหลักร้อยบาท โดยใช้สูตรขนมจีนของคุณย่าและด้วยความพิเศษของสูตรน้ำยาขนมจีนที่กลมกล่อมและรสชาติไทยแท้ ได้กลายเป็นจุดเด่นที่ทำให้ร้านได้รับความนิยมจากลูกค้าท้องถิ่น อีกทั้งร้านนี้ยังได้รับความสนใจเป็นอย่างมากผ่านการบอกต่อแบบปากต่อปากจนทำให้หลายเพจรีวิวอาหารชื่อดังเดินทางมาสัมผัสรสชาติด้วยตัวเอง และยังได้รับการนำเสนอในรายการโทรทัศน์ชื่อดัง เช่น รายการ “แฉ” และ รายการล่าสุดอย่าง “ครัวคุณต๋อย” ซึ่งช่วยเสริมชื่อเสียงให้โด่งดังยิ่งขึ้น (GMM25Thailand, 2023; BornTvOfficial, 2567) ปัจจุบัน ร้าน “ขนมเส้นคุณย่า” ได้กลายเป็นหนึ่งในแลนด์มาร์คสำคัญของเมืองพัทยา ด้วยเมนูขนมจีนสูตรเฉพาะที่เน้นวัตถุดิบคุณภาพ ผักสด และรสชาติที่โดดเด่น ไม่แต่เพียงเท่านั้น ร้านยังช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ (Everett & Aitchison, 2008) โดยในปี 2566 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนเมืองพัทยามากถึง 23,263,746 คน สร้างรายได้รวมกว่า 214,597.49 ล้านบาท ทำให้พัทยากลายเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางสำคัญของประเทศไทย (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษฯ, 2566)

ความสำเร็จของร้านอาหารในพัทยา สะท้อนถึงปัจจัยที่ผู้บริโภคใช้ในความตั้งใจ เช่น ความเป็นเอกลักษณ์ของเมนู ความคุ้มค่า และการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ โดยเฉพาะ eWOM (Electronic

Citation : ชินภัทร บุตรโคตร, ปรียาวรรณ จอมประเสริฐ, พลอยชยา มนะเสน, อนันต์ชัย ศรีสุข, และ ทักษกร สัมมะสุต. (2568). อิทธิพล

ของการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียและการรับรู้ตราสินค้าต่อความตั้งใจซื้อในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า. วารสารราชภัฏสุรินทร์ วิชาการ, 3(2), 71-86. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.12>

Word of Mouth) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในยุคดิจิทัล (Hjalager & Richards, 2002; Kim, 2008) ในสถานการณ์ที่มีการแข่งขันสูง ผู้ประกอบการจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับคุณค่าที่ส่งมอบให้ผู้บริโภค eWOM ถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มการรับรู้และเสริมสร้างคุณค่าทางสังคมและขณะเดียวกัน การรักษาคุณภาพของอาหารและการบริการยังเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความแตกต่างเพื่อเพิ่มความได้เปรียบทางการแข่งขันในตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกับร้าน "ขนมเส้นคุณย่า" มีความนิยมที่เพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากการรีวิวผ่านรายการโทรทัศน์ ซึ่งช่วยสร้างความน่าสนใจและเพิ่มการรับรู้ในกลุ่มผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพและการแนะนำในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook และ Instagram ทำให้ร้านนี้กลายเป็นจุดหมายสำคัญของนักท่องเที่ยวในพัทยา (Roig et al., 2006) ความนิยมในลักษณะนี้ช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ของแบรนด์ในสายตาของผู้บริโภคยุคใหม่ โดยผู้บริโภคมักแชร์ประสบการณ์ที่ได้รับผ่านช่องทางโซเชียลมีเดีย ซึ่งส่งผลต่อการสร้างแรงจูงใจและความตั้งใจในการเลือกซื้อบริการของผู้บริโภคกลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ (Kudeshia & Kumar, 2016)

การแข่งขันในตลาดเพื่อสร้างตราสินค้าให้เป็นอันดับต้น ๆ เป็นสิ่งสำคัญ โดยทัศนคติที่ผู้บริโภคมีต่อแบรนด์นั้นมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจซื้อของพวกเขา ดังนั้น การสร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับตราสินค้าและการสร้างการบอกต่อที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นประเด็นที่นักวิชาการและนักการตลาดต่างให้ความสำคัญกับการบอกต่อ เนื่องจากการบอกต่อที่มีประสิทธิภาพสามารถสร้างข้อได้เปรียบในหลายด้านให้กับธุรกิจ (O'Neil & Xiao, 2006) นอกจากนี้ การสร้างการรับรู้ตราสินค้ายังถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ไม่อาจมองข้ามในการเพิ่มคุณค่าและเสริมสร้างภาพลักษณ์ของตราสินค้าอย่างยั่งยืน การทำให้ผู้บริโภครับรู้ถึงการมีอยู่ของตราสินค้าและการจดจำภาพลักษณ์ที่ดีและเป็นเอกลักษณ์ของแบรนด์นั้นจะช่วยสร้างความภักดีและความเชื่อมั่นในตราสินค้า (Keller, 2001)

ดังที่กล่าวมาเบื้องต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของการบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย (Social eWOM) ที่มีต่อการรับรู้ตราสินค้าและความตั้งใจในการใช้บริการของผู้บริโภคในธุรกิจร้านอาหาร โดยเฉพาะในบริบทของร้าน "ขนมเส้นคุณย่า" ซึ่งเป็นกรณีศึกษาที่สะท้อนถึงความสำเร็จจากการใช้สื่อออนไลน์และการรีวิวผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ อย่างชัดเจน การศึกษานี้มุ่งหวังที่จะวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาพลักษณ์แบรนด์ และการผลักดันให้เกิดการตัดสินใจใช้บริการ โดยเน้นถึงความสำคัญของคุณค่าที่ผู้บริโภครับรู้ ที่สามารถนำไปปรับใช้กับธุรกิจร้านอาหารอื่น ๆ ได้ในอนาคต เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนในอุตสาหกรรมอาหารและการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของทัศนคติของผู้บริโภคต่อความตั้งใจซื้อในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า สาขาพัทยา
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย (Social eWOM) ต่อความตั้งใจซื้อในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า สาขาพัทยา
3. เพื่อศึกษาผลกระทบของการรับรู้ตราสินค้าต่อความตั้งใจซื้อในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า สาขาพัทยา
4. เพื่อศึกษาผลกระทบของการบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย (Social eWOM) ต่อการรับรู้ตราสินค้าในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า สาขาพัทยา

Citation : Buttakot, C., Jomprasert, P., Manasen, P., Srisook, A., & Sammasut, T. (2025). The Influence of Social Media

Word of Mouth and Brand Awareness on Purchase Intention toward Kanom Sen Khun Ya Restaurant. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 71-86. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.12>

5. เพื่อศึกษาผลกระทบของทัศนคติของผู้บริโภคต่อการบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย (Social eWOM) ในบริบทของร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า สาขาพัทธยา

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

ทัศนคติ หมายถึง การประเมินบุคคลหรือการกระทำตามความเชื่อส่วนตัว ทั้งด้านบวกและลบ ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจสนับสนุนหรือคัดค้าน (Ajzen, 1991) ในบริบทของผลิตภัณฑ์ ทัศนคติส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค โดยสามารถจำแนกตาม ระดับของผลิตภัณฑ์ (Product Level) ซึ่งสะท้อนถึงคุณสมบัติที่ได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าและตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้สอดคล้องกับความคาดหวังที่มีต่อผลิตภัณฑ์ จากการแบ่ง 4 ระดับของผลิตภัณฑ์ ได้แก่ คุณค่าหลัก คือ คุณสมบัติพื้นฐานที่ตอบสนองความต้องการหลัก เช่น ฟังก์ชันหรือความคุ้มค่า รูปลักษณ์ เช่น การออกแบบและบรรจุภัณฑ์ที่สร้างความดึงดูด ความคาดหวัง ได้แก่ คุณภาพและประสิทธิภาพที่สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้บริโภคต้องการ และ ศักยภาพ คือ การพัฒนาเทคโนโลยีหรือเพิ่มฟังก์ชันใหม่ช่วยตอบสนองความต้องการในอนาคต (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, และคณะ, 2550)

การบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อความ หรือบทวิจารณ์เกี่ยวกับสินค้าและบริการผ่านสื่อออนไลน์ เช่น Facebook, X และ Instagram การสื่อสารนี้ส่งผลกระทบต่ออย่างมากต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค โดยมีรากฐานมาจากแนวคิดการสื่อสารแบบปากต่อปาก (Word of Mouth: WOM) ซึ่งเป็นรูปแบบการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีผลต่อความเชื่อมั่นและการตัดสินใจของผู้บริโภค (สุจิต ผลเจริญ, 2556) การสื่อสารแบบปากต่อปาก (Word of Mouth: WOM) นี้ได้พัฒนาและผสมผสานกับเทคโนโลยีดิจิทัลจนกลายเป็น eWOM ที่มีบทบาทสำคัญในยุคดิจิทัล (Leung, Bai & Stahura, 2015) จากการศึกษาของ Lindholm (2009) ได้แสดงให้เห็นว่า eWOM ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ซึ่งมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคอย่างชัดเจน ดังนี้ การรับรู้ถึงความน่าไว้วางใจ หมายถึง การที่ผู้รับสารมองว่าผู้ส่งสารมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งมีผลต่อความไว้วางใจและการยอมรับข้อมูลส่งเสริมการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคได้ (สรารุณี ทองศรีคำ, 2557) การรับรู้คุณภาพ หมายถึง การประเมินคุณภาพสินค้าโดยอิงจากข้อมูล eWOM ช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นและการตัดสินใจซื้อ (Zhu & Zhang, 2010) การรับรู้การแสดงความคิดเห็น หมายถึง ความคิดเห็นเชิงบวกหรือเชิงลบที่มีเหตุผล ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับข้อมูลและเพิ่มความมั่นใจในแบรนด์ (Wu, Wu, & Yang, 2013) และการรับรู้ความเข้ากันได้กับผู้รับสาร หมายถึง ความเข้ากันได้ของข้อมูลกับความสนใจของผู้รับสาร ช่วยเพิ่มการตอบสนองต่อข้อมูลและการตัดสินใจที่สอดคล้องกับความต้องการ (สรารุณี ทองศรีคำ, 2557)

การรับรู้ตราสินค้า หมายถึง ความสามารถของผู้บริโภคในการจดจำหรือระลึกถึงตราสินค้าได้เมื่อเผชิญกับผลิตภัณฑ์หรือบริการในหมวดหมู่หนึ่ง ๆ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างคุณค่าตราสินค้า (Keller, 2001) และมีงานวิจัยที่พบว่าตราสินค้ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของคุณค่าตราสินค้าในการกระตุ้นพฤติกรรมซื้อของผู้บริโภค (ปภาณัท, และ เกริกฤทธิ์, 2567)

ความตั้งใจซื้อ หมายถึง ความเต็มใจหรือแนวโน้มของผู้บริโภคที่จะซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการในอนาคต ซึ่งพฤติกรรมนี้เกิดจากการประเมินของข้อมูลที่ผู้บริโภคได้รับ ไม่ว่าจะมาจากโฆษณา การบอกต่อหรือประสบการณ์ของผู้อื่น (Evgeniy et al., 2019; Özer & Uğurhan, 2025)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ทัศนคติของผู้บริโภค มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมการซื้อ โดยสะท้อนผ่านระดับของผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ การบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย (Electronic Word of Mouth: eWOM)

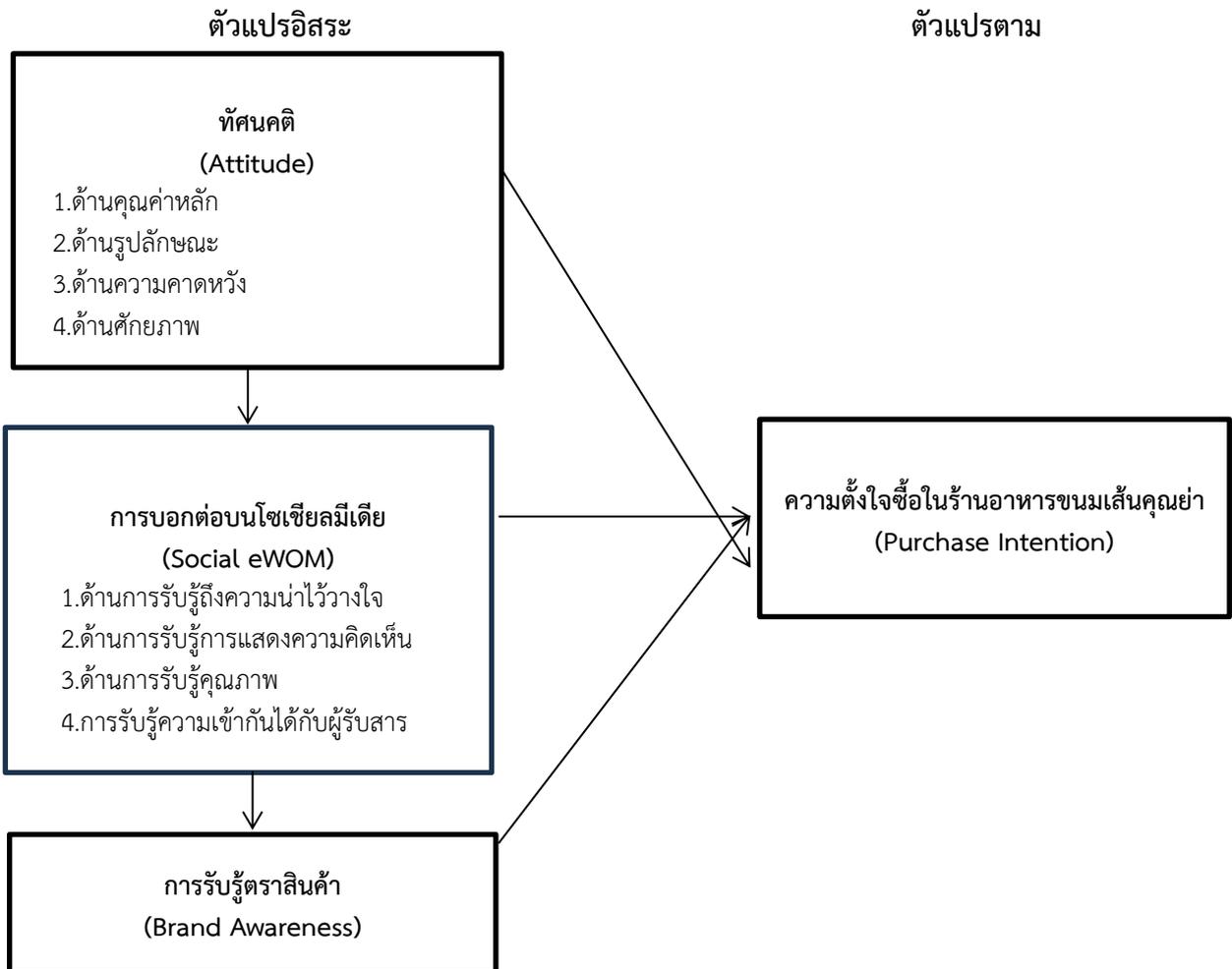
Citation : ชินภัทร บุตรโคตร, ปรียารวรรณ จอมประเสริฐ, พลอยชยา มนะเสน, อนันต์ชัย ศรีสุข, และ ทักษกร สัมมะสุต. (2568). อิทธิพล

ของการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียและการรับรู้ตราสินค้าต่อความตั้งใจซื้อในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า. วารสารราชภัฏสุรินทร์ วิชาการ, 3(2), 71-86. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.12>

ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อผ่านความน่าเชื่อถือของข้อมูล การรับรู้คุณภาพ และความสอดคล้องกับผู้รับสาร ในขณะเดียวกัน การรับรู้ตราสินค้า ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นการตัดสินใจซื้อ ทั้งหมดนี้เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อ ความตั้งใจซื้อ ซึ่งเกิดจากการประเมินข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญ

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ลูกค้าที่เคยใช้บริการร้านอาหารขนมเส้นคุณย่าสาขาพญา โดยคิดจากอัตราเฉลี่ยที่เข้ามาใช้บริการต่อเดือน จำนวน 3000 คน (ผู้จัดการร้าน ก, สัมภาษณ์วันที่ 22 มิถุนายน 2567)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ลูกค้าที่เคยใช้บริการร้านขนมเส้นคุณย่าสาขาพญาและผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยที่มีโอกาสได้รับข้อมูลหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับร้านขนมเส้นบ้านคุณย่า ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น Facebook, Instagram และ X โดยใช้สูตรการคำนวณของ Cochran 1977 ที่ค่าความเชื่อมั่น 95% ($Z = 1.96$) และค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (0.05) ผลการคำนวณได้ขนาดตัวอย่าง

Citation : Buttakot, C., Jomprasert, P., Manasen, P., Srisook, A., & Sammasut, T. (2025). The Influence of Social Media

Word of Mouth and Brand Awareness on Purchase Intention toward Kanom Sen Khun Ya Restaurant. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 71-86. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.12>

ประมาณ 384.16 คน หรือประมาณ 385คน ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เพิ่มความแม่นยำของข้อมูลโดยการเก็บแบบสอบถามจำนวน 400 คน การเพิ่มจำนวน ผู้ตอบแบบสอบถามช่วยลดความคลาดเคลื่อนทางสถิติและเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ อีกทั้งยัง ช่วยตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะกรณีที่ผู้ตอบบางส่วนอาจตอบไม่ครบถ้วนหรือให้ข้อมูลไม่สมบูรณ์

ขอบเขตการศึกษา

ใช้เวลาในการดำเนินการศึกษาระหว่าง เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2567 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2568 พื้นที่ในการศึกษารอบคลุมเฉพาะร้านอาหารในจังหวัดชลบุรี

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยเลือกใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียและการรับรู้ตราสินค้าต่อความตั้งใจซื้อในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า

เครื่องมือที่ใช้และการรับรองจริยธรรมการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (questionnaire) โดยพิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์และสมมติฐานในการศึกษา โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ การบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย (Social eWOM) การรับรู้ตราสินค้า และความตั้งใจซื้อ เพื่อกำหนดแนวทางในการออกแบบแบบสอบถาม
2. เครื่องมือในการออกแบบแบบสอบถามโดยแบ่งเป็น 4 ตอน ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยคำนึงถึงความชัดเจน ความเหมาะสม และความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ต้องการรวบรวม
3. เสนอแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้อง และครอบคลุมของเนื้อหา ก่อนนำส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ผลการประเมินพบว่าค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.75 ซึ่งอยู่ในระดับที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 หากต่ำกว่า 0.5 จะต้องทำการปรับปรุงข้อคำถาม (พิศิษฐ ตันทวนิช และ พนาจินดาศรี, 2561)
4. ทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha) พบว่าค่าความเชื่อมั่นรวมเท่ากับ 0.93 แสดงถึงความน่าเชื่อถือในระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ใช้วิธี การสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling) ซึ่งเป็นวิธีที่เลือกกลุ่มตัวอย่างจากบุคคลที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย (Etikan, Musa, & Alkassim, 2016) โดยกลุ่มตัวอย่างคือ ลูกค้าที่ใช้บริการร้านขนมเส้นคุณย่าสาขาพญา และบุคคลที่สามารถเข้าถึงแบบสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์ โดยมีเกณฑ์คัดเลือกดังนี้ 1. ผู้ที่เคยใช้บริการหรือเคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับร้านขนมเส้นบ้านคุณย่า 2. ผู้ที่มีการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Instagram หรือ X การเก็บข้อมูลดำเนินการภายในบริเวณร้านขนมเส้นคุณย่า รวมถึงผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับการวิจัยที่ต้องการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยไม่จำเป็นต้องกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างล่วงหน้า (Creswell, 2014) ทั้งนี้ ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์สำหรับการวิเคราะห์จำนวน 400 ฉบับ ซึ่งเพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย (Saunders, Lewis, & Thornhill, 2019)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบน เป็นต้น จากนั้นทำการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) เป็นวิธีการทางสถิติที่ใช้

Citation : ชินภัทร บุตรโคตร, ปรียาวรรณ จอมประเสริฐ, พลอยชยา มนะนะเสน, อนันต์ชัย ศรีสุข, และ ทักษกร สัมมะสุต. (2568). อิทธิพล

ของการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียและการรับรู้ตราสินค้าต่อความตั้งใจซื้อในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า. วารสารราชภัฏสุรินทร์ วิชาการ, 3(2), 71-86. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.12>

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variable) กับตัวแปรตาม (Dependent Variable) จะเป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงเส้นแบบพหุ ตัวแปรอิสระมีมากกว่าหนึ่งตัวกับตัวแปรตามหนึ่งตัว เรียกว่า การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) เพื่อทดสอบอิทธิพลของคุณลักษณะตัวกำหนดทั้ง 3 ด้านส่งผลต่อความตั้งใจซื้อเชิงพฤติกรรมของลูกค้า และก่อนการวิเคราะห์ได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติ Multiple Linear Regression เช่น ความเป็นเส้นตรง ความเป็นอิสระของค่าคงเหลือ การแจกแจงแบบปกติของค่าคงเหลือ ความสม่ำเสมอของความแปรปรวน และการไม่มีปัญหา Multicollinearity ซึ่งผลการทดสอบพบว่าข้อมูลเป็นไปตามข้อสมมติพื้นฐานทั้งหมด ทำให้ผลการวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือ

ผลการวิจัย (Research Results)

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาอิทธิพลของการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียและการรับรู้ตราสินค้าต่อความตั้งใจซื้อ โดยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และแสดงผลการทดสอบทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (β) t-test R-squared (R^2) SE (est.) และระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.)

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามอิทธิพลของการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียและการรับรู้ตราสินค้าต่อความตั้งใจซื้อ

ผลการวิจัยจำนวนร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 46.8 มีอายุ 25 – 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.87 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 72.3 โดยมีรายได้เฉลี่ย มากกว่า 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 63

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณระหว่าง ทศนคติ กับการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียด้านการรับรู้ถึงความน่าไว้วางใจ

Model	ด้านการรับรู้ถึงความน่าไว้วางใจ		
	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)		2.337	0.020
ด้านคุณค่าหลัก (X_1)	0.129	2.220	0.027
ด้านรูปปลักษณ์ (X_2)	0.192	3.267	0.001
ด้านความคาดหวัง (X_3)	0.257	4.684	0.000
ด้านศักยภาพ (X_4)	0.218	5.060	0.000
Adjusted R^2	SE (est.)	Sig.	
0.379	0.52679	0.000	

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ทศนคติ ด้านความคาดหวัง (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.257) ด้านศักยภาพ (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.218) ด้านรูปปลักษณ์ (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.192) และด้านคุณค่าหลัก (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.129) มีอิทธิพลต่อการบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ด้านการรับรู้ถึงความน่าไว้วางใจ ของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถพยากรณ์การบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย

Citation : Buttakot, C., Jomprasert, P., Manasen, P., Srisook, A., & Sammasut, T. (2025). The Influence of Social Media

Word of Mouth and Brand Awareness on Purchase Intention toward Kanom Sen Khun Ya Restaurant. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 71-86. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.12>

ด้านการรับรู้ถึงความน่าไว้วางใจ ของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า ได้ร้อยละ 37.9 (Adjusted R2 = 0.379)

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณระหว่าง ทศนคติ กับการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียด้านการรับรู้การแสดงความคิดเห็น

Model	ด้านการรับรู้การแสดงความคิดเห็น		
	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)		3.460	0.001
ด้านคุณค่าหลัก (X ₁)	0.504	10.510	0.000
ด้านรูปลักษณะ (X ₂)	0.105	2.173	0.030
ด้านความคาดหวัง (X ₃)	0.162	3.575	0.000
ด้านศักยภาพ (X ₄)	0.154	4.325	0.000
Adjusted R ²	SE (est.)	Sig.	
0.578	0.36034	0.000	

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ทศนคติ ด้านคุณค่าหลัก (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.504) ด้านความคาดหวัง (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.162) ด้านศักยภาพ (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.154) และด้านรูปลักษณะ (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.105) มีอิทธิพลต่อการบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ด้านการรับรู้การแสดงความคิดเห็นของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถพยากรณ์การบอกต่อบนโซเชียลมีเดียด้านการรับรู้การแสดงความคิดเห็นของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า ได้ร้อยละ 57.8 (Adjusted R2 = 0.578)

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณระหว่าง ทศนคติ กับการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียด้านการรับรู้คุณภาพ

Model	ด้านการรับรู้คุณภาพ		
	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)		-1.273	0.204
ด้านคุณค่าหลัก (X ₁)	0.597	28.680	0.000
ด้านรูปลักษณะ (X ₂)	0.471	22.414	0.000
ด้านความคาดหวัง (X ₃)	-0.045	-2.293	0.022
ด้านศักยภาพ (X ₄)	0.011	0.731	0.465
Adjusted R ²	SE (est.)	Sig.	
0.921	0.16313	0.000	

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Citation : ชินภัทร บุตรโคตร, ปรียาวรรณ จอมประเสริฐ, พลอยชยา มนะเสน, อนันต์ชัย ศรีสุข, และ ทักษกร สัมมะสุต. (2568). อิทธิพล

ของการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียและการรับรู้ตราสินค้าต่อความตั้งใจซื้อในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า. วารสารราชภัฏสุรินทร์ วิชาการ, 3(2), 71-86. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.12>

จากตารางที่ 3 พบว่า ทศนคติ ด้านคุณค่าหลัก (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.597) ด้านรูปลักษณะ (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.471) และด้านความคาดหวัง (มีค่าสัมประสิทธิ์ -0.045) มีอิทธิพลต่อการบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ด้านการรับรู้คุณภาพของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถพยากรณ์การบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ด้านการรับรู้คุณภาพของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า ได้ร้อยละ 92.1 (Adjusted R² = 0.921)

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณระหว่าง ทศนคติ กับการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียด้านการรับรู้ความเข้ากันได้กับผู้รับสาร

Model	ด้านการรับรู้ความเข้ากันได้กับผู้รับสาร		
	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)		-1.612	0.108
ด้านคุณค่าหลัก (X ₁)	0.045	1.477	0.141
ด้านรูปลักษณะ (X ₂)	0.405	13.006	0.000
ด้านความคาดหวัง (X ₃)	0.592	20.377	0.000
ด้านศักยภาพ (X ₄)	-0.066	-2.896	0.004
Adjusted R²	SE (est.)	Sig.	
0.826	0.27871	0.000	

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ทศนคติ ด้านความคาดหวัง (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.592) ด้านรูปลักษณะ (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.405) และด้านศักยภาพ (มีค่าสัมประสิทธิ์ -0.066) มีอิทธิพลต่อการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียด้านการรับรู้ความเข้ากันได้กับผู้รับสารของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถพยากรณ์การบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ด้านการรับรู้ความเข้ากันได้กับผู้รับสารของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า ได้ร้อยละ 82.6 (Adjusted R² = 0.826)

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณระหว่าง ทักษะคิด กับความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า

Model	ความตั้งใจซื้อ		
	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)		0.462	0.644
ด้านคุณค่าหลัก (X ₁)	0.057	1.402	0.162
ด้านรูปลักษณะ (X ₂)	0.091	2.224	0.027
ด้านความคาดหวัง (X ₃)	0.118	3.090	0.002
ด้านศักยภาพ (X ₄)	0.726	24.282	0.000
Adjusted R ²	SE (est.)	Sig.	
0.702	0.33890	0.000	

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่าทักษะคิด ด้านศักยภาพ (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.726) ด้านความคาดหวัง (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.118) และด้านรูปลักษณะ (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.091) มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถพยากรณ์ความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า ได้ร้อยละ 70.2 (Adjusted R² = 0.702)

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณระหว่าง การบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย กับการรับรู้ตราสินค้า

Model	การรับรู้ตราสินค้า		
	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)		6.862	0.000
ด้านการรับรู้ถึงความน่าไว้วางใจ (X ₁)	0.107	1.753	0.080
ด้านการรับรู้การแสดงความคิดเห็น (X ₂)	0.250	3.584	0.000
ด้านการรับรู้คุณภาพ (X ₃)	0.063	1.013	0.312
ด้านการรับรู้ความเข้ากันได้กับผู้รับสาร (X ₄)	0.293	5.126	0.000
Adjusted R ²	SE (est.)	Sig.	
0.368	0.46690	0.000	

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า การบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ด้านการรับรู้ความเข้ากันได้กับผู้รับสาร (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.293) และด้านการรับรู้การแสดงความคิดเห็น (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.250) มีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้าของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถ

พยากรณ์การรับรู้ตราสินค้าของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า ได้ร้อยละ 36.8 (Adjusted R2 = 0.368)

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณระหว่าง การบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย กับความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า

Model	ความตั้งใจซื้อ		
	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)		6.140	0.000
ด้านการรับรู้ถึงความน่าไว้วางใจ (X ₁)	0.723	14.333	0.000
ด้านการรับรู้การแสดงความคิดเห็น (X ₂)	0.002	0.036	0.971
ด้านการรับรู้คุณภาพ (X ₃)	-0.004	-0.069	0.945
ด้านการรับรู้ความเข้ากันได้กับผู้รับสาร (X ₄)	0.064	1.350	0.178
Adjusted R²	SE (est.)	Sig.	
0.571	0.40652	0.000	

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า การบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ด้านการรับรู้ถึงความน่าไว้วางใจ (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.723) มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถพยากรณ์ความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า ได้ร้อยละ 57.1 (Adjusted R2 = 0.571)

ตารางที่ 8 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณระหว่าง การรับรู้ตราสินค้า กับความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า

Model	ความตั้งใจซื้อ		
	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)		7.995	0.000
การรับรู้ตราสินค้า	0.588	14.509	0.000
Adjusted R²	SE (est.)	Sig.	
0.344	0.50286	0.000	

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 พบว่าการรับรู้ตราสินค้า (มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.588) มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถพยากรณ์ความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า ได้ร้อยละ 34.4 (Adjusted R2 = 0.344)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. ทศนคติ ได้แก่ ด้านรูปลักษณะ และด้านความคาดหวังมีอิทธิพลต่อการบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ด้านการรับรู้ถึงความน่าไว้วางใจ ด้านการรับรู้การแสดงความคิดเห็น ด้านการรับรู้คุณภาพ และด้านการรับรู้ความเข้ากันได้กับผู้รับสาร เนื่องจากผู้ที่เคยใช้บริการร้านขนมเส้นคุณย่ามาก่อนจะสามารถแนะนำหรือบอกต่อประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับร้านได้ ซึ่งอาจช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและความสนใจให้กับผู้บริโภคคนอื่น นั้นสามารถนำเสนอเมนูของร้านออกแบบมาอย่างเป็นระเบียบและสอดคล้องกับเอกลักษณ์ของร้าน และด้านความคาดหวังในผลิตภัณฑ์ผู้บริโภคสามารถรับรู้ได้ว่ามีรสชาติและคุณภาพตรงตามที่คาดหวัง เป็นส่วนเสริมประสบการณ์การรับประทานอาหารให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น หรือเชิญชวนให้อยากมาลิ้มลองมากกว่าเดิม โดยผู้บริโภคที่เข้ามาใช้บริการร้านอาหาร เป้าหมายของผู้บริโภคอาจมุ่งเน้นเพียงแค่การได้รับประทานอาหารที่มีรสชาติอร่อย มีคุณภาพที่ดี หรือให้ความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับราคาที่ยั่งยืนแต่ร้านอาหารเส้นคุณย่าสามารถตอบสนองความคาดหวังได้มากกว่านั้น เช่น การสร้างบรรยากาศที่น่าประทับใจ การบริการที่อบอุ่น และการนำเสนอเมนูที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งทำให้ลูกค้ารู้สึกถึงคุณค่าที่มากกว่าเพียงแค่การรับประทาน นอกจากร้านนี้ การแข่งขันในธุรกิจร้านอาหารที่เพิ่มขึ้น ทำให้ร้านอาหารเส้นคุณย่าจำเป็นต้องพัฒนาและปรับตัวอย่างต่อเนื่องเพื่อดึงดูดผู้บริโภคได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สรชัย เจริญประสาทสิทธิ์, 2561) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลเชิงบวกต่อทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อตราสินค้า อีกทั้งยังส่งผลต่อเนื่องไปถึงความตั้งใจที่จะใช้บริการอย่างต่อเนื่องในระยะยาวโดยไม่ยกเลิกการเป็นสมาชิก ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการสนับสนุนตราสินค้า (Brand Advocacy) ทั้งนี้ เมื่อผู้บริโภคได้รับข้อมูลเชิงบวกเกี่ยวกับตราสินค้า เช่น บทวิจารณ์หรือความคิดเห็นที่แสดงในเชิงสนับสนุน ตราสินค้าจะได้รับทัศนคติที่ดีจากผู้บริโภคตามไปด้วยและสอดคล้องกับการศึกษาของ (Kudeshia & Kumar, 2016) ที่พบว่าการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ (eWOM) ผ่าน Facebook มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อตราสินค้า ซึ่งส่งผลต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภค

2. ทศนคติ ประกอบไปด้วย ด้านรูปลักษณะ ด้านความคาดหวัง และด้านศักยภาพ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อ เนื่องจากร้านขนมจีนคุณย่ามีการตกแต่งสถานที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของร้าน มีภาชนะที่ใช้เสิร์ฟอาหารของร้านมีดีไซน์ที่เหมาะสมกับอาหาร และการบริการที่ร้านขนมเส้นคุณย่ามีความรวดเร็วตรงตามที่คาดหวัง และยังสามารถรักษามาตรฐานความสดใหม่ของวัตถุดิบได้อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ผู้บริโภคมีความตั้งใจที่จะซื้ออาหารร้านขนมเส้นคุณย่า เพราะร้านขนมเส้นคุณย่ามีการพัฒนาปรับปรุงบริการอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งราคาของอาหารที่ร้านขนมเส้นคุณย่าตรงตามความคาดหวังเมื่อเทียบกับคุณภาพที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (ชาญณรงค์ ร่วมเผ่าไทย, และ วรดี จงอัศยากุล, 2566) ระบุว่า ทศนคติโดยรวมของผู้บริโภคที่มีต่อการซื้อรถยนต์พลังงานไฟฟ้าในเชิงบวกจะส่งผลต่อความตั้งใจซื้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของการศึกษาของ (Gilitwala & Nag, 2021) ที่พบว่าทัศนคติเชิงบวกของผู้บริโภคมีผลกระทบต่อเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางระดับไฮเอนด์

3. การบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ประกอบไปด้วย ด้านการรับรู้การแสดงความคิดเห็น ด้านการรับรู้ความเข้ากันได้กับผู้รับสาร มีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้า ข้อมูลจากแหล่งโซเชียลมีเดียเผยให้เห็นการแสดงความคิดเห็นในด้านบวกเกี่ยวกับร้านขนมเส้นคุณย่าอย่างกว้างขวาง โดยความคิดเห็นเหล่านี้มาจาก

Citation : ชินภัทร บุตรโคตร, ปรียาวรรณ จอมประเสริฐ, พลอยชยา มนะเสน, อนันต์ชัย ศรีสุข, และ ทชกร สัมมะสุต. (2568). อิทธิพล

ของการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียและการรับรู้ตราสินค้าต่อความตั้งใจซื้อในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า. วารสารราชภัฏสุรินทร์ วิชาการ, 3(2), 71-86. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.12>

ผู้ใช้งานที่เคยมีประสบการณ์ตรงกับร้านผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียมีประสบการณ์จากการรับประทานร้านอาหารขนมเส้นคุณย่ามาก่อนทำให้ความคิดเห็นเหล่านั้นเกิดการยอมรับและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางบนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย และข้อมูลเกี่ยวกับร้านขนมเส้นคุณย่ายังเป็นที่น่าสนใจ ทำให้เกิดการแนะนำผู้อื่นและบอกต่อแบบปากต่อปากทางสื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ กับผู้บริโภคที่กำลังตัดสินใจให้ง่ายต่อการตัดสินใจ และการลดข้อผิดพลาดให้น้อยที่สุดในร้านอาหารมักเริ่มต้นจากการรับฟังความคิดเห็นจากลูกค้า ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดจากประสบการณ์ตรงที่ได้รับ ทั้งในเรื่องรสชาติอาหาร บรรยากาศร้าน หรือการบริการ ซึ่งลูกค้าสามารถแชร์ประสบการณ์นี้กับคนอื่นได้อย่างกว้างขวางผ่านการพูดคุยหรือบนสื่อโซเชียลมีเดีย ตรงกับแนวคิดที่ Westbrook (1987) ได้นิยามไว้ว่า การบอกต่อคือกระบวนการที่ผู้บริโภคแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทหรือแบรนด์จากประสบการณ์ที่เคยได้รับ โดยการส่งต่อข้อมูลนี้อาจเกิดขึ้นระหว่างบุคคลผ่านการสนทนาหรือผ่านสื่อการสื่อสารต่าง ๆ ซึ่งสามารถส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคได้ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ (Kaplan & Haenlein, 2010) ที่ระบุว่าสื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการสร้างกระแสนิยมผ่านเนื้อหาที่ตรงกับความสนใจของผู้ชม ซึ่งนำไปสู่การบอกต่อและส่งเสริมการขาย รวมถึงเพิ่มการรับรู้ของผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ประกอบด้วย ด้านการรับรู้ถึงความน่าไว้วางใจ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อ เนื่องจาก ความคิดเห็นเกี่ยวกับร้านขนมเส้นคุณย่าบนอินเทอร์เน็ตจากแหล่งสื่อโซเชียลมีเดียสะท้อนถึงคุณลักษณะสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้บริโภคเชื่อถือในข้อมูลที่ถูกบอกต่อไม่ว่าจะเป็นการรีวิวหรือแสดงความคิดเห็น และผู้บริโภคส่วนใหญ่มองว่าผู้ที่แสดงความคิดเห็นบนอินเทอร์เน็ตจากแหล่งสื่อโซเชียลมีเดีย นั้นแสดงออกถึงความจริงใจที่จะแบ่งปันข้อมูลที่เป็นประโยชน์มีความน่าเชื่อถือ เป็นผลมาจากผู้ที่มาแสดงความคิดเห็นนั้นได้แสดงความคิดเห็นจากประสบการณ์จริงที่ผู้บริโภคได้เคยสัมผัส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Moran & Muzellec, 2017) ที่ได้อธิบายว่า ผู้รับมักเชื่อถือข้อมูลที่มาจากผู้ส่งที่มีประสบการณ์จริงและมีความน่าเชื่อถือ แต่ต้องมีเนื้อหาที่ชัดเจนและสอดคล้องกันจะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือในข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lis (2013) ซึ่งได้อธิบายว่า ความน่าเชื่อถือของการสื่อสารแบบปากต่อปากทางโซเชียลมีเดีย ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะสำคัญเช่น ความถูกต้องของข้อมูลความจริงใจของผู้แสดงความคิดเห็น และการมีเจตนาเชิงบวกต่อผู้บริโภคด้วยตนเอง

5. การรับรู้ตราสินค้า มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อ เนื่องจากด้วยเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความมั่นใจและความคุ้นเคยในแบรนด์ โดยเฉพาะในกรณีของขนมเส้นร้านคุณย่า การที่ผู้บริโภครับรู้และจดจำ แบรนด์นี้ได้จากประสบการณ์หรือคำบอกเล่าจากผู้อื่น ช่วยสร้างความเชื่อมั่นว่าขนมเส้นร้านคุณย่าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับความต้องการของพวกเขาเมื่อผู้บริโภครับรู้ถึงตราสินค้าขนมเส้นร้านคุณย่า พวกเขาจะเชื่อว่าสินค้านี้มีคุณภาพที่ดี เนื่องจากเป็นแบรนด์ที่มีชื่อเสียงในท้องถิ่นหรือในชุมชน การรับรู้ตราสินค้าในลักษณะนี้ช่วยลดความเสี่ยงในการตัดสินใจซื้อ เพราะผู้บริโภคมีข้อมูลพื้นฐานที่ทำให้มั่นใจว่าสินค้าจะตอบสนองความคาดหวังของพวกเขาได้ การรับรู้ตราสินค้ายังเกี่ยวข้องกับความรู้สึกคุ้นเคยกับแบรนด์ ซึ่งส่งผลให้ผู้บริโภครู้สึกสบายใจและไว้วางใจในการเลือกซื้อขนมเส้นจากร้านคุณย่ามากกว่าจากแบรนด์ที่พวกเขาไม่เคยรู้จักมาก่อน ความคุ้นเคยนี้สามารถเกิดขึ้นได้จากการสื่อสารการตลาด การบอกเล่าปากต่อปาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Keller, 2003) ได้อธิบาย ความสามารถของผู้บริโภคในการจดจำหรือแยกแยะตราสินค้าหนึ่งออกจากสินค้าอื่น ๆ โดยอาศัยองค์ประกอบที่โดดเด่น เช่น โลโก้ ชื่อ สัญลักษณ์ หรือข้อความที่เกี่ยวข้องกับแบรนด์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อนุสรรา กอพัก, 2562) ที่

Citation : Buttakot, C., Jomprasert, P., Manasen, P., Srisook, A., & Sammasut, T. (2025). The Influence of Social Media

Word of Mouth and Brand Awareness on Purchase Intention toward Kanom Sen Khun Ya Restaurant. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 71-86. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.12>

พบว่า การรับรู้ตราสินค้า (Brand Awareness) มีอิทธิพลต่อการตั้งใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันวายอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ทศนคติด้านผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลต่อการบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ผู้ประกอบการควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์กลุ่มลูกค้าที่หลากหลาย เช่น เมนูสุขภาพ มังสวิรัติ หรือสำหรับผู้แพ้อาหาร พร้อมรักษาคุณภาพวัตถุดิบและรสชาติให้ได้อย่างสม่ำเสมอ ควรสร้างจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ผ่านเรื่องราวที่น่าสนใจ เช่น การใช้วัตถุดิบท้องถิ่นหรือกรรมวิธีเฉพาะตัว อีกทั้งกระตุ้นการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียผ่านโปรโมชั่นเมนูพิเศษ หรือสิทธิพิเศษสำหรับลูกค้าที่แชร์ประสบการณ์ รวมถึงการออกแบบบรรยากาศร้านที่เป็นเอกลักษณ์เพื่อเพิ่มความประทับใจและจูงใจให้ลูกค้าแชร์ความคิดเห็นเชิงบวกมากขึ้น

1.2 ทศนคติด้านผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อ การสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์และสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกระตุ้นความตั้งใจซื้อ ผู้ประกอบการควรเน้นคุณภาพ ความหลากหลาย และการนำเสนอที่สร้างประสบการณ์น่าประทับใจ เช่น การใช้วัตถุดิบท้องถิ่นเมนูพิเศษ หรือเมนูสุขภาพ พร้อมทั้งใส่ใจรายละเอียดด้านบรรจุภัณฑ์และการตกแต่งงาน เพื่อสร้างจุดยืนที่ชัดเจนในตลาด เพิ่มโอกาสบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย และเสริมความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ที่ส่งผลต่อการรับรู้ตราสินค้า ผู้ประกอบการควรมุ่งเน้นการสร้างภาพลักษณ์ร้านที่ดีและน่าจดจำ โดยกระตุ้นให้ลูกค้ารีวิวและแชร์ประสบการณ์ผ่านโซเชียลมีเดีย ซึ่งช่วยเสริมการรับรู้ตราสินค้าให้แพร่หลาย ควรใช้ช่องทางออนไลน์ในการโปรโมทร้านและแสดงคุณภาพของสินค้าและบริการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้าเดิมและดึงดูดลูกค้าใหม่ อีกทั้งยังช่วยลดข้อผิดพลาดในการสื่อสารและทำให้แบรนด์เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น

1.4 การบอกต่อบนโซเชียลมีเดีย ที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อ ผู้บริโภคมักให้ความสำคัญกับความคิดเห็นที่ดูน่าเชื่อถือและจริงใจ ผู้ประกอบการจึงควรส่งเสริมการทำคลิปโปรโมตที่น่าเสนอจุดเด่นของร้าน พร้อมรีวิวจากผู้บริโภคที่เคยมาใช้บริการจริง การสร้างคอนเทนต์เช่นนี้จะช่วยให้ผู้บริโภคที่สนใจหรือพบเห็นมีความตั้งใจที่จะมารับประทานอาหารที่ร้านเพิ่มมากขึ้น

1.5 การรับรู้ตราสินค้าที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อ ผู้ประกอบการควรเพิ่มการรับรู้ตราสินค้าผ่านช่องทางโซเชียลมีเดีย โดยเน้นโปรโมตจุดเด่นและข้อดีของร้านขนมเส้นคุณภาพ เช่น ความเป็นเอกลักษณ์ของเมนูอาหารหรือคุณภาพที่เหนือกว่าร้านอื่น ๆ การสร้างแบรนด์ให้เป็นที่จดจำในกลุ่มผู้บริโภคจะช่วยสร้างความมั่นใจและกระตุ้นความตั้งใจในการมารับประทานอาหารที่ร้านได้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ขยายการวิจัยไปยังธุรกิจประเภทอื่น เช่น ธุรกิจบริการ ธุรกิจแฟชั่น หรือธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อวิเคราะห์ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อ eWOM และความตั้งใจซื้อแตกต่างกันอย่างไร

2.2 ใช้การวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการสำรวจเชิงปริมาณและการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถอธิบายปรากฏการณ์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 ศึกษาความแตกต่างระหว่าง eWOM และการบอกต่อปากต่อปากแบบดั้งเดิม เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแต่ละรูปแบบในการสร้างการรับรู้ตราสินค้าและความตั้งใจซื้อ

Citation : ชินภัทร บุตรโคตร, ปรียาวรรณ จอมประเสริฐ, พลอยชยา มนะเสน, อนันต์ชัย ศรีสุข, และ ทศนกร สัมมะสุต. (2568). อิทธิพล

ของการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียและการรับรู้ตราสินค้าต่อความตั้งใจซื้อในร้านอาหารขนมเส้นคุณภาพ. วารสารราชภัฏสุรินทร์ วิชาการ, 3(2), 71-86. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.12>

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชาญณรงค์ ร่วมเผ่าไทย, และวราตี จงอัญญากุล. (2566). การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อรถยนต์พลังงานไฟฟ้า ของกลุ่ม Generation X และ Generation Y (ฉบับที่ 3). *วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 7 (3), 166-179. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jmsr/article/view/258686/178940>
- ปภาณัท จิรายุวัฒน์, และเกริกฤทธิ์ อัมพะวัตต์. (2567). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อซ้ำของผู้บริโภคกลุ่ม Gen Y ที่มีต่อร้าน Bellinee's Bake & Brew สาขาอำเภอเมืองนครปฐม. *วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 8(3), 499-513.
- พิศิษฐ์ ตันทวนิช, และ พนา จินดาศรี. (2561). ความหมายที่แท้จริงของค่า IOC. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 24(2), 3-12.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, และคณะ. (2550). *การจัดการพฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: บริษัทธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- สรวิชัย ทองศรีคำ. (2557). อิทธิพลของการสื่อสารปากต่อปากแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลต่อความตั้งใจเลือกชมภาพยนตร์ไทย (No. 146086). *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 26(1), 131-150
- สรชัย เجمประสาสิทธิ (2561). อิทธิพลของการสื่อสารแบบปากต่อปากบนอินเทอร์เน็ตกับภาพลักษณ์ตราสินค้าทัศนคติต่อตราสินค้า และความตั้งใจในการใช้บริการ: กรณีศึกษาการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย. *วารสารระบบสารสนเทศด้านธุรกิจ*, 5(1), 26-42
- สุจิต ผลเจริญ. (2556). การตลาดแบบอิทธิพลของการสื่อสารปากต่อปาก. *วารสารนักบริหาร*, 45(3), 32-35.
- อนุสร กอพัก. (2562). การศึกษาคุณค่าตราสินค้าและการตั้งใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชั่นวาย. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*, 20(2), 279-297
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2566). *สถิติการท่องเที่ยวจังหวัดชลบุรี ปี 2566*. สืบค้นจาก <https://www.dasta.or.th/th/article/3174>
- Ajzen, I. (1991). *The Theory of planned behavior*. Organizational Behavior and Human Decision Processes.
- Cochran, W.G. (1977). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley & Sons.
- Creswell, J. W. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches (4th ed.)*. SAGE Publications.
- Etikan, I., Musa, S. A., & Alkassim, R. S. (2016). Comparison of Convenience Sampling and Purposive Sampling. *American Journal of Theoretical and Applied Statistics*, 5(1), 1-4.
- Everett, S., & Aitchison, C. (2008). The role of food tourism in sustaining local food culture: A case study of Cornwall, South West England. *Journal of Sustainable Tourism*, 16(2), 150-167.
- Evgeniy, Y., Lee, K., & Roh, T. (2019). The effect of eWom on purchase intention for Korean-brand cars in Russia: The mediating role of brand image and perceived quality. *Journal of Korea Trade*, 23(5), 102-117.
- Ghazali, M., Othman, M. S., Yahya, A. Z., Ibrahim, M. S., 2008, Products and country of origin effects: The Malaysian consumers' Perception. *International Review of Business Research Papers*, 4(2), 91-102.
- Gilitwala, B., & Nag, A. (2021). Factors influencing purchase intention of high-end cosmetic products among Chinese millennials. *Journal of Marketing and Consumer Research*, 68(2), 23-34.
- Hjalager, A., & Richards, G. (2002). *Tourism and gastronomy*. London: Routledge.

Citation : Buttakot, C., Jomprasert, P., Manasen, P., Srisook, A., & Sammasut, T. (2025). The Influence of Social Media

Word of Mouth and Brand Awareness on Purchase Intention toward Kanom Sen Khun Ya Restaurant. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 71-86. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.12>

- Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business Horizons*, 53(1), 59–68. <https://doi.org/10.1016/j.bushor.2009.09.003>
- Keller, K.L. (2001). Mastering the marketing communications mix: Micro and macro perspectives on integrated marketing communication programs. *Journal of Marketing Management*, 17(1), 819–48
- Keller, K. L. (2003). *Strategic brand management: Building, measuring, and managing brand equity (2nd ed.)*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Kim, Y. G. (2008). Korean food culture tourism: Importance of traditional food and its global promotion. *Journal of Foodservice Business Research*, 11(3), 62-72.
- Kudeshia, C., & Kumar, A. (2016). Social eWOM: does it affect the brand attitude and purchase intention of brands?. *Management Research Review*, 40(3), 310-330.
- Leung, X. Y., Bai, B., & Stahura, K. A. (2015). The marketing effectiveness of social media in the hotel industry: A comparison of Facebook and Twitter. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 39(2), 147-169.
- Lis, B. (2013). In eWOM we trust: A framework of factors that determine the eWOM credibility. *Wirtschaftsinformatik*, 55(2), 121-134.
- Moran, G., & Muzellec, L. (2017). EWOM credibility on social networking sites: A framework. *Journal of Marketing Communications*, 23(2), 149-161.
- O'Neil, J.W., & Xiao, Q. (2006). The role of brand affiliation in hotel market value. *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 47(3), 210-223.
- Roig, J. C. F., Garcia, J. S., Tena, M. A. M., & Monzonis, J. L. (2006). Customer perceived value in banking services. *International Journal of Bank Marketing*, 24(5), 266-283.
- Westbrook, R. A. (1987). Product/consumption based affective responses and post-purchase processes. *Journal of Marketing Research*, 24(2), 258-270
- Wu, J., Wu, Y., Sun, J., & Yang, Z. (2013). User reviews and uncertainty assessment: A two stage model of consumers' willingness-to-pay in online markets. *Decision Support Systems*, 55(1), 175-185.
- Zhu, F., & Zhang, X. (2010). Impact of online consumer reviews on sales: The moderating role of product and consumer characteristics. *Journal of marketing*, 74(2), 133-148.

Citation : ชินภัทร บุตรโคตร, ปรียาวรรณ จอมประเสริฐ, พลอยชยา มนะเสน, อนันต์ชัย ศรีสุข, และ ทัชกร สัมมะสุต. (2568). อิทธิพล

ของการบอกต่อบนโซเชียลมีเดียและการรับรู้ตราสินค้าต่อความตั้งใจซื้อในร้านอาหารขนมเส้นคุณย่า. *วารสารราชภัฏสุรินทร์ วิชาการ*, 3(2), 71-86. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.12>

พฤติกรรมกรเปิดรับข้อมูลและความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจ
ของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง

The Information exposure behavior and satisfaction of followers of a
Facebook fan page of a government agency at the ministry level

สุทธินันท์ ไทยประดิษฐ์^{1*}, และ ธัญปวีณ์ รัตน์พงศ์พร²

Suttinun Thaipradis^{1*}, and Tunpawee Ratpongpon²

¹นักศึกษาโครงการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (MBA) เพื่อความเป็นเลิศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; Student of the Master of Business Administration (MBA) for Excellence Program, Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University, Thailand.

²อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; Chairperson of the Master of Business Administration Program, Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : 6514105014@rumail.ru.ac.th

DOI : 10.14456/jasrru.2025.13

Received : March 33, 2025; Revised : April 8, 2025; Accepted : April 9, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมกรเปิดรับข้อมูลของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง 2) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรเปิดรับข้อมูลของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง และ 4) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง จำนวน 400 คน ผลวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.5 อายุอยู่ในช่วงอายุ 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.0 ระดับการศึกษาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 55.3 ภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 22.8 และอาชีพเป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 26.5 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง ในด้านเนื้อหาและข้อมูล อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.20, S.D=0.442) และด้านรูปแบบและการใช้งาน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.13, S.D=0.495) โดยผู้ติดตามที่มีภูมิลำเนาและอาชีพต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ (Keywords) : พฤติกรรมกรเปิดรับข้อมูล, ความพึงพอใจ, เฟซบุ๊กแฟนเพจ, ผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจ

Abstract

This independent research aims to study The Information Exposure Behavior and Satisfaction of Followers of a Ministry's Facebook Fan Page in Thailand. The objectives are: 1) study the information reception behavior followers of Ministry's Facebook Fan Page in Thailand, 2) examine the personal factors related to the information reception behavior of followers of Ministry's Facebook Fan Page in Thailand, 3) study the satisfaction of followers of Ministry's Facebook Fan Page in Thailand, and 4) analyze the personal factors that affect the level of satisfaction of followers on Ministry's Facebook Fan Page in Thailand.

The sample group for this study consisted of 400 followers of Ministry's Facebook Fan Page in Thailand. The research findings revealed that most respondents were female (62.5%), aged 25-34 years (27.0%), had a bachelor's degree (55.3%), were from the northeastern region (22.8%), and worked as government officials or state enterprise employees (26.5%). The study found that the satisfaction of followers of Ministry's Facebook Fan Page in Thailand was high in terms of content and information (\bar{X} =4.20, S.D=0.442) and in terms of format and usability (\bar{X} =4.13, S.D=0.495). Furthermore, followers with different regional backgrounds and occupations showed different levels of satisfaction level of .05.

Keywords : Information Exposure Behavior, Satisfaction, Facebook Fan Page, Followers of the Facebook Fan Page

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลได้ถูกพัฒนามีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วและกว้างขวางในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับสังคม เศรษฐกิจ และวิถีชีวิตของผู้คนทั่วโลก และมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เข้าถึงกลุ่มคนได้ ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา และทุกอาชีพ กลายเป็นหัวใจหลักในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม การเข้าถึงข้อมูลและการสื่อสารระหว่างภาครัฐกับประชาชนได้ การสื่อสารจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในทุกองค์กร รวมถึงหน่วยงานราชการที่ต้องการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภารกิจและบริการของตนเข้าถึงประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นการสื่อสารโดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นการนำเสนอ แบ่งปัน เนื้อหา รูปภาพ เสียง ข้อความ คลิปวิดีโอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยน การแบ่งปันเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ระหว่างบุคคลสองคน หรือกลุ่มบุคคลในลักษณะของการเข้าร่วมในเครือข่ายออนไลน์เดียวกัน (วรภาพ ดำจับ, 2562) โดยเฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นสื่อสังคมออนไลน์รูปแบบหนึ่ง คนไทยมักจะใช้เฟซบุ๊กส่วนตัวและเพจเพื่อขายสินค้า ซึ่ง 2 พื้นที่นี้มีความแตกต่างกัน เพจ (Facebook page) เพจมีไว้สำหรับใช้งานในเชิงธุรกิจ เช่น สร้างตราสินค้าหรือภาพลักษณ์ (brand) ของธุรกิจ องค์กร หรือบุคคล สาธารณะ เพื่อสร้างตัวตนบนเฟซบุ๊ก โดยเพจจะไม่จำกัดจำนวนเพื่อน เนื่องจากเป็นการกดถูกใจ กดติดตาม ทำให้โอกาสที่คนจะเข้ามาพบเห็นโพสต์ก็จะเพิ่มมากขึ้น (ปองปรารณ สุนทรเกษม, และคณะ, 2567) อย่างไรก็ตาม หน่วยงานราชการระดับกระทรวงต้องเผชิญกับปัญหาข้อมูลบิดเบือนและการแอบอ้างจากมิถุนภาพ ซึ่งส่งผล

Citation : สุทธิพันธ์ ไทยประดิษฐ์, และ ธัญวิมล รัตนพงศ์พร. (2568). พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลและความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊ก

แฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 87-100.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.13>

กระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กร การใช้เฟซบุ๊กแฟนเพจจึงเป็นแนวทางสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้อง โปร่งใส และเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน (ข้อมูลจาก เฟซบุ๊กแฟนเพจ กระทรวงการคลัง : Ministry of Finance ณ วันที่ 27 พฤศจิกายน 2567) แฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงหนึ่งมีผู้ติดตาม 141,857 คน โดยมีปฏิสัมพันธ์ผ่านการแสดงความคิดเห็น การกดถูกใจ และการแชร์ข้อมูล ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของแพลตฟอร์มนี้ในการสื่อสารกับประชาชน ดังนั้น การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลและความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง จะทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดรับข้อมูลและระดับความพึงพอใจของประชาชน เพื่อนำไปปรับปรุงแนวทางการสื่อสารของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ติดตาม และเสริมสร้างความน่าเชื่อถือขององค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง
4. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูล

ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการเลือกรับข่าวสารได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการเลือกรับข่าวสารหรือเปิดรับข่าวสารเปรียบเสมือนเครื่องกรองข่าวสารในการรับรู้ ของมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยการกลั่นกรอง 4 ขั้นตอนตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1) การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) เป็นขั้นแรกในการเลือกช่องทางการสื่อสารบุคคล จะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง

2) การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) ผู้เปิดรับข่าวสารมีแนวโน้มที่จะเลือกสนใจข่าวจากแหล่งใดแหล่งหนึ่ง โดยมักเลือกตามความคิดเห็น ความสนใจของตน เพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่และหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ ความเข้าใจ หรือทัศนคติเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อไม่ให้เกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุลหรือมีความไม่สบายใจ

3) การเลือกรับรู้ และตีความหมาย (Selective Perception and Interpretation) เมื่อบุคคลเปิดรับข้อมูลข่าวสารแล้ว ก็เชื่อว่ารับรู้ข่าวสารทั้งหมดตามเจตนาของผู้ส่งสารเสมอไปเพราะคนเรามักเลือกรับรู้ และตีความหมายสารแตกต่างกันไปตามความสนใจ ทัศนคติประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ ความคาดหวัง แรงจูงใจ สภาวะทางร่างกาย หรือสภาวะทางอารมณ์และจิตใจ

4) การเลือกจดจำ (Selective Retention) บุคคลจะเลือกจดจำข่าวสารในส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติ ฯลฯ ของตนเอง และมักจะลืมหรือไม่นำไป ถ่ายทอดต่อในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ ไม่เห็นด้วย หรือเรื่องที่ขัดแย้งค้ำกับความคิดของตนเองข่าวสารที่คนเราเลือกจดจำไว้นั้น มักมี

Citation : Thaipradis, S., & Ratpongorn, T. (2025). The Information Exposure Behavior and Satisfaction of Followers

of a Ministry's Facebook Fan Page in Thailand. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 87-100.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.13>

เนื้อหาที่จะช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุนความรู้สึกนึกคิด ทศนคติ ค่านิยม หรือความเชื่อของแต่ละคนที่มีอยู่เดิมให้มีความมั่นคงชัดเจนยิ่งขึ้นและเปลี่ยนแปลงยากขึ้น เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในโอกาสต่อไป (ศรีจันทร์ ยี่หลั่นสุวรรณ, 2558)

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้ให้ความหมายความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่งอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้าม อาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจไว้ว่ามีมากหรือน้อย

1) ความพึงพอใจในการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกในทางบวกต่อสิ่งหนึ่งเป็นเรื่องสำคัญ โดยผู้รับบริการต้องปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมรอบตัวและรับการตอบสนองตามความต้องการส่วนบุคคล

2) ความพึงพอใจเกิดขึ้นจากการประเมินความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับจริงในสถานการณ์หนึ่ง

3) ความพึงพอใจสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามปัจจัยแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การเข้าใจและปฏิบัติตามความหมายจะช่วยให้หน่วยงานหรือองค์กรมีการให้บริการที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามความต้องการของผู้รับบริการอย่างเท่าเทียมกันทุกระดับความพึงพอใจในการบริการ (วิรุฬ พรรณเทวี, 2542)

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์

สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) หมายความว่า สื่อหรือช่องทางในการติดต่อสื่อสารหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบุคคลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet Intermediary) ที่เน้นการสร้างหรือเผยแพร่เนื้อหาระหว่างผู้ใช้งานด้วยกัน (Creation and Exchange of User-generated Content) หรือสนับสนุนการสื่อสารสองทาง หรือการนำเสนอและเผยแพร่เนื้อหาในวงกว้างได้ด้วยตนเอง ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ แอปพลิเคชัน กระดานข่าว เครือข่ายสังคมออนไลน์ สื่อสำหรับการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเนื้อหาที่เป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ภาพนิ่ง เสียง วิดิทัศน์ หรือแฟ้มข้อมูล หรือให้บริการเนื้อหาที่เก็บข้อมูล บนอินเทอร์เน็ต บล็อก (blogs) เว็บไซต์สำหรับการสร้างและแก้ไขเนื้อหาร่วมกันเกมออนไลน์หรือโลกเสมือนที่มีผู้ใช้งานหลายคน หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อออนไลน์อื่นในลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันที่เปิดให้ใช้งานเพื่อเป็นช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่มบุคคลหรือกับสาธารณะ (ราชกิจจานุเบกษา, 2564)

เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นสื่อสังคมออนไลน์รูปแบบหนึ่งที่มีผู้ใช้งานมากกว่า 900 ล้านบัญชีทั่วโลก ผู้ใช้สามารถสร้างข้อมูลส่วนตัว เพิ่มเพื่อน แลกเปลี่ยนข้อความ และได้รับการแจ้งเตือนเมื่อข้อมูลส่วนตัวได้รับการปรับปรุง นอกจากนี้ยังสามารถร่วมกลุ่มความสนใจและทำกิจกรรมร่วมกัน มีรูปแบบการใช้งานหลัก ๆ 3 รูปแบบ เฟซบุ๊กส่วนตัว (Facebook Profile Page) สำหรับการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นในรูปแบบส่วนตัว เฟซบุ๊กแฟนเพจ (Facebook Fanpage) สำหรับธุรกิจ องค์กร หรือสถาบันต่าง ๆ โดยผู้ใช้สามารถติดตามข้อมูลข่าวสาร เฟซบุ๊กกลุ่ม (Facebook Group) สำหรับกลุ่มบุคคลหรือชุมชนที่มีความสนใจร่วมกันสามารถเข้าร่วมกลุ่มได้ตามความเหมาะสม. (ชยชนก จันทวงษ์, 2562)

Citation : สุทธินันท์ ไทยประดิษฐ์, และ ธัญปวีณ์ รัตนพงศ์พร. (2568). พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลและความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊ก

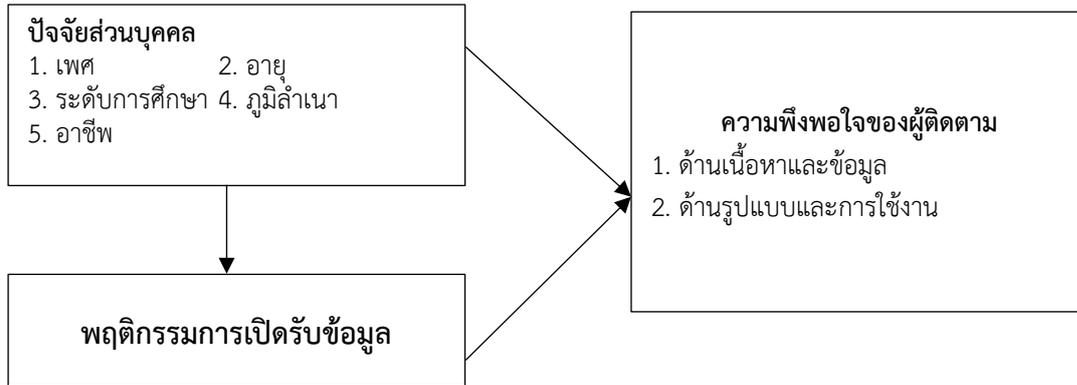

แฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 87-100.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.13>

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งในด้านพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูล ความพึงพอใจ และเครือข่ายสังคมออนไลน์ จะเป็นส่วนช่วยในการสังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ได้อย่างเหมาะสม

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

สำหรับการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลและความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการ ระดับกระทรวง จำนวน 141,857 คน (ข้อมูลจาก เฟซบุ๊กแฟนเพจ กระทรวงการคลัง : Ministry of Finance ณ วันที่ 27 พฤศจิกายน 2567) ในที่นี้ผู้วิจัยทราบขนาดของประชากร จึงหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสูตรของ Taro Yamane (1967) จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling - SRS)

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และออกแบบชุดแบบสอบถาม เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อหาความเที่ยงตรงค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item - Objective Congruence : IOC) (วาทีณี กวางอยู่ และสุนีย์ เงินยวง 2565, น. 46) หลังจากนั้น หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ อัลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) Hajia (2014) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นจะต้องมีค่าตั้งแต่ (0.7) ขึ้นไป

3. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวม ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และนำข้อมูลที่ได้ศึกษามาเป็นแนวทาง การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการศึกษา โดยผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Forms โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) ภูมิภาค 5) อาชีพ

Citation : Thaipradis, S., & Ratpongpon, T. (2025). The Information Exposure Behavior and Satisfaction of Followers of a Ministry's Facebook Fan Page in Thailand. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 87-100. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.13>

แบบสอบถามเป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงจากหลายตัวเลือก

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูล ประกอบด้วย 1) ความถี่ในการเข้าใช้ 2) ช่วงเวลาในการเข้าใช้ 3) ระยะเวลาในการเข้าใช้ 4) สถานที่ 5) อุปกรณ์ 6) ประเภทเนื้อหาที่สนใจ 7) ช่องทางที่ทำให้รู้จักเพจ (เลือกได้มากกว่า 1 ตัวเลือก) 8) วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ (เลือกได้มากกว่า 1 ตัวเลือก) 9) ข้อมูลข่าวสารหน้าฟีด (Feed) 10) การแสดงความคิดเห็น (Comment) 11) กดถูกใจ (Like) 12) กดแบ่งปัน (Share) 13) สอบถามข้อมูลบนหน้าเฟซบุ๊กแฟนเพจ 14) สอบถามข้อมูลผ่านกล่องข้อความ 15) ความคาดหวังต่อแฟนเพจเฟซบุ๊ก (เลือกได้มากกว่า 1 ตัวเลือก) แบบสอบถามเป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวในข้อ 1) - 6) และข้อ 9) - 14) ที่ตรงกับความเป็นจริงจากหลายตัวเลือก และเลือกได้มากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อ 7) - 8) และข้อ 15)

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ติดตาม ประกอบด้วย 1) ด้านเนื้อหาและข้อมูล 2) ด้านรูปแบบและการใช้งาน เป็นแบบสอบถามแบบมาตรประเมินวัด (Rating scale) มี 5 ระดับ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าของ Likert Scale (1932) มี 5 ระดับ คือ 5 = พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 4 = พึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3 = พึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 2 = พึงพอใจอยู่ในระดับน้อย 1 = พึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด และกำหนดเกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ย (พีรญา ทองเฉลิม และคณะ, 2567, น. 796) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00	ความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49	ความพึงพอใจในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49	ความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49	ความพึงพอใจในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49	ความพึงพอใจในระดับ ควรปรับปรุง

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง วิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบร้อยละ (%)

3.2.2 พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง วิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบร้อยละ (%)

3.2.3 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง วิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบ Crosstab Chi-Square

3.2.4 ศึกษาความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง วิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.2.5 ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง วิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบ independent-sample t-test สำหรับตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม และ one way ANOVA สำหรับความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานระดับกระทรวง สำหรับตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง จำนวน 400 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 62.5 และเพศชาย ร้อยละ 37.5 อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.0 รองลงมาคือ 35-44 ปี ร้อยละ 24.3 และกลุ่มที่น้อยที่สุดคือ ต่ำกว่า 18 ปี ร้อยละ 3.8 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 55.3 รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 22.8 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 22.0 ภูมิลำเนาส่วนใหญ่อยู่ใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 22.8 รองลงมาคือ กรุงเทพฯ และปริมณฑล ร้อยละ 19.0 และกลุ่มที่น้อยที่สุดคือ ภาคใต้ ร้อยละ 8.5 และอาชีพส่วนใหญ่เป็น ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 26.5 รองลงมาคือ พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน ร้อยละ 24.8 และกลุ่มที่น้อยที่สุดคือ อาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 0.3

2. พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง

- 2.1 ความถี่ในการเข้าใช้ พบว่า การเข้าใช้เมื่อมีความต้องการข้อมูลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.0
- 2.2 ช่วงเวลาในการเข้าใช้ พบว่า ไม่มีช่วงเวลาที่แน่นอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.5
- 2.3 ระยะเวลาในการเข้าใช้ พบว่า การใช้เวลาระหว่าง 11-20 นาทีต่อครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.5
- 2.4 สถานที่ที่ใช้เข้าใช้งาน พบว่า การเข้าใช้ที่สถานที่ทำงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.5
- 2.5 อุปกรณ์ที่ใช้ พบว่า การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เข้าใช้งานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.3
- 2.6 ประเภทเนื้อหาที่สนใจ พบว่า การให้ความสนใจกับททความวิชาการหรือบทความประชาสัมพันธ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.8
- 2.7 ช่องทางที่รู้จักเพจ พบว่า การรับรู้ผ่านเฟซบุ๊ก (Facebook) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.5
- 2.8 วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ พบว่า การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหน่วยงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.0
- 2.9 การรับข้อมูลข่าวสาร พบว่า การได้รับข้อมูลผ่านหน้าฟีดนาน ๆ ครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.8
- 2.10 พฤติกรรมการแสดงความคิดเห็น พบว่า การไม่เคยแสดงความคิดเห็นบนเพจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.0
- 2.11 พฤติกรรมกรกดถูกใจ พบว่า การกดถูกใจโพสต์บางครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.3
- 2.12 พฤติกรรมกรกดแบ่งปัน พบว่า การกดแบ่งปันบางครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.5
- 2.13 การสอบถามข้อมูลบนเพจ พบว่า การไม่เคยสอบถามข้อมูลบนเพจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.3
- 2.14 การสอบถามผ่านกล่องข้อความ พบว่า การไม่เคยสอบถามผ่านกล่องข้อความมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.5
- 2.15 ความคาดหวังต่อแฟนเพจ พบว่า ความคาดหวังให้มีการนำเสนอเนื้อหาใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.0

3. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง ประกอบด้วย 1) ความถี่ในการเข้าใช้ 2) ช่วงเวลาในการเข้าใช้ 3) ระยะเวลาในการเข้าใช้ 4) สถานที่ 5) อุปกรณ์ 6) ประเภทเนื้อหาที่สนใจ 7) ช่องทางที่ทำให้รู้จักเพจ (เลือกได้มากกว่า 1 ตัวเลือก) 8) วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ (เลือกได้มากกว่า 1 ตัวเลือก) 9) ข้อมูลข่าวสารหน้าฟีด (Feed) 10) การแสดงความคิดเห็น (Comment) 11) กดถูกใจ (Like) 12) กดแบ่งปัน (Share) 13)

สอบถามข้อมูลบนหน้าเฟซบุ๊กแฟนเพจ 14) สอบถามข้อมูลผ่านกล่องข้อความ 15) ความคาดหวังต่อแฟนเพจเฟซบุ๊ก (เลือกได้มากกว่า 1 ตัวเลือก) โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนี้

3.1 เพศ มีความสัมพันธ์กับช่องทางที่ใช้ในการเปิดรับข้อมูล โดย เพศหญิงรับข้อมูลผ่านติกต็อก (TikTok) มากกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า Chi-Square = 4.137, Sig. = 0.042)

3.2 อายุมีความสัมพันธ์กับหลายด้านของพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูล ได้แก่ สถานที่ในการเข้าใช้บริการ (ค่า Chi-Square = 81.195, Sig. = 0.000) อุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าใช้บริการ (ค่า Chi-Square = 28.094, Sig. = 0.021) ช่องทางที่ทำให้รู้จักเพจ ได้แก่ การแนะนำจากผู้อื่น (ค่า Chi-Square = 12.486, Sig. = 0.029) พฤติกรรมการกดแบ่งปันโพสต์ (ค่า Chi-Square = 35.403, Sig. = 0.018) การสอบถามข้อมูลบนหน้าเฟซบุ๊กแฟนเพจ (ค่า Chi-Square = 33.823, Sig. = 0.027) ความคิดเห็นเกี่ยวกับช่วงเวลาที่เหมาะสมในการนำเสนอข้อมูล (ค่า Chi-Square = 11.107, Sig. = 0.049)

3.3 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับสถานที่ที่ใช้ในการเข้าถึงข้อมูลและช่องทางที่ทำให้รู้จักเพจ สถานที่ในการเข้าใช้บริการ (ค่า Chi-Square = 31.210, Sig. = 0.001) ช่องทางที่ทำให้รู้จักเพจ ได้แก่ สื่อประชาสัมพันธ์ เช่น อินโฟกราฟิก วิดีโอ เป็นต้น (ค่า Chi-Square = 7.457, Sig. = 0.024) การสอบถามข้อมูลผ่านกล่องข้อความ (ค่า Chi-Square = 18.117, Sig. = 0.020)

3.4 ภูมิภาคมีความสัมพันธ์กับช่องทางที่ใช้ในการเปิดรับข้อมูลช่องทางในการเปิดรับข้อมูล ได้แก่ สื่อประชาสัมพันธ์ เช่น อินโฟกราฟิก วิดีโอ เป็นต้น (ค่า Chi-Square = 13.419, Sig. = 0.037)

3.5 อาชีพมีความสัมพันธ์กับสถานที่ในการเข้าใช้บริการ ช่องทางที่ใช้ในการเปิดรับข้อมูล และพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูล ได้แก่ สถานที่ในการเข้าใช้บริการ (ค่า Chi-Square = 152.995, Sig. = 0.000) ประเภทเนื้อหาที่สนใจ (ค่า Chi-Square = 34.533, Sig. = 0.011) ช่องทางในการเปิดรับข้อมูล ได้แก่ เว็บไซต์ (Website) (ค่า Chi-Square = 14.454, Sig. = 0.025) ช่องทางในการเปิดรับข้อมูล ได้แก่ เอ็กซ์ (X) (ค่า Chi-Square = 13.804, Sig. = 0.032) ช่องทางในการเปิดรับข้อมูล ได้แก่ ติกต็อก (TikTok) (ค่า Chi-Square = 14.116, Sig. = 0.028) ช่องทางในการเปิดรับข้อมูล ได้แก่ การแนะนำจากผู้อื่น (ค่า Chi-Square = 34.585, Sig. = 0.000) ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะเฟซบุ๊กแฟนเพจที่ดีและมีความน่าเชื่อถือ (ค่า Chi-Square = 14.668, Sig. = 0.023)

นอกเหนือจากข้อ 3.1 - 3.5 พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่งในด้านอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

4. ความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง สามารถอธิบายได้ดังตารางที่ 1 - 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความพึงพอใจด้านเนื้อหา และข้อมูล (N = 400)

ประเด็น (ด้านเนื้อหาและข้อมูล)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.1 ข้อมูลข่าวสารมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.11	0.436	มาก
1.2 มีความสะดวกรวดเร็ว น่าติดตาม และง่ายต่อการได้รับข้อมูลข่าวสาร	4.25	0.599	มาก
1.3 ข้อมูลข่าวสารมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล	4.29	0.645	มาก
1.4 ข้อมูลข่าวสารมีความทันสมัย เป็นปัจจุบัน ครบถ้วน และทันต่อเหตุการณ์	4.21	0.706	มาก
1.5 มีความหลากหลายของเนื้อหา	4.16	0.697	มาก
1.6 ข้อมูลข่าวสารสอดคล้องตรงตามความสนใจของท่าน	4.22	0.682	มาก
1.7 ข้อมูลข่าวสารเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการระดับกระทรวง	4.22	0.688	มาก
1.8 ข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอมีประโยชน์ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้	4.19	0.719	มาก
1.9 การนำเสนอข้อมูลมีความน่าสนใจ	4.17	0.672	มาก
รวม	4.20	0.442	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ด้านเนื้อหาและข้อมูล ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจสูงสุดในด้านข้อมูลข่าวสารมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.29 รองลงมาคือ ด้านมีความสะดวกรวดเร็ว น่าติดตาม และง่ายต่อการได้รับข้อมูลข่าวสาร คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.25 ในขณะที่ความพึงพอใจที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ด้านข้อมูลข่าวสารมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.11 และค่าเฉลี่ยโดยรวมของความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ที่ 4.20 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความพึงพอใจด้านรูปแบบ และการใช้งาน (N = 400)

ประเด็น (ด้านรูปแบบและการใช้งาน)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.1 การจัดหมวดหมู่ และการนำเสนอข้อมูลข่าวสารได้อย่างเหมาะสม	4.15	0.616	มาก
1.2 ภาพประกอบหรือสื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.25	0.616	มาก
1.3 ภาษามีความชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย	4.10	0.727	มาก
1.4 การใช้นวัตกรรมใหม่ในการสื่อสาร เช่น Live สด	3.94	0.795	มาก
1.5 มีความสะดวกในการเข้าถึงเพจบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวง	4.09	0.697	มาก
1.6 ความพึงพอใจกับการตอบกลับและการให้บริการของทีมงานเพจบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวง	4.14	0.699	มาก
1.7 หากเคยติดต่อหรือสอบถามข้อมูล ท่านมีความพึงพอใจกับการตอบกลับ	4.16	0.677	มาก
1.8 ความสะดวกของช่องทางในการสื่อสารกับผู้ดูแลของแฟนเพจ (Admin)	4.19	0.691	มาก
1.9 การนำเสนอข้อมูลมีความสวยงาม	4.18	0.686	มาก
รวม	4.13	0.495	มาก

Citation : Thaipradis, S., & Ratpongorn, T. (2025). The Information Exposure Behavior and Satisfaction of Followers

of a Ministry's Facebook Fan Page in Thailand. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 87-100.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.13>

จากตารางที่ 2 พบว่า ด้านรูปแบบและการทำงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับมากเช่นกัน โดยมีความพึงพอใจสูงสุดในด้านภาพประกอบหรือสื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่น่าเสนอว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.25 รองลงมาคือความสะดวกของช่องทางในการสื่อสารกับผู้ดูแลเพจ (Admin) คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.19 ในขณะที่ความพึงพอใจที่มีค่าน้อยที่สุดคือการใช้นวัตกรรมใหม่ในการสื่อสาร เช่น การถ่ายทอดสด (Live) คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.94 และค่าเฉลี่ยโดยรวมของความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ที่ 4.13 อยู่ในระดับมาก

5. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่งสามารถอธิบายได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความพึงพอใจ		ผลการทดสอบ
	สถิติ	P-Value	
เพศ	t = -0.570	0.569	ไม่แตกต่างกัน
อายุ	F = 1.427	0.214	ไม่แตกต่างกัน
ระดับการศึกษา	F = 2.345	0.097	ไม่แตกต่างกัน
ภูมิลำเนา	F = 3.019	0.007*	แตกต่างกัน
อาชีพ	F = 6.189	0.000*	แตกต่างกัน

* ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลคือ ภูมิลำเนา และอาชีพ ที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง จากผลการวิจัยพบว่าความถี่ในการเข้าใช้ พบว่า การเข้าใช้เมื่อมีความต้องการข้อมูลมากที่สุด, อุปกรณ์ที่ใช้ ส่วนใหญ่เป็นการใช้ผ่านโทรศัพท์เคลื่อน และ การรับรู้ผ่านเฟซบุ๊ก (Facebook) มากที่สุด มีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ คือการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหน่วยงานมากที่สุด โดยความคาดหวังต่อแฟนเพจว่าจะมีการนำเสนอเนื้อหาใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ และมีความคาดหวังต่อแฟนเพจ พบว่า ความคาดหวังให้มีการนำเสนอเนื้อหาใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ธารง รัตนภราดร, 2564) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น พบว่า ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้เปิดรับข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ จำนวนที่มากที่สุด คือ Facebook อุปกรณ์ในการเข้าใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อเปิดรับข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้มากที่สุด จำนวนมากที่สุด คือ โทรศัพท์มือถือ/สมาร์ทโฟน พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ จำนวนมากที่สุด คือ เลือกรับเฉพาะเรื่องที่น่าสนใจ และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เยาวลักษณ์ ชโลวัตร, และอัจฉรา

Citation : สุทธิพันธ์ ไทยประดิษฐ์, และ ธัญปวีณ์ รัตนพงศ์พร. (2568). พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลและความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊ก

แฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 87-100.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.13>

ปัทมพรานวงศ์, 2564) ได้ศึกษาเรื่อง การเปิดรับสื่อและความพึงพอใจต่องานประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อเฟซบุ๊กแฟนเพจ ศูนย์การเรียนรู้ กฟผ. สำนักงานกลาง พบว่า ผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจศูนย์การเรียนรู้มีการเปิดรับลักษณะของเนื้อหา โดยเฉพาะเนื้อหาของความรู้ด้านการประหยัดพลังงาน ความรู้ด้านพลังงานไฟฟ้ามากที่สุด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาลักษณะการประชาสัมพันธ์ของเพจพบว่าศูนย์การเรียนรู้ กฟผ. มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานด้วยฉลากประหยัดไฟเบอร์ 5 และด้านพลังงานไฟฟ้าอยู่เสมอ ซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหน่วยงาน จึงทำให้ข้อมูลที่เผยแพร่ออกไปนั้นมีความน่าเชื่อถือต่อผู้ติดตาม

2. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง พบว่าทั้ง เพศ และ อาชีพ มีความสัมพันธ์กับช่องทางที่ใช้ในการเปิดรับข้อมูล ผ่านติ๊กต็อก (TikTok) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วันวิวัฒน์ จำปาทอง, 2566) ได้ศึกษาเรื่อง ส่อง TikTok ผ่านงานวิจัยในประเทศไทย พบว่า พฤติกรรมการใช้งานบนแพลตฟอร์มของ TikTok จะมีความโดดเด่นในการสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้ผลิตเนื้อหา ทั้งนี้ในแง่ของการตลาดหากผู้ประกอบการเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคในแอปพลิเคชัน TikTok จะสามารถนำช่องทางดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ในด้านการทำการตลาด การประชาสัมพันธ์และการรณรงค์โครงการต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ สร้างภาพจำให้กับแบรนด์ สร้างการขาย และการสื่อสารสินค้าต่อผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต

3. ความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง พบว่าด้านเนื้อหาและข้อมูล มีความพึงพอใจสูงสุดคือ ข้อมูลข่าวสารมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูลและด้านรูปแบบและการใช้งาน มีความพึงพอใจสูงสุด คือ ภาพประกอบหรือสื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่น่าเสนอมีความสอดคล้องกับเนื้อหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อาทิมา ธาราฉัตร, 2565) ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจที่มีต่อเฟซบุ๊กแฟนเพจองค์การเกษตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเฟซบุ๊กแฟนเพจองค์การเกษตรระดับมากในประเด็น ได้ข้อมูลที่แท้จริง น่าเชื่อถือ ประเด็น ได้ข้อมูลเกี่ยวกับยาและเวชภัณฑ์ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เศรษฐี นาวงศ์, และสมัชชนันท์ เอกปัญญากุล, 2565) ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวัง การเปิดรับ และความพึงพอใจในข้อมูลข่าวสารผ่านเฟซบุ๊กแฟนเพจสำนักประชาสัมพันธ์เขต 5 กรมประชาสัมพันธ์ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) พบว่า ผู้ที่ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจสำนักประชาสัมพันธ์เขต 5 กรมประชาสัมพันธ์ เปิดรับรูปแบบของข้อมูลข่าวสารในรูปแบบอินโฟกราฟิก มากที่สุด

4. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง พบว่า ภูมิภาค และอาชีพ ที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชยชนก จันทวงษ์, 2562) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจต่อกลยุทธ์การสื่อสารผ่านเฟซบุ๊กแฟนเพจ สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 กรมประชาสัมพันธ์ พบว่า ผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจ สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 ที่มีภูมิภาคและอาชีพที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกลยุทธ์การสื่อสารผ่านเฟซบุ๊กแฟนเพจด้านรูปแบบการสื่อสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

จากศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง พบว่าทั้ง เพศ และ อาชีพ มีความสัมพันธ์กับช่องทางที่ใช้ในการเปิดรับข้อมูลผ่านติ๊กต็อก (TikTok) ทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า พฤติกรรมการรับรู้ข้อมูลของผู้ใช้สื่อออนไลน์ในปัจจุบันกำลังเปลี่ยนจากการอ่านไปสู่การดู โดยเฉพาะในรูปแบบวิดีโอสั้นบนแพลตฟอร์มอย่างติ๊กต็อก (TikTok) พฤติกรรมการรับสื่อในยุคปัจจุบัน คือการรับรู้เร็วและเข้าใจจากภาพรวมมากกว่าการเจาะลึกเชิงลึกลักษณะอักษร สะท้อนถึงแนวโน้มใหม่ของการเปิดรับข้อมูลในสังคมปัจจุบันที่การดูคลิปวิดีโอสั้น ๆ จะทำให้สามารถเข้าใจได้มากขึ้นในระยะเวลาที่น้อยลง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ด้านพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง เนื่องจากผู้ใช้ส่วนใหญ่เข้าผ่านโทรศัพท์มือถือ หน่วยงานควรปรับเนื้อหาให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมกับการอ่านและรับชมบนอุปกรณ์พกพา เช่น การใช้ วิดีโอแนวตั้ง อินโฟกราฟิกขนาดพอดีหน้าจอ และเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ควรมีการอัปเดตเนื้อหาใหม่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ติดตาม และสามารถนำเสนอข่าวสารที่เป็นประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง

2. ด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง เนื่องจากแพลตฟอร์มติ๊กต็อก (TikTok) มีบทบาทสำคัญในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้น หน่วยงานควรนำติ๊กต็อก (TikTok) มาเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการสื่อสาร โดยออกแบบเนื้อหาในรูปแบบวิดีโอสั้นที่มีสาระ เข้าใจง่าย และมีความน่าสนใจเพื่อดึงดูดผู้ชม

3. ด้านความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง หน่วยงานควรรักษาความน่าเชื่อถือของเนื้อหาเป็นสิ่งสำคัญ โดยควรมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนเผยแพร่ และอ้างอิงแหล่งข้อมูลอย่างชัดเจน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ติดตาม และควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีความน่าสนใจ เช่น ภาพประกอบ อินโฟกราฟิก วิดีโอ หรือการไลฟ์สด ที่สอดคล้องกับเนื้อหา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารและสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ชม

4. ด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง หน่วยงานควรวิเคราะห์และแบ่งกลุ่มผู้ติดตามตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ เช่น ภูมิภาค หรืออาชีพ เพื่อสามารถออกแบบเนื้อหาให้ตอบโจทย์ความสนใจที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างเนื้อหาที่สื่อสารและเกี่ยวข้องกับทุกพื้นที่และกลุ่มอาชีพ เช่น ข้อมูลด้านเกษตร เศรษฐกิจ การศึกษา หรือข่าวสารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้ติดตามรู้สึกว่ามีเรื่องเกี่ยวข้องกับตนเอง

Citation : สุทธิพันธ์ ไทยประดิษฐ์, และ ธัญปวีณ์ รัตนพงศ์พร. (2568). พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลและความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊ก

แฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 87-100.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.13>

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2564). *หลักเกณฑ์การเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ*. ราชกิจจานุเบกษา. https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/E/188/T_0009.PDF
- ชยชนก จันทวงศ์. (2562). *ความพึงพอใจต่อกลยุทธ์การสื่อสารผ่านเฟซบุ๊กเพจ สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 กรมประชาสัมพันธ์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อึ้ง รัตนภรณ์. (2564). การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น. *วารสารวิชาการ สถาบันวิทยาการจัดการ แห่งแปซิฟิก สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(3), 235 - 246.
- ปองปรารณ สุนทรเกษม, และคณะ. (2567). พฤติกรรม ประโยชน์ และผลกระทบการสื่อสารโดยนิรนามในเฟซบุ๊ก. *วารสารวิทยาการจัดการและการบัญชี*, 3(1), 23 - 43.
- พริญา ทองเฉลิม และคณะ. (2567). การพัฒนาความสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ สำหรับครู และบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. *วารสาร สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ*, 6(3), 790 - 801.
- เยาวลักษณ์ ชโลวัตร และอัจฉรา ปันทรานวงศ์. (2564). การเปิดรับสื่อและความพึงพอใจต่องานประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อเฟซบุ๊กแฟนเพจ ศูนย์การเรียนรู้ กฟผ. สำนักงานกลาง. *Media and Communication Inquiry*, 3(2), 47 - 56.
- วราพร คำจับ. (2562). สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้*. 7(2), 143-59.
- วันวิภาห์ จำปาทอง. (2566). ส่อง TikTok ผ่านงานวิจัยในประเทศไทย. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 1(8), 1 - 9.
- วาที กวางอยู่ และสุนีย์ เงินยวง. (2565). กรอบความคิดเติบโตและการบูรณาการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามกรอบมาตรฐาน CEFR ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารครุศาสตร์ราชภัฏเชียงใหม่*, 1(1), 33-53.
- ศรินทร์ ยี่หลั่นสุวรรณ. (2558). *การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อ โครงการส่งเสริมสังคมของผู้นำเยาวชนประเทศอาเซียน และ ญี่ปุ่น ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก (Facebook)* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เศรณี นาวงศ์, และสมัชชานันท์ เอกปัญญากุล. (2565). ความคาดหวัง การเปิดรับ และความพึงพอใจในข้อมูลข่าวสารผ่านเฟซบุ๊กแฟนเพจสำนักประชาสัมพันธ์เขต 5 กรมประชาสัมพันธ์. *Media and Communication Inquiry*, 3(1), 1 - 16.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2563). *ความพึงพอใจของบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินการตามจุดเน้นและจุดเด่น หรือความเชี่ยวชาญเฉพาะของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*. <http://www.chefile.cmru.ac.th/cmru/2563/cmru/SAR5/KPI5.2/5.2-4-42.pdf>
- อาทิมา ธารฉัตร. (2565). *ความคาดหวังและความพึงพอใจที่มีต่อเฟซบุ๊กแฟนเพจองค์การเกษตรกรรม* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Hajar, S. T. (2014). A statistical study to develop a reliable scale to evaluate instructors within higher institution. *WSEAS Transactions on Mathematics*, 13(1), 885-894.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 22(140), 1-55.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). Harper & Row.

Citation : Thaipradis, S., & Ratpongorn, T. (2025). The Information Exposure Behavior and Satisfaction of Followers of a Ministry's Facebook Fan Page in Thailand. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 87-100.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.13>

Citation : สุธอินันท์ ไทยประดิษฐ์, และ ฉัญปวีณ์ รัตน์พงศ์พร. (2568). พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลและความพึงพอใจของผู้ติดตามเฟซบุ๊ก

แฟนเพจของหน่วยงานราชการระดับกระทรวงแห่งหนึ่ง. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 3(2), 87-100.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.13>

ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว
The relationship between professional management
and academic administration under the SaKaeo Secondary
Educational Service Area Office

กมลทิพย์ อูสารัมย์^{1*}, และ อำนวย ทองโปร่ง²

Kamontip Usaram¹, and Amnuay Thongprong²

¹⁻²สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; (Department of Education Administration, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University), Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : 6614470027@rumail.ru.ac.th

DOI : 10.14456/jasru.2025.14

Received : March 5, 2025; Revised : April 5, 2025; Accepted : April 6, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

ที่มาและวัตถุประสงค์ งานวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อ ศึกษาความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ และ การบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างสองปัจจัยนี้ วิธีการวิจัย ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้ แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 260 คน ที่สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD), และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า 1) ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับสูง 2) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อยู่ในระดับสูงสุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.65, p < 0.01$)

คำสำคัญ (Keywords) : ผู้บริหารมืออาชีพ, การบริหารงานวิชาการ, ความสัมพันธ์

Abstract

The origin and objective of this research are to study the professional leadership and academic management of schools under the supervision of the Secondary Education Service Area Office of Sa Kaeo, as well as the relationship between these two factors. The research method employed a quantitative approach using a questionnaire distributed to a sample group of 260 people, selected through stratified random sampling and simple random sampling. The data analysis involved calculating the mean (\bar{x}), standard deviation (SD), and Pearson correlation coefficient.

The research findings are as follows :1. The professionalism of school administrators was found to be at a high level. 2. The academic administration of schools was found to be

Citation : กมลทิพย์ อูสารัมย์, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 1–16.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.14>

at the highest level. 3. The relationship between the professionalism of school administrators and academic administration was found to be at a moderate level ($r = 0.65, p < 0.01$).

Keywords : Professional administrator, Academic management, Relationship

บทนำ (Introduction)

ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเศรษฐกิจ การศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านก่อนเข้าสู่ระดับอุดมศึกษาและการประกอบอาชีพ การบริหารจัดการศึกษาจึงต้องมีประสิทธิภาพและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะในด้านวิชาการ การเป็น “ผู้บริหารมืออาชีพ” คือผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการบริหารจัดการ ทั้งการกำหนดนโยบาย การวางแผน การสื่อสาร และการติดตามประเมินผล พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก รวมถึงการพัฒนาวิชาชีพครู (วิฑูลย์ วงสะพงษ์, 2567) การบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจของโรงเรียน เพราะเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสร้างนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา (รุจิรี ภูสาระ, 2565) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว มีบทบาทในการกำกับดูแลและสนับสนุนสถานศึกษาในพื้นที่ ซึ่งเผชิญความท้าทายหลายประการ เช่น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนชนบท การใช้ทรัพยากรอย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และการส่งเสริมผู้บริหารให้มีความเป็นมืออาชีพ เพื่อตอบสนองต่อนโยบายการปฏิรูปการศึกษา และยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว, 2567)

จากสถานการณ์ดังกล่าว การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการ จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้สามารถวางแผนทางในการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหาร และยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้วได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์งานวิจัย (Research Objectives)

1. ศึกษาคุณลักษณะของ ผู้บริหารมืออาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว
2. วิเคราะห์แนวทาง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
3. ตรวจสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการ

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับ "ผู้บริหารมืออาชีพ" ถูกนิยามในหลากหลายมิติ ทั้งในระดับทฤษฎีและระดับปฏิบัติ โดยเน้นที่ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการร่วมกับประสบการณ์จริง และมีจริยธรรมในการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

Citation : Usaram, K., & Thongprong, A. (2025). The relationship between professional management and academic administration under the SaKaeo Secondary Educational Service Area Office. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 1-16. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.14>

นักวิชาการไทย เช่น (คมสันต์ วงษ์ชาล, 2561) และ (เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย, 2562) เห็นว่าผู้บริหารมีอาชีพควรมีคุณธรรม ความรู้รอบด้าน และความสามารถในการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จ ขณะที่ (ชนกนันท์ ทรงรัมย์, 2563) ขยายแนวคิดนี้ไปสู่วิชาการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสะท้อนว่าผู้บริหารไม่ควรจำกัดบทบาทอยู่เพียงการบริหารทั่วไป แต่ต้องมีส่วนร่วมโดยตรงในการยกระดับคุณภาพการศึกษา (วีระพงษ์ ประทอง, 2563) เน้นถึงความสำคัญของความรู้และประสบการณ์อันเป็นรากฐานของการนำองค์กรสู่เป้าหมายอย่างมีระบบ ส่วนในระดับสากล (Jongyung, 2024) เสนอองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำมืออาชีพ ได้แก่ การพัฒนาวิสัยทัศน์ ความเป็นผู้นำด้านการสอน การมีส่วนร่วมของชุมชน และภาวะผู้นำที่ยึดมั่นในจริยธรรม ซึ่งสะท้อนถึงผู้นำยุคใหม่ที่ต้องสามารถบริหารงานเชิงระบบควบคู่กับการส่งเสริมการเรียนรู้ งานวิจัยของ (Siphai, 2024) ชี้ว่าผู้บริหารยุคใหม่ต้องมีทักษะเฉพาะทาง เช่น การวางแผนเชิงกลยุทธ์ ความสามารถด้านเทคโนโลยี และการประสานความร่วมมือกับชุมชน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาผู้เรียน ขณะที่ (Panchay, 2024) เน้นความสำคัญของแนวทางบริหารที่ปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สุดท้าย งานวิจัยของ (Hitakowit, 2025) แม้จะมุ่งศึกษาครูมืออาชีพ แต่ก็มีนัยสำคัญต่อผู้บริหาร เนื่องจากแสดงให้เห็นว่าความสำเร็จขององค์กรการศึกษาขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพครู หากขาดความสามารถในด้านนี้ ก็ยากที่จะขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาโดยรวมได้อย่างยั่งยืน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

(เกตกนก สวยคำข้าว, 2561) ระบุว่าการบริหารงานวิชาการคือกระบวนการจัดการทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนตั้งแต่การกำหนดนโยบายไปจนถึงการประเมินผลการสอน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและได้รับผลประโยชน์สูงสุดสำหรับผู้เรียน (มณีวรรณ แหวนหล่อ, 2561) ให้ความหมายว่าเป็นการทำงานและกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งต้องมีการร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ (สารินทร์ เอี่ยมครอง, 2561) กล่าวว่าเป็นการบริหารเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลสูงสุดแก่ผู้เรียน (โสภณา เสวตคชกุล, 2562) กล่าวว่าเป็นการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ (พัชญ์พิชา จันทา, 2563) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับการวางแผนและการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (พระสมุห์สมพร อุซุหมโม (นิมนวล), 2564) กล่าวว่าบริหารงานวิชาการคือหัวใจของสถานศึกษา เนื่องจากควรเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษา (กฤษณพงษ์ ศรีทรัพย์, 2565) อธิบายว่าการบริหารงานวิชาการคือการพัฒนาการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อการศึกษาที่ดีกว่า (ณพรชกรณ ชัยพรหม, 2565) กล่าวว่ามันเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดในกระบวนการเรียนการสอน จากความเข้าใจของนักวิชาการหลายท่านดังกล่าว การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาจึงหมายถึงการดำเนินงานทุกอย่างที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรด้วยประสิทธิภาพที่เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

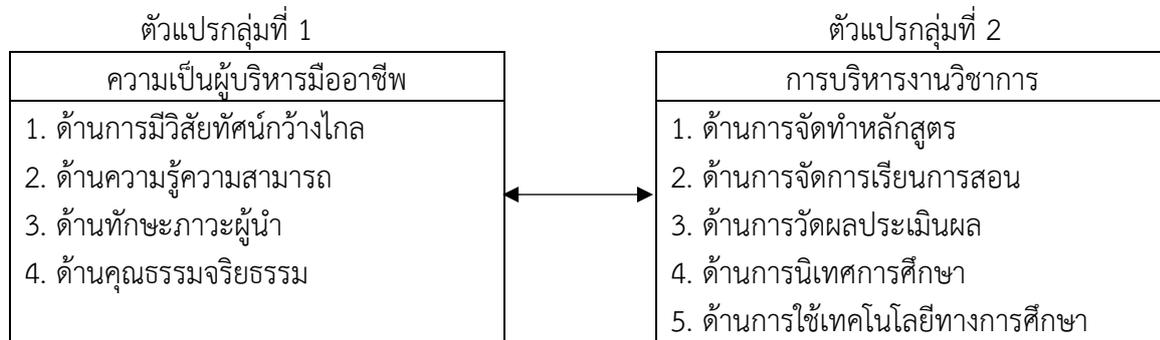
Citation : กมลทิพย์ อูสารรัมย์, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการ

ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 1–16.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.14>

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

วิธีดำเนินงานวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษาเอกสารมาเป็นแนวทางสำหรับสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence - IOC) ได้ค่าความสอดคล้อง 0.80 – 1.00 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามเป็นรายด้านและทั้งฉบับ โดยการใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.974

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ปีการศึกษา 2567 จำนวน 14 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 779 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen, Manion, and Morrison (2018, p.206) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน

4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามลักษณะของข้อมูล คือ

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ขนาดสถานศึกษาและวุฒิการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลระดับความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean - \bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation - SD) โดยภาพรวมและรายด้าน ดังนี้ (Likert, 1932; Lindner & Lindner, 2024, p.152)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาสระแก้ว โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean - \bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation - SD)
โดยภาพรวมและรายด้าน ดังนี้ (Likert, 1932; Lindner & Lindner, 2024, p.152)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
เพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ถือว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .30 - .69 ถือว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับ
ปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ ต่ำกว่า .30 ถือว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับ
ต่ำ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย สถิติพื้นฐานได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean - \bar{x})
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation - SD) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหาร
มืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว
คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีผลการวิเคราะห์ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด สพม.สระแก้ว โดยภาพรวมและรายด้าน (n = 234)

ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ	ทัศนคติของครู			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล	4.37	0.57	มาก	4
2. ด้านความรู้ความสามารถ	4.53	0.44	มากที่สุด	3
3. ด้านทักษะภาวะผู้นำ	4.70	0.50	มากที่สุด	1
4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.63	0.47	มากที่สุด	2
รวม	4.50	0.41	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียน (X) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, SD = 0.41) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านทักษะภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.70$, SD = 0.50) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.63$, SD = 0.47) ด้านความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 4.53$, SD = 0.44) และด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ($\bar{X} = 4.37$, SD = 0.57) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาของโรงเรียนในสังกัด สพม.สระแก้ว โดยภาพรวมและรายด้าน (n = 234)

การบริหารงานวิชาการ	ทัศนคติของครู			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านจัดทำหลักสูตร	4.57	0.51	มากที่สุด	4
2. ด้านจัดการเรียนรู้	4.69	0.48	มากที่สุด	1
3. ด้านวัดผลประเมินผล	4.66	0.45	มากที่สุด	2
4. ด้านนิเทศการศึกษา	4.60	0.52	มากที่สุด	3
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา	4.66	0.45	มากที่สุด	2
รวม	4.53	0.46	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, SD = 0.46) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.69$, SD = 0.48) ด้านวัดผลประเมินผล ($\bar{X} = 4.66$, SD = 0.45) ด้านการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.66$, SD = 0.45) ด้านนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.60$, SD = 0.52) ด้านจัดทำหลักสูตร ($\bar{X} = 4.57$, SD = 0.51) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพียร์สัน ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient) ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สพม.สระแก้ว (n = 234)

ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ	การบริหารงานวิชาการ					
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y _{tot}
X ₁	.25**	.24**	.21**	.28**	.34**	.34**
X ₂	.54**	.46**	.65**	.56**	.57**	.65**
X ₃	.51**	.59**	.54**	.53**	.59**	.64**
X ₄	.65**	.51**	.57**	.62**	.58**	.72**
X _{tot}	.54**	.45**	.47**	.55**	.56**	.65**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการบริหารงานวิชาการ (Y_{tot}) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว อยู่ในระดับปานกลาง (r_{xy} = 0.65**) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลงานวิจัย (Research Discussion)

ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว พบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. โดยรวมแล้วความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดนี้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความเป็นมืออาชีพ เช่น มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม มีความรู้ความสามารถในการบริหาร เข้าใจและนำนโยบายของต้นสังกัดมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงมีทักษะการตัดสินใจที่แม่นยำ ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังมีภาวะผู้นำ ควบคุมอารมณ์ได้ รับผิดชอบต่อหน้าที่ พร้อมแก้ไขข้อผิดพลาด และส่งเสริมการทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม ความเมตตา อดทน ขยันหมั่นเพียร และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครู นักเรียน และผู้ปกครอง จนได้รับการยอมรับในด้านคุณธรรมวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (วรรณษา ท่วมศิริ, 2562) ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ในบริบทการจัดการศึกษาของประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สพม.สระแก้ว อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้วมีการบริหารจัดการงานวิชาการอย่างมีระบบ โดยเฉพาะด้านการจัดทำหลักสูตร มีการวิเคราะห์ พัฒนา และเผยแพร่หลักสูตรสถานศึกษาอย่างทั่วถึง พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ในด้านการจัดการเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้

Citation : กมลทิพย์ อูสารมย์, และ อำนวย ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการ

ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 1–16.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.14>

ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม รวมถึงสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล สถานศึกษาได้ส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจในการวัดผลตามสภาพจริง และปฏิบัติตามแนวทางการประเมินที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียน นอกจากนี้ในด้านการนิเทศการศึกษา ยังมีการวางแผน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานวิชาการอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งล้วนส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับการศึกษาของ (โชติรส จิโนรส, 2565) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัด สพป.พิบูลย์เขต 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ความสัมพันธ์ควรอยู่ในระดับสูง สะท้อนให้เห็นว่าความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ แต่ยังไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านวิชาการ

แม้ว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่ดังกล่าวจะมีคุณลักษณะของความเป็นมืออาชีพในระดับดี เช่น มีวิสัยทัศน์ ความสามารถในการวางแผน สื่อสาร ตัดสินใจ และควบคุมอารมณ์ได้ดี แต่ความสัมพันธ์กับผลการบริหารงานวิชาการยังอยู่ในระดับปานกลาง อาจเกิดจากสาเหตุดังนี้ 1) บทบาทของครูและบุคลากรทางการศึกษา คือ การบริหารงานวิชาการไม่ใช่หน้าที่ของผู้บริหารเพียงผู้เดียว แต่ต้องอาศัยความร่วมมือของครูและเจ้าหน้าที่ หากขาดความร่วมมือหรือแรงสนับสนุนจากบุคลากรในโรงเรียน ย่อมกระทบต่อประสิทธิภาพของงานวิชาการ 2) ข้อจำกัดด้านทรัพยากร คือ โรงเรียนในพื้นที่ สพม.สระแก้ว บางแห่งยังขาดงบประมาณ อุปกรณ์ หรือสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย ทำให้แม้ผู้บริหารมีแนวทางการบริหารที่ดี แต่ขาดเครื่องมือหรือแรงหนุนที่จะผลักดันนโยบายไปสู่ผลลัพธ์เชิงคุณภาพได้ 3) บริบทของโรงเรียนชนบท โรงเรียนในเขตชนบทอาจประสบปัญหาเรื่องจำนวนนักเรียนลดลง ขาดครูบางกลุ่มสาระวิชา หรือไม่มีชุมชนร่วมสนับสนุนอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ลดทอนประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ (อารีนา หะยีบาราเฮง, 2558) ที่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยชี้ว่าการเป็นมืออาชีพไม่ได้หมายถึงการมีความสามารถทุกด้านอย่างครบถ้วน แต่ขึ้นอยู่กับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและบริบทแวดล้อมที่เอื้ออำนวย

การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สามารถดำเนินการในแนวทางต่อไปนี้ เช่น 1) ส่งเสริมการพัฒนาทีมงานวิชาการของโรงเรียนให้มีบทบาทอย่างชัดเจนและทำงานร่วมกับผู้บริหารอย่างเป็นระบบ 2) พัฒนาผู้บริหารให้มีความเชี่ยวชาญในด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการเรียนรู้ 3) สนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถดำเนินงานวิชาการได้อย่างเต็มศักยภาพ 4) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอก เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาการอย่างยั่งยืน

การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ 1) ระดับสถานศึกษา : ผู้บริหารสามารถนำผลการวิจัยไปวางแผนพัฒนาตนเองในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ และสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน 2) ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา : สามารถใช้ผลวิจัยนี้เป็นแนวทางในการออกแบบโครงการพัฒนาผู้บริหารให้มีคุณลักษณะตามความต้องการของบริบทพื้นที่ และติดตามผลการพัฒนาผ่านการนิเทศภายใน 3) ระดับนโยบาย : ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการสนับสนุนเชิงโครงสร้าง เช่น

งบประมาณ เครื่องมือเทคโนโลยี และเครือข่ายทางวิชาการ เพื่อให้การบริหารวิชาการสามารถดำเนินไปได้
อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะงานวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ด้านการเป็นผู้บริหารที่มีความเป็นมืออาชีพ

ผู้บริหารควรเริ่มต้นจากการวิเคราะห์สถานการณ์และบริบทของโรงเรียนอย่างรอบด้าน เพื่อนำ
ข้อมูลมาใช้ในการวางแผนพัฒนาในอนาคตอย่างมีทิศทางชัดเจน พร้อมทั้งเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นต่อ
การบริหารงานในยุคปัจจุบัน เช่น การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ และการสร้าง
เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนาหลักสูตรอบรมสำหรับผู้บริหารที่เน้นการ
เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง เช่น การวิเคราะห์กรณีศึกษา การจำลองสถานการณ์ (simulation) และการจัดทำ
แผนพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน โดยควบคู่ไปกับการออกแบบระบบติดตามผลหลังอบรม เพื่อประเมิน
พฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานและใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงหลักสูตรให้มี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมต่อความสำเร็จ
ของโรงเรียน และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแห่งคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และจรรยาบรรณในวิชาชีพอย่าง
ต่อเนื่อง

2. ด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการศึกษา วิเคราะห์ และพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้
สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทของท้องถิ่น สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้
ลงมือปฏิบัติจริง เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ควรมีการส่งเสริมและ
พัฒนาศักยภาพครูในการออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและ
มาตรฐานการเรียนรู้ ตลอดจนวางระบบนิเทศการศึกษาที่ชัดเจน เป็นระบบ และต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนการ
เรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการจัดหา ดูแล
และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเหมาะสม จะช่วยเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน และสร้าง
บรรยากาศของการเรียนรู้ที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่าง
รวดเร็ว

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในด้านการบริหารงาน
วิชาการ เพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญในตำแหน่งบริหารและยกระดับคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
และผลลัพธ์ที่ดี ควรมีการสำรวจแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนควบคู่กับการพัฒนาความเป็น
มืออาชีพของผู้บริหารในด้านอื่น ๆ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีความเหมาะสม ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่
ส่งผลต่อลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนใน
ลักษณะที่หลากหลายมากขึ้น และควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากเขตพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เช่น สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- เกตตกนก สวยคำข้าว. (2561). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 9. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(1), 145-160.
<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EdAd/article/view/213645>
- กฤษณพงษ์ ศรีทรัพย์. (2565). *คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา* สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. https://gsmsis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=63421229105
- คมสันต์ วงษ์ชาลี. (2561). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา. <https://buuir.buu.ac.th/handle/1234567890/7377>
- ชติรส จิโนรส. (2565). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครสวรรค์. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/appm/article/view/271137>
- ชนกนันท์ ทรวงรัมย์. (2563). ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารการบริหารการศึกษา
บัวบัณฑิต*, 20(4), 35-48. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/BUAJEAD/article/view/247494>
- ณพรชกรณีย์ ชัยพรม. (2565). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร. *วารสารวิชาการ ครู
ศ า ส ต ร ์ ส ว น ส ุ น ั น ท า*, 7(1), 67-77. [https://so04.tci-thaijo.org/index.php/ssru-
edu/article/view/261857](https://so04.tci-thaijo.org/index.php/ssru-
edu/article/view/261857)
- ธนัญญา คุณสุข. (2565). *การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ในจังหวัดจันทบุรี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/article/view/276173>
- พัชัญทิชา จันทา. (2563). *แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครนายก [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลธัญบุรี.
- พระสมพร อุซุหมโม นิมนวล. (2561). ศึกษาการบริหารงานวิชาการของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาจังหวัด
พิจิตร เขต 2. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 1(1), 69-82. [https://so06.tci-
thaijo.org/index.php/jra/article/view/178038](https://so06.tci-
thaijo.org/index.php/jra/article/view/178038)
- มณีวรรณ แหวนหล่อ. (2561). *สภาพการบริหารงานวิชาการของครูในระดับประถมศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยรังสิต. [https://rsuir-
library.rsu.ac.th/bitstream/123456789/797/1/Maneewan%20Waenlor.pdf](https://rsuir-
library.rsu.ac.th/bitstream/123456789/797/1/Maneewan%20Waenlor.pdf)
- รุจิร ภูสาระ, และ จันทรานี สงวนนาม. (2565). แนวคิดการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษา.
วารสารปริทัศน์ โส ศ ก ษ า พ ุ ท ธิ โ ช ส, 8(1), 130-143.
[https://so05.tci-thaijo.org/index.php/Palissueksabuddhaghosa/article/download/254424/17
3849](https://so05.tci-thaijo.org/index.php/Palissueksabuddhaghosa/article/download/254424/17
3849)
- เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย. (2562). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร. https://gsmsis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=57421229111
- วรรณษา ท่วมศิริ, ธีรวิฑู ธาดาตันติโชค, และ นภาเดช บุญเชิดชู. (2562). ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ในบริบทการจัดการศึกษาของ

- ประชาคมอาเซียน. วารสารบริหารการศึกษาศึกษา มศว, 16(30), 1-15.
<https://ejournals.swu.ac.th/index.php/EAJ/article/view/11872>
- วิบูลย์ วงสะพงษ์. (2566). คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารการพัฒนาสังคม
อย่างยั่งยืน, 1(4), 1-16.
- วีระพงษ์ ปรองดอง. (2563). รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระ
ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 9. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7(2), 1955-1968. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/mcjou/article/view/258448>
- สารินทร์ เอี่ยมครอง. (2561). แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราช
ภัฏนครสวรรค์.
- โสภณา เศวตคชกุล. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนในจังหวัด
นนทบุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานการศึกษารวมการบริหารจัดการการศึกษา. กรุงเทพฯ:
ส ำ น ั ก ง า น เล ข า ธิ ก า ร ส ภ า ก า ร ศ ี ก ษ า .
https://www.dcy.go.th/public/mainWeb/file_download/1646493664037-718325290.pdf
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว. (2567). แผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สระแก้ว. <https://www.spm-sk.go.th/action-plan67/>
- อารีนา หะยีบาราเฮง. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยทักษิณ. <http://ir.tsu.ac.th/xmlui/handle/123456789/211>
- Hitakowit, S. . (2025). Factor Analysis of Competency as a Professional Teacher in the New Era of
Students Practicing Professional Teacher Experiences Faculty of Education Ramkhamhaeng
University. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 5 (1) , 8 4 5 – 8 6 2 .
<https://doi.org/10.60027/iarj.2025.278600>
- Jongyung, T. (2024). Components and Indicators of Educational Leadership. *Journal of Education
and Learning Reviews*, 1(4), 33-48. <https://doi.org/10.60027/jelr.2024.793>
- Sisouvong , V. ., & Pasanchay, K. (2024). Modern Educational Institution Management Strategies.
Journal of Education and Learning Reviews, 1 (6) , 2 3 – 3 6 .
<https://doi.org/10.60027/jelr.2024.799>
- Siphai, S., & Siphai, S. . (2024). Professional Skills for School Administrators in the 21 st Century.
Journal of Education and Learning Reviews, 1 (5) , 1 3 – 2 2 .
<https://doi.org/10.60027/jelr.2024.798>

Citation : กมลทิพย์ อูสารัมย์, และ อำนวน ทองโปร่ง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการ

ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 1-16.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.14>

Citation : Usaram, K., & Thongprong, A. (2025). The relationship between professional management and academic administration under the SaKaeo Secondary Educational Service Area Office. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 1–16. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.14>

พฤติกรรมทางการเงินของกำลังพลทหารเรือต่อเป้าหมายทางการเงินตามแนวคิด
ลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์

Saving Behavior of Royal Thai Naval Personnel in Relation to Financial Goals
Based on Maslow's Hierarchy of Needs

ธวัลพร มะรินทร์¹, และ ธวัชชัย เทียนบุญสง^{2*}

Thawanporn Marin¹, and Thawatchai Thianboonsong^{2*}

¹⁻²กองวิชาบริหารงานวิเคราะห์ ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ; Department of Management Science, Royal Thai Naval Academy, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : thianboonsong.t@gmail.com

DOI : 10.14456/jasru.2025.15

Received : March 23, 2025; Revised : April 11, 2025; Accepted : April 12, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ปัจจัยเศรษฐกิจสังคม และพฤติกรรมในการออมเงินของกำลังพลของข้าราชการทหารเรือต่อเป้าหมายการออมเงินตามทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ งานวิจัยนี้มีกลุ่มตัวอย่างเป็นกำลังพลกองทัพเรือจำนวน 569 คน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน จากผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมทางการเงินของกำลังพลทหารเรือมีความสัมพันธ์กับเป้าหมายการออมที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในลำดับชั้นที่ 5 ของมาสโลว์ (Self-Actualization) ซึ่งเชื่อมโยงกับ การออมเพื่อผลตอบแทน ($r = .513$) การออมเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในอนาคต ($r = .500$) และ การออมเพื่อซื้อสินทรัพย์ ($r = .481$) นอกจากนี้การวิเคราะห์การถดถอยพบว่า การออมเพื่อผลตอบแทน, แหล่งเงินทุนในอนาคต, ใช้จ่ายในสิ่งที่ตนเองต้องการ, การซื้อสินทรัพย์ และยามเกษียณ เป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยพยากรณ์เป้าหมายทางการเงินของกำลังพลได้ ($R^2 = .410, p < .05$)

สรุปได้ว่ากำลังพลของกองทัพเรือมีความมั่นคงทางการเงินในระดับพื้นฐานครอบคลุมเป้าหมายทางการเงินทั้ง 4 ระดับต้นตามแนวคิดทฤษฎีของมาสโลว์ และในปัจจุบันกำลังพลกองทัพเรือให้ความสำคัญกับการออมและการลงทุนเพื่ออนาคตเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการออมเงินเพื่อความความต้องการรับรู้ด้านศักยภาพของตนเอง โดยผู้เขียนหวังว่าผลลัพธ์จากงานวิจัยชิ้นนี้จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในอนาคตได้

คำสำคัญ (Keywords) : พฤติกรรมทางการเงิน, เป้าหมายทางการเงิน, ลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์, การออม

Abstract

This research paper studies the personal factors, saving behavior attitude of Royal Thai Naval personnels, focusing on the relationship between their financial behavioral perspectives and financial goals through the lens of Maslow's Hierarchy of Needs. The objective of this research is to apply the findings to enhance financial planning at the policy, organizational, and individual levels within the Royal Thai Navy.

Citation : Marin, T., & Thianboonsong, T. (2025). Saving Behavior of Royal Thai Naval Personnel in Relation to Financial

Goals Based on Maslow's Hierarchy of Needs. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 113-126.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.15>

A sample of 569 naval personnels participated in the study, with data analyzed using descriptive and inferential statistical methods. The findings reveal a strong correlation between financial behavior and savings goals, particularly at Maslow's highest level—Self-Actualization. The study highlights key saving motivations, including saving for investment returns ($r = .513$), for future capital requirement ($r = .500$), and for asset acquisition ($r = .481$). Furthermore, regression analysis indicates that savings for investment return, for future capital requirement, for personal expenditures, for asset acquisition, and retirement planning serve as significant predictors of financial goal achievement ($R^2 = .410$, $p < .05$).

In conclusion, Royal Thai Navy personnel demonstrate a solid foundation in basic financial stability, effectively covering the first four levels of Maslow's hierarchy. In addition, the result stresses the importance of saving and financial investment for self-actualization needs. We, the authors, hope that the result of this research would be applied to bring the maximum benefit of Royal Thai Navy in the future.

Keywords : Financial Behavior, Financial Goals, Maslow's Hierarchy of Needs, Saving

บทนำ (Introduction)

พฤติกรรมทางการเงินเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของบุคคล โดยงานวิจัยฉบับนี้ได้ทำการศึกษาลักษณะกำลังของกองทัพเรือ จากการศึกษาของงานวิจัยการตั้งเป้าหมายทางการเงินของ (กอข้าว เพิ่มตระกูล, 2562) พบว่าพฤติกรรมทางการเงินของวัยผู้ใหญ่มีความสัมพันธ์กับแนวคิดความต้องการตามทฤษฎีของมาสโลว์ ซึ่งสะท้อนถึงเป้าหมายในการออมเพื่อความปลอดภัย ความมั่นคง และการพัฒนาตนเอง รวมถึงการสร้างคุณค่าทางจิตใจ และสามารถประยุกต์ใช้เพื่อคาดการณ์พฤติกรรมทางการเงินของบุคคลได้ในอนาคต

ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงินที่ไม่เหมาะสม สามารถส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินของบุคคลได้หลายประการ ข้อมูลจาก (จิตภา เพิ่มพูน, 2566) พบว่ากำลังพลส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนการออมและการลงทุนอย่างเป็นระบบมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเกินรายได้ ออมเงินไม่ต่อเนื่อง และขาดเงินสำรองฉุกเฉิน ส่งผลให้มีแนวโน้มเข้าสู่ภาวะหนี้สินสะสมสูง โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีภาระครอบครัว จิตภา เพิ่มพูน (2566) เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ (ชนาภา บุพโพ และคณะ, 2564) ที่ระบุว่าสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์วังเดิมซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้าราชการกองทัพเรือมีพฤติกรรมการกู้เงินเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.5 ภายในระยะเวลาเพียง 1 ปี ขณะที่อัตราการออมกลับลดลงแม้จะได้รับผลตอบแทนจากเงินออมเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 4 ต่อปี สะท้อนถึงแนวโน้มที่ “อุปสงค์ในการใช้เงินสูงกว่าแรงจูงใจในการออม” (ชนาภา บุพโพ และคณะ, 2564)

งานวิจัยฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม และพฤติกรรมในการออมเงินของกำลังพลของข้าราชการทหารเรือต่อเป้าหมายการออมเงินตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ หรือ Maslow's Hierarchy of Needs (ศิริถยา อิศรภักดี, 2558). ซึ่งจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์และระบุข้อพิจารณาในการบริหารจัดการการออมเงินส่วนบุคคลของกำลังพลได้ตรงเป้าหมายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากแต่ละบุคคลมีพฤติกรรมทางการเงินที่ต้องตอบสนองต่อเป้าหมายทางการเงินที่แตกต่างกันไป โดยการวิเคราะห์เริ่มจากความต้องการด้านปัจจัยพื้นฐานซึ่งเป็นลำดับขั้นแรกความต้องการ

Citation : ธวัชพร มะรินทร์, และ ธวัชชัย เทียนบุญสง. (2568). พฤติกรรมทางการเงินของกำลังพลทหารเรือต่อเป้าหมายทางการเงิน

ตามแนวคิดลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 113-126.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.15>

ของมาสโลว์ เช่น การมีรายได้ที่เพียงพอและมีความมั่นคงทางการเงิน ไปจนถึงลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ขั้นสุดท้าย กล่าวคือมีความต้องการด้านการเติมเต็มต่อความต้องการของตนเอง เช่น การลงทุนเพื่ออนาคตหรือการสร้างอิสรภาพทางการเงิน ทั้งนี้แผนแม่บทการบริหารทรัพยากรบุคคลกองทัพเรือ พ.ศ. 2560 – 2579 (กองทัพเรือ, 2560) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความมั่นคงของกำลังพล โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสวัสดิการและคุณภาพชีวิตของข้าราชการทหารเรือ ซึ่งรวมถึงการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางการเงินของบุคลากร ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านพฤติกรรมทางการเงินของข้าราชการทหารเรือกับเป้าหมายทางการเงินจะช่วยให้เข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจด้านการออมเงินรวมถึงสามารถกำหนดแนวทางที่สามารถช่วยสร้างวินัยทางการเงินให้กับกำลังพลได้ในอนาคต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยนี้คือ สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการส่งเสริมนโยบายด้านการออมเงินของกำลังพลในกองทัพเรือ และสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการออกแบบหลักสูตรอบรมทางการเงินให้ตรงกับระดับแรงจูงใจของบุคลากรในแต่ละช่วงอายุหรือชั้นยศ รวมทั้งสนับสนุนให้กำลังพลมีแรงจูงใจในการออมเงิน และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเงินให้สอดคล้องกับเป้าหมายชีวิตในระยะยาว เช่น การเตรียมเกษียณ หรือการลงทุนเพื่อความมั่นคง

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม พฤติกรรมในการออมเงินและเป้าหมายทางการเงินโดยประยุกต์ตามแนวคิดทฤษฎีของมาสโลว์ของกำลังพลของข้าราชการทหารเรือ
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม และพฤติกรรมในการออมเงินของกำลังพลของข้าราชการทหารเรือต่อเป้าหมายทางการเงินโดยประยุกต์ตามแนวคิดทฤษฎีของมาสโลว์

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

ปัจจุบันการออมเงินของข้าราชการมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง ถึงแม้ว่าการทำางานราชการ หรือการเป็นทหารนั้นจะถือว่าเป็นอาชีพที่มีความมั่นคงสูง ซึ่งแสดงให้เห็นได้จากผลการศึกษาของ (พัสวศิริ ภาวงค์นันท์, 2563) พบว่า นายทหารประทวนส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนการเงินที่เป็นระบบ โดยเน้นการออมเงินเพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน และไม่มีเป้าหมายการออมระยะยาวที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ (ชนาภา บุพโพ และคณะ, 2564) ที่แสดงให้เห็นว่า แม้จะมีเครื่องมือออมที่ให้ผลตอบแทนสูง เช่น สหกรณ์ แต่สมาชิกยังเลือกกู้เงินมากกว่าออมอย่างสม่ำเสมอ

ในทางกลับกัน งานของ (จิตาภา เพิ่มพูล, 2566) ซึ่งศึกษากำลังพลในสังกัดสำนักงานปลัดบัญชาการกองทัพบก พบว่า ผู้ที่มี เป้าหมายทางการเงินที่ชัดเจน มักมีพฤติกรรมการออมที่ดีและต่อเนื่องกว่า การเงินที่ชัดเจน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพิจารณาและหาแนวทางในการสร้างเป้าหมายในการออมเงิน โดยมีแนวคิดที่น่าสนใจและเกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

แนวคิดการออมเงิน

การออม คือ รายได้เมื่อหักรายจ่ายแล้วจะมีส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ซึ่งไม่ได้ถูกใช้สอยออกไปที่เรียกว่า เงินออม (พิมพ์จันทร์ ชวดจะโป๊ะ, 2563) การออมตามหลักเศรษฐศาสตร์ หมายถึง การกักรายได้

Citation : Marin, T., & Thianboonsong, T. (2025). Saving Behavior of Royal Thai Naval Personnel in Relation to Financial

Goals Based on Maslow's Hierarchy of Needs. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 113-126.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.15>

ส่วนหนึ่งเก็บเอาไว้เพื่อการใช้จ่ายในอนาคต โดยไม่ได้นำเงินรายได้ส่วนนี้ไปใช้จ่ายเพื่อการบริโภค และรายได้ที่เก็บไว้ส่วนนี้ต้องสามารถสร้างผลประโยชน์ให้เพิ่มพูนขึ้นได้ ะบรรลุเป้าหมายทางการเงินในระยะยาว (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2568) และ (Make My Bank, 2020) ได้แยกประเภทของการออมเป็น 4 รูปแบบดังนี้ 1)การออมเพื่อเหตุฉุกเฉิน (Emergency Savings) 2) การออมเพื่อการลงทุน (Investment Savings) 3)การออมเพื่อเกษียณอายุ (Retirement Savings) และ 4) การออมเพื่อเป้าหมายเฉพาะ เช่น การซื้อบ้าน รถยนต์

แนวคิดทฤษฎีของความต้องการตามลำดับขั้นของ Maslow

ทฤษฎีของ Abraham Maslow แสดงถึงความต้องการที่จัดอันดับเป็นลำดับขั้นตั้งแต่ความต้องการพื้นฐานไปจนถึงความต้องการที่สูงขึ้น ซึ่งแต่ละระดับของความต้องการเหล่านี้สามารถเชื่อมโยงกับแรงจูงใจในการออมเงินและการวางแผนทางการเงินได้ (จิรัชทร ตรีภทรกุล, 2565; ศิริธยา อิศรภักดี, 2558) ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงลำดับขั้นความต้องการของ Maslow ความหมาย และตัวอย่าง

ลำดับขั้นความต้องการของ Maslow	ความหมาย
1. ความต้องการในการอยู่รอด (Physiological Needs)	การออมเงินในระดับนี้มักเป็นการออมเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐาน เพื่อให้พอใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น
2. ความต้องการด้านความปลอดภัยและมั่นคง (Safety Needs)	เมื่อความต้องการทางกายภาพได้รับการตอบสนองแล้ว การออมจะเริ่มมีแรงจูงใจในแง่ของการสร้าง ความปลอดภัยทางการเงิน เพื่อสร้างกองทุนฉุกเฉิน หรือการทำประกันชีวิตและสุขภาพ
3. ความต้องการด้านความรัก (Love and Belonging Needs)	การออมเงินในขั้นนี้สามารถเชื่อมโยงกับการออมเพื่อการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว เพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิตครอบครัว การออมเพื่อการศึกษาบุตร
4. ความต้องการด้านคุณค่าในตนเอง (Esteem Needs)	การออมเงินในระดับนี้อาจเกิดจากแรงจูงใจในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น เพื่อซื้อทรัพย์สินที่มีค่าหรือการลงทุนที่ทำให้บุคคลรู้สึกถึงความสำเร็จหรือการบรรลุเป้าหมายส่วนตัว
5. ความต้องการรับรู้ด้านศักยภาพของตนเอง (Self-Actualization Needs)	การออมเงินในขั้นนี้เป็นการออมเพื่อบรรลุเป้าหมายในชีวิตที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจสูงสุดในชีวิต รวมทั้งเพื่อการศึกษาเพิ่มเติม การสร้างมรดก การบริจาค หรือการออมเพื่อให้มีอิสรภาพทางการเงินในระยะยาวตามแผนทางการเงินที่ตนเองสนใจ

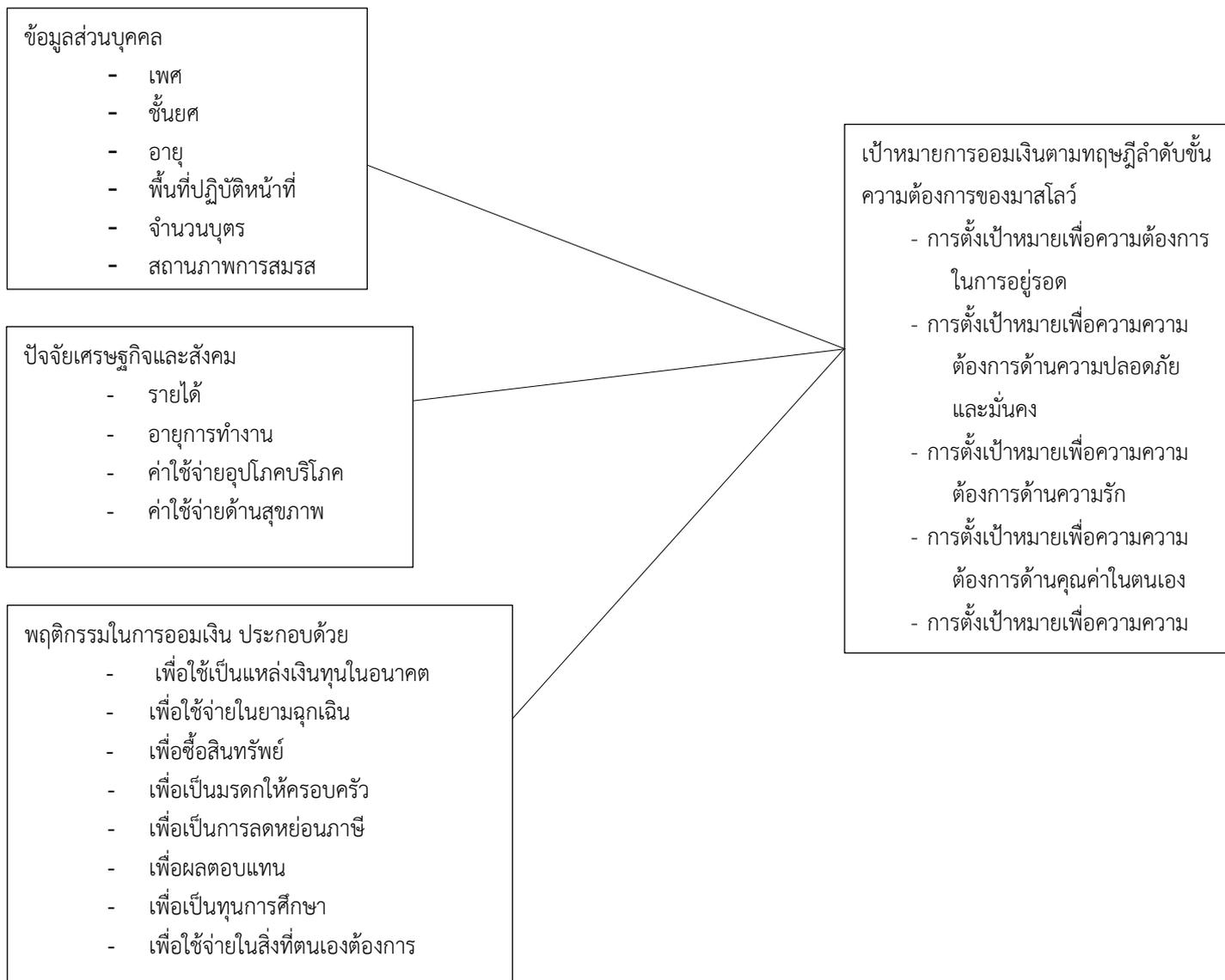
Citation : ธวัชพร มะรินทร์, และ ธวัชชัย เทียนบุญสง. (2568). พฤติกรรมทางการเงินของกำลังพลทหารเรือต่อเป้าหมายทางการเงินตามแนวคิดลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 113-126.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.15>

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ อธิบายว่ามนุษย์มีแรงจูงใจในการดำเนินชีวิตตามลำดับขั้น เริ่มจากความต้องการพื้นฐานไปจนถึงความสมบูรณ์แบบในตนเอง ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมทางการเงินได้อย่างชัดเจน และพบว่างานวิจัยของ (วิภา พรหมสุข, 2562) ชี้ให้เห็นว่า เป้าหมายการออมที่อยู่ในระดับ “ความต้องการด้านคุณค่าในตนเอง” และ “ความต้องการรับรู้ด้านศักยภาพของตนเอง” มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงทุนและการออมระยะยาวอย่างมีนัยสำคัญ (วิภา พรหมสุข, 2562) ซึ่งสนับสนุนการประยุกต์ใช้ทฤษฎี มาสโลว์ ในการเข้าใจแรงผลักดันของกำลังพลในการจัดการการออมเงิน

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

กองทัพเรือไทย

กองทัพเรือ (แผนแม่บทการบริหารทรัพยากรบุคคลกองทัพเรือ พ.ศ.2560 – 2579, 2560) เป็นส่วนหนึ่งของกองทัพไทย มีหน้าที่รับผิดชอบในการปกป้องและรักษาความมั่นคงของชาติทางทะเล การป้องกันอาณาเขตทางทะเล การปฏิบัติการทางทหารในทะเล และสนับสนุนภารกิจทางทหารที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศชาติ โดยขอบเขตหน้าที่ต่าง ๆ ของกองทัพเรือประกอบด้วย 1) ด้านการป้องกันประเทศ (National Defense) 2) ด้านความมั่นคงทางทะเล (Maritime Security) 3) ด้านการช่วยเหลือประชาชนและบรรเทาสาธารณภัย (Humanitarian Assistance & Disaster Relief - HADR) 4) ด้านการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (Maritime Interests Protection) 5) ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ (International Cooperation) และ 6) ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและศักยภาพกำลังพล อีกทั้งพบว่า (แผนแม่บทการบริหารทรัพยากรบุคคลกองทัพเรือ พ.ศ.2560 – 2579, 2560) ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการ 3 ด้านหลักดังนี้ 1) การจัดการด้านกำลังพลของกองทัพเรือ 2) การจัดการด้านการเงิน และ 3) การจัดการด้านการเกษียณ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของกำลังพลกองทัพเรือ ประชากร คือ ข้าราชการกองทัพเรือ ประกอบด้วย ข้าราชการนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวน รวมทั้งสิ้น 41,402 คน (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงาน กพ., 2566) ซึ่งจำนวนตัวอย่าง ใช้การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของ Krejcie & Morgan (1970) โดยค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ต้องใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ต้องมีอย่างน้อย 381 คน ซึ่งในการศึกษานี้เราเก็บข้อมูลตัวอย่างได้จำนวน 569 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ซึ่งประกอบด้วย

1.1) ข้อมูลส่วนบุคคล เพศ ชั้นยศ อายุ พื้นที่ปฏิบัติหน้าที่ จำนวนบุตร ชั้นยศ สถานภาพการสมรส

1.2) ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย รายได้ อายุการทำงาน ค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภค ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ

1.3) พฤติกรรมในการออมเงิน ประกอบด้วย เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนในอนาคต เพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน, เพื่อซื้อสินทรัพย์, เพื่อเป็นมรดกให้ครอบครัว, เพื่อเป็นการลดหย่อนภาษี, เพื่อผลตอบแทน, เพื่อเป็นทุนการศึกษา และเพื่อใช้จ่ายในสิ่งที่ตนเองต้องการ

2) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ซึ่งประกอบด้วย การตั้งเป้าหมายเพื่อความต้องการในการอยู่รอด, การตั้งเป้าหมายเพื่อความความต้องการด้านความปลอดภัยและมั่นคง, การตั้งเป้าหมายเพื่อความต้องการด้านความรัก, การตั้งเป้าหมายเพื่อความต้องการด้านคุณค่าในตนเอง และ การตั้งเป้าหมายเพื่อความต้องการรับรู้ด้านศักยภาพของตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ส่วนแรกประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล เพศ ชั้นยศ อายุ พื้นที่ปฏิบัติหน้าที่ จำนวนบุตร ชั้นยศ สถานภาพการสมรส ส่วนที่สองประกอบด้วย ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม รายได้ อายุการทำงาน ค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภค ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ในสองส่วนนี้ใช้ลักษณะเป็น

Citation : ธวัชพร มะรินทร์, และ ธวัชชัย เทียนบุญสง. (2568). พฤติกรรมทางการออมเงินของกำลังพลทหารเรือต่อเป้าหมายทางการออมเงิน

ตามแนวคิดลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 113-126.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.15>

แบบเลือกตอบ และเติมคำ และส่วนที่สามประกอบด้วย คือแบบสอบถามเป้าหมายการออมเงินตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ที่ได้พัฒนาแบบสอบถามจากแบบสอบถามการตั้งเป้าหมายการออมของ กอข้าว เพิ่มตระกูล (2562) และแบบสอบถามในส่วนเป้าหมายด้านพฤติกรรมการออมของกำลังพล โดยแบบสอบถามได้ใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale มีให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งหลังจากการพัฒนาข้อคำถามแล้วผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาข้อคำถามต่างๆ เพื่อตรวจสอบความตรงข้อเนื้อหา (Validity) และเมื่อได้คำแนะนำจึงทำการแก้ไขปรับถ้อยคำ ประโยคให้เหมาะสมตามคำแนะนำ และเมื่อแก้ไขตามคำแนะนำแล้วเสร็จจึงได้นำแบบสอบถามทำการทดสอบ นำร่องกับกลุ่มเป้าหมาย (Pilot study) ซึ่งได้นำผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นหรือ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbachs' alpha coefficient) คือ 0.95

สถิติและวิธีการเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยการวิเคราะห์ส่วนบุคคลใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 2 ใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มข้อมูลโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ Pearson Correlation และ Multiple Regression Analysis หรือการถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise เพราะเป็นวิธีในการเพิ่มตัวแปรอิสระแบบขั้นตอนที่จะดำเนินการพิจารณาตัวแปรต่างๆ ทั้งตัวแปรออกและตัวแปรเข้า (ประยูรศรี บุตรแสนคม, 2555) เพื่อพยากรณ์ตัวแปรหนึ่งตัวส่งผลมาจากตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไป

ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการทอแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มประชากรกองทัพเรือ ด้วยวิธีการสุ่มแบบตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ณ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ โดยเข้าไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรทหารเรือในทุกกลุ่มระดับชั้นยศ ที่มาปฏิบัติหน้าที่ และมารับการศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นตัวแทนประชากรที่มีความหลากหลายครอบคลุมทั้งอายุ พื้นที่การปฏิบัติหน้าที่ และระดับชั้นยศตั้งแต่นายทหารประทวนไปจนถึงนายทหารสัญญาบัตร ก่อนการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงแบบสอบถาม และตอบข้อสงสัยของกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันทั้งหมด ก่อนตอบแบบสอบถาม

\

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการศึกษาที่กำลังพลกองทัพเรือตอบแบบสอบถามจำนวน 569 คน สามารถสรุปได้ตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ตารางสรุปผลการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม

ข้อสอบถาม (เฉพาะกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม)	คำตอบ	ลำดับที่	ร้อยละ
เพศ	ชาย 509 คน	1	89.5
	หญิง 60 คน	2	10.5
อายุเฉลี่ย	42		
ระดับการศึกษาสูงสุด	ปริญญาตรี	1	44.6
	ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6	2	35.3
ชั้นยศ	ประทวน	1	64
	นายร้อยและนายนาวา	2	32
พื้นที่ปฏิบัติหน้าที่	ภาคตะวันออก	1	92
สถานะ	สมรส	1	74
บุตร	อยู่ในช่วงการศึกษา	1	61
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	3	1	30.8
	4	2	28.6
สมาชิกที่ต้องเลี้ยงดู	2	1	37.3
	1	2	27.1
อายุงาน	มากกว่า 10 ปี	1	86
รายได้ประจำต่อเดือน	30,001-40,000	1	43
	25,001-30,000	2	26
ค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคต่อเดือน	10,001-20,000	1	29.7
	20,001-25,000	2	22.8
ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพต่อเดือน	1,000-5,000	1	50.4
	ไม่มี	2	22.5

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 89.5 ขณะที่เพศหญิงมีเพียงร้อยละ 10.5 สะท้อนถึงโครงสร้างประชากรของกองทัพเรือที่เพศชายยังคงเป็นสัดส่วนหลัก อายุเฉลี่ยประมาณ 42 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยทำงานที่มีความมั่นคงและเริ่มวางแผนการเงินในระยะยาว ประชากรส่วนใหญ่จบระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 44.6) และมีมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 35.3) บ่งบอกว่ามีกลุ่มที่มีความรู้พื้นฐานด้านการบริหารจัดการตนเองในระดับหนึ่ง กลุ่มข้าราชการชั้นประทวนมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 64) รองลงมาคือกลุ่มนายทหารชั้นสัญญาบัตรและนายนาวา (ร้อยละ 32) แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความหลากหลายทางด้านตำแหน่งงาน สถานภาพสมรสร้อยละ 74 สมรสแล้วสะท้อนถึงภาระทางครอบครัวที่อาจมีผลต่อพฤติกรรมทางการเงิน อีกทั้งส่วนใหญ่มีบุตรอยู่ในวัยศึกษา (ร้อยละ 61) และต้องดูแลสมาชิกในครอบครัว 2 คนขึ้นไป (ร้อยละ 37.3) ซึ่งส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน รายได้ประจำต่อ

Citation : ธวัชพร มะรินทร์, และ ธวัชชัย เทียนบุญสง. (2568). พฤติกรรมการออมเงินของกำลังพลทหารเรือต่อเป้าหมายทางการเงินตามแนวคิดลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 113-126.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.15>

เดือน: อยู่ในช่วง 30,001–40,000 บาท (ร้อยละ 43) แสดงให้เห็นว่ามีรายได้ประจำระดับปานกลาง ค่าใช้จ่ายรายเดือนส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายด้านอุปโภคบริโภคอยู่ในช่วง 10,001–20,000 บาท (ร้อยละ 29.7) และค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ 1,000–5,000 บาท (ร้อยละ 50.4) ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สัมพันธ์กับรายได้

จากผลการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรแต่ละด้านมีค่าอยู่ในช่วง .266 - .709 โดยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกด้าน และพบว่ามีตัวแปรที่น่าสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง “เป้าหมายการออมเงินเพื่อการรับรู้ศักยภาพในตนเอง” กับตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องคือ “เป้าหมายในการออมเงิน” พบว่ามีลำดับความสัมพันธ์สูงสุด 3 อันดับแรก เป็นดังนี้

1. ขั้นที่ 5 ของ MASLOW ที่ระบุถึงเป้าหมายการออมเงินเพื่อการรับรู้ศักยภาพในตนเอง มีความสัมพันธ์กับ เป้าหมายในการออมเงินเพื่อให้ได้ผลตอบแทน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ .513
2. ขั้นที่ 5 ของ MASLOW ที่ระบุถึงเป้าหมายการออมเงินเพื่อการรับรู้ศักยภาพในตนเอง มีความสัมพันธ์กับ แหล่งเงินทุนในอนาคต โดยมีค่าเท่ากับ .500
3. ขั้นที่ 5 ของ MASLOW ที่ระบุถึงเป้าหมายการออมเงินเพื่อการรับรู้ศักยภาพในตนเอง มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการซื้อสินทรัพย์ โดยมีค่าเท่ากับ .481

นอกจากนี้ เมื่อนำมาพิจารณาพร้อมกับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความต้องการในการอยู่รอด พบว่ามีค่าความสัมพันธ์ที่ต่ำที่สุดกับ เป้าหมายในการออมเงินเพื่อซื้อสินทรัพย์ โดยมีค่าเท่ากับ .266

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทำนายหาค่าประกอบที่ส่งผลต่อขั้นที่ 5 ของ MASLOW ที่ระบุถึงการรับรู้ศักยภาพในตนเอง เป็นไปตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std.Error of the Estimate
5	.640	.410	.404	3.84

Predictors (Constant) : เพื่อหาผลตอบแทน, เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนในอนาคต, เพื่อใช้จ่ายในสิ่งที่ตนเองต้องการ, เพื่อซื้อสินทรัพย์ และออมเงินเพื่อยามเกษียณ

จากตารางที่ 3 พบว่า การตั้งเป้าหมายตามขั้นที่ 5 ของมาสโลว์ ที่ระบุถึงการรับรู้ศักยภาพในตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า .640 และกำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า .410 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปร สามารถร่วมพยากรณ์การตั้งเป้าหมายการออมเงินขั้นที่ 5 ของ MASLOW ที่ระบุถึงการรับรู้ศักยภาพในตนเอง ได้ร้อยละ 41 ค่าความคลาดเคลื่อนมีค่า 3.84

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
5(Constant)	-.387	.933		-.415	.000
เพื่อหาผลตอบแทน	1.050	.229	.194	4.577	.000
เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนในอนาคต	1.236	.223	.224	5.548	.000
เพื่อใช้จ่ายในสิ่งที่ตนเองต้องการ	.803	.200	.155	.4010	.000
เพื่อซื้อสินทรัพย์	.937	.229	.168	4.096	.000
เพื่อออมเงินเพื่อยามเกษียณ	.648	.219	.116	2.961	.003

ผลการวิเคราะห์พบว่า อิทธิพลของตัวแปรการตั้งเป้าหมายทำนายความต้องการขั้นที่ 5 ของ มาสโลว์ ที่ระบุถึงการรับรู้ศักยภาพในตนเอง มีอิทธิพลต่อตัวแปร : เพื่อหาผลตอบแทน, เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนในอนาคต, เพื่อใช้จ่ายในสิ่งที่ตนเองต้องการ, เพื่อซื้อสินทรัพย์ และออมเงินเพื่อยามเกษียณ มีค่าเท่ากับ 1.050, 1.236, 0.803, 0.937 และ 0.648 ตามลำดับ และทุกตัวแปรมีระดับนัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่า 0.05 ดังนั้นจึงสามารถสร้างสมการได้ดังนี้

a. Dependent Variable: เป้าหมายการออมเงินเพื่อการรับรู้ศักยภาพของตนเอง

$$\text{การรับรู้ศักยภาพของตนเองขั้น 5 ของมาสโลว์} = -.387 + 1.05 (\text{เพื่อหาผลตอบแทน}) + 1.236 (\text{เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนในอนาคต}) + .803 (\text{เพื่อใช้จ่ายในสิ่งที่ตนเองต้องการ}) + .937 (\text{เพื่อซื้อสินทรัพย์}) + .648 (\text{ออมเงินเพื่อยามเกษียณ})$$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัยเพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรม และทัศนคติด้านพฤติกรรมทางการเงินของกำลังพลทหารเรือที่ส่งผลต่อเป้าหมายทางการเงิน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านพฤติกรรมทางการเงินของกำลังพลทหารเรือกับเป้าหมายทางการเงินตามแนวคิดทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow พบว่าเป้าหมายทางการเงินของกำลังพลทหารเรือมีความสัมพันธ์กับการตั้งเป้าหมายทางการเงินตามลำดับขั้นของมาสโลว์แตกต่างกันไป สามารถสรุปได้ดังนี้

เป้าหมายทางการเงินในด้านความต้องการในการอยู่รอดขั้นที่หนึ่ง พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการออมเงินตามลำดับขั้นที่ 1 ของมาสโลว์อย่างมีนัยยะสำคัญ เนื่องจากการทำงานในกองทัพเรือมีความมั่นคงในอาชีพการงานสูงทำให้มีรายได้ประจำสามารถวางแผนซื้อของใช้จำเป็นได้อย่างพอเพียง รวมทั้งมีการรณรงค์ในหน่วยงานที่ทำงานในการจัดหาสินค้าจำเป็นในราคาต่ำเพื่อเป็นสวัสดิการแก่กำลังพล

Citation : ธวัชพร มะรินทร์, และ ธวัชชัย เทียนบุญสง. (2568). พฤติกรรมทางการเงินของกำลังพลทหารเรือต่อเป้าหมายทางการเงิน

ตามแนวคิดลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 113-126.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.15>

เป้าหมายทางการเงินในด้านความต้องการด้านความปลอดภัยและมั่นคงขั้นที่สอง พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมเงินตามลำดับขั้นที่ 2 ของมาสโลว์อย่างมีนัยยะสำคัญ เนื่องจากทางกองทัพเรือจากในมีระบบสวัสดิการเบิกตรงกรมบัญชีกลางเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเพื่อลดความกังวลเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาลของตนเองและครอบครัว มีระบบบำเหน็จบำนาญเพื่อสร้างความอุ่นใจในยามเกษียณ มีระบบสวัสดิการจัดหาที่อยู่อาศัยให้กำลังพลอย่างทั่วถึง

เป้าหมายทางการเงินในด้านความต้องการด้านความรักขั้นที่สาม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมเงินตามลำดับขั้นที่ 3 ของมาสโลว์อย่างมีนัยยะสำคัญ เนื่องจากระบบสวัสดิการภาครัฐที่ครอบคลุมเกี่ยวกับการสนับสนุนกำลังพลให้สามารถเบิกค่าเล่าเรียนของบุตรได้ การมีสิทธิเบิกเงินค่าเช่าซื้อ/ค่าเช่าบ้านเพื่อสร้างครอบครัว รวมถึงการมีเงินบำเหน็จตกทอดกรณีเสียชีวิตเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายจำเป็นให้ครอบครัวปรับตัวในช่วงที่จากไป

เป้าหมายทางการเงินในด้านความต้องการด้านคุณค่าในตนเองขั้นที่สี่ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมเงินตามลำดับขั้นที่ 4 ของมาสโลว์อย่างมีนัยยะสำคัญ เนื่องจากกำลังพลกองทัพเรือจะมีชั้นยศ มีระบบอาวุโส ได้รับการเคารพ การให้เกียรติจากหน่วยงานต่างๆ เป็นปกติ

เป้าหมายทางการเงินในด้านความต้องการรับรู้ด้านศักยภาพของตนเองขั้นที่ 5 พบว่าเป้าหมายในการออมเงินมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการออมเงินตามลำดับขั้นที่ 5 ของมาสโลว์อย่างมีนัยยะสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้ เรื่องการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของนายทหารประทวนกองพลทหารราบที่ 9 ผ่านกิจกรรมออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบก (พัสวีสิริ ภาวักคณันท์, 2563) ที่กล่าวว่ากำลังพลส่วนมากมีเป้าหมายการออมเพื่อ อนาคต ครอบครัว และหลังเกษียณ ซึ่งสอดคล้องกับระดับ "ความมั่นคง" และ "self-actualization" ในทฤษฎีของมาสโลว์ สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการออมและการลงทุนของกำลังพล สำนักงานปลัดบัญชีกองทัพบก (จิตาภา เพิ่มพูล, 2566.) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการออมที่ดีมีความสัมพันธ์กับการตั้งเป้าหมายชัดเจน โดยกำลังพลต้องการบรรลุเป้าหมายในชีวิตเพื่อสร้างความพึงพอใจต่อตนเอง เช่น ออมเพื่อเกษียณ ออมเพื่อการลงทุน และออมเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงิน ดังนั้นเมื่อพิจารณาการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรของงานวิจัยฉบับนี้ จะทำให้เห็นว่ากำลังพลของกองทัพเรือมีพฤติกรรมตระหนักถึงเป้าหมายทางการเงินตามขั้นที่ 5 ของมาสโลว์ ที่ระบุถึงการรับรู้ศักยภาพในตนเอง โดยมีความสัมพันธ์กับปัจจัยเป้าหมายในพฤติกรรมทางการเงินเพื่อหาผลตอบแทน, เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนในอนาคต, เพื่อใช้จ่ายในสิ่งที่ตนเองต้องการ, เพื่อซื้อสินทรัพย์ และออมเงินเพื่อยามเกษียณ สอดคล้องกับการศึกษาของ (Ramesha V, 2022) ที่ระบุว่าเป็นความต้องการบรรลุศักยภาพสูงสุดเป็นการบรรลุเป้าหมายสูงสุดในชีวิต เป็นการสร้างอิสระในอนาคต หรือเป้าหมายในอนาคตที่ต้องการ และผลการวิเคราะห์พบว่าอิทธิพลของตัวแปรทำนายความต้องการด้านเป้าหมายทางการเงินของการรับรู้ศักยภาพของตนเองขั้นที่ 5 ของ MASLOW ที่สัมพันธ์กับ ทศนคติด้านพฤติกรรมทางการเงินของกำลังพลทหารเรือเพื่อหาผลตอบแทน, เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนในอนาคต, เพื่อใช้จ่ายในสิ่งที่ตนเองต้องการ, เพื่อซื้อสินทรัพย์ และออมเงินเพื่อยามเกษียณ พบว่าจากสมการที่กล่าวค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า .640 และกำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า .410 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปร สามารถร่วมพยากรณ์ขั้นที่ 5 ของ MASLOW ที่ระบุถึงการรับรู้ศักยภาพในตนเองได้ถึงร้อยละ 41 จึงสามารถกล่าวได้ว่า กำลังพลทหารเรือ มีความพึงพอใจต่อเป้าหมายทางการเงินตามลำดับขั้นของมาสโลว์ทั้งสี่ลำดับขั้นแรกครบแล้ว และในปัจจุบันกำลังพลกองทัพเรือมีในการออมเงิน คือ พฤติกรรมทางการเงินเพื่อหาผลตอบแทน, เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนในอนาคต, เพื่อใช้จ่ายในสิ่งที่ตนเองต้องการ, เพื่อซื้อสินทรัพย์ และออมเงินเพื่อยาม

Citation : Marin, T., & Thianboonsong, T. (2025). Saving Behavior of Royal Thai Naval Personnel in Relation to Financial

Goals Based on Maslow's Hierarchy of Needs. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 113-126.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.15>

เกษียณ เพื่อเป็นการตอบสนองต่อเป้าหมายทางการเงินขั้นที่ 5 ของ MASLOW ที่ระบุถึงการรับรู้ศักยภาพในตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการมีอิสรภาพทางการเงิน การมีเป้าหมายทางการเงินอื่น อาทิ การสร้างมรดก การบริจาค

ดังนั้นจากผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าแนวทางการออมเงินของกำลังพลกองทัพเรือจะเป็นลักษณะการมองเชิงอนาคต คือ เพื่อซื้อ สินทรัพย์ หรือออมเงินเพื่อยามเกษียณ เพื่อใช้จ่ายในสิ่งที่ตนเองต้องการ ซึ่งประเด็นต่างๆ กำลังพลตั้งเป้าหมายทางการเงินเพื่อตอบสนองในด้านการรับรู้ศักยภาพในตนเอง ดังนั้น หากจะพิจารณาส่งเสริมการออมเงินของกำลังพลกองทัพเรือในอนาคต ควรจะคำนึงถึงปัจจัยที่กล่าวนี้เพื่อสร้างแรงจูงใจในการออมเงินได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (Policy Recommendations)

- ส่งเสริมการใช้ข้อมูลจากการศึกษาเพื่อนำไปออกแบบ นโยบายสวัสดิการทางการเงินเฉพาะกลุ่ม เช่น การออมเพื่อเกษียณที่เหมาะสมกับกำลังพลในแต่ละช่วงอายุงาน หรือชั้นยศ
- ใช้ผลวิจัยในการกำหนดนโยบายฝึกอบรมทางการเงินที่ตรงกับระดับทัศนคติและแรงจูงใจที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มยศของกำลังพล
- พัฒนานโยบายที่นำแนวคิดของ Maslow's Hierarchy of Needs มาใช้ในกระบวนการวางแผน และส่งเสริมความมั่นคงทางการเงินของข้าราชการทหาร

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ (Practical Applications)

- เปรียบเทียบระหว่างกำลังพลที่มีอายุน้อยและอายุงานมากเพื่อประเมินว่าประสบการณ์และสถานภาพทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อทัศนคติและเป้าหมายทางการเงินอย่างไร
- ส่งเสริมให้หน่วยงานต้นสังกัดนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรอบรมด้านการวางแผนการเงินที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต (Suggestions for Future Research)

- ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกำลังพล เพื่อให้เข้าใจทัศนคติ ความเชื่อ และปัจจัยที่ส่งผลต่อเป้าหมายการออมอย่างลึกซึ้ง
- ศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มอาชีพอื่นเช่น ข้าราชการพลเรือน พนักงานเอกชน เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มพฤติกรรมทางการเงินที่สามารถนำไปใช้กำหนดนโยบายในระดับประเทศ
- เพิ่มตัวแปรด้านเทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) เช่น Mobile Banking, Digital Investment, E-Wallets เพื่อวิเคราะห์ว่าการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ส่งผลต่อพฤติกรรมและเป้าหมายทางการเงินของบุคคลอย่างไร

เอกสารอ้างอิง (References)

- กอข้าว เพิ่มตระกูล. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเงินและเป้าหมายการออมในผู้ใหญ่วัยเริ่ม วิทยาลัยพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/9135>
- กองทัพเรือ. (2560). แผนแม่บทการบริหารทรัพยากรบุคคลกองทัพเรือ พ.ศ. 2560-2579. เข้าถึงจาก https://www.oper.navy.mi.th/OIT/O25_2_hr2.pdf
- จิรภัทร รั้วภัทรกุล. (2565). การตั้งเป้าหมายการออมเงิน. เข้าถึงจาก <https://www.psy.chula.ac.th/th/feature-articles/saving-goal/>
- ชนาภา บุบโพ, อารังศักดิ์ เศรษฐเลข, และ ณัฐวุฒิ คุ้มฉนวนเจริญชัย. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมและการกู้เงินของสมาชิกสหกรณ์ ออมทรัพย์วังเดิม จำกัด. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 7(1), 420-432. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/svittj/article/download/190924/171353>
- จิตาภา เพิ่มพูล. (2566). พฤติกรรมการออมและการลงทุนของกำลังพลสังกัดสำนักงานปลัดบัญชีกองทัพ (วิทยาลัยพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/vlt16/6414991204.pdf>
- ทองศักดิ์ ศรีวรรณ. (2565). Application of Maslow's Theory in Financial Planning. เข้าถึงจาก <https://www.inspirajournals.com/uploads/Issues/19417699.pdf>
- ประยูรศรี บุตรแสนคม. (2555). การคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ไว้ในสมการถดถอยพหุคูณ. วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัย มหาสารคาม. 17(1): 43-60.
- พัลลวีศิริ ภัวคณันท์. (2563). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของนายทหารประทวนกองพลทหารราบที่ 9 ผ่านกิจการ ออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพ (อทบ.) [วิทยาลัยพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. https://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2020/TU_2020_6203010456_13682_14576.pdf
- พิมพ์จันทร์ ขวดจะโป๊ะ, ทับทิม พิมพ์สาส์, พัชริดา โสมาศรี, และอติยา สุทธิพงษ์. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการ ออมของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี [วิทยาลัยพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. <https://ms.udru.ac.th/ACresearch/assets/pdf/20211019092529.pdf>
- วิภา พรหมสุข. (2562). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายการออมกับพฤติกรรมการออมของผู้ใหญ่วัยทำงาน [วิทยาลัยพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รุ่งตะวัน แซ่พัว. (2560). การศึกษาพฤติกรรมการออมและการลงทุนของ Generation X ในเขตกรุงเทพมหานคร [วิทยาลัยพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. https://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2017/TU_2017_5904010088_8239_7066.pdf
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงาน ก.พ. (2566). กำลังคนภาครัฐ 2566. เข้าถึงจาก <https://www.ocsc.go.th/wp-content/uploads/2024/08/thai-gov-manpower-2566-r1.pdf>
- ศิริถยา อิศรภักดี. (2558). การวางแผนทางการเงินตาม “ทฤษฎี Maslow”. เข้าถึงจาก https://www.finnomena.com/wealth-me-up/maslow_theory/
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/001316447003000308>
- MAKE by KBank. (2567). รู้จักกับประโยชน์ของการออมเงิน เปลี่ยนชีวิตให้ดีขึ้นในระยะยาว. เข้าถึงจาก <https://makebykbank.kbtg.tech/articles/the-benefits-of-saving-money>
- Robert V. Krejcie, & Daryle W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Citation : Marin, T., & Thianboonsong, T. (2025). Saving Behavior of Royal Thai Naval Personnel in Relation to Financial

Goals Based on Maslow's Hierarchy of Needs. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 113-126.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.15>

Citation : รัชพร มะรินทร์, และ รัชชัย เทียนบุญสูง. (2568). พฤติกรรมทางการเงินของกำลังพลทหารเรือต่อเป้าหมายทางการเงินตามแนวคิดลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 3(2), 113-126.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.15>

การบริหารงานการเงินการคลังที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลัง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์

Financial Management that Affects the Performance of the Treasury Personnel of Local Government Organizations in Surin Province

นักสวรรณ โพธิ์สิทธิ์^{1*}, ชนม์ณัฐชา กังวานสุขพันธ์², และ ปีย์วรา พานิชวิทิตกุล³

Napassawan Phosit¹, Chonnatcha Kungwansupaphan², and Peevara Parnitvitidkun³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์;

(Student in Master of Business Administration Program in Business Administration, Faculty of Management Sciences, Surindra Rajabhat University), Thailand.

²⁻³หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; (Master of Business Administration Program in Business Administration, Faculty of Management Sciences, Surindra Rajabhat University), Thailand.

*Corresponding author's e-mail : napassawan2208@gmail.com

DOI : 10.14456/jasrru.2025.16

Received : March 19, 2025; Revised : April 2, 2025; Accepted : April 3, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารงานการเงินการคลังของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ 2) ศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ และ 3) ศึกษาการบริหารงานการเงินการคลังที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ประชากร ได้แก่ บุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 239 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับการบริหารงานการเงินการคลังของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์มากที่สุด คือ ด้านการบันทึกบัญชี รองลงไป ได้แก่ ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการรับ - จ่ายเงิน ด้านความสามารถของบุคลากร ด้านระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงาน และด้านการพัฒนาเทคโนโลยี ตามลำดับ 2) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์มากที่สุด คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ความถูกต้องครบถ้วน รองลงไป ได้แก่ ด้านสามารถตรวจสอบได้ และด้านความสำเร็จทันตามเวลาที่กำหนด ตามลำดับ และ 3) การบริหารงานการเงินการคลัง จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบันทึกบัญชี ด้านระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงาน ด้านความสามารถของบุคลากร และด้านการพัฒนาเทคโนโลยี ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ (Keywords) : บุคลากรกองคลัง, การบริหารการเงินการคลัง, ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

Citation : Phosit, N., Kungwansupaphan, C., & Parnitvitidkun, P (2025). Financial Management that Affects the

Performance of the Treasury Personnel of Local Government Organizations in Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 127-140. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.16>

Abstract

This research is a quantitative research. The objectives are: 1) To study the level of financial and fiscal administration the treasury personnel of local administrative organizations in Surin Province, 2) To Study the level of performance efficiency of the treasury personnel of local government organizations in Surin Province, and 3) to study the financial and treasury management that affects the efficiency of the treasury personnel of local administrative organizations in Surin Province. The population consisted of treasury personnel of local administrative organizations in Surin Province. The sample consisted of personnel of the Treasury Department of local administrative organizations in Surin Province, totaling 239 persons. The data collection tools are questionnaires. The statistics used are mean, standard deviation, and multiple regression. The research results found that 1) The sample group agreed with the financial and treasury management of the treasury personnel of local administrative organizations in Surin Province the most in the aspect of accounting records, followed by procurement, receipt-payment, personnel capability, regulations and work guidelines, and technology development, respectively. 2) The sample group agreed with the efficiency of the treasury personnel of local administrative organizations in Surin Province the most in the aspect of results, accuracy, and completeness, followed by auditability and timeliness, respectively. 3) The 4 aspects of financial and treasury management are: accounting records, In terms of regulations and work guidelines, personnel capabilities, and technology development, they significantly affect the work efficiency of the treasury personnel of local government organizations in Surin Province at a statistical level of 0.05 and statistically significant at a statistical level of 0.01

Keywords : Treasury personnel, Financial and fiscal management, performance of the Treasury Personnel

บทนำ (Introduction)

การปกครองท้องถิ่น ถือเป็นส่วนหนึ่งของการปกครองประเทศชาติ โดยยึดหลักในการปกครองแบบ การกระจายอำนาจการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นของชุมชนท้องถิ่น ให้ใช้อำนาจภายใต้กฎหมายในการดำเนินกิจกรรมและการบริการสาธารณะที่จำเป็นและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่น (วิชชุกร นาคธน, 2550) และการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบัน มีรูปแบบการปกครองที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในฐานะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นหน่วยงานราชการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐ มีอำนาจหน้าที่ดูแลจัดทำบริการและกิจการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการบริหารงานด้านโครงสร้าง ด้านการบริหารงานบุคคล และการบริหารการเงินการคลัง จะต้องปรับปรุงและพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยส่วนใหญ่ ยังคงประสบกับปัญหาต่างๆ อาทิเช่น โครงสร้างองค์กร กฎระเบียบ และเทคโนโลยีที่ไม่ทันสมัย ขาดความคล่องตัว และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน

Citation : นกัศวรณ โพธิ์สิทธิ์, ชนม์ณัฐชา กังวานศุกพันธ์, และ ปิยวรา พานิชวิทิตกุล. (2568). การบริหารงานการเงินการคลังที่มีผลต่อ

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 127-140. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.16>

จังหวัดสุรินทร์เอง ยังคงประสบกับปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในสายงานการเงินการคลัง ผู้ปฏิบัติงานได้รับมอบหมายงานไม่ตรงกับตำแหน่งงานที่ปฏิบัติ บุคลากรไม่เพียงพอต่อปริมาณงานทำให้ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกฎหมาย ระเบียบแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน จึงทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานนั้นลดลง เนื่องจากกระบวนการทำงานไม่เป็นไปตามแผนบริหารงานที่วางไว้ ประกอบกับรายงานสรุปข้อตรวจพบจากการปฏิบัติงานตามแผนการตรวจสอบการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (กองตรวจสอบระบบการเงินบัญชีท้องถิ่น, 2566) พบว่า ข้อบกพร่องส่วนใหญ่ เป็นเรื่องของการรับส่งเงิน การจัดทำฎีกาเบิกจ่ายเงิน การจัดทำบัญชีลงรายการ การบันทึกบัญชีในระบบไม่ครบถ้วน การพัสดุไม่พบเอกสารหลักฐานของที่มาในการกำหนดราคากลาง ไม่ได้ขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้าง ไม่ได้จัดทำทะเบียนคุมพัสดุ ไม่มีการปฏิบัติตามขั้นตอนการตรวจสอบทางบัญชี ไม่มีการรายงานฐานะทางการเงินของเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานให้นายอำเภอทราบ ฯลฯ

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานการเงินการคลังที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยการนำแนวคิดการบริหารงานการเงินการคลัง และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานมาใช้ในการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงการบริหารงานการเงินการคลังที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานทางด้านการการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานการเงินการคลังของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อศึกษาการบริหารงานการเงินการคลังที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานการเงินการคลัง

การบริหารงานการเงินการคลัง ถือเป็นหัวใจหลักสำคัญในการบริหารงานขององค์กร เนื่องจากองค์กรจะต้องอาศัยข้อมูลทางการเงิน เพื่อที่จะวางแผนการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือบริหารงานให้เป็นไปในทิศทางหรือนโยบายที่วางแผนไว้ ถ้าหากมีความเข้าใจ ในเรื่องของแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานการเงิน การคลัง จะทำให้การบริหารงานขององค์กรนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่ง (สุภาภรณ์ พรหมแพง, 2563) กล่าวว่า การบริหารการเงินการคลัง หมายถึง การรับ – การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การบริหารเงินที่เป็นทั้งเงินในงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ จะต้องบริหารงานให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีหน่วยงานกลางที่กำกับดูแลและตรวจสอบติดตามผลซึ่งการบริหารการเงินการคลัง ถือเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารราชการแผ่นดิน ดำเนินการผ่านหน่วยงานองค์กรของรัฐหลายระดับ และการบริหาร

Citation : Phosit, N., Kungwansupaphan, C., & Parnitvitidkun, P (2025). Financial Management that Affects the

Performance of the Treasury Personnel of Local Government Organizations in Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 127-140. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.16>

การเงินการคลังของส่วนราชการจะประกอบไปด้วย 4 เรื่องหลักๆ คือ งบประมาณ การเงิน การบัญชี และการพัสดุ (หทัยชนก หนูกลับ, 2566) กล่าวว่า องค์ประกอบหลักของการบริหารงานการเงินการคลังมี 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย การงบประมาณ การเงิน การพัสดุ และการบัญชี กล่าวโดยสรุป การบริหารงานการเงินการคลัง หมายถึง เครื่องมือหรือกระบวนการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยเกี่ยวข้องกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การบันทึกบัญชี การบริหารงานพัสดุ จัดซื้อจัดจ้าง โดยการบริหารงานนั้นจะต้องสามารถตรวจสอบได้และเป็นการป้องกันการทุจริตที่อาจจะเกิดขึ้น จะต้องบริหารงานตามหนังสือสั่งการระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานหรือองค์กร มีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารจัดการจะนำพาหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางแผนไว้ ซึ่งผลของการบริหารจัดการหน่วยงาน จะเป็นตัวชี้วัด หรือตัดสินในขั้นสุดท้ายว่าหน่วยงานหรือองค์กรประสบความสำเร็จหรือไม่ มากน้อยเพียงใด (วรางคณา ปฏิสนธิ, 2558) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง การบริหารงานของบุคลากรที่มีความสามารถมีความพร้อมที่จะทุ่มเทในการปฏิบัติงานของตนโดยการปฏิบัติงานนั้นจะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ สามารถปฏิบัติงานให้เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด มีความรวดเร็ว ถูกต้อง มีมาตรฐาน คุณภาพ และที่สำคัญจะต้องสิ้นเปลืองพลังงานน้อยที่สุด (ธัญญรัตน์ สาลิกา, 2566) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กรที่ใช้ความรู้ความสามารถปฏิบัติงาน ให้แล้วเสร็จ บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้ด้วย การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เกิดการสูญเสียทรัพยากรน้อยที่สุด สามารถลดขั้นตอนการทำงานให้เกิดความสะดวก มีความรวดเร็ว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ส่งผลให้องค์กรเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน องค์กรมีคุณภาพตามมาตรฐานขององค์กร และอาภาวรรณ สงวนหงส์ (2564) กล่าวว่า ความสำคัญของกระบวนการทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะประกอบด้วย 3 ข้อ ได้แก่ ความถูกต้องและครบถ้วน เสร็จตามเวลาที่กำหนด และสามารถตรวจสอบได้ กล่าวโดยสรุป ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง การใช้ทักษะ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้สามารถลดขั้นตอนการทำงาน โดยใช้ระยะเวลาแล้วเสร็จตามที่ตั้งไว้หรือเร็วกว่านั้น ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการปฏิบัติงานจะต้องมีความถูกต้องและมีความแม่นยำสูง

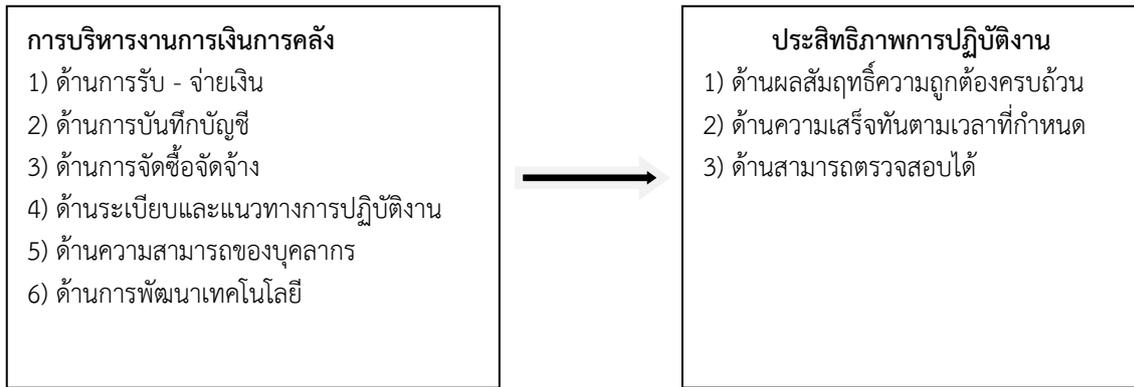
กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

จากการศึกษาหลักทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารงานการเงินการคลังที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ตัวแปรต้นการบริหารงานการเงินการคลัง เป็นไปตามแนวคิดของ หทัยชนก หนูกลับ (2566) ได้แก่ 1) ด้านการรับ - จ่ายเงิน 2) ด้านการบันทึกบัญชี 3) ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง 4) ด้านระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงาน 5) ด้านความสามารถของบุคลากร และ 6) ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี และสำหรับตัวแปรตามประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ใช้แนวความคิดของ อาภาวรรณ สงวนหงส์ (2564) ได้แก่ 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ความถูกต้องครบถ้วน 2) ด้านความเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด และ 3) ด้านสามารถตรวจสอบได้ ดังภาพที่ 1

Citation : นภัทราวรรณ โพธิ์สิทธิ์, ชนม์ณัฐชา กังวานศุกพันธ์, และ ปิยะรา พานิชวิทิตกุล. (2568). การบริหารงานการเงินการคลังที่มีผลต่อ

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 127-140. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.16>

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ บุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 591 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแบบทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์และค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.5 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 239 คน โดยการสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563) ดังนี้

ชั้นตอนที่ 1 จังหวัดสุรินทร์แบ่งออกเป็น 17 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอกาบเชิง อำเภอลำดวน อำเภอชุมพลบุรี อำเภอท่าตูม อำเภอสำโรงทาบ อำเภอบัวเชด อำเภอนโนนารายณ์ อำเภอปราสาท อำเภอพนมดงรัก อำเภอรัตนบุรี อำเภอลำดวน อำเภอศรีณรงค์ อำเภอศีขรภูมิ อำเภอสนม และอำเภอสังขะ

ชั้นตอนที่ 2 แบ่งอำเภอที่ได้จากชั้นตอนที่ 1 ออกเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ เทศบาลเมืองสุรินทร์ เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนทั้งสิ้น 173 แห่ง

ชั้นตอนที่ 3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนทั้งสิ้น 173 แห่ง มีบุคลากรกองคลัง เป็นประชากรทั้งสิ้นจำนวน 591 คน เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แตกต่างกันในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการหาสัดส่วนที่เหมาะสมของประชากรในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ชั้นตอนที่ 4 ดำเนินการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการนำรายชื่อของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาทำการจับฉลากอีกครั้งเพื่อระบุผู้ตอบแบบสอบถาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทตำแหน่ง และระยะเวลาการทำงาน ลักษณะข้อคำถามแบบลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Question) ที่มีการออกแบบในลักษณะ Nominal scale และ Ordinal Scale

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานการเงินการคลังของบุคลากรกองคลังขององค์กร

Citation : Phosit, N., Kungwansupaphan, C., & Parnitvitidkun, P (2025). Financial Management that Affects the

Performance of the Treasury Personnel of Local Government Organizations in Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 127-140. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.16>

ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับ - จ่ายเงิน ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบันทึกบัญชี ด้านความสามารถของบุคลากร ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี และด้านระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงาน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 เท่ากับ ระดับความคิดเห็นด้วยกับข้อนั้นมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 เท่ากับ ระดับความคิดเห็นด้วยกับข้อนั้นมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 เท่ากับ ระดับความคิดเห็นด้วยกับข้อนั้นปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 เท่ากับ ระดับความคิดเห็นด้วยกับข้อนั้นน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 เท่ากับ ระดับความคิดเห็นด้วยกับข้อนั้นน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ความถูกต้องครบถ้วน ด้านความเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด และด้านสามารถตรวจสอบได้ ลักษณะข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 เท่ากับ ระดับความคิดเห็นด้วยกับข้อนั้นมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 เท่ากับ ระดับความคิดเห็นด้วยกับข้อนั้นมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 เท่ากับ ระดับความคิดเห็นด้วยกับข้อนั้นปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 เท่ากับ ระดับความคิดเห็นด้วยกับข้อนั้นน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 เท่ากับ ระดับความคิดเห็นด้วยกับข้อนั้นน้อยที่สุด

การสร้างแบบสอบถามและการหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์จากการค้นคว้าเอกสารบทความวิชาการ/วิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะศึกษา จากนั้นสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับร่างให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยค่า IOC ของแบบสอบถามมีค่าระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Co-efficient alpha - α) ของครอนบราค (Cronbach) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้านการบริหารงานการเงินการคลัง มีค่าเท่ากับ 0.924 ด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มีค่าเท่ากับ 0.926

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 239 ชุด แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามมาทำการแปลงค่าเพื่อนำไปประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ใช้วิธีการหาความถี่ และค่าร้อยละ ระดับการบริหารงานการเงินการคลัง และระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ เพื่อศึกษาการบริหารงานการเงินการคลังที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทั้งนี้ การตรวจสอบข้อตกลงโดยทำการวิเคราะห์ความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วมหรือภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity)

Citation : นภัศวรณ โปธิสิทธิ์, ชนม์ณัฐชา กังวานศุกพันธ์, และ ปิยวรา พานิชวิทกุล. (2568). การบริหารงานการเงินการคลังที่มีผลต่อ

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 127-140. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.16>

โดยการทดสอบจาก VIF (Variance Inflation Factor) ของตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 2 ตัวแปร โดยพิจารณาตามเกณฑ์ของ Hair et al. (2009) ที่กำหนดไว้ว่า ค่า VIF ต้องมีค่าที่ไม่เข้าใกล้หรือเกิน 10 โดยได้ผลการวิเคราะห์ พบว่าตัวแปรการบริหารงานการเงินการคลัง และตัวแปรประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มีค่า ไม่เข้าใกล้หรือเกิน 10

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาระดับการบริหารงานการเงินการคลังและระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาระดับการบริหารงานการเงินการคลังและระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวม และรายด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการบริหารงานการเงินการคลังและระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การบริหารงานการเงินการคลัง			
1. ด้านการรับ - จ่ายเงิน	4.79	0.36	มากที่สุด
2. ด้านการบันทึกบัญชี	4.84	0.35	มากที่สุด
3. ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง	4.81	0.34	มากที่สุด
4. ด้านระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงาน	4.61	0.49	มากที่สุด
5. ด้านความสามารถของบุคลากร	4.67	0.43	มากที่สุด
6. ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี	4.51	0.57	มากที่สุด
รวมการบริหารงานการเงินการคลัง	4.71	0.33	มากที่สุด
ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน			
1. ด้านผลสัมฤทธิ์ความถูกต้องครบถ้วน	4.84	0.34	มากที่สุด
2. ด้านความเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด	4.71	0.41	มากที่สุด
3. ด้านสามารถตรวจสอบได้	4.76	0.37	มากที่สุด
รวมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน	4.77	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการบริหารงานการเงินการคลังของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวม มากที่สุดได้แก่ ด้านการบันทึกบัญชี ($\bar{X} = 4.84$) รองลงไป ได้แก่ ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ($\bar{X} = 4.81$) ด้านการรับ - จ่ายเงิน ($\bar{X} = 4.79$) ด้านความสามารถของบุคลากร ($\bar{X} = 4.67$) และด้านระเบียบและแนวทางปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.61$) ตามลำดับ ส่วนระดับการบริหารงานการเงินการคลังของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวม น้อยที่สุดได้แก่ ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่า ระดับการบริหารงานการเงินการคลังของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71

Citation : Phosit, N., Kungwansupaphan, C., & Parnitvitidkun, P (2025). Financial Management that Affects the

Performance of the Treasury Personnel of Local Government Organizations in Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 127-140. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.16>

ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ในภาพรวม มากที่สุดได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ความถูกต้องครบถ้วน ($\bar{X} = 4.84$) รองลงมา คือ ด้านสามารถตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 4.76$) ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ในภาพรวม น้อยที่สุดได้แก่ ด้านความเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 4.71$) และเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่า ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77

2. ผลการศึกษาการส่งผลของการบริหารงานการเงินการคลังที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการบริหารงานการเงินการคลัง และตัวแปรประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ปรากฏผลดังนี้

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการบริหารงานการเงินการคลัง และตัวแปรการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) ปรากฏผลดังตารางที่ 2 – 3

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรการบริหารงานการเงินการคลัง ของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์

ตัวแปรการวิจัย	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	Y
ด้านการรับเงิน - จ่ายเงิน(X ₁)	1	0.659**	0.612**	0.574**	0.545**	0.314**	.627**
ด้านการบันทึกบัญชี (X ₂)		1	0.604**	0.453**	0.453**	0.274**	.646**
ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง (X ₃)			1	0.529**	0.541**	0.365**	.574**
ด้านระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงาน (X ₄)				1	0.665**	0.634**	.661**
ด้านความสามารถของบุคลากร (X ₅)					1	0.521**	.730**
ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี (X ₆)						1	.524**
ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (Y)							1

**Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการบริหารงานการเงินการคลัง ทั้ง 6 ด้าน และตัวแปรประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรค่อนข้างน้อยถึงค่อนข้างมาก โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.274 ถึง 0.730 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นตัวแปรอิสระไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ

2.2 ผลการศึกษาการบริหารงานการเงินการคลังส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ระดับการส่งผลของการบริหารงานการเงินการคลัง ประกอบด้วย ด้านการรับเงิน - จ่ายเงิน ด้านการบันทึกบัญชี ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงาน ด้านความสามารถของ

Citation : นภัสวรรณ โพธิ์สิทธิ์, ชนม์ณัฐชา กังวานศุภพันธ์, และ ปิยวรา พานิชวิทกุล. (2568). การบริหารงานการเงินการคลังที่มีผลต่อ

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 127-140. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.16>

บุคลากร และด้านการพัฒนาเทคโนโลยี ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ความถูกต้องครบถ้วน ด้านความเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด และด้านสามารถตรวจสอบได้ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของพยากรณ์ ด้วยวิธี Enter นอกจากนี้ผู้วิจัยจะทำการทดสอบความสัมพันธ์กันโดยใช้ค่า Variance Inflation Factor (VIF) เพื่อตรวจสอบว่าการแทนค่าตัวแปรใน สมการตัวแบบจะไม่เกิด Multicollinearity ซึ่งจะอยู่ในส่วนของการทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับการส่งผลของการบริหารงานการเงินการคลังต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ในภาพรวม

(n = 239)

การบริหารงานการเงินการคลัง	B	SE _b	β	t	P-value	VIF
(Constant)	0.800	0.194		4.124	0.000**	
ด้านการรับเงิน - จ่ายเงิน(X ₁)	0.086	0.050	0.095	1.721	0.087	2.340
ด้านการบันทึกบัญชี (X ₂)	0.297	0.048	0.314	6.124	0.000**	2.001
ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง (X ₃)	0.007	0.049	0.007	0.133	0.894	1.997
ด้านระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงาน (X ₄)	0.085	0.039	0.126	2.150	0.033*	2.605
ด้านความสามารถของบุคลากร (X ₅)	0.292	0.040	0.382	7.291	0.000**	2.093
ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี (X ₆)	0.073	0.028	0.127	2.634	0.009**	1.756

R = 0.834 , R² = 0.695 ; Adjusted R² = 0.687 ; SE_{est} = ±0.184 ; F = 88.185 ; sig = 0.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาการบริหารงานการเงินการคลังส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีการส่งผลอยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ 0.695 หรือร้อยละ 69.5 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ ±0.184 เมื่อทดสอบแล้ว พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบันทึกบัญชี (B=0.297) ด้านระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงาน (B= 0.085) ด้านความสามารถของบุคลากร (B = 0.292) และด้านการพัฒนาเทคโนโลยี (B=0.073) โดยตัวพยากรณ์ที่ทำนายได้ดีที่สุด ได้แก่ ด้านการบันทึกบัญชี โดยสมการพยากรณ์การบริหารงานการเงินการคลังที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ เมื่อนำการบริหารงานการเงินการคลังทุกด้าน เข้าสมการได้สมการพยากรณ์เชิงเส้นตรงในรูปแบบคะแนนดิบ เป็นดังนี้

$$Y = a + b_2 X_2 + b_4 X_4 + b_5 X_5 + b_6 X_6$$

$$Y = 0.800 + 0.297X_2 + 0.085X_4 + 0.292X_5 + 0.073X_6$$

จากสมการ แทน ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (Y) ด้านการบันทึกบัญชี (X₂) ด้านระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงาน (X₄) ด้านความสามารถของบุคลากร (X₅) และด้านการพัฒนาเทคโนโลยี (X₆) ซึ่งสามารถ

Citation : Phosit, N., Kungwansupaphan, C., & Parnitvitidkun, P (2025). Financial Management that Affects the

Performance of the Treasury Personnel of Local Government Organizations in Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 127-140. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.16>

พยากรณ์ได้ ในภาพรวมร้อยละ 69.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นอกจากนี้ ผลการศึกษาการบริหารงานการเงินการคลังส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ รายงาน พบว่า

ด้านผลสัมฤทธิ์ความถูกต้องครบถ้วน มีการส่งผลอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเท่ากับ 0.574 หรือร้อยละ 57.4 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.226 เมื่อทดสอบแล้ว พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการรับเงิน – จ่ายเงิน (B=0.181) ด้านการบันทึกบัญชี (B= 0.426) ด้านระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงาน (B= 0.096) และด้านความสามารถของบุคลากร (B = 0.112) โดยตัวพยากรณ์ที่ทำนายได้ดีที่สุด ได้แก่ ด้านการบันทึกบัญชี

ด้านความเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด มีการส่งผลอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเท่ากับ 0.527 หรือร้อยละ 52.7 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.286 เมื่อทดสอบแล้ว พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบันทึกบัญชี (B=0.263) ด้านความสามารถของบุคลากร (B= 0.456) และด้านการพัฒนาเทคโนโลยี (B = 0.097) โดยตัวพยากรณ์ที่ทำนายได้ดีที่สุด ได้แก่ ด้านความสามารถของบุคลากร

ด้านสามารถตรวจสอบได้ มีการส่งผลอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเท่ากับ 0.581 หรือร้อยละ 58.10 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.243 เมื่อทดสอบแล้ว พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบันทึกบัญชี (B=0.202) ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง (B= 0.144) ด้านความสามารถของบุคลากร (B = 0.307) ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี (B=0.081) โดยตัวพยากรณ์ที่ทำนายได้ดีที่สุด ได้แก่ ด้านความสามารถของบุคลากร

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาการบริหารงานการเงินการคลังส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ สามารถอภิปรายผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษา พบว่า ระดับการบริหารงานการเงินการคลังของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวม มากที่สุดได้แก่ ด้านการบันทึกบัญชี อาจเป็นเพราะ ในการปฏิบัติงานด้านบัญชีนั้น ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ จะต้องทำการบันทึกบัญชีรายการรับจ่ายเงินทุกประเภทให้ถูกต้องแม่นยำและเป็นไปตามหลักมาตรฐานบัญชีภาครัฐและนโยบายบัญชีภาครัฐ และจะต้องรายงานงบการเงินประจำเดือนทุกเดือน และรายได้ไตรมาส ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อาภาวรรณ สงวนหงษ์, 2564) พบว่า การบริหารการเงินและบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร งานการเงินและบัญชี สังกัดกระทรวงพาณิชย์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าด้านที่มากที่สุด คือ ด้านความสามารถของบุคลากร ด้านการรับจ่ายเงิน ด้านการบันทึกบัญชี ด้านการตรวจสอบใบสำคัญ ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี และด้านระเบียบและแนวทางปฏิบัติ ตามลำดับ ส่วนระดับการบริหารงานการเงินการคลังของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวม น้อยที่สุดได้แก่ ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี อาจเป็นเพราะ ผู้ปฏิบัติงานต้องใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการปฏิบัติงาน แต่อาจจะขาดการอบรมพัฒนาความรู้ในเรื่องของเทคโนโลยีใหม่ๆที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถนำมาใช้ปรับและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชุติมา มากแบน, 2566) พบว่า ปัจจัยในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานการเงิน

Citation : นภัสวรรณ โพธิ์สิทธิ์, ชนม์ณัฐชา กังวานศุกพันธ์, และ ปิยวรา พานิชวิทิตกุล. (2568). การบริหารงานการเงินการคลังที่มีผลต่อ

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 127-140. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.16>

และบัญชีของสำนักงานศาลยุติธรรม ปัจจัยในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มากที่สุด คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะทางบัญชี และด้านความสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารตามลำดับ ด้านที่น้อยที่สุดคือ ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ผลการศึกษา พบว่า ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวม มากที่สุดได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ความถูกต้องครบถ้วน อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานด้านการเงินการคลังนั้น เป็นงานที่ค่อนข้างยาก ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน การบันทึกข้อมูลทางบัญชี การตรวจสอบเอกสารหลักฐานการรับจ่ายเงิน ตลอดจนการตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของเอกสาร เพื่อรายงานต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐาน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ (เนตรนภา เกียรติธำรงกิจ, และกนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธุ์, 2566) พบว่า ระบบการควบคุมภายในด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านการบริหารความเสี่ยงทางการเงินนั้น ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านความถูกต้องครบถ้วน ของบุคลากรด้านการเงินและบัญชีของสำนักงานในสังกัดศาลยุติธรรม ส่วนระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวม น้อยที่สุดได้แก่ ด้านความเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด อาจเป็นเพราะ ปริมาณงานการเงินการคลังนั้น ค่อนข้างมีปริมาณมากและซับซ้อน เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงาน อีกทั้งยังเกิดปัญหาขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติงาน จึงทำให้งานแล้วเสร็จไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อภิสิทธิ์พร จับประยงค์, 2567) พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ในภาพรวมอยู่ในระดับที่มาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความทันเวลา ด้านความน่าเชื่อถือได้ ด้านความถูกต้อง และด้านมาตรฐานการจัดทำบัญชีภาครัฐ

3. ผลการศึกษา พบว่า การบริหารงานการเงินการคลังส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีการส่งผลอยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ 0.695 หรือร้อยละ 69.5 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบันทึกบัญชี ด้านระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงาน ด้านความสามารถของบุคลากร และด้านการพัฒนาเทคโนโลยี โดยตัวพยากรณ์ที่ทำนายได้ดีที่สุด ได้แก่ ด้านการบันทึกบัญชี อาจเป็นเพราะ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องทำการบันทึกบัญชี รายการรับ - จ่ายเงินทุกประเภท ให้มีความถูกต้องและเป็นไปตามมาตรฐานบัญชีภาครัฐและนโยบายบัญชีภาครัฐตามที่กรมบัญชีกลางได้กำหนด และเมื่อมีการบันทึกบัญชีที่เป็นปัจจุบันแล้วก็สามารถเรียกดูรายงานงบประมาณด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการวางแผนการบริหารงานของผู้บริหารให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (หทัยชนก หนูกลับ, 2566) พบว่า การบริหารการเงินและบัญชี ด้านการรับ - จ่ายเงิน ด้านความสามารถของบุคลากร ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี ด้านการตรวจสอบใบสำคัญ ด้านการบันทึกบัญชี และด้านระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงานตามลำดับ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ประวีณา เงินทิพย์, 2563) ที่พบว่า ปัจจัยระดับการศึกษา ความรู้ทางด้านวิชาการ ด้านการเงินและบัญชี ความสามารถความเข้าใจในการใช้โปรแกรมบัญชีและความสามารถในการวิเคราะห์และเข้าใจในงบการเงิน มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานการเงินและบัญชีของ กรมทรัพย์ากรน้ำบาดาล ด้านกระบวนการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีและด้านความถูกต้อง ครบถ้วน เชื่อถือได้ของการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี

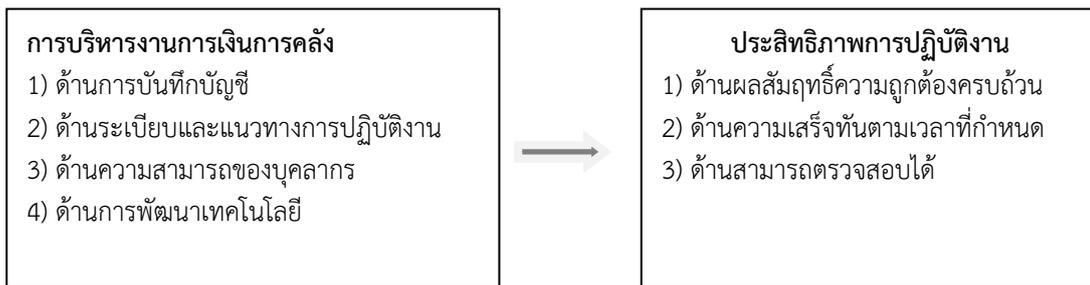
Citation : Phosit, N., Kungwansupaphan, C., & Parnitvitidkun, P (2025). Financial Management that Affects the

Performance of the Treasury Personnel of Local Government Organizations in Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 127-140. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.16>

ความรู้ใหม่ (New Knowledge) (ถ้ามี)

จากผลการศึกษา พบว่า การบริหารงานการเงินการคลัง จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบันทึกบัญชี ด้านระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงาน ด้านความสามารถของบุคลากร และด้านการพัฒนาเทคโนโลยี ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ความถูกต้องครบถ้วน ด้านความเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด และด้านสามารถตรวจสอบได้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้น จึงสามารถกำหนดโมเดลการบริหารงานการเงินการคลังส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลการบริหารงานการเงินการคลังส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อพัฒนาการบริหารงานการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์

ผลการศึกษาการบริหารงานการเงินการคลังส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีการส่งผลอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบันทึกบัญชี ด้านระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงาน ด้านความสามารถของบุคลากร และด้านการพัฒนาเทคโนโลยี ดังนั้น 1) หน่วยงานจะต้องให้ความสำคัญกับงานการเงินการคลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการบันทึกบัญชี เนื่องจากงานการบันทึกบัญชีเป็นงานที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับงานด้านอื่นๆ เช่น งานด้านพัสดุ งานการเงิน ฯลฯ หากมีการบันทึกบัญชีที่ผิดพลาดไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นปัจจุบัน จะทำให้ไม่สามารถรับรู้ข้อมูลลงการเงินที่เป็นปัจจุบันได้ ส่งผลให้งานอื่นๆ มีประสิทธิภาพน้อยลงได้ 2) หน่วยงานจะต้องกำหนดมาตรฐานตำแหน่งงาน คำสั่งมอบหมายงานที่ชัดเจน เพื่อเป็นการมอบอำนาจในการบริหารงานให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ มีการวางแผนมีความกล้าตัดสินใจ และบริหารจัดการงานตามลำดับความสำคัญ ส่งผลให้งานที่ปฏิบัตินั้นเกิดประสิทธิภาพ มีความรวดเร็ว แล้วเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด 3) หน่วยงานต้องส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรในหน่วยงาน ให้ศึกษาหาความรู้ตามความสนใจ หรือตามความถนัด โดยอาจส่งบุคลากรเข้าฝึกอบรมร่วมกับสถาบันทางการศึกษาที่จัดหลักสูตรโครงการฝึกอบรมต่างๆ หรือเข้าไปศึกษาดูงานกับหน่วยงานที่มีศักยภาพ เพื่อพัฒนาตนเองให้เกิดความชำนาญ เกิดความเข้าใจของข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น 4) หน่วยงานจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี เนื่องจากในปัจจุบันนี้ ได้มีการนำเทคโนโลยี

Citation : นภัสวรรณ โพธิ์สิทธิ์, ชนม์ณัฐชา กังวานศุภพันธ์, และ ปิยะรา พานิชวิทกุล. (2568). การบริหารงานการเงินการคลังที่มีผลต่อ

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 127-140. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.16>

สารสนเทศมาปรับ ใช้กับงานทางด้านการเงินการคลังมากยิ่งขึ้น เพื่อให้งานนั้นมีการวิเคราะห์ที่เป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้ง่ายยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบุคลากรกองคลัง สามารถนำผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการบริหารงานการเงินการคลังและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังให้กระบวนการทำงานมีความรอบคอบและรัดกุม สามารถใช้วางแผนการทำงานให้เกิดความคล่องตัวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐต่างๆ และสำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุรินทร์ ในฐานะเป็นหน่วยตรวจสอบ สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการตรวจสอบการบริหารงานการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีข้อบกพร่องน้อยที่สุดและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป

นักวิชาการ นักวิจัย หรือผู้ที่สนใจควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวแปรหรือปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร เช่น ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ลักษณะของงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน คุณภาพชีวิตความพร้อมในการทำงาน เป็นต้น เนื่องจากการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัย ด้านการบริหารงานการเงินการคลังเพียงอย่างเดียว เพื่อให้ได้ประเด็นที่ครบถ้วนในการนำไปพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรต่อไป นอกจากนี้ ยังอาจใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อความสมบูรณ์ในการตอบคำถามการวิจัยและสร้างความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยนั้นๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

กองตรวจสอบระบบการเงินบัญชีท้องถิ่น. (2566). “ข้อตรวจพบจากการปฏิบัติงานตามแผนการตรวจสอบการคลัง การเงินการบัญชี และการพัสดุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.dla.go.th /templateOrganize/temp1/e_book_detail.jsp?id=25085 สืบค้น 5 พฤษภาคม 2567.

ชุตินา มากแบน. (2566). ปัจจัยในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานการเงินและบัญชี ของสำนักงานศาลยุติธรรม. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 25(2), 208 – 219

ชญญารัตน์ สาลิกา. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินการคลัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. (2549). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS และ Amos (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์.

เนตรนภา เกียรติธำรงกิจ, และกนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธุ์. (2566). ระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม. *วารสารบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ ราชมงคลล้านนา*, 11(2), 93 – 110

ประวีณา เงินทิพย์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานการเงินและบัญชี ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

Citation : Phosit, N., Kungwansupaphan, C., & Parnitvitidkun, P (2025). Financial Management that Affects the

Performance of the Treasury Personnel of Local Government Organizations in Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 127-140. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.16>

- วรางคณา ปฏิสนธิ. (2558). *ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมส่งเสริมสหกรณ์* [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิษุกร นาคชน. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา.
- สุภาภรณ์ พรหมแพง. (2563). การจัดการระบบการเงินการคลัง โรงพยาบาลเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารสุขภาพและ
สิ่งแวดล้อมศึกษา*, 5(2), 22-27
- หทัยชนก หนูกลับ. (2565). *การบริหารการเงินและบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กรมการ
เงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัย
ศรีปทุม.
- อภิสิทธิ์พร จับประยงค์. (2567). ปัจจัยการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ. *วารสารบัญชีปริทัศน์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 9(1), 227 – 246
- อภาวรรณ สงวนหงส์. (2563). *การบริหารการเงินและบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของบุคลากรงานการเงิน
และบัญชี สังกัดกระทรวงพาณิชย์* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York : Harper & Row.

Citation : นกัศวรณ โพธิ์สิทธิ์, ชนม์ณัฐชา กังวานศุภพันธ์, และ ปิยวรา พานิชวิทิตกุล. (2568). การบริหารงานการเงินการคลังที่มีผลต่อ

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*,
3(2), 127-140. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.16>

บทบาทอิทธิพลตัวแปรคั่นกลางพหุขนานของปัจจัยที่มีปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่าง
การสอนสู่ผลการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
The Role of Parallel Multiple Mediation Variable Effect of Relative Factors
on Teaching and Learning Outcomes of the Students in Public
Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences
Buriram Rajabhat University

ธนพัฒน์ จงมีสุข^{1*}, ธัญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ², และ สถาพร วิชัยรัมย์³

Thanapat Jongmeesuk¹, Thanyarat Puttipongchaichan², and Sathaporn Vichairam³

¹⁻³คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์; Faculty of Humanities and Social Sciences Buriram Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : Thanapat.jm@bru.ac.th

DOI : 10.14456/jasru.2025.17

Received : March 28, 2025; Revised : April 3, 2025; Accepted : April 27, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาคุณภาพการสอนการเรียนของคณาจารย์และนักศึกษสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ 2. เพื่อศึกษาอิทธิพลตัวแปรคั่นกลางพหุขนานของปัจจัยการสอนและปัจจัยการเรียน ประกอบด้วย คุณภาพการสอน กระบวนการเรียน พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์นักศึกษา เป็นปัจจัยเชื่อมโยงมีอิทธิพลของคุณภาพต่อคณาจารย์และนักศึกษสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจกับประชากร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ คณาจารย์และนักศึกษสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 249 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีการตอบกลับครบทุกฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ตัวแปรคั่นกลางพหุขนานสมการโครงสร้างโดยใช้โปรแกรม JASP 0.1.7.3.0 และ Smart PLS4

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพการสอน กระบวนการเรียน พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาและคุณลักษณะที่พึงประสงค์นักศึกษามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ระดับสูงสุด (\bar{X} = 4.72, SD = 0.61) ด้านค่าเฉลี่ยสูงสุดปัจจัยด้านคุณภาพการสอนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.61, SD = 0.58) และปัจจัยด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยรวมต่ำสุด (\bar{X} = 4.50, SD = 0.75) ตามลำดับ

2) อิทธิพลทางอ้อมเชิงพหุขนานอยู่ในช่วงของผลคูณสัมประสิทธิ์ขอบเขตล่างมีค่าความผันแปร (R^2) เท่ากับ 0.331, 0.548 และมีขอบเขตบนมีค่าความผันแปร (R^2) เท่ากับ 0.626, 0.754 ตามลำดับ จึงสรุปได้ว่า เส้นทางผลคูณสัมประสิทธิ์เส้นทางของ กระบวนการเรียน และพฤติกรรมการเรียนนักศึกษาเป็นปัจจัยคั่นกลางพหุขนานที่เชื่อมโยงอิทธิพล ของการจัดการศึกษาของสาขาวิชาสู่ผลการเรียนของนักศึกษสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีค่าอิทธิพลทางอ้อมเชิงพหุขนานไม่ถึง 0 อย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ (Keywords) : คุณภาพการสอน, กระบวนการเรียน, พฤติกรรมการเรียน, คุณลักษณะที่พึงประสงค์

Citation : Jongmeesuk, J., Puttipongchaichan, T., & Vichairam, S (2025). The Role of Parallel Multiple Mediation Variable Effect of Relative Factors on Teaching and Learning Outcomes of the Students in Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences Buriram Rajabhat University. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 141-154. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.17>

Abstract

The research objectives of this study were 1) to study the quality of teaching and learning of lecturers and students in Public Administration Program, and 2) to study the parallel multiple mediation variable effect of teaching factors and learning factors, consisting of teaching quality, learning process, student learning behavior, and desirable student characteristics, which are the relative factors affecting the quality of the lecturers and students in Public Administration Program. This research used a quantitative research design employing a survey research method with the population. The sample used in the study was 249 lecturers and students in the Public Administration Program. The research instrument was a questionnaire, and all responses had been completed. The statistics used in the research were the analysis of percentages, averages, standard deviations and the analysis of structural equation model (SEM) of parallel multiple mediation variables using Jasp 0.1.7.3.0 and SmartPLS4 programs.

The research results indicated 1. That the overall mean scores for teaching quality, learning process, student learning behavior, and desirable student characteristics were at the highest level ($\bar{X} = 4.72$, $SD = 0.61$). Among these factors, teaching quality had the highest mean score ($\bar{X} = 4.61$, $SD = 0.58$), while desirable student characteristics had the lowest overall mean score ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.75$), respectively.

2) The indirect multiple mediation effect falls within the range of the coefficient product, with the lower bound having variance values (R^2) of 0.331 and 0.548, and the upper bound having variance values (R^2) of 0.626 and 0.754, respectively. In conclusion, the coefficient product path, the learning process path, and students' learning behavior served as parallel multiple mediating factors linking the influence of educational management to students' academic performance in the Public Administration Program. The indirect multiple mediation effect was significantly less than zero.

Keywords : Teaching quality, Learning process, Learning behavior, Desirable characteristics

บทนำ (Introduction)

มหาวิทยาลัยคือสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตระดับสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาระดับอุดมศึกษามีกระบวนการจัดการเรียนการสอนบรรยายโดยการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ของแท้และมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากกว่าการพยายามทำความเข้าใจด้วยตนเองเพียงฝ่ายเดียววิธีการสอนเพื่อให้เกิดความหลากหลาย วิธีจำลองสถานการณ์ วิธีการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เกิดการคิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีส่วนร่วม การศึกษาในระดับอุดมศึกษา ในปัจจุบันเพื่อให้ตอบโจทย์ของการพัฒนาประเทศให้ประชาชนได้มีการพัฒนาศักยภาพอย่างยั่งยืน จะต้องพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นสำคัญสถาบันระดับอุดมศึกษาจึงมี บทบาทสำคัญต่อการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทางสังคมเพื่อให้งานของมหาวิทยาลัยบรรลุถึงความสำเร็จ

Citation : ธนวัฒน์ จงมีสุข, ธัญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ, และ สถาพร วิชัยรัมย์. (2568). บทบาทอิทธิพลตัวแปรคั่นกลางพหุนานของปัจจัย ที่มีปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่าง การสอนสู่ผลการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 141-154.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.17>

ตามวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกไปรับใช้สังคมในปัจจุบันหรือปฏิบัติราชการทางภาครัฐ และเอกชนการบริหารจัดการการให้บริการเป็นงานหลักและภารกิจหนึ่ง กระบวนทัศน์การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิงเนื่องจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความต้องการทางสังคม คุณลักษณะของผู้เรียน ความต้องการของผู้เรียน กลไกการตลาด รวมถึงกระบวนการการเรียนรู้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมอย่างพลิกผัน การจัดการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ การให้มีการปฏิสัมพันธ์หลายมิติระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนโดยมีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลางเรียนรู้เชิงลึก (Deep Learning) การคิดวิเคราะห์ขั้นสูง (Higher Order Thinking) อีกทั้งผู้สอนยังมีหน้าที่ปลูกฝังและหล่อหลอมเจตคติที่ดีเป็นตัวนำแล้วผู้เรียนจะเกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้านความรู้และการพัฒนาทักษะแทนที่จะเน้นได้การเรียนรู้และทักษะละเลยด้านเจตคติการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนและการให้ผู้เรียนบ่นกับผู้อื่นมีความตระหนักในการเรียนรู้และสามารถสะท้อนถึงแนวความคิด (Reflection) การเรียนรู้ที่มีความหมายและมีคุณค่าต่อผู้เรียนสอดคล้องกับการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์จึงได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ที่ใช้มาแล้ว 5 ปี เพื่อให้มีความเหมาะสมและมีคุณภาพ โดยสาขาวิชารัฐประศาสน ศาสตร์ได้กำหนดเป้าหมายในการมุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และพัฒนาความรู้ทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และยังเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับที่สูงต่อไป อีกทั้งในการปรับปรุงหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2565) ในครั้งนี้ ได้อาศัยกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2552 (TQF) และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2558 เพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ในระดับชาติและสากล มีจำนวนหน่วยกิตรวม 128 หน่วย (สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์, 2567)

จากประเด็นปัญหาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทอิทธิพลตัวแปรคั่นกลางพหุขนาน ของปัจจัยที่มีปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการสอนสู่ผลการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยจะศึกษาประเด็นที่ว่าเพราะเหตุใด หรือมีปัจจัยใดบ้างหรือไม่ที่จะเป็นปัจจัยนำไปสู่การเรียนของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาคุณภาพการสอนการเรียนของคณาจารย์และนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลตัวแปรคั่นกลางพหุขนานของปัจจัยการสอนและปัจจัยการเรียนเป็นปัจจัย เชื่อมโยงมีอิทธิพลของคุณภาพต่อคณาจารย์และนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

Citation : Jongmeesuk, J., Puttipongchaichan, T., & Vichairam, S (2025). The Role of Parallel Multiple Mediation Variable Effect of Relative Factors on Teaching and Learning Outcomes of the Students in Public Administration

Program, Faculty of Humanities and Social Sciences Buriram Rajabhat University. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 141-154. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.17>

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Active Learning)

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น โดยกระบวนการคิดขั้นสูง กล่าวคือ ผู้เรียนมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่าจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมายและนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สถาพร พุทธิพิบูล, 2558)

ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน ผู้เรียนเรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูงเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสาร หรือสารสนเทศ และหลักการความคิดรวบยอดผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองความรู้เกิดจากประสบการณ์การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปทบทวนของผู้เรียน (ใจทิพย์ ณ สงขลา, 2561) บทบาทของอาจารย์ผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของ Active Learning จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กิจกรรมต้องสะท้อนความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนและเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัตส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมรวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลายวางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของเนื้อหา และกิจกรรมครูผู้สอนต้องใจกว้างยอมรับในความสามารถในการแสดงออกความคิดของผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข, 2561) การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้งสามารถใช้ได้กับนักเรียนทุกระดับ ทั้งการเรียนรู้เป็นรายบุคคล การเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก และการเรียนรู้แบบกลุ่มใหญ่ตัวอย่างรูปแบบหรือเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ดี ได้แก่ 1. การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด (Think-Pair-Share) 2. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning group) 3. การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน (Student-led review sessions) 4. การเรียนรู้แบบใช้เกม (Games) 5. การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ (Analysis or reactions to videos) 6. การเรียนรู้แบบโต้เถียง (Student debates) 7. การเรียนรู้แบบผู้เรียนสร้างแบบทดสอบ (Student generated exam questions) 8. การเรียนรู้แบบกระบวนการวิจัย (Mini-research proposals or project) 9. การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (Analyze case studies) 10. การเรียนรู้แบบการเขียนบันทึก (Keeping journals or logs) 11. การเรียนรู้แบบการเขียน

Citation : รัชพันธ์ จงมีสุข, ธัญญรัตน์ พุทธิพิบูลย์ชัยชาญ, และ สถาพร วิชัยรัมย์. (2568). บทบาทของอิทธิพลตัวแปรต้นกลางพหุนามของปัจจัยที่มีปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่าง การสอนผู้สอนการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 3(2), 141-154.

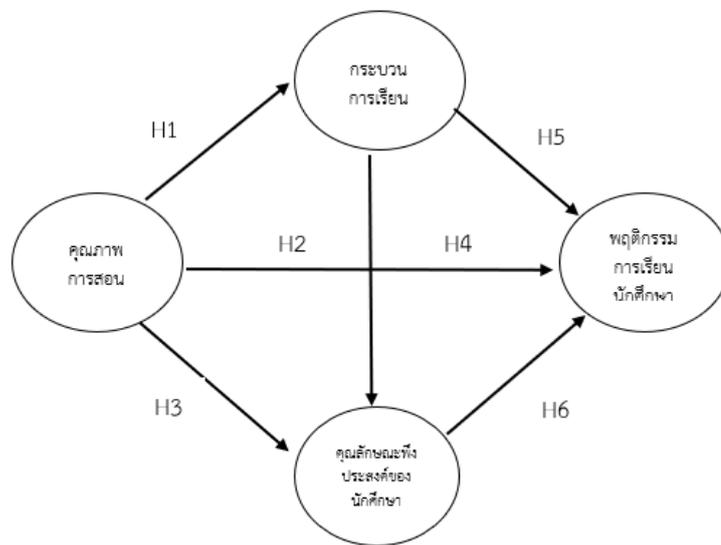

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.17>

จดหมายข่าว (Write and produce a newsletter) 12. การเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (Concept mapping) ผู้เรียนออกแบบแผนผังความคิดเพื่อนำเสนอความคิดรวบยอด และความเชื่อมโยงกันของกรอบความคิด โดยการใช้เส้นเป็นตัวเชื่อมโยงทำเป็นรายบุคคลหรืองานกลุ่มมีกระบวนการนำเสนอผลงานต่อผู้เรียนในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคนอื่นได้ซักถามและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลตัวแปรชั้นกลางพหุนามของปัจจัยการสอนกับปัจจัยการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ตามงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในคุณภาพการสอน (Teaching quality) กระบวนการเรียนรู้ (Learning process) พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา (Student learning behavior) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์นักศึกษา (Desired student characteristics) ผู้วิจัยได้ทำการสรุปและสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2-5 เป็นการประเมินคุณภาพการเรียนคุณภาพการสอน พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา และผลการปฏิบัติงานโดยลักษณะของข้อความถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของ Likert (Likert 'Scale) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รายข้อเพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับตัวแปรที่ต้องการวัด โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 มาเป็นข้อความถาม ตรวจสอบความเที่ยงธรรม เป็นการตรวจสอบเพื่อวัดความสอดคล้องภายในของคุณภาพโดยรวมของเครื่องมือทั้งฉบับด้วยสูตรวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟา

ประชากรคือคณาจารย์ประจำและนักศึกษาศาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 540 คน กลุ่มตัวอย่างคือ 249 คน จากกลุ่มตัวอย่างโคต้าและวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ คือ ส่วนที่ 1 สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้บรรยายคุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถามที่ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปี และหมู่เรียนด้วยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลใช้ในการแปลความหมายของข้อมูลต่างๆ เพื่อสรุปและอธิบายลักษณะของตัวแปร ส่วนที่ 2 สถิติเชิงอนุมานหรือสถิติอ้างอิง (Inferential Statistic) เป็นการนำวิธีทางสถิติมาใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) เพื่อหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและหาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างมีเงื่อนไขด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ Jasp 0.1.7.3.0 โดยจะเป็นการวิเคราะห์หาเส้นทางความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านคุณภาพการสอน (Teaching Quality) ด้านกระบวนการเรียน (Learning Process) ด้านพฤติกรรมการเรียนนักศึกษา (Student Learning Behavior) และคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษา (Desirable Characteristics of Students) เพื่อสถิติวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) โดยใช้ SmartPLS4

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่องบทบาทอิทธิพลตัวแปรต้นกลางพหุนานของปัจจัยที่มีปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการสอนสู่ผลการเรียนของนักศึกษาศาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 129 คน (คิดเป็นร้อยละ 51.80) มีช่วงอายุ 20 ปี จำนวน 65 คน (คิดเป็นร้อยละ 26.13) มีระดับชั้นปี 4 จำนวน 69 คน (คิดเป็นร้อยละ 26.90) และหมู่เรียนที่ 1 จำนวน 64 คน (คิดเป็นร้อยละ 25.70)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟาความสอดคล้องภายในของคุณภาพ

ตารางที่ 1 ตารางผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α)
1. ปัจจัยด้านคุณภาพการสอน (TQ)	0.915
2. ปัจจัยด้านกระบวนการเรียน (LP)	0.923
3. ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนนักศึกษา (SR)	0.947
4. ปัจจัยด้านคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษา (DS)	0.922

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลความเที่ยงโดยวิเคราะห์จากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach's alpha) อยู่ในระดับสูงทุกปัจจัย โดยมีค่าความเที่ยงรายด้านอยู่ระหว่าง 0.915 ถึง 0.947

Citation : ธนวัฒน์ จงมีสุข, ธัญญรัตน์ พุฒพิพงษ์ชัยชาญ, และ สภาพร วิชัยรัมย์. (2568). บทบาทอิทธิพลตัวแปรต้นกลางพหุนานของปัจจัยที่มีปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่าง การสอนสู่ผลการเรียนของนักศึกษาศาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 141-154.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.17>

ตอนที่ 3 ศึกษาคุณภาพการสอนการเรียนรู้ของคณาจารย์และนักศึกษาศาखाวิชารัฐประศาสนศาสตร์

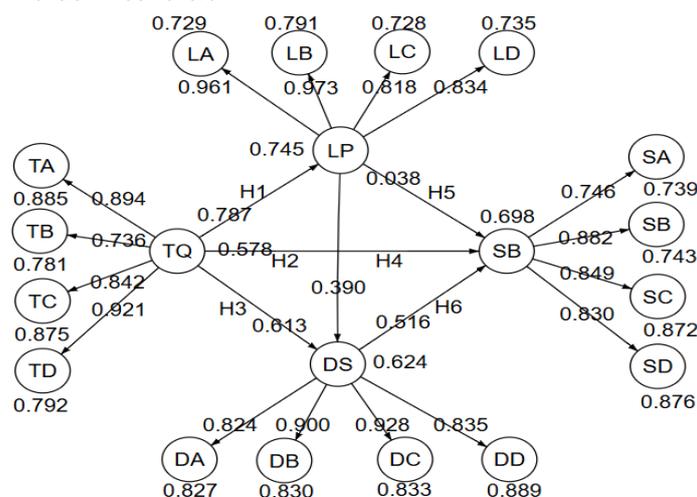
ตารางที่ 2 ตารางผลการศึกษาคคุณภาพการสอนของความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถาม ตามสมมุติฐานที่ 1

ปัจจัย	\bar{X}	S.D.	ความสำคัญ
1. ปัจจัยการเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์การสอนการเรียนรู้	4.72	0.61	มากที่สุด
2. ปัจจัยด้านคุณภาพการสอน	4.61	0.58	มากที่สุด
3. ปัจจัยด้านกระบวนการเรียนรู้	4.57	0.76	มากที่สุด
4. ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.53	0.40	มากที่สุด
5. ปัจจัยด้านคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษา	4.50	0.75	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สถิติพรรณนาความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์การสอนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยรวม (\bar{X} = 4.72, S.D. = 0.61) ปัจจัยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.61, S.D. = 0.58) รองลงมาปัจจัยด้านกระบวนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.76) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษามีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.53, S.D. = 0.40) และ ปัจจัยด้านคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยรวมต่ำสุดมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างสัมประสิทธิ์ความถดถอยอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่มีอิทธิพลต่อการสอนการเรียนรู้ของนักศึกษา

ภาพที่ 2 ภาพความสัมพันธ์สมการโครงสร้าง

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์สมการโครงสร้างตามสมมุติฐานที่ 2

จากภาพที่ 2 พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยสัมประสิทธิ์ความทอดยออิทธิพลทางตรง และทางอ้อมส่งผลต่อบทบาทอิทธิพลตัวแปรคั่นกลางปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสอนการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณภาพการสอนอิทธิพลทางตรงต่อด้านกระบวนการเรียนและด้านคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษา (DE = 0.787, 0.578 และ 0.613 ตามลำดับ) แต่ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการเรียนนักศึกษา (DE = 0.038) 2. กระบวนการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษา โดยมีพฤติกรรมการเรียนนักศึกษา (IE = 0.390 ตามลำดับ) แต่ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการเรียนนักศึกษา (DE = 0.038) และ 3. คุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการเรียนนักศึกษา (DE = 0.516 ตามลำดับ) 4. ผลการทดสอบสมมุติฐานการวิเคราะห์ตัวแบบของอิทธิพลตัวแปรคั่นกลางพหุคูณของกระบวนการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์พบว่าค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ตารางความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา

ตัวแปร	ความผันแปร R ²	อิทธิพล (effect)	SQ	BIM	SAT
พฤติกรรมการเรียนนักศึกษา (SR)	0.698	DE	0.475***	0.039	0.482***
		IE	0.299	0.263	0.000
		TE	0.747	0.371	0.482
กระบวนการเรียน (LP)	0.745	DE	0.887***	0.325	N/A
		IE	0.000	0.000	N/A
		TE	0.814	0.000	N/A
คุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษา (DS)	0.624	DE	0.626***	0.204***	0.000
		IE	0.275	0.000	0.000
		TE	0.726	0.369	0.000

หมายเหตุ DE = Direct Effect, IE = Indirect Effect, TE = Total Effect, N/A = Not Applicable

* หมายถึง p-value ≤ 0.10 หรือ t ≥ 1.65

** หมายถึง p-value ≤ 0.05 หรือ t ≥ 1.96

*** หมายถึง p-value ≤ 0.01 หรือ t ≥ 2.58

จากตารางที่ 3 พบว่ากระบวนการเรียน (DE=0.887) ต่อพฤติกรรมการเรียนนักศึกษา (DE=0.475) และคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษา (DE=0.626) กระบวนการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษา (DE=0.204) กระบวนการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการเรียนนักศึกษา (DE=0.039) กระบวนการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อปัจจัยพฤติกรรมการเรียนนักศึกษา และคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการเรียนนักศึกษา (DE=0.482) ส่วนผลการวิเคราะห์อิทธิพลตัวแปรคั่นกลางพหุคูณของกระบวนการเรียนและคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษา

Citation : ธนวัฒน์ จงมีสุข, ธัญญรัตน์ พุฒพิงษ์ชัยชาญ, และ สภาพร วิชัยรัมย์. (2568). บทบาทอิทธิพลตัวแปรคั่นกลางพหุคูณของปัจจัยที่มีปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่าง การสอนสู่ผลการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 141-154.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.17>

มีอิทธิพลในการถ่ายทอดปัจจัยคุณภาพการสอนสู่ผลการเรียนพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชารัฐ
 ศึกษาศาสตร์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตารางที่ 4 ตารางสรุปผลการทดสอบสมมติฐานค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางมีความแตกต่างกัน

ลำดับ	สมมติฐานการวิจัย (hypothesis)	สัมประสิทธิ์ เส้นทาง(Coef.)	ค่า t-test	ผลลัพธ์
H1	คุณภาพการสอนมีอิทธิพลต่อกระบวนการเรียน (TQ - LP)	0.787***	37.976	สนับสนุน
H2	คุณภาพการสอนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียน (TQ - SB)	0.578***	20.743	สนับสนุน
H3	คุณภาพการสอนมีอิทธิพลต่อคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษา (TQ - DS)	0.613***	18.526	สนับสนุน
H4	กระบวนการเรียนมีอิทธิพลต่อคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษา (LP - DS)	0.390***	9.845	สนับสนุน
H5	กระบวนการเรียนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนนักศึกษา (LP - SB)	0.038***	9.572	ไม่สนับสนุน
H6	คุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนนักศึกษา (DS - SB)	0.516***	4.726	สนับสนุน

จากตารางที่ 4 แสดงคุณภาพการสอนมีอิทธิพลทางตรงต่อกระบวนการเรียน คุณลักษณะ
 พึงประสงค์ของนักศึกษาและพฤติกรรมการเรียนนักศึกษาส่วนกระบวนการเรียนคุณลักษณะพึงประสงค์
 ของนักศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการเรียนนักศึกษา

ตารางที่ 5 ตารางผลการทดสอบอิทธิพลทางอ้อมของโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการเรียน
คุณภาพการสอนพฤติกรรมกรรมการเรียนนักศึกษา

ลำดับ	สมมติฐานการวิจัย (hypothesis)	Effect	Boot SE	Boot LLCI	Boot ULCI
H7	กระบวนการเรียนเป็นปัจจัยคั่นกลางพหุขนานที่ เชื่อมโยงอิทธิพลของคุณภาพการสอนให้เป็นวิธีการ สู่พฤติกรรมกรรมการเรียนนักศึกษา (LP – TC – SB)	0.562	0.055	0.331	0.626
H8	คุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษาเป็นปัจจัย คั่นกลางพหุขนานที่เชื่อมโยงอิทธิพลของคุณภาพ การสอนให้เป็นวิธีการสู่พฤติกรรมกรรมการเรียน นักศึกษา (LP – TC – SB)	0.692	0.086	0.548	0.754

จากตารางที่ 5 แสดงคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษาเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างคุณภาพการ
สอนกับพฤติกรรมกรรมการเรียนนักศึกษา เพราะค่าผลคูณของสัมประสิทธิ์ขอบเขตล่าง (Boot LLCI)-ขอบเขตบน
(Boot ULCL) มีค่าไม่คลุม 0 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษาเป็นปัจจัยคั่นกลางพหุ
ขนานที่เชื่อมโยงอิทธิพลของคุณภาพการสอนสู่พฤติกรรมกรรมการเรียนนักศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ปัจจัยคุณภาพการสอน จากผลการวิจัยพบว่าคุณภาพการสอนมีอิทธิพลต่อกระบวนการจัดการ
เรียนการสอนของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Jacob, Copple (2020) ที่ได้ทำการศึกษา
การมีส่วนร่วมของการฝึกอบรมเพื่อจุดประสงค์ในการมีส่วนร่วมสาธารณะของนักวิทยาศาสตร์: การทดสอบ
ความสัมพันธ์ทางอ้อมโดยใช้การไกล่เกลี่ยพหุคูณคั่นกลาง พบว่า ผลลัพธ์บ่งชี้ถึงผลกระทบทางอ้อมสำหรับ
ประสิทธิภาพภายในและทัศนคติต่อผู้ชม และผลกระทบโดยตรงที่สอดคล้องกันที่งานวิจัยนี้ให้การตรวจสอบ
ที่ครอบคลุมมากขึ้นว่าการฝึกอบรมด้านการสื่อสารมีส่วนช่วยต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมสาธารณะของ
นักวิทยาศาสตร์ โมเดลการไกล่เกลี่ยพหุคูณแบบคั่นกลาง ทฤษฎีของตัวแปรพฤติกรรมที่วางแผนไว้สำหรับ
ประสิทธิภาพภายใน ประสิทธิภาพการตอบสนอง บรรทัดฐาน และทัศนคติจะถูกตรวจสอบในฐานะผู้ไกล่
เกลี่ยที่มีศักยภาพ จากการสำรวจนักวิทยาศาสตร์ที่สุ่มเลือกจากมหาวิทยาลัย

2. ปัจจัยกระบวนการเรียน จากผลการวิจัยพบว่ากระบวนการเรียนมีอิทธิพลต่อกระบวนการจัดการ
เรียนการสอนของนักศึกษาพฤติกรรมกรรมการเรียนนักศึกษาและคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษา
ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Besley, (2018) ที่ได้ทำการศึกษาความเข้าใจความเต็มใจของ
นักวิทยาศาสตร์ที่จะมีส่วนร่วม พบว่า การรับรู้ทักษะการมีส่วนร่วมส่วนบุคคล (การรับรู้ความสามารถของ
ตนเอง) และสิ่งที่นักวิทยาศาสตร์คิดเกี่ยวกับเธอหรือเพื่อนร่วมงานของเธอ (ความเชื่อเชิงบรรทัดฐาน) ล้วน
เป็นตัวทำนายที่ไม่สอดคล้องกัน อาจจำเป็นต้องมีการวิจัยเพื่อค้นหาวิธีกำหนดมุมมองการมีส่วนร่วมของ
นักวิทยาศาสตร์ในลักษณะที่มีประสิทธิผลและเป็นที่ยอมรับ

3. ปัจจัยคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษา จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยคุณลักษณะพึงประสงค์
ของนักศึกษามีอิทธิพลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาพฤติกรรมกรรมการเรียนนักศึกษา

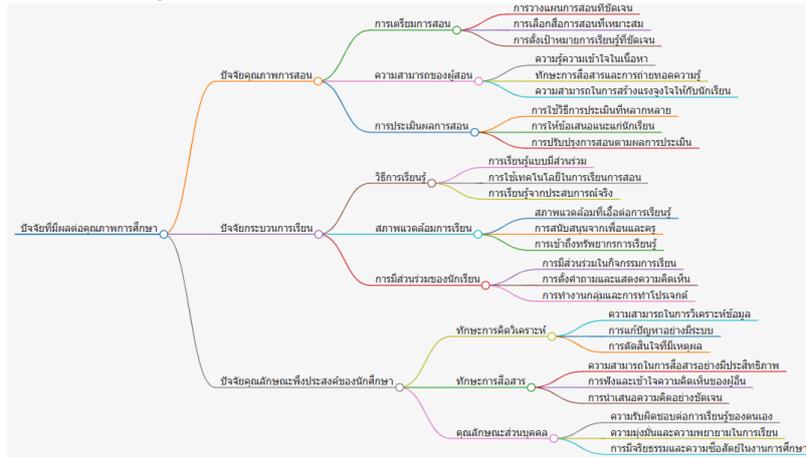
Citation : ธนวัฒน์ จงมีสุข, ธัญญรัตน์ พุฒพิพงษ์ชัยชาญ, และ สถาพร วิชัยรัมย์. (2568). บทบาทอิทธิพลตัวแปรคั่นกลางพหุขนานของปัจจัย
ที่มีปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่าง การสอนสู่ผลการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 141-154.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.17>

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Dennard R, และ Wong (2000) ที่ได้ทำการศึกษาอิทธิพลที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าเรียนต่อที่เชื่อมโยงกับความพึงพอใจของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยสำรวจถึงด้านทัศนคติและพฤติกรรมของนักศึกษาต่อการเลือกมหาวิทยาลัยที่ตนเองพบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษา ประกอบด้วย การยอมรับส่วนบุคคล ความเป็นที่ยอมรับทางสังคมเชื่อมั่นในมหาวิทยาลัย การกระตุ้นและความหวังของครอบครัว ส่วนผลสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาพบว่า ปัจจัยความพึงพอใจของนักศึกษามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

ภาพที่ 3 แผนภูมิมิรูปรูปภาพองค์ความรู้ปัจจัยระหว่างการเรียนการสอน

จากภาพที่ 3 ความสนใจและแรงจูงใจความสนใจในเนื้อหาที่เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้มีผลต่อการมีส่วนร่วมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถและทักษะพื้นฐาน ความรู้พื้นฐานและทักษะที่มีอยู่ของผู้เรียนจะส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้เนื้อหาใหม่สไตล์การเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคน มีสไตล์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เช่น การเรียนรู้แบบมองเห็น (Visual) การฟัง (Auditory) การทำ (Kinesthetic) ซึ่งควรนำมาพิจารณาในการออกแบบการสอน ความรู้และทักษะของผู้สอน: ความรู้ในเนื้อหาวิชาและทักษะการสอนของผู้สอนมีผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน ทักษะการสื่อสารความสามารถในการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและสนับสนุนการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกสบายใจในการแสดงความคิดเห็นและถามคำถาม เนื้อหาที่สอนควรมีความเหมาะสมกับระดับความรู้และความสามารถของผู้เรียนเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับสถานการณ์ในชีวิตจริงจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียนที่สะดวกสบาย การเข้าถึงเทคโนโลยีและทรัพยากรการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชนสามารถช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจและความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ การเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและมีปัจจัยหลายด้านที่มีผลต่อความสำเร็จของการเรียนรู้ การเข้าใจและพิจารณาปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้ผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อผู้เรียนในระยะยาว

Citation : Jongmeesuk, J., Puttipongchaichan, T., & Vichairam, S (2025). The Role of Parallel Multiple Mediation Variable Effect of Relative Factors on Teaching and Learning Outcomes of the Students in Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences Buriram Rajabhat University. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 141-154. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.17>

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ปัจจัยคุณภาพการสอนความรู้และความเชี่ยวชาญของผู้สอน ผู้สอนที่มีความรู้ลึกซึ้งในวิชาที่สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตอบคำถามหรือแก้ไขปัญหาที่นักเรียนอาจพบได้ดีขึ้น ทักษะการสอนนั้นรวมถึงการใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เช่น การสอนแบบมีส่วนร่วม การใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมและการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและนักเรียนสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมและรู้สึกปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็นการประเมินผลการเรียนรู้ การมีระบบการประเมินผลที่โปร่งใสและยุติธรรม สามารถช่วยให้นักเรียนรู้ถึงจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนา การสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา การมีทรัพยากรที่เพียงพอ เช่น สื่อการสอน ห้องเรียนที่เหมาะสม และการฝึกอบรมสำหรับผู้สอน คุณภาพการสอนที่ดีจะส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น นักเรียนจะมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนได้ดีขึ้น และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ปัจจัยกระบวนการเรียนรู้อย่างมีความต้องการในการเรียนรู้และการบรรลุเป้าหมายส่วนบุคคล เช่น ความสนใจในวิชาเรียน หรือแรงกระตุ้นจากการตั้งเป้าหมายในอนาคต ทักษะการเรียนรู้ ความสามารถในการจัดการเวลา การวางแผนการศึกษา และทักษะการคิดวิเคราะห์ ความเชื่อมั่นในตัวเอง (Self-efficacy) ความเชื่อว่าตนเองสามารถประสบความสำเร็จในงานหรืองานเรียนที่ทำปัจจัยทางสังคมการสนับสนุนจากครอบครัวการส่งเสริมและแรงกระตุ้นจากสมาชิกในครอบครัว เช่น การให้ความรักและการสนับสนุนด้านการศึกษา ความสัมพันธ์กับเพื่อนสามารถมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนได้ เช่น การมีเพื่อนที่ตั้งใจเรียนจะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาเรียนมากขึ้น วัฒนธรรมและค่านิยมค่านิยมทางสังคมที่เกี่ยวกับการศึกษาและการเรียนรู้

1.3 ปัจจัยคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Experiential Learning) การจัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วม เช่น การทำโครงการกลุ่ม การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง หรือการทำงานร่วมกับชุมชน จะช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้และพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ ผ่านการปฏิบัติจริง การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแสดงออกความคิดเห็น และการแลกเปลี่ยนความคิด จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และทักษะการทำงานเป็นทีมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาการใช้กรณีศึกษาและปัญหาที่มีความซับซ้อนในการเรียนการสอนจะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาการให้ข้อเสนอแนะแบบสร้างสรรค์การให้ข้อเสนอแนะแบบทันทีและสร้างสรรค์จะช่วยให้นักศึกษาเห็นถึงจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนา ทำให้พวกเขามีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองการส่งเสริมการเรียนรู้แบบตลอดชีวิตการกระตุ้นให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ เช่น การสัมมนา การอบรม และการเรียนออนไลน์ จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน: การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น แพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์ หรือการใช้สื่อการเรียนรู้ดิจิทัล จะช่วยกระตุ้นและเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและนักศึกษา จะทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่นและส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์การสนับสนุนจากผู้บริหารและชุมชนการสร้างร่วมมือระหว่างโรงเรียน มหาวิทยาลัย ผู้ปกครอง และชุมชนในการพัฒนานักศึกษา จะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเติบโตในทุกด้านการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาเป็น

Citation : ธนวัฒน์ จงมีสุข, ธีรณัฐรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ, และ สภาพร วิชัยรัมย์. (2568). บทบาทอิทธิพลตัวแปรต้นกลางพหุนานของปัจจัยที่มีปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่าง การสอนสู่ผลการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 141-154.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.17>

กระบวนการที่ต้องใช้หลายวิธีร่วมกัน โดยการเลือกวิธีที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับลักษณะของนักศึกษา วัตถุประสงค์การเรียนรู้และบริบทของการศึกษานั้นๆ การประยุกต์ใช้แนวทางที่หลากหลายจะช่วยให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในครั้งต่อไปควรเพิ่มเติมส่วนเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่มากขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนต่อไป

2.2 การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยกระบวนการจัดรายวิชา เพื่อจะได้นำมาใช้เป็นข้อมูลในมาประกอบวางแผนการจัดการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2561). *การออกแบบการเรียนรู้แนวดิจิทัล*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทศนา แคมมณี. (2560). *รูปแบบการเรียนการสอน การเลือกที่หลากหลาย* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2561). *การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เยาวเรศ ภัคดีจิตร. (2557). *Active Learning* กับการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

วรรณิ แกมเกตุ. (2555). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาพร พงษ์พิบูล. (2558). *คุณภาพผู้เรียนเกิดจากกระบวนการเรียนรู้*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยบูรพา.

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. (2567). *รายงานประกันคุณภาพการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Besley, J. C., Dudo, A., Yuan S., & Lawrence, F. (2018). Understanding scientists' willingness to engage. *Journal of Science Communication*, 40(5). 559-590. <https://doi.org/10.1177/1075547018786561>

Dennard, R. H., & Wong, H. S. P. (2000). U.S. Patent No. 6,020,581. Washington, DC: U.S. Patent and Trademark office.

Jacob, C. (2020). Contribution of Training to Scientists' Public Engagement Intentions: A Test of Indirect Relationships Using Parallel Multiple Mediation. *Journal of overview and metrics*, 42(4). 508-537. <https://doi.org/10.1177/1075547020943594>

John, C. B. (2018). Understanding Scientists' Willingness to Engage. *Journal of Science communication*, 40(5). 32-47. <https://doi.org/10.1177/1075547018786561>

Ringle, C. M., Wende, S., & Will, A. (2005). *Smart PLS 2.0 M3*. Hamburg: University of Hamburg.

Citation : Jongmeesuk, J., Puttipongchaichan, T., & Vichairam, S (2025). The Role of Parallel Multiple Mediation Variable Effect of Relative Factors on Teaching and Learning Outcomes of the Students in Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences Buriram Rajabhat University. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 141-154. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.17>

Citation : ธนวัฒน์ จงมีสุข, ธีฎฐรัตน์ พุฒพิงษ์ชัยชาญ, และ สถาพร วิชัยรัมย์. (2568). บทบาทอิทธิพลตัวแปรคั่นกลางพหุนามของปัจจัย
ที่มีปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่าง การสอนสู่ผลการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 141-154.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.17>

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

An Analysis of the Relationship Between Physical Fitness and Volleyball Performance Achievement Among Lower Secondary School Students

ชลธิชา แก้วมี^{1*}, และ โสภิตา ทองรอด²

Chonthicha Kaewmee^{1*}, and Sopida Thongrod²

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ; Faculty of Education, North Bangkok University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : chonthicha.ka@northbkk.ac.th

DOI : 10.14456/jasrru.2025.18

Received : April 6, 2025; Revised : April 10, 2025; Accepted : April 20, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 198 คน จากโรงเรียนวัดหนองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบทดสอบสมรรถภาพทางกาย ได้แก่ การวิ่งระยะทาง 50 เมตร เพื่อวัดความเร็ว และการวิ่งซิกแซกเพื่อวัดความคล่องตัว รวมทั้งแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลจากทักษะพื้นฐาน ได้แก่ การเสิร์ฟ การตบ การรับลูก และการเคลื่อนไหวในสนาม โดยเครื่องมือทั้งสองชุดผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อความถูกต้องของเนื้อหา และแบบประเมินทักษะยังได้รับการตรวจสอบความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน (Cohen's Kappa = 0.86) ซึ่งอยู่ในระดับเชื่อถือได้สูง จึงสามารถนำมาใช้เก็บข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

การเก็บข้อมูลดำเนินการทั้งก่อน (Pre-test) และหลังการทดสอบ (Post-test) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) ในการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ทางกีฬา

ผลการศึกษาพบว่า ความเร็วมีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลางถึงสูงกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล ($r = -0.62, p < 0.01$) ส่วนความคล่องตัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล ($r = 0.74, p < 0.001$) แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีความคล่องตัวสูงมักจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเล่นที่ดีกว่า

ผลจากงานวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการฝึกซ้อมกีฬาโดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเน้นการพัฒนาองค์ประกอบทางสมรรถภาพที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ ความเร็วและความคล่องตัว รวมถึงสามารถใช้เป็นแนวทางในการออกแบบโปรแกรมการเรียนการสอนพลศึกษา หรือกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพนักเรียนด้านกีฬา และอาจต่อยอดไปสู่การพัฒนานักกีฬายูวชนได้อย่างเหมาะสมในระยะยาว

คำสำคัญ (Keywords) : การวิเคราะห์ความสัมพันธ์, ระหว่างสมรรถภาพทางกาย, ผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล

Citation : Kaewmee, C., & Thongrod, S (2025). An Analysis of the Relationship Between Physical Fitness and Volleyball

Performance Achievement Among Lower Secondary School Students. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 155-158. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.18>

Abstract

This quantitative research aimed to analyze the relationship between physical fitness and volleyball performance achievement among lower secondary school students. The sample consisted of 198 students, aged 12–15 years, from Wat Nong Yai School under the Sai Mai District Office, Bangkok. The participants were selected using stratified random sampling. Research instruments included standardized physical fitness tests—50-meter sprint for measuring speed and zigzag run for measuring agility—as well as a volleyball performance assessment covering serving, spiking, receiving, and court movement. Both sets of instruments were reviewed and validated by three experts to ensure content accuracy. Additionally, the volleyball performance assessment was tested for inter-rater reliability using Cohen’s Kappa coefficient, which yielded a value of 0.86, indicating a high level of agreement. Therefore, the instruments were deemed appropriate for data collection in this study.

Data collection was conducted using both pre-test and post-test designs. Descriptive statistics and Pearson’s correlation coefficient were employed to analyze the relationships between physical fitness components and volleyball performance.

The findings revealed that speed showed a moderate to high negative correlation with volleyball performance ($r = -0.62, p < 0.01$), while agility showed a strong positive correlation ($r = 0.74, p < 0.001$). These results suggest that students with higher agility tend to perform better in volleyball.

This study provides valuable insights for planning training programs for lower secondary school athletes, particularly by emphasizing the development of physical fitness components that strongly correlate with performance—namely speed and agility. Furthermore, the findings can inform the design of physical education curricula and extracurricular sports programs aimed at fostering students’ athletic potential, which could lead to long-term youth athlete development.

Keywords : relationship analysis, Between physical fitness, Achievement in volleyball

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบัน การส่งเสริมสมรรถภาพทางกายของนักเรียนในวัยเรียนถือเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้มีสุขภาพที่ดีและสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นช่วงวัยที่ร่างกายอยู่ในระยะของการเติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านโครงสร้างร่างกาย กล้ามเนื้อ และระบบประสาทการเคลื่อนไหว การส่งเสริมสมรรถภาพทางกายในช่วงวัยนี้จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่การสร้างเสริมศักยภาพทางกาย ทักษะทางกีฬา และการมีสุขภาพที่ดีอย่างยั่งยืน (Caspersen et al., 1985; Baechle & Earle, 2008)

Citation : ชลธิชา แก้วมี, และ โสภิตา ทองรอด. (2568). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่น

วอลเลย์บอลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 155-168.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.18>

กีฬาวอลเลย์บอลนับเป็นหนึ่งในกีฬาอดนินิยมที่ได้รับการบรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอนพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ด้วยคุณลักษณะที่เน้นการเล่นเป็นทีม การตัดสินใจรวดเร็ว และการเคลื่อนไหวต่อเนื่องในสนาม วอลเลย์บอลจึงมีคุณค่าเชิงการเรียนรู้ทั้งในด้านร่างกายและทักษะทางสังคม อย่างไรก็ตาม ลักษณะการเล่นวอลเลย์บอลที่ต้องอาศัยทักษะการเคลื่อนไหวที่ซับซ้อน เช่น การเคลื่อนที่เข้าสู่ตำแหน่ง การตบลูก การตั้งลูก และการป้องกัน ทำให้ผู้เล่นจำเป็นต้องมีสมรรถภาพทางกายที่เหมาะสม โดยเฉพาะองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับทักษะ (Skill-related Physical Fitness) ได้แก่ ความเร็ว (Speed) และความคล่องตัว (Agility) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสามารถในการตอบสนองต่อสถานการณ์ในเกมอย่างมีประสิทธิภาพ (Sheppard & Young, 2006; ACSM, 2021)

ความเร็ว หมายถึง ความสามารถในการเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งได้ในเวลาที่สั้นที่สุด ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเข้ารับลูก เสิร์ฟ หรือตั้งตำแหน่งป้องกันอย่างทันเวลา ส่วนความคล่องตัว คือ ความสามารถในการเปลี่ยนทิศทางของการเคลื่อนไหวได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเคลื่อนตัวระหว่างตำแหน่งต่าง ๆ ในสนาม ทั้งสององค์ประกอบนี้จึงมีบทบาทโดยตรงในการเพิ่มประสิทธิภาพของนักกีฬาวอลเลย์บอล โดยช่วยให้นักเรียนสามารถเคลื่อนไหว ปรับตัว และสร้างผลงานในเกมได้ดีขึ้น (Young et al., 2002; Smith & Thomas, 2022)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายฉบับได้ยืนยันถึงความสำคัญของสมรรถภาพทางกายต่อผลสัมฤทธิ์ทางกีฬา โดยเฉพาะในกีฬาวอลเลย์บอล เช่น งานของ Lidor และ Ziv (2010) ซึ่งทบทวนคุณลักษณะทางกายภาพของนักวอลเลย์บอลหญิง และพบว่าสมรรถภาพทางกายที่ดีมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเคลื่อนที่ และการควบคุมเกม อีกทั้งงานของ Hoffman et al. (2019) พบว่าความเร็วและความคล่องตัวเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถทำนายความสำเร็จในกีฬาประเภททีมได้อย่างแม่นยำ ขณะที่ Sheppard และ Young (2006) ได้เสนอว่า ความคล่องตัวเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่สะท้อนความสามารถในการเปลี่ยนทิศทางและตอบสนองต่อเกมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญของนักวอลเลย์บอลเช่นกัน

แม้ว่างานวิจัยในระดับนานาชาติจะมีจำนวนมาก แต่ในบริบทของประเทศไทย งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยังมีอยู่จำกัด โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนทั่วไปที่ไม่ได้เป็นนักกีฬาทีมหรือทีมตัวแทน เช่น งานของ (นภาพร ทรัพย์ธนกุล, 2020) ที่ศึกษาในกลุ่มนักเรียนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ความสามารถด้านความคล่องตัวและการกระโดดมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในวอลเลย์บอล ขณะที่งานของ (อภิชัย โพธิ์ศรี, 2021) มุ่งเน้นไปที่นักกีฬาเทนนิสในระดับอุดมศึกษา ซึ่งบริบทและลักษณะการฝึกซ้อมแตกต่างจากกลุ่มนักเรียนทั่วไปอย่างชัดเจน

การขาดแคลนงานวิจัยที่เจาะจงกับกลุ่มนักเรียนทั่วไปในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้ขาดข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมฝึกซ้อมที่สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนในช่วงวัยดังกล่าว ทั้งที่สมรรถภาพทางกายในช่วงวัยนี้เป็นรากฐานสำคัญที่จะส่งผลต่อสุขภาวะและทักษะกีฬาต่อไปในอนาคต (Stodden et al., 2008)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการศึกษา “ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้วางแผนฝึกซ้อมอย่างมีทิศทาง และยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนพลศึกษา รวมถึงเป็นฐานข้อมูลสนับสนุนการพัฒนาเยาวชนด้านกีฬาอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเร็ว (Speed) กับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคล่องตัว (Agility) กับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

สมรรถภาพทางกาย เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการประกอบกิจกรรมทางกายหรือกีฬาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่นที่ร่างกายอยู่ในช่วงพัฒนา สมรรถภาพทางกายจึงมีบทบาททั้งในด้านสุขภาพ ทักษะการเคลื่อนไหว และการเสริมสร้างศักยภาพในระยะยาว (Sallis, 2000; WHO, 2022) Caspersen et al. (1985) ได้ให้นิยามไว้ว่า สมรรถภาพทางกายคือความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติกิจกรรมทางกายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่เกิดความเหนื่อยล้าจนเกินไป และสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งนิยามนี้ได้รับการอ้างอิงอย่างแพร่หลายในแวดวงวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ

ตามแนวทางของ American College of Sports Medicine (2021) สมรรถภาพทางกายสามารถจำแนกออกเป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ สมรรถภาพทางกายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ (Health-related Physical Fitness) และสมรรถภาพทางกายที่เกี่ยวข้องกับทักษะ (Skill-related Physical Fitness) กลุ่มแรกมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันและการส่งเสริมสุขภาพในระยะยาว ประกอบด้วยความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความทนทานของระบบหัวใจและหลอดเลือด ความยืดหยุ่น และองค์ประกอบของร่างกาย ขณะที่กลุ่มหลังเป็นปัจจัยสำคัญในบริบทของการแข่งขันกีฬาและการเคลื่อนไหวที่ต้องอาศัยความเร็ว ความคล่องตัว การประสานงาน และพลังกล้ามเนื้อ ซึ่งจำเป็นต่อการเล่นกีฬาในระดับที่ต้องใช้ทักษะเฉพาะทาง

ในกีฬาวอลเลย์บอล สมรรถภาพทางกายที่เกี่ยวข้องกับทักษะถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อความสามารถของนักกีฬาในการตอบสนองต่อเกมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านความเร็ว (Speed) และความคล่องตัว (Agility) ซึ่งมีบทบาทโดยตรงในการเคลื่อนที่เข้าสู่ตำแหน่ง การรับลูก การตบลูก และการเคลื่อนที่ป้องกันลูกจากฝ่ายตรงข้าม (Sheppard & Young, 2006) ความเร็วหมายถึงความสามารถในการเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งในระยะเวลาสั้นที่สุด ส่วนความคล่องตัวคือความสามารถในการเปลี่ยนทิศทางของการเคลื่อนไหวได้อย่างแม่นยำและรวดเร็วโดยไม่สูญเสียการควบคุมและสมดุลของร่างกาย (Young et al., 2002)

Hoffman et al. (2019) ได้ศึกษานักกีฬาวอลเลย์บอลระดับอาชีพและพบว่า ความสามารถทางด้านสมรรถภาพทางกาย เช่น ความเร็วและความคล่องตัว มีความแตกต่างกันตามตำแหน่งที่เล่นในสนาม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถภาพทางกายอย่างเฉพาะเจาะจงตามบทบาทหน้าที่ของผู้เล่น นอกจากนี้ยังพบว่านักกีฬาที่มีค่าความเร็วและความคล่องตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มที่จะทำผลงานได้ดีกว่าในสนาม โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจและเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว

นอกจากความสามารถในการเคลื่อนไหวแล้ว สมรรถภาพทางกายยังมีความเชื่อมโยงกับพัฒนาการทางระบบประสาทส่วนกลาง ความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหว และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (Gallahue et al., 2012) โดยเฉพาะในช่วงวัยเรียน สมรรถภาพทางกายสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการเล่นเพิ่มความมั่นใจในตนเอง และส่งเสริมการเข้าสังคม ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของ

Citation : ชลธิชา แก้วมี, และ โสภิตา ทองรอด. (2568). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่น

วอลเลย์บอลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 155-168.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.18>

พัฒนาการเด็กแบบองค์รวม ดังนั้นการส่งเสริมสมรรถภาพทางกายในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจึงไม่เพียงแต่ช่วยให้สามารถเล่นกีฬาได้ดีขึ้น แต่ยังช่วยสร้างพื้นฐานของสุขภาวะและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในระยะยาว

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาและประเมินสมรรถภาพทางกายจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางแผนพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในระดับโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบโปรแกรมฝึกซ้อมกีฬา การเรียนการสอนวิชาพลศึกษา และการคัดเลือกนักกีฬาส่งเสริมการแข่งขันที่สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาและส่งเสริมสุขภาพได้ในคราวเดียวกัน

ผลสัมฤทธิ์ทางกีฬา (Sports Performance Achievement) หมายถึง ผลลัพธ์หรือระดับของความสามารถที่นักกีฬาแสดงออกในการแข่งขันหรือฝึกซ้อม โดยสามารถวัดหรือประเมินได้จากความสำเร็จในการใช้ทักษะ เทคนิค กลยุทธ์ และการทำงานร่วมกันภายในทีม ซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบของคะแนน ความแม่นยำ ความคล่องตัว หรือการตอบสนองต่อสถานการณ์การแข่งขัน (Bompa & Haff, 2009) ผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาไม่เพียงสะท้อนถึงระดับทักษะหรือสมรรถภาพทางกายของนักกีฬานั้น แต่ยังแสดงถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ประสบการณ์ และจิตวิทยาการกีฬาในสถานการณ์จริง (Lidor & Ziv, 2010)

ในบริบทของกีฬาวอลเลย์บอล ซึ่งเป็นกีฬาประเภททีมที่มีจังหวะการเล่นรวดเร็วและต่อเนื่อง ผู้เล่นจำเป็นต้องมีความสามารถทางกายภาพที่เหมาะสมควบคู่กับการใช้ทักษะเฉพาะอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเล่นวอลเลย์บอล ได้แก่ การเสิร์ฟ (serving), การรับลูก (receiving), การตบ (spiking), การตั้งลูก (setting), การบล็อก (blocking) และการเคลื่อนไหวในสนาม (court movement) (FIVB, 2020) โดยทักษะเหล่านี้ต้องดำเนินการภายใต้แรงกดดันของเวลา ความแม่นยำ และการประสานงานกับผู้เล่นคนอื่นในทีมอย่างใกล้ชิด

การศึกษาของ Lidor และ Ziv (2010) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของผู้เล่นวอลเลย์บอลมีความสัมพันธ์โดยตรงกับระดับสมรรถภาพทางกาย โดยเฉพาะในด้านพลังกล้ามเนื้อ ความคล่องตัว และความเร็ว ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการตอบสนองต่อลูกที่พุ่งมาในความรวดเร็วสูง รวมถึงการเปลี่ยนทิศทางของการเคลื่อนไหวในสนามได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ขณะเดียวกัน Smith และ Thomas (2022) ระบุว่า นักกีฬาวอลเลย์บอลที่มีผลสัมฤทธิ์สูงมักมีทักษะในการอ่านเกม การวางตำแหน่ง และการสื่อสารกับเพื่อนร่วมทีมที่ดี นอกจากนี้ความสามารถทางกายภาพแล้ว ปัจจัยด้านจิตวิทยา เช่น ความมั่นใจและแรงจูงใจก็มีผลต่อผลสัมฤทธิ์เช่นเดียวกัน

ในระดับเยาวชน การวัดผลสัมฤทธิ์ทางกีฬามักใช้วิธีประเมินจากความสามารถในการปฏิบัติทักษะพื้นฐานตามแบบประเมินมาตรฐาน เช่น ความแม่นยำในการเสิร์ฟ ความแรงในการตบลูก หรือความถูกต้องในการตั้งลูก รวมถึงการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญหรือโค้ชที่สังเกตพฤติกรรมในสนามจริง (Hoffman et al., 2019) ในหลายบริบทยังมีการใช้คะแนนรวมจากการแข่งขันจริงมาร่วมวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์เพื่อสะท้อนภาพรวมของความสามารถที่แสดงออกในสถานการณ์ที่มีแรงกดดันจริง

ทั้งนี้ ผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลไม่สามารถแยกขาดจากองค์ประกอบด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะสมรรถภาพทางกายที่สนับสนุนการเคลื่อนไหวอย่างมีประสิทธิภาพ ความแม่นยำในการใช้ทักษะ และการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วในเกม ดังนั้น การศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางกีฬา จึงเป็นแนวทางที่ช่วยให้ครูผู้ฝึกสอนและนักพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาสามารถออกแบบการฝึกซ้อมที่เหมาะสมกับวัยและศักยภาพของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Citation : Kaewmee, C., & Thongrod, S (2025). An Analysis of the Relationship Between Physical Fitness and Volleyball

Performance Achievement Among Lower Secondary School Students. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 155-158. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.18>

สมรรถภาพทางกายเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการเล่นกีฬา โดยเฉพาะในกีฬาที่ต้องอาศัยการเคลื่อนไหวที่รวดเร็ว การเปลี่ยนทิศทางอย่างต่อเนื่อง และการตัดสินใจในเวลาจำกัด เช่น กีฬาประเภททีมอย่างวอลเลย์บอล ฟุตบอล และบาสเกตบอล ความสามารถทางกายภาพ เช่น ความเร็ว ความคล่องตัว และพลังกล้ามเนื้อ ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่เอื้อต่อการแสดงทักษะทางกีฬาอย่างมีประสิทธิภาพ (Reilly, 2006; Sheppard & Young, 2006) ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาก็เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจจากนักวิจัยอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับเยาวชนและนักกีฬาอาชีพ

งานวิจัยของ (Sheppard, & Young, 2006) ระบุว่า ความคล่องตัว (agility) มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในกีฬา โดยเฉพาะกีฬาประเภททีมที่มีลักษณะการเคลื่อนไหวที่ไม่เป็นแบบแผนแน่นอน (non-linear movement) เช่น วอลเลย์บอล ซึ่งผู้เล่นต้องตอบสนองต่อทิศทางของลูกบอลและตำแหน่งของผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามอยู่ตลอดเวลา การมีความคล่องตัวในระดับสูงจะช่วยให้ นักกีฬาสามารถปรับเปลี่ยนทิศทางและเข้าสู่ตำแหน่งได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ขณะที่ความเร็ว (speed) ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางกีฬา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการตอบสนองต่อการเคลื่อนไหวของลูกบอล การเข้าบล็อก หรือการเข้ารับลูกในระยะเวลาที่จำกัด (Young et al., 2002)

ในงานวิจัยของ (Hoffman et al, 2019) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพกับผลสัมฤทธิ์ในนักกีฬาวอลเลย์บอลระดับอาชีพ พบว่า ผู้เล่นที่มีระดับความคล่องตัวและความเร็วสูงกว่ามักมีผลการเล่นในสนามที่เหนือกว่าเพื่อนร่วมทีม โดยเฉพาะในตำแหน่งตัวรับอิสระ (libero) และตัวตั้งลูก (setter) ซึ่งต้องเคลื่อนที่อยู่ตลอดเวลา งานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของ Lidor และ Ziv (2010) ที่เห็นว่า นักวอลเลย์บอลหญิงระดับแข่งขันที่มีความสามารถด้านการทรงตัว ความคล่องตัว และพลังกล้ามเนื้อขา จะมีศักยภาพในการตบลูก การกระโดดขึ้นบล็อก และการตั้งลูกที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน

ในบริบทของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา งานวิจัยในประเทศไทยก็ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่คล้ายคลึงกัน โดย (นภาพร ทรัพย์ธนกุล, 2020) ศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดขอนแก่น และพบว่า ความเร็วและความคล่องตัวมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางถึงสูงกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล เช่นเดียวกับงานวิจัยของ (อภิชัย โพธิ์ศรี, 2021) ที่ศึกษานักกีฬาเทนนิสระดับอุดมศึกษา พบว่านักกีฬาที่มีค่าความเร็วและการเคลื่อนไหวเปลี่ยนทิศทางที่ดีสามารถทำคะแนนและลดข้อผิดพลาดในการเล่นได้อย่างมีนัยสำคัญ

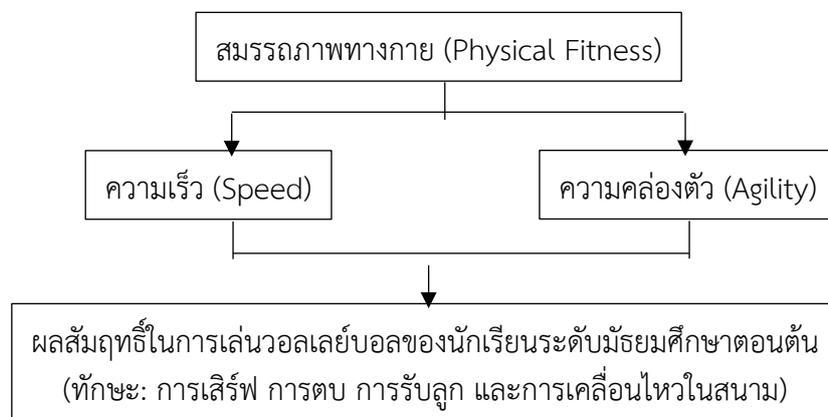
นอกจากนี้ Gallahue et al. (2012) ยังเสนอว่าการมีสมรรถภาพทางกายที่เหมาะสมในช่วงวัยเรียน มีผลต่อการเรียนรู้ทักษะกีฬาในระยะยาว และยังช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการเคลื่อนไหว ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางกายและกีฬาทั้งในและนอกห้องเรียน

จากหลักฐานเชิงประจักษ์ทั้งในระดับนานาชาติและระดับประเทศ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าสมรรถภาพทางกาย โดยเฉพาะความเร็วและความคล่องตัว มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาในกีฬาวอลเลย์บอล การศึกษาองค์ประกอบทั้งสองนี้ในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จึงสามารถนำไปสู่แนวทางการพัฒนาและออกแบบโปรแกรมฝึกซ้อมที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” มีพื้นฐานมาจากแนวคิดทางวิทยาศาสตร์การกีฬา โดยเฉพาะทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถภาพทางกาย (Physical Fitness) ที่เชื่อมโยงกับทักษะกีฬา (Skill-related Performance) ตามแนวทางของ American College of Sports Medicine (ACSM, 2021) และหลักการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาในบริบทของโรงเรียน

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง สมรรถภาพทางกาย 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ความเร็ว (Speed) และความคล่องตัว (Agility) กับ ผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลของนักเรียน ซึ่งวัดจากการประเมินทักษะพื้นฐาน ได้แก่ การเสิร์ฟ การตบ การรับลูก และการเคลื่อนไหวในสนาม ซึ่งสามารถจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังแสดงในแผนภาพด้านล่าง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแผนภาพข้างต้น แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ความเร็ว และ ความคล่องตัว ซึ่งเป็นองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายที่เกี่ยวข้องกับทักษะ (skill-related fitness) ตามแนวคิดของ ACSM และงานวิจัยของ Sheppard & Young (2006), Lidor & Ziv (2010) กับตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล ซึ่งประเมินจากทักษะพื้นฐาน 4 ด้าน ได้แก่ การเสิร์ฟ การตบ การรับลูก และการเคลื่อนไหวในสนาม

ความสัมพันธ์นี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า นักเรียนที่มีสมรรถภาพทางกายด้านความเร็วและความคล่องตัวในระดับดี จะมีความสามารถในการเคลื่อนที่ ตอบสนอง และปฏิบัติทักษะวอลเลย์บอลได้ดีกว่า ส่งผลให้ได้ผลสัมฤทธิ์ที่สูงกว่าในการประเมินอย่างเป็นระบบภายใต้เกณฑ์ที่กำหนด

กรอบแนวคิดนี้ไม่เพียงสะท้อนแนวทางในการดำเนินการวิจัย แต่ยังแสดงถึงทิศทางการวิเคราะห์ข้อมูลและตีความผลลัพธ์ในเชิงสาเหตุ-ผล (cause-effect relationship) และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโปรแกรมฝึกทางกายและการเรียนการสอนพลศึกษาได้อย่างเหมาะสมในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกาย ได้แก่ ความเร็วและความคล่องตัว กับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้การวัดค่าตัวแปรทางกายภาพและการประเมินผลสัมฤทธิ์เชิงทักษะกีฬาเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูล และใช้สถิติเชิงอนุมานในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample)

ประชากร (Population) คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 ของโรงเรียนวัดหนองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 346 คน ประกอบด้วยนักเรียนชายและหญิงที่กำลังเรียนวิชาพลศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยพิจารณาจากระดับชั้นเรียน (ม.1-ม.3) และเพศ (ชาย-หญิง) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายและเป็นตัวแทนของประชากรอย่างเหมาะสม จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือ 198 คน ซึ่งถือเป็นจำนวนที่เหมาะสมตามหลักการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างเบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ($N \geq 100$ และควรมีขนาดอย่างน้อย 10-20 คนต่อตัวแปร)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instruments) งานวิจัยนี้ใช้เครื่องมือหลัก 3 ชุด ได้แก่

2.1 แบบทดสอบสมรรถภาพทางกาย

การวิ่ง 50 เมตร ใช้สำหรับวัดความเร็ว (Speed) โดยให้นักเรียนวิ่งระยะทาง 50 เมตรในทางตรง และใช้เครื่องจับเวลา (Stopwatch) จับเวลาการวิ่ง โดยใช้เวลาน้อยที่สุดจาก 2 ครั้งเป็นคะแนน

การวิ่งซิกแซกระยะทาง 10 x 5 เมตร ใช้สำหรับวัดความคล่องตัว (Agility) โดยนักเรียนต้องวิ่งซิกแซกไปกลับระหว่างหมุดที่จัดเรียงเป็นแนวตรง 5 ครั้ง รวมเป็นระยะทาง 50 เมตร บันทึกเวลาและใช้เวลาที่ดีที่สุดในการวิเคราะห์

2.2 แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล

แบบประเมินออกแบบตามกรอบทักษะพื้นฐานในวอลเลย์บอล ได้แก่ การเสิร์ฟ การตบ การรับลูก และการเคลื่อนไหวในสนาม ใช้การประเมินแบบ รูบริก (Rubric Scale) ระดับ 1-5 สำหรับแต่ละทักษะ และประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ซึ่งเป็นครูพลศึกษาประจำโรงเรียนที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี และผ่านการฝึกอบรมเกณฑ์การประเมินร่วมกัน

2.3 แบบบันทึกข้อมูลพื้นฐาน ใช้แบบฟอร์มสำหรับเก็บข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เช่น เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

2.4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา และความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้สถิติ Inter-Rater Reliability สำหรับแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ ได้ค่า Cohen's Kappa = 0.86 แสดงถึงระดับความเชื่อมั่นสูง

3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection Procedures)

ขออนุญาตและประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนและครูประจำวิชาพลศึกษา จากนั้นแจ้งรายละเอียดและขอความยินยอมจากผู้ปกครองและนักเรียนผ่านแบบฟอร์มการยินยอม (Informed Consent Form) ดำเนินการเก็บข้อมูล ณ สนามกีฬาโรงเรียน โดยจัดกลุ่มนักเรียนให้เข้ารับการประเมินเป็น

Citation : ชลธิชา แก้วมี, และ โสภิตา ทองรอด. (2568). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่น

วอลเลย์บอลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 155-168.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.18>

รอบ ๆ ตามตารางเวลาที่กำหนด ทำการทดสอบสมรรถภาพทางกาย (วิ่ง 50 เมตร และวิ่งซิกแซก 10x5 เมตร) โดยมีผู้ช่วยบันทึกเวลาอย่างน้อย 2 คน เพื่อความแม่นยำ ทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลจากสถานการณ์จำลอง (เช่น เสิร์ฟเป้า ตบลูกจากลูกโยน การรับลูกจากฝ่ายตรงข้าม และการเคลื่อนตัวในสนามจำลอง) โดยใช้ผู้ประเมิน 3 คน และบันทึกข้อมูลและตรวจสอบความครบถ้วนก่อนนำเข้าสู่การวิเคราะห์ทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และผลคะแนนแต่ละตัวแปร

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์ ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเร็ว กับ ผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล และความคล่องตัว กับ ผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล โดยระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้คือ $p < .05$ และ $p < .01$

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยในครั้งนี้นำเสนอโดยเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ได้แก่ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกาย (ความเร็วและความคล่องตัว) กับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ ผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนา และผลการวิเคราะห์เชิงอนุมาน

1. ผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

จากการเก็บข้อมูลนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 198 คน ได้ทำการวิเคราะห์ค่าพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของตัวแปรหลักในงานวิจัย ได้แก่ ความเร็ว ความคล่องตัว และผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล โดยสรุปไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรหลักในการศึกษา ได้แก่ ความเร็ว ความคล่องตัว และผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
ความเร็ว (Speed) – เวลาวิ่ง 50 เมตร (วินาที)	8.42	0.62
ความคล่องตัว (Agility) – เวลาวิ่งซิกแซก 10x5 เมตร (วินาที)	12.37	0.88
ผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล (คะแนนเต็ม 20)	16.58	1.95

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยเวลาวิ่ง 50 เมตรอยู่ที่ 8.42 วินาที ซึ่งแสดงถึงระดับความเร็วที่อยู่ในเกณฑ์ดีสำหรับวัยมัธยมต้น โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.62 แสดงถึงการกระจายตัวของค่าที่ไม่สูงมาก สะท้อนว่านักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน

Citation : Kaewmee, C., & Thongrod, S (2025). An Analysis of the Relationship Between Physical Fitness and Volleyball

Performance Achievement Among Lower Secondary School Students. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 155-158. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.18>

ในด้านของความคล่องตัว ซึ่งวัดจากเวลาที่ใช้ในการวิ่งซิกแซก 10×5 เมตร ได้ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 12.37 วินาที แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีระดับความคล่องตัวที่เหมาะสมและสามารถเคลื่อนไหวเปลี่ยนทิศทางได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.88 แสดงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในระดับปานกลาง

สำหรับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล ซึ่งประเมินจากทักษะพื้นฐาน ได้แก่ การเสิร์ฟ การตบ การรับลูก และการเคลื่อนที่ในสนาม พบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 16.58 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน แสดงถึงระดับความสามารถที่อยู่ในเกณฑ์ดี-ดีมาก โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.95 ซึ่งหมายความว่านักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะในการเล่นวอลเลย์บอลที่พัฒนามาในระดับหนึ่งแล้ว และมีการกระจายของคะแนนในระดับไม่กว้างมาก

2. ผลการวิเคราะห์เชิงอนุมาน

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกาย (ความเร็วและความคล่องตัว) กับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) ซึ่งผลลัพธ์สรุปไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความเร็วและความคล่องตัว กับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	r	Sig. (p-value)	ระดับความสัมพันธ์
ความเร็ว กับ ผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล	-0.511	.000**	ปานกลาง (เชิงลบ)
ความคล่องตัว กับ ผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล	-0.574	.000**	ปานกลางถึงสูง (เชิงลบ)

** p < .01 หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ความเร็วมีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลางกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล โดยมีค่า r เท่ากับ -0.511 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (p < .01) หมายความว่า นักเรียนที่มีค่าความเร็วในการวิ่งที่ต่ำกว่า (วิ่งเร็วกว่า) มักมีผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลสูงกว่า กล่าวคือ ยิ่งความเร็วของนักเรียนดีเท่าใด ก็ยังมีศักยภาพในการแสดงทักษะวอลเลย์บอลที่ดีขึ้น

ขณะเดียวกัน ความคล่องตัวมีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลางถึงสูงกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล โดยมีค่า r เท่ากับ -0.574 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน ซึ่งแปลว่าผู้ที่มีความคล่องตัวสูง (ใช้เวลาน้อยในการวิ่งซิกแซก) มีแนวโน้มที่จะแสดงทักษะวอลเลย์บอลได้ดี เช่น การเคลื่อนที่เข้าสู่ตำแหน่งรับลูกอย่างมีประสิทธิภาพ หรือการเปลี่ยนจากแนวรับสู่แนวรุกได้รวดเร็ว

สรุปภาพรวมของผลการวิเคราะห์เชิงอนุมาน ผลการวิเคราะห์ทั้งสองตัวแปรต้นมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรตาม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และยืนยันแนวคิดจากงานวิจัยก่อนหน้า เช่น Sheppard และ Young (2006) และ Lidor และ Ziv (2010) ที่ชี้ว่า ความเร็วและความคล่องตัวเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ในกีฬาที่ต้องการการเคลื่อนไหวต่อเนื่องอย่างวอลเลย์บอล การศึกษานี้จึงยืนยันได้ว่า การพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียน มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมทักษะและประสิทธิภาพทางกีฬาในระดับโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของสมรรถภาพทางกาย 2 ด้าน ได้แก่ ความเร็ว (Speed) และความคล่องตัว (Agility) กับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล โดยผลการวิเคราะห์พบว่า ทั้งความเร็วและความคล่องตัวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวสามารถอภิปรายเปรียบเทียบกับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า สมรรถภาพทางกายของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเฉพาะในด้านความเร็วและความคล่องตัว มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่มีความหมายทางวิชาการและมีนัยสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาและกิจกรรมกีฬาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างยิ่ง ในส่วนนี้จะอภิปรายผลโดยเปรียบเทียบกับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสะท้อนข้อค้นพบเชิงวิพากษ์อย่างมีระบบ

ความสัมพันธ์ระหว่างความเร็วกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอล พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลาง ซึ่งหมายความว่า นักเรียนที่สามารถวิ่งระยะ 50 เมตรได้เร็ว (ใช้เวลาน้อย) มีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลสูงกว่าผู้ที่วิ่งได้ช้ากว่า ผลดังกล่าวสะท้อนถึงความสำคัญขององค์ประกอบ “ความเร็ว” ในบริบทของกีฬาวอลเลย์บอล ซึ่งผู้เล่นจำเป็นต้องตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในสนามอย่างรวดเร็ว เช่น การเคลื่อนที่ไปรับลูก การเข้าสกัด หรือการเข้าประจำตำแหน่ง การค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ (Sheppard และ Young, 2006) ที่อธิบายว่า ความเร็ว (speed) เป็นองค์ประกอบสำคัญของสมรรถภาพทางกายที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของนักกีฬา โดยเฉพาะในกีฬาประเภททีมซึ่งมีลักษณะการเคลื่อนไหวซ้ำ ๆ อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hoffman et al. (2019) ซึ่งพบว่านักกีฬาวอลเลย์บอลในตำแหน่งที่ต้องเคลื่อนที่รวดเร็ว เช่น ตัวรับอิสระ (libero) มักมีค่าความเร็วสูงกว่าผู้เล่นในตำแหน่งอื่น นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นภาพร ทรัพย์ธนกุล, 2020) ที่ศึกษา นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดขอนแก่น และรายงานไว้ว่า ความเร็วมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคะแนนทักษะการเล่นวอลเลย์บอลของนักเรียน

ในส่วนของ ความคล่องตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางกีฬา การวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลางถึงสูง ซึ่งหมายถึง นักเรียนที่มีความสามารถในการเคลื่อนไหวเปลี่ยนทิศทางอย่างคล่องแคล่วและรวดเร็ว มักมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงกว่าในด้านการเล่นวอลเลย์บอล ความคล่องตัวในที่นี้หมายถึงการควบคุมร่างกายขณะเคลื่อนที่ (body control), การหยุดอย่างฉับพลัน (deceleration), และการเคลื่อนที่ไปยังตำแหน่งใหม่อย่างแม่นยำในเวลาสั้น ๆ แนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนจากงานของ Young, James และ Montgomery (2002) ที่ระบุว่า ความคล่องตัวเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่กำหนดความสำเร็จในกีฬา เนื่องจากเป็นตัวกลางที่เชื่อมระหว่างพลังกล้ามเนื้อ ความเร็ว และการตอบสนองต่อสิ่งเร้า นอกจากนี้ Lidor และ Ziv (2010) ยังเสนอว่า ความคล่องตัวมีบทบาทสำคัญต่อความสามารถในการเข้าถึงลูก การตั้งลูก และการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องในกีฬาวอลเลย์บอล ซึ่งต้องใช้ทักษะการตัดสินใจร่วมกับทักษะทางกายภาพอย่างกลมกลืน

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยในภาพรวมแล้ว จะเห็นได้ว่า ผลการวิจัยสามารถเชื่อมโยงกับ ปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำความเข้าใจ

Citation : Kaewmee, C., & Thongrod, S (2025). An Analysis of the Relationship Between Physical Fitness and Volleyball

Performance Achievement Among Lower Secondary School Students. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 155-158. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.18>

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายและผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาในบริบทของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งข้อค้นพบสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้โดยตรง อีกทั้งยังนำเสนอหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สนับสนุนแนวคิด ว่า สมรรถภาพทางกายไม่เพียงเป็นตัวสะท้อนสุขภาพ แต่ยังส่งผลต่อการเรียนรู้ทักษะกีฬา และสามารถใช้เป็นเครื่องมือคัดกรองหรือพัฒนานักเรียนที่มีศักยภาพทางกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในแง่ของ ข้อดีของการศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวัดที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นแล้วอย่างเป็นระบบ โดยใช้วิธีการวัดที่เป็นมาตรฐานทั้งในด้านความเร็ว (การวิ่ง 50 เมตร) และความคล่องตัว (การวิ่งซิกแซก 10x5 เมตร) รวมทั้งใช้การประเมินทักษะวอลเลย์บอลจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ซึ่งได้รับการอบรมเพื่อความเป็นเอกภาพในการให้คะแนน ส่งผลให้ข้อมูลที่ได้มีความน่าเชื่อถือสูง อีกทั้งยังได้กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากพอและมีความหลากหลายทางเพศและระดับชั้น ทำให้ผลที่ได้สามารถสะท้อนภาพรวมของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ในระดับหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม การวิจัยครั้งนี้มี ข้อจำกัด อยู่ในบางประการ ได้แก่ การศึกษาใช้เพียง 2 องค์ประกอบของสมรรถภาพทางกาย ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาอย่างรอบด้าน เช่น ยังไม่มีการวัดพลังกล้ามเนื้อ ความยืดหยุ่น หรือการประสานงานระหว่างอวัยวะต่าง ๆ ซึ่งอาจมีบทบาทเช่นกันในกีฬาอย่างวอลเลย์บอล อีกทั้งยังจำกัดกลุ่มตัวอย่างอยู่เฉพาะโรงเรียนเดียว ซึ่งอาจมีลักษณะเฉพาะบางประการที่แตกต่างจากโรงเรียนอื่น จึงไม่อาจสรุปทั่วไปได้ในทุกบริบท

จากประสบการณ์การดำเนินการ ผู้วิจัยพบ อุปสรรคบางประการ ได้แก่ สภาพอากาศในบางวันมีฝนตกหนัก ทำให้ต้องเลื่อนการเก็บข้อมูลในบางช่วงเวลา รวมถึงนักเรียนบางส่วนยังไม่คุ้นเคยกับการทดสอบแบบมาตรฐาน ทำให้ต้องจัดเวลาในการฝึกซ้อมและอธิบายแบบทดสอบเพิ่มเติมก่อนดำเนินการจริง อย่างไรก็ตาม ทีมวิจัยสามารถบริหารจัดการปัญหาเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสม และสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วนตามแผนที่วางไว้

ในส่วนขอ ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนควรนำผลการศึกษานี้ไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมพลศึกษาหรือโปรแกรมฝึกสมรรถภาพเฉพาะทาง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาความเร็วและความคล่องตัวในกลุ่มนักเรียนที่มีศักยภาพทางกีฬา โดยเฉพาะในกีฬาวอลเลย์บอล บาสเกตบอล หรือฟุตบอล นอกจากนี้ ผู้วิจัยแนะนำให้มีการประเมินสมรรถภาพทางกายเป็นประจำทุกภาคเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงพัฒนาต่อเนื่องทั้งในด้านสุขภาพและกีฬา และในการวิจัยต่อไป ควรขยายขอบเขตของตัวแปร และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างเพศ กลุ่มอายุ หรือประเภทของกีฬา เพื่อเพิ่มความครอบคลุมและเชิงลึกของข้อมูลให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาในระดับมัธยมต้น เนื่องจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สมรรถภาพทางกายโดยเฉพาะ “ความเร็ว” และ “ความคล่องตัว” มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาวอลเลย์บอล ดังนั้นครูพลศึกษาควรปรับเนื้อหาหรือแผนการสอนโดยเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมสมรรถภาพทางกายเฉพาะด้านควบคู่กับการฝึกทักษะกีฬา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ทั้งในด้านร่างกายและทักษะเชิงกีฬาอย่างสมดุล

1.2 ใช้ผลวิจัยเป็นเครื่องมือในการคัดกรองและพัฒนานักกีฬาระดับเยาวชนของโรงเรียน ผู้ที่มีความสามารถด้านความเร็วและความคล่องตัวในระดับสูงอาจมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นนักกีฬาที่มี

Citation : ชลธิชา แก้วมี, และ โสภิตา ทองรอด. (2568). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่น

วอลเลย์บอลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 155-168.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.18>

ประสิทธิภาพได้ในอนาคต โรงเรียนสามารถจัดให้มีการวัดสมรรถภาพทางกายเบื้องต้นอย่างเป็นระบบในแต่ละปีการศึกษา และใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นแนวทางในการคัดเลือกหรือจัดกลุ่มนักเรียนเพื่อเข้าร่วมทีมกีฬาหรือกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพพิเศษ

1.3 ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถภาพทางกายอย่างเป็นระบบผ่านกิจกรรมก่อนและหลังเรียน สามารถนำผลวิจัยไปจัดกิจกรรมอบรม ฝึกอบรม หรือกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพ เช่น คลาสฝึกความเร็วหรือความคล่องตัวในช่วงเวลาพักกลางวัน หรือกิจกรรมชมรม เพื่อให้การพัฒนาศักยภาพทางกายมีความต่อเนื่องและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

1.4 ใช้ผลการวิจัยประกอบการออกแบบนโยบายสุขภาพในสถานศึกษา ผลการวิจัยสามารถใช้สนับสนุนแนวนโยบายหรือโครงการส่งเสริมสุขภาพและสมรรถภาพในโรงเรียน เช่น การประเมินสมรรถภาพประจำปี (physical fitness assessment) การพัฒนาพื้นที่ฝึกฝนเฉพาะกิจกรรม หรือการจัดการแข่งขันกีฬาอย่างมีเป้าหมายต่อการพัฒนาศักยภาพนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสมรรถภาพทางกายในองค์ประกอบอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น พลังกล้ามเนื้อ (muscular power), ความยืดหยุ่น (flexibility), การทรงตัว (balance) หรือการประสานงานระหว่างมือและตา (hand-eye coordination) ซึ่งล้วนมีบทบาทในการเล่นวอลเลย์บอล โดยเฉพาะท่าทางการตบ การรับ การตั้งลูก หากศึกษาครบทุกองค์ประกอบจะทำให้เข้าใจปัจจัยทั้งหมดที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาได้ดียิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาความแตกต่างของเพศและระดับชั้นในการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ แม้ว่าการศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย แต่ยังไม่มีการเปรียบเทียบแยกกลุ่ม เช่น นักเรียนชายกับหญิง หรือ ม.1 ม.2 ม.3 การวิจัยครั้งต่อไปควรวิเคราะห์เปรียบเทียบกลุ่มย่อยเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกยิ่งขึ้นและสามารถออกแบบการพัฒนาเฉพาะกลุ่มได้เหมาะสม

2.3 ขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนที่มีบริบทต่างกัน การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในโรงเรียนเพียงแห่งเดียว ซึ่งอาจมีข้อจำกัดด้านความหลากหลายของบริบท เช่น สภาพแวดล้อม ทรัพยากร และรูปแบบการสอน ดังนั้น การศึกษาครั้งต่อไปควรดำเนินการในหลายโรงเรียน หรือในเขตพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างทางภูมิภาค และเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยในเชิงสากล

2.4 พัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลที่หลากหลายมากขึ้น ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบประเมินที่มุ่งเน้นทักษะพื้นฐาน หากวิจัยต่อยอดในอนาคต ควรพัฒนาแบบทดสอบสถานการณ์จำลองในเกมจริง หรือใช้เทคโนโลยี เช่น video analysis, motion tracking เพื่อเพิ่มความแม่นยำของการประเมิน

2.5 ศึกษาปัจจัยเชิงจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องร่วมกับสมรรถภาพทางกาย เช่น แรงจูงใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง และทัศนคติต่อการออกกำลังกาย ซึ่งอาจมีบทบาทร่วมกับสมรรถภาพทางกายในการส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางกีฬา การบูรณาการระหว่างปัจจัยทางกายและจิตจะทำให้เข้าใจการพัฒนาศักยภาพนักเรียนได้รอบด้านมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- นภาพร ทรัพย์ธนกุล. (2020). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดขอนแก่น. *วารสารพลศึกษาและสุขศึกษา*, 12(3), 34-45.
- อภิชัย โพธิ์ศรี. (2021). สมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการเล่นกีฬาเทนนิสของนักกีฬามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย*, 13(1), 56-66.
- American College of Sports Medicine. (2021). ACSM's guidelines for exercise testing and prescription (11th ed.). Wolters Kluwer.
- Baechle, T. R., & Earle, R. W. (2008). Essentials of strength training and conditioning (3rd ed.). Human Kinetics.
- Bompa, T. O., & Haff, G. G. (2009). Periodization: Theory and methodology of training (5th ed.). Human Kinetics.
- Caspersen, C. J., Powell, K. E., & Christenson, G. M. (1985). Physical activity, exercise, and physical fitness: Definitions and distinctions for health-related research. *Public Health Reports*, 100(2), 126-131.
- Fédération Internationale de Volleyball. (2020). Official volleyball rules 2021-2024. <https://www.fivb.com>
- Gallahue, D. L., Ozmun, J. C., & Goodway, J. D. (2012). Understanding motor development: Infants, children, adolescents, adults (7th ed.). McGraw-Hill Education.
- Hoffman, J. R., Vazquez, J., Pichardo, N., & Tenenbaum, G. (2019). Anthropometric and performance comparisons in professional volleyball players by playing position. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 33(11), 2980-2987. <https://doi.org/10.1519/JSC.0000000000002661>
- Lidor, R., & Ziv, G. (2010). Physical and physiological attributes of female volleyball players: A review. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 24(7), 1963-1973. <https://doi.org/10.1519/JSC.0b013e3181dc4bc3>
- Reilly, T. (2006). Science and soccer (2nd ed.). Routledge.
- Sallis, J. F. (2000). Age-related decline in physical activity: A synthesis of human and animal studies. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 32(9), 1598-1600.
- Sheppard, J. M., & Young, W. B. (2006). Agility literature review: Classifications, training and testing. *Journal of Sports Sciences*, 24(9), 919-932. <https://doi.org/10.1080/02640410500457109>
- Smith, R., & Thomas, A. (2022). Enhancing agility and court movement in volleyball: A review of training protocols. *International Journal of Volleyball Research*, 29(2), 45-58.
- Stodden, D. F., Goodway, J. D., Langendorfer, S. J., et al. (2008). A developmental perspective on the role of motor skill competence in physical activity: An emergent relationship. *Quest*, 60(2), 290-306.
- World Health Organization. (2022). Guidelines on physical activity and sedentary behaviour for children and adolescents. WHO.
- Young, W. B., James, R., & Montgomery, I. (2002). Is muscle power related to running speed with changes of direction. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 42(3), 282-288.

จุดเน้นเชิงสาระและจุดเน้นเชิงกระบวนการของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษา
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: กรณีศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของ
โรงเรียนประดู่แก้วประชาสรรค์ จังหวัดสุรินทร์

Substantive Emphasis and Procedural Emphasis of Environmental Education
Schools for Sustainable Development: A Best Practice Case Study of
Pradu Kaew Prachasan School, Surin Province

อนุรักษ์ นิลหุด^{1*}, เจษฎา ลาภจิตร², สุมาลี วงค์หอม³, สัจจิรา สังข์เงิน⁴,
มนทกานต์ จารัตน์⁵, และสุนันทา ศิลปิวิเศษ⁶

Anurak Ninlahoot¹, Jessada Lapjitr², Sumalee Wonghom³

Sujittra Sangngern⁴, Monthakan Jarat⁵ and Sunanta Sinlapawiset⁶

^{1,3,4,5} ครูโรงเรียนประดู่แก้วประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์; Pradu Kaew Prachasan
School Teacher, Surin Secondary Education Service Area Office, Thailand.

^{2,6} ผู้บริหารโรงเรียนประดู่แก้วประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์; Director of Pradu Kaew
Prachasan School, Surin Secondary Education Area Office, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : Anurak.n.chula@gmail.com

DOI : 10.14456/jasru.2025.19

Received : March 23, 2025; Revised : April 4, 2025; Accepted : April 6, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้ประกอบไปด้วย ความหมาย พัฒนาการของสิ่งแวดล้อมศึกษา ตลอดจนจุดเน้นเชิงสาระ และจุดเน้นเชิงกระบวนการที่ส่งเสริมการขับเคลื่อนโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การศึกษารุ่นนี้ใช้โรงเรียนประดู่แก้วประชาสรรค์ จังหวัดสุรินทร์เป็นกรณีศึกษา เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศด้านการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทโรงเรียนขนาดเล็ก โดยองค์ประกอบของบทความวิชาการนี้ เป็นผลลัพธ์จากวัตถุประสงค์ของคณะผู้เขียนที่ต้องการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และถอดหลักการวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของการดำเนินงานโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทโรงเรียนแห่งนี้ ผ่านวิเคราะห์จุดเน้นเชิงสาระและจุดเน้นเชิงกระบวนการตามแนวคิดวิสัยการออกแบบ

คำสำคัญ (Keywords) : จุดเน้นเชิงสาระ, จุดเน้นเชิงกระบวนการ, สิ่งแวดล้อม, การพัฒนาที่ยั่งยืน

Abstract

This article presents the meaning, development, substantive emphasis, and procedural emphasis that promote environmental education schools for sustainable development through a case study of Pradukaew Prachasan School, Surin Province, which has been awarded first place for outstanding practices in sustainable environmental education within the context of small schools. The components of this academic article

Citation : Ninlahoot, A., Lapjitr, J., Wonghom, S., Sangngern, S., Jarat, M., & Sinlapawiset, S (2025). Substantive Emphasis and Procedural Emphasis of Environmental Education Schools for Sustainable Development: A Best Practice Case Study of Pradu Kaew Prachasan School, Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 169-182. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.19>

result from the authors' objective to examine the transformation of environmental education schools for sustainable development and identify best practices specific to this small school context. The article reviews existing research and analyzes key Substantive Emphasis and Procedural Emphasis that drive successful implementation, using a design research approach.

Keywords : Content focus, Process focus, Environment, Sustainable development

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบัน โลกกำลังเผชิญกับวิกฤติด้านสิ่งแวดล้อมในหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลก และภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงขึ้น การเปลี่ยนแปลงและปัญหาสิ่งแวดล้อมมีทุกระดับ และมีแนวโน้มเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมทั่วโลกที่ทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิที่ส่งผลกระทบต่อสภาพอากาศและระบบนิเวศ เช่น ไฟป่าครั้งใหญ่ในแคนาดาที่เผาทำลายพื้นที่ป่ากว่า 20 ล้านไร่ ภาวะมลพิษทางอากาศที่แพร่กระจายข้ามทวีป พายุไซโคลนรุนแรงที่ก่อให้เกิดน้ำท่วมครั้งประวัติศาสตร์ในออสเตรเลีย และคลื่นความร้อนในยุโรปที่ส่งผลให้ฤดูกาลเปลี่ยนแปลงอย่างผิดปกติ นักวิทยาศาสตร์หลายสำนัก รวมถึง IPCC (2021) และ UNESCO (2015) ได้ให้ข้อสรุปว่า สาเหตุหลักของปัญหาดังกล่าวมาจากกิจกรรมของมนุษย์ โดยเฉพาะกระบวนการทางเศรษฐกิจที่ใช้ทรัพยากรอย่างไม่ยั่งยืน และก่อให้เกิดของเสียในระดับที่ระบบนิเวศไม่สามารถรองรับได้ ดังนั้น การศึกษาและพัฒนาการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนจึงเป็นจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมแนวทางปฏิบัติที่ยั่งยืนในระดับท้องถิ่นและระดับโลก

เมื่อพิจารณาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) ไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป จากหลักฐานที่ปรากฏในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เช่น อุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้นผิดปกติในช่วงฤดูร้อน โดยจังหวัดสุรินทร์เคยมีรายงานอุณหภูมิสูงสุดถึง 41 องศาเซลเซียส (ไทยรัฐ, 2558) นอกจากนี้ยังมีรายงานปัญหาภัยแล้งรุนแรงที่ส่งผลต่อการเกษตรและการใช้น้ำในชีวิตประจำวัน เช่น กรณีแหล่งน้ำท้องถิ่นในอำเภอศีขรภูมิและอำเภอสังขะมีน้ำแห้งขอด จนทางการต้องขอความร่วมมือจากชาวนาให้งดปลูกข้าวนาปรัง เนื่องจากน้ำไม่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค (ไทยรัฐ, 2567) ในทางกลับกัน จังหวัดสุรินทร์ยังประสบปัญหาอุทกภัย เช่น กรณีน้ำท่วมหนักบริเวณแม่น้ำชีในเขตอำเภोजอมพระ ซึ่งถือว่ารุนแรงที่สุดในรอบ 40 ปี ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ต้องประกาศอพยพประชาชนจากพื้นที่เสี่ยงภัย (ประชาชาติธุรกิจ, 2565) หรืออาจจะสังเกตจากภาพที่ 1 ที่รวบรวมข่าวผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสุรินทร์อย่างชัดเจน

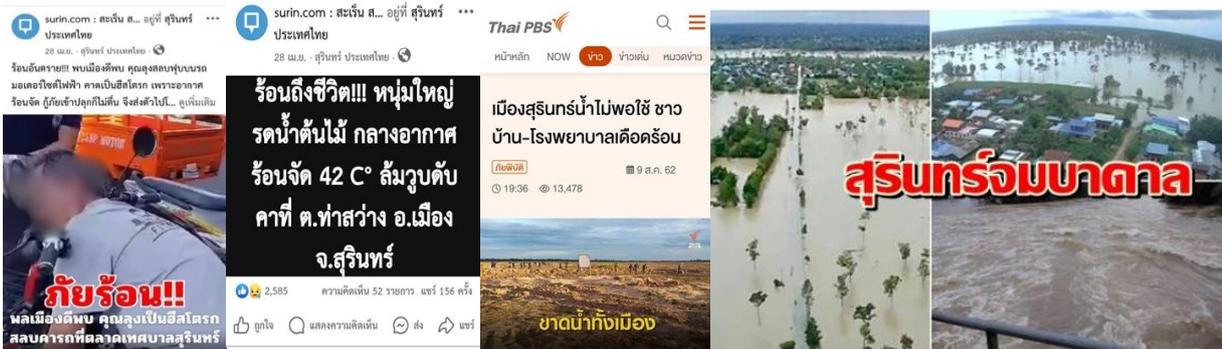
Citation : อนุรักษ์ นิลหุต, เกษภา ลากจิตร์, สุมาลี วงค์หอม, สุจิตรา สังข์เงิน, มณฑานต์ จารัตน์ม, และ สุนันทา ศิลวิเศษ. (2568). จุดเน้น

เชิงสาระและจุดเน้นเชิงกระบวนการของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: กรณีศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของ

โรงเรียนประดู่แก้วประชาสรรค์ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 169-182.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.19>

ภาพที่ 1 ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสุรินทร์
ทิมา ศิริขวัญ เจริญชน (2567)

ปรากฏการณ์เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับมือและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ในระดับท้องถิ่น ดังนั้น โรงเรียนจึงควรเตรียมพร้อมนักเรียนให้รับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่เกิดขึ้นผ่านความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดแนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติจริงในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม (จิระวรรณ เกษสิงห์, และคณะ, 2566; Jensen & Schnack, 1997) โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ 1) ส่งเสริมความรู้ที่เอื้อให้เกิดการปฏิบัติ นักเรียนสามารถระบุปัญหาสิ่งแวดล้อม วิเคราะห์สาเหตุ และประเมินแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมได้ 2) แรงขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม 3) วิสัยทัศน์ นักเรียนสามารถอธิบายภาพอนาคตของสิ่งแวดล้อมที่ต้องการ และมองเห็นโอกาสในการเรียนรู้ 4) ประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนสามารถลงมือแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมผ่านกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุน 5) ทักษะการคิดที่นำไปสู่การปฏิบัติ ผูกคิด วิเคราะห์ปัญหาสิ่งแวดล้อม ตัดสินใจ และปรับกลยุทธ์แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ 6) การทำงานร่วมกันอย่างเป็นประชาธิปไตย นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับชุมชนและเครือข่ายเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา

คณะผู้เขียนจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาจุดเน้นเชิงสาระและจุดเน้นเชิงกระบวนการของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเลือกโรงเรียนประจำตัวแก่ทั่วประเทศ จังหวัดสุรินทร์เป็นกรณีศึกษา เนื่องจากในปีการศึกษา 2567 โรงเรียนแห่งนี้ได้รับรางวัลชนะเลิศการคัดเลือกนวัตกรรมและวิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในบริบทโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนน้อยกว่า 500 คน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ และเป็นโรงเรียนอริโคสคุณระดับต้น จากกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ โรงเรียนยังมีจุดเด่นในการดำเนินงานที่ได้ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม และการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่ปี 2558 โดยดำเนินโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความตระหนักรู้ พฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสมรรถนะการปฏิบัติเพื่อสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันโรงเรียนแห่งนี้เปิดสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 นักเรียนในแต่ละปีการศึกษามี ประมาณ 250 คน และมีตัวอย่างกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังภาพที่ 2

Citation : Ninlahoot, A., Lapjitr, J., Wonghom, S., Sangngern, S., Jarat, M., & Sinlapawiset, S (2025). Substantive Emphasis and Procedural Emphasis of Environmental Education Schools for Sustainable Development: A Best Practice Case Study of Pradu Kaew Prachasan School, Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 169-182. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.19>

ภาพที่ 2 บริบทและตัวอย่างกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประจักษ์ศิลปาคม

การเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันทำให้โรงเรียนต้องมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียน แนวคิดสมรรถนะการปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และลงมือแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้จริง โดยโรงเรียนได้นำหลักการดังกล่าวมาปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาสู่ JAI Model เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในโรงเรียนและชุมชน

จากปัญหาและความสำคัญข้างต้น โรงเรียนจึงได้พัฒนาและขับเคลื่อนโดยใช้กรอบแนวคิดดำเนินงานภายใต้ JAI Model ซึ่งพัฒนาขึ้นในปีการศึกษา 2567 โดยกรอบแนวคิดนี้ไม่เพียงช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นระบบเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างจิตสำนึกและสมรรถนะด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่แก่นักเรียน ผ่านการบูรณาการองค์ความรู้และนวัตกรรมที่นำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ด้วยความร่วมมือจากครู นักเรียน และชุมชน โรงเรียนจึงมุ่งมั่นที่จะเป็นต้นแบบของการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ซึ่งไม่เพียงตอบโจทย์ปัญหาปัจจุบัน แต่ยังต้องการพัฒนาไปสู่อนาคตที่สมดุลระหว่างการพัฒนาและการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง ผู้เขียนซึ่งเป็นผู้บริหารและคณะครูจึงต้องการถอดหลักการออกแบบ (Design Principle) หรือหลักการสะท้อนเป้าหมายของการออกแบบและเป็นแนวทางในการตัดสินใจในการออกแบบเพื่อให้คณะทำงานหรือนักออกแบบทำงานในทิศทางเดียวกัน (สุวิมล ร่องวานิช, 2566) ในหลักการออกแบบนี้เกิดจากการปฏิบัติงานจริงและมีการบูรณาการตามแนวคิดการวิจัยการออกแบบ (Design Research) ซึ่งประกอบไปด้วยจุดเน้นเชิงสาระ และจุดเน้นเชิงกระบวนการ เพื่อให้โรงเรียนอื่นได้นำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

Citation : อนุรักษ์ นิลหุต, เกษภา ลากจิต, สุมาลี วงศ์หอม, สุจิตรา สังข์เงิน, มณฑานต์ จารัตน์ม, และ สุนันทา ศิลปิเศษ. (2568). จุดเน้นเชิงสาระและจุดเน้นเชิงกระบวนการของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: กรณีศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 169-182.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.19>

ความหมายและความสำคัญโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

โรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง โรงเรียนที่มีการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) เพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ ตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาของท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจ อันเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้และการลงมือปฏิบัติจริง และพร้อมที่จะเข้าไปมีบทบาทในการป้องกัน ฟื้นฟู รักษา และใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนต่อไป (กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม, 2567)

โรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน อีกชื่อหนึ่งคือ โรงเรียนอีโคสคูล (Eco-school) เป็นโรงเรียนที่เน้นพัฒนากระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อตอบสนองเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อพิจารณาความหมายของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนดังกล่าว พบว่า เป้าหมายที่ต้องพัฒนานักเรียนให้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองด้านสิ่งแวดล้อม ไม่ได้มุ่งเน้นการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในระดับบุคคลเท่านั้น แต่ยังเน้นในระดับพลเมือง และตระหนักต่อการพัฒนาและแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ (จิระวรรณ เกษสิงห์, 2566) ที่เสนอการเตรียมความพร้อมให้รับมือกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในโลกแห่งความเป็นจริงนอกห้องเรียน คือ 1) การปรับวิธีคิดและมองหาแนวปฏิบัติใหม่ในการจัดการเรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับชุมชนท้องถิ่นนอกเรียน 2) ออกแบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่น 3) ฝึกใช้กระบวนการคิดและตัดสินใจในฐานะพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย และ 4) ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อจัดการกับประเด็นปัญหาด้วยตนเอง

จากสิ่งแวดล้อมศึกษาในอดีต สู่วิธีการโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

การดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาไม่ใช่เรื่องใหม่ (เกษม จันทร์แก้ว, 2525; วินัย วีระพัฒนานนท์, 2532) แต่เป็นแนวทางที่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมมาอย่างต่อเนื่อง และมีบทความวิจัยที่พัฒนาสิ่งแวดล้อมศึกษาจนถึงปัจจุบัน (จิระวรรณ เกษสิงห์ และคณะ, 2568) นิยามของสิ่งแวดล้อมศึกษาได้ถูกกล่าวถึงตั้งแต่การประชุมสัมมนาสิ่งแวดล้อมศึกษา ขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ที่ประเทศฟินแลนด์ ในปีค.ศ. 1974 ได้ระบุว่าสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิธีการลงสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการป้องกันสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมศึกษาไม่ใช่สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ที่แยกออกมาโดยเฉพาะ แต่ควรดำเนินการภายใต้หลักการของการศึกษาตลอดชีวิตที่บูรณาการอย่างสมบูรณ์ หลังจากนั้นอีก 3 ปีประเทศไทยได้เป็นส่วนหนึ่งของการลงนามยอมรับปฏิญญาแห่งทบิลีซี (The Tbilisi Declaration) ในการประชุมระหว่างรัฐบาลว่าด้วยสิ่งแวดล้อมศึกษา (Intergovernmental Conference on Environmental Education) ที่เมืองทบิลีซี (Tbilis) ประเทศจอร์เจีย ในปีค.ศ. 1977 ในการประชุมมีการผลักดันการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาภาคบังคับ (พิชญา ปิยจันทร์, 2560) โดยมีเป้าหมายในการสร้างค่านิยม ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีในภาพรวม และการมีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม และควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างจิตสำนึกทั้งปัจจุบันและอนาคต (UNESCO, 1980; สุวิมล ว่องวานิช และคณะ, 2539)

จากปฏิญญาแห่งทบิลีซี (The Tbilisi Declaration) ในการประชุมระหว่างรัฐบาลว่าด้วยสิ่งแวดล้อมศึกษานี้ทำให้กรอบแนวคิดของสิ่งแวดล้อมศึกษามีความชัดเจนขึ้น และในปฏิญญาแห่งทบิลีซี ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมศึกษา (UNESCO, 1980) ไว้ว่า

Citation : Ninlahoot, A., Lapjitr, J., Wonghom, S., Sangngern, S., Jarat, M., & Sinlapawiset, S (2025). Substantive Emphasis

and Procedural Emphasis of Environmental Education Schools for Sustainable Development: A Best Practice Case Study of Pradu Kaew Prachasan School, Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 169-182. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.19>

“กระบวนการที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาพลโลกที่มีความตระหนักและห่วงใยในสิ่งแวดล้อมและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม พลโลกที่มีความรู้ มีเจตคติ มีแรงจูงใจ อุทิศตน และมีทักษะในการทำงาน ทั้งโดยลำพังและรวมกันเป็นหมู่คณะ เพื่อหาทางออกให้แก่ปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน และป้องกันปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้นในอนาคต”

ในบทความ ประวัติความเป็นมาของการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม (จิระวรรณ เกษสิงห์, 2566) ได้แบ่งพัฒนาการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมเป็น 4 ระยะ ได้แก่

(1) **ระยะแรกช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20** จะเป็นการศึกษาด้านธรรมชาติ และเกี่ยวข้องกับกฎหมายด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งยังไม่เน้นความร่วมมือ ความเข้าใจ ความตระหนักของเยาวชนและประชาชนทั่วไป

(2) **ระยะที่สอง ช่วงกลางทศวรรษที่ 1970s ถึงต้นทศวรรษที่ 1990s** เริ่มมีการเน้นการจัดการศึกษาที่ให้บุคคลและสังคมมีความเข้าใจ และสนับสนุนให้สังคมมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยในขณะนี้เริ่มปรากฏคำว่าสิ่งแวดล้อมศึกษา เกิดกฎบัตรแห่งเบลเกรด จากการประชุม The International Workshop on Environmental Education ในปี ค.ศ. 1975 และปฏิญญาแห่งทบิลีซี (The Tbilisi Declaration) ในการประชุมระหว่างรัฐบาลว่าด้วยสิ่งแวดล้อมศึกษา (Intergovernmental Conference on Environmental Education) ที่เมืองทบิลีซี (Tbilisi) ประเทศจอร์เจีย ในปี ค.ศ. 1977

(3) **ระยะที่สาม ช่วงต้นทศวรรษที่ 1990s จนถึงศตวรรษแห่งการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2014** ซึ่งในระยะเป็นการปรับให้สิ่งแวดล้อมศึกษา เป็นสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยในระยะนี้ มีการสังเคราะห์งานวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาของประเทศไทยในอดีต ในปี พ.ศ. 2516 – พ.ศ. 2539 พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 370 เรื่อง (สุวิมล ว่องวานิช และคณะ, 2539) การสังเคราะห์งานวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาในยุคนั้น สามารถจำแนกการศึกษาได้ออกเป็น 8 ประเด็น คือ 1) หลักสูตรด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา 2) การบริหารจัดการด้านนโยบาย องค์กร และการจัดสิ่งแวดล้อมศึกษา 3) สื่อการเรียนและนวัตกรรมการศึกษา 4) วิธีสอนในรายวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา 5) สภาพความรู้ เจตคติและพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งแวดล้อม 6) การประเมินโครงการด้านสิ่งแวดล้อม 7) การจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา และ 8) อื่น ๆ

ประเด็นของการสังเคราะห์งานวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาในอดีต ยังมีการพัฒนาและศึกษาต่อจนถึงปัจจุบัน ผู้เขียนจึงขอยกตัวอย่างงานวิจัยในปัจจุบัน โดยสืบค้นจากฐานข้อมูล Google Scholar 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ.2562 – 2568) โดยจะนำเสนอในภาพรวม และได้รวมประเด็นที่สังเคราะห์ในอดีต เพื่อให้เห็นถึงพัฒนาการสู่ปัจจุบัน

Citation : อนุรักษ์ นิลหุต, เกษภา ลาภจิตร, สุมาลี วงศ์หอม, สุจิตรา สังข์เงิน, มณฑานต์ จารัตน์ม, และ สุนันทา ศิลปิเศษ. (2568). จุดเน้น

เชิงสาระและจุดเน้นเชิงกระบวนการของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: กรณีศึกษาวิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศของ

โรงเรียนประดู่แก้วประชาสรรค์ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 169-182.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.19>

ตารางที่ 1 ประเด็นการวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาในปัจจุบัน

ประเด็นการวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา	ผู้วิจัย
หลักสูตร และวิธีสอนในรายวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา	
<ul style="list-style-type: none"> หลักสูตรตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาโดยใช้การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์และชุมชนเป็นฐาน รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน การพัฒนาหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการจัดการขยะมูลฝอย 	อาทิตยา ขาวพราย และวาริรัตน์ แก้วอุไร (2563) กิตติยา ฤทธิภักดี (2567) รัตติกร โสมสมบัติ และคณะ (2563) นรินทร์พัช พรหมฤทธิ์ และคณะ (2564)
การบริหารจัดการด้านนโยบาย องค์กร และการจัดสิ่งแวดล้อมศึกษา	
<ul style="list-style-type: none"> การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษา การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสำหรับเสริมสร้างพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รูปแบบการบริหารความร่วมมือพหุภาคีเพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา แนวทางการบริหารที่ส่งเสริมความสำเร็จของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 	ณัฐพงศ์ อิ่มใจ และคณะ (2567) ศศิธร บุตรเมือง (2562) ณัฐฐครินทร์ พรหมเผ่า (2566) พลพิพัฒน์ วัฒนเศรษฐานุกูล และคณะ (2567)
สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมการศึกษา และการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา	
<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา ฐานกิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา ต้นแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านสิ่งแวดล้อม 	ตะวัน จำปาโพธิ์ (2564) เลเกีย เขียวดี (2563) จีระวรรณ เกษสิงห์ และคณะ (2568)
การประเมินโครงการด้านสิ่งแวดล้อม	
<ul style="list-style-type: none"> การประเมินความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา 	พิมพ์วรรณ สืบสายทองคำ และคณะ (2567)
สภาพความรู้ เจตคติและพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งแวดล้อม	
<ul style="list-style-type: none"> คุณลักษณะการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม และสมรรถนะการปฏิบัติเพื่อสิ่งแวดล้อม 	เลเกีย เขียวดี (2563) สุริยะ คุณวันดี และจีระวรรณ เกษสิงห์ (2567)

จากการสังเคราะห์งานวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาข้างต้น พบว่าแนวทางการศึกษาสิ่งแวดล้อมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตร วิธีสอน และพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ไปจนถึงแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนที่สนับสนุนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในระดับเชิงโครงสร้าง สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านจากแนวคิด สิ่งแวดล้อมศึกษา ไปสู่สิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนา

Citation : Ninlahoot, A., Lapjitr, J., Wonghom, S., Sangngern, S., Jarat, M., & Sinlapawiset, S (2025). Substantive Emphasis

and Procedural Emphasis of Environmental Education Schools for Sustainable Development: A Best Practice Case Study of Pradu Kaew Prachasan School, Surin Province. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 169-182. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.19>

ที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development) ซึ่งให้ความสำคัญกับ การลงมือปฏิบัติจริง และการสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสังคม ในประเทศไทย

ในระยะเวลาที่ 3 นี้ที่ประชุมสหประชาชาติได้จัดประชุม เรื่อง การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ณ ประเทศกรีซ เมื่อปีค.ศ. 1997 และได้ประกาศให้ปีค.ศ. 2005 - 2014 เป็นทศวรรษแห่งการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม หรือในช่วงเวลาหลังจากนั้นหลายประเทศเลือกใช้คำว่า การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (อิลิสรา ชูชาติ, 2547) (โดยรัตติกร โสมสมบัติและคณะ, 2563) ได้สรุปหลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเน้นการสร้างสมดุลระหว่าง 3 มิติหลัก ได้แก่ 1) การพัฒนาเศรษฐกิจ ระบบเศรษฐกิจต้องมีความมั่นคง เติบโตอย่างมีคุณภาพ และกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม 2) การพัฒนาสังคม ต้องพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น ผ่านการศึกษาที่มีคุณภาพ ความปลอดภัย และโอกาสที่เท่าเทียมกัน ซึ่งจะช่วยให้สังคมโดยรวมมีเสถียรภาพและคุณภาพสูงขึ้น และ 3) การพัฒนาสิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า ควบคุมไปกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ เพื่อให้เกิดความสมดุลและส่งต่อทรัพยากรที่ดีให้คนรุ่นต่อไป

(4) ระยะเวลาที่ 4 หลังสิ้นสุดทศวรรษแห่งการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจนถึงปัจจุบัน ระยะนี้มีจุดเปลี่ยนมาจากที่องค์การสหประชาชาติได้ประกาศ วาระการการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ค.ศ. 2030 และได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) จำนวน 17 ประการ ซึ่งแนวโน้มการวิจัยในปัจจุบัน จะเห็นว่ามีเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่มีความพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมรักษ์สิ่งแวดล้อม ระดับปัจเจกบุคคล มาเป็นการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้ที่กล้าวิจารณ์ และปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคมเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้ธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตอื่น รวมทั้งเพื่อเชื่อมโยงตัวตนของประชาชนกับท้องถิ่นตนเอง (จิระวรรณ เกษสิงห์, 2566)

ในปี 2554 จนถึงปัจจุบัน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้เริ่มพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ที่มีการเน้นพันธกิจด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา 7 ขั้นตอน เน้นรูปแบบการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน และเรียนรู้จากประเด็นปัญหาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และในปีงบประมาณ 2564 ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและขยายผลการดำเนินการ แบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 ระดับ เพื่อการขยายผลในเชิงปริมาณและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2555)

อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้เขียนพิจารณางานวิจัยในปัจจุบัน ที่แสดงตัวอย่างข้างต้นในตารางที่ 1 พบว่าส่วนใหญ่ยังเน้นการดำเนินการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่ยังขาดการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้ที่กล้าวิจารณ์ และปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคมเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้ธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตอื่น แต่หากพิจารณาการดำเนินการโรงเรียนที่มีการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) หรือโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่ามีจุดเน้นบางประการที่สามารถส่งเสริมให้ตอบสนองต่อเป้าหมายของระยะที่ 4 ที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้ ผู้เขียนจะกล่าวถึงต่อไป ใน ความสำคัญของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จุดเน้นเชิงสาระและจุดกระบวนการของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทโรงเรียนขนาดเล็กต่อไป

Citation : อนุรักษ์ นิลหุต, เกษภา ลากจิต, สุมาลี วงค์หอม, สุจิตรา สังข์เงิน, มณฑานต์ จารัตน์ม, และ สุนันทา ศิลวิเศษ. (2568). จุดเน้น

เชิงสาระและจุดเน้นเชิงกระบวนการของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: กรณีศึกษาวิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศของ

โรงเรียนประดู่แก้วประชาสรรค์ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 169-182.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.19>

จุดเน้นเชิงสาระของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทโรงเรียนขนาดเล็ก

จุดเน้นเชิงสาระ หรือคุณลักษณะของตัวแทรกแซง (Characteristic) ซึ่งออกแบบมาจากข้ออ้างเชิงเหตุผล (Argument) (van den Akker, 1999 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2566) เมื่อพิจารณาจุดเน้นเชิงสาระในเอกสารวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของคณะผู้เขียน พบว่าได้ดำเนินการกระบวนการ PDCA ได้ดำเนินภายใต้ JAI Model เป็นโมเดลที่โรงเรียนพัฒนาขึ้นจากทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ ที่เป็นจุดเน้นเชิงสาระของหลักการออกแบบ (Design Principle) โดยใช้จาก 1) ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง 2) ประสบการณ์ผู้สอนของครูในโรงเรียน 3) สมรรถนะปฏิบัติเพื่อสิ่งแวดล้อม (จิระวรรณ เกษสิงห์ และคณะ, 2566) 4) แนวคิดสะเต็มพีซีจีเพื่อการศึกษา (ชาติรี ฝ่ายคำตา และคณะ, 2565) ในโมเดลประกอบไปด้วย (1) Justice for Nature (ความเป็นธรรมต่อธรรมชาติ) มุ่งเน้นความเป็นทำต่อธรรมชาติ พัฒนาให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนด้วยหลัก 3Rs (2) Awareness & Action (ความตระหนักรู้และการลงมือทำ) นักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียนมี Vision ร่วมกัน คือมุ่งพัฒนาสิ่งต่างๆ ให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามอัตลักษณ์โรงเรียน คือ รักสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ขับเคลื่อนผ่านการปฏิบัติต่าง ๆ เช่น รายวิชาเพิ่มเติม โครงการชุมนุม (3) Innovation for Sustainability (นวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน) เป็นจุดมุ่งหมายที่ให้นักเรียนสร้างนวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน ได้แก่ ประเภทนวัตกรรม Eco design ประเภทนวัตกรรมจัดการขยะประเภทพลาสติก ประเภทนวัตกรรมจัดการขยะประเภทอินทรีย์ และประเภทนวัตกรรมแยกขยะ โดย JAI Model สามารถสรุปความสอดคล้องกับแนวคิด ได้ตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ความสอดคล้องของโมเดลโรงเรียนกับแนวคิดอื่น

JAI Model	STEM-BCG	สมรรถนะปฏิบัติเพื่อสิ่งแวดล้อม
1. Justice for Nature (ความเป็นธรรมต่อธรรมชาติ)	ใช้ปัญหาจริงจากสิ่งแวดล้อม และชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> ความรู้ที่เอื้อให้เกิดการปฏิบัติ (Knowledge of Action Possibilities) วิสัยทัศน์ (Vision)
2. Awareness & Action (ความตระหนักรู้และการลงมือทำ)	ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นการคิดและลงมือปฏิบัติจริง	<ul style="list-style-type: none"> แรงจูงใจที่นำไปสู่การปฏิบัติ (Motive for Action) การทำงานร่วมกันอย่างเป็นประชาธิปไตย (Democratic Partnership)
3. Innovation for Sustainability (นวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน)	ส่งเสริมการคิดเชิงนวัตกรรม และพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับ SDGs	<ul style="list-style-type: none"> ทักษะการคิดที่นำไปสู่การปฏิบัติ (Thinking Skills for Action) ประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติจริง (Action Experiences)

จากการศึกษาเอกสารวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ พบว่า จุดเน้นเชิงสาระได้ออกแบบมาจากข้ออ้างเชิงเหตุผล (argument) 4 แนวคิด คือ 1) ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง 2) ประสบการณ์ผู้สอนของครูในโรงเรียน 3) สมรรถนะปฏิบัติเพื่อสิ่งแวดล้อม 4) แนวคิดสะเต็มพีซีจีเพื่อการศึกษา ดังนั้น จุดเน้นเชิงสาระ ประกอบไปด้วย 1) การส่งเสริมความเป็นธรรมต่อธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตอื่น 2) การสร้างจิตสำนึกและเชื่อมโยงกับชุมชน 3) การส่งเสริมตระหนักรู้และการลงมือปฏิบัติจริง 4) การสนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน 5) การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองสิ่งแวดล้อมที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

จุดเน้นเชิงกระบวนการของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทโรงเรียนขนาดเล็ก

จุดเน้นเชิงกระบวนการตามแนวคิดวิจัยการออกแบบเป็นการกำหนดขั้นตอนหรือชุดกิจกรรมหรือวิธีการที่ทำให้ตัวแทรกแซงมีคุณลักษณะตามที่กำหนด (van den Akker, 1999 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2566) ในวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศได้ดำเนินงานใช้กระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA (Plan-Do-Check-Act) ตามทฤษฎีวงล้อเดมมิ่งที่พัฒนาโดย W. Edwards Deming ในปี 1950 (Moen & Norman, 2006) เพื่อให้แนวทางการดำเนินงานชัดเจนขึ้นผู้เขียน จึงสรุปเป็นจุดเน้นเชิงกระบวนการ ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 จุดเน้นเชิงสาระ และจุดเน้นเชิงกระบวนการของการดำเนินการวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

จุดเน้นเชิงสาระ	จุดเน้นเชิงกระบวนการตามวงจรคุณภาพ PDCA
จุดเน้นเชิงสาระ : การส่งเสริมความเป็นธรรมต่อธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตอื่น	
	<p>Plan - ศึกษาวิจัยทัศน ค่านิยม และกลยุทธ์ของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน และออกแบบแนวทางที่ช่วยลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>Do - จัดทำแผนงาน เช่น โครงการโรงเรียนปลอดขยะ, โครงการ Green Market เพื่อรณรงค์บรรจุดัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>Check - ประเมินผลผ่านตัวชี้วัด เช่น ปริมาณขยะที่ลดลง พฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของบุคลากรและนักเรียน</p> <p>Act - นำข้อมูลจากการประเมินมาพัฒนาแนวทางเพิ่มเติมและขยายผลไปยังเครือข่ายโรงเรียนอื่นๆ</p>
จุดเน้นเชิงสาระ : การสร้างจิตสำนึกและเชื่อมโยงกับชุมชน	
	<p>Plan - วิเคราะห์ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนโดยศึกษาจากข้อมูลของโรงเรียนและองค์กรพันธมิตร</p> <p>Do - เปิดสอน รายวิชาการจัดการขยะ วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา และจัดกิจกรรม ชุมชน Eco School ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)</p> <p>Check - รับฟังชุมชน ประเมินผลการดำเนินโครงการผ่านความร่วมมือกับองค์กรภายนอก</p> <p>Act - ปรับปรุง วางแผนใหม่ และขยายผลโครงการไปยังระดับชุมชนและเครือข่ายโรงเรียนข้างเคียง</p>
จุดเน้นเชิงสาระ : การส่งเสริมตระหนักรู้และการลงมือปฏิบัติจริง	
	<p>Plan - วางแผนการสอนที่ส่งเสริมการตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและลงมือทำจริง</p> <p>Do - จัดอบรมร่วมกับภาคีเครือข่าย เช่น สำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุรินทร์ หรือมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการจัดการขยะ</p> <p>Check - สสำรวจความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม และวิเคราะห์ผลลัพธ์จากโครงการที่มุ่งเน้นการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>Act - นำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงการดำเนินงานและออกแบบกิจกรรมที่มีผลกระทบเชิงบวกมากขึ้น</p>
จุดเน้นเชิงสาระ : การสนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน	
	<p>Plan - กำหนดแนวทางสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน</p> <p>Do - เปิดสอนรายวิชา BCG Model ที่มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน และจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อเอื้อต่อการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม</p>

Citation : อนุรักษ์ นิลหุต, เกษภา ลากจิต, สุมาลี วงศ์หอม, สุจิตรา สังข์เงิน, มณฑานต์ จารัตน์ม, และ สุนันทา ศิลปิเศษ. (2568). จุดเน้น

เชิงสาระและจุดเน้นเชิงกระบวนการของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: กรณีศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนประดู่แก้วประชาสรรค์ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 169-182.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.19>

จุดเน้นเชิงสาระ	จุดเน้นเชิงกระบวนการตามวงจรคุณภาพ PDCA
Check - ประเมินผลงานของนักเรียน เช่น นวัตกรรมจากขยะรีไซเคิลหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	Act - สนับสนุนการต่อยอดโครงการ และขยายผลไปยังเวทีระดับจังหวัดหรือระดับประเทศ
จุดเน้นเชิงสาระ : การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองสิ่งแวดล้อมที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	
Plan - ออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีบทบาทในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและชุมชน	Do - นักเรียนมัธยมในโรงเรียนจัดค่ายเยาวชนสิ่งแวดล้อมสำหรับนักเรียนในระดับประถม เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และสร้างเครือข่ายพลเมืองสิ่งแวดล้อมในอนาคต
Check - สสำรวจการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ	Act - ขยายผลแนวปฏิบัติที่ดีให้กับโรงเรียนอื่นๆ และเผยแพร่ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์

จากตารางที่ 3 จุดเน้นเชิงสาระ และจุดเน้นเชิงกระบวนการของการดำเนินการวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศสรุปได้ว่าการออกแบบการดำเนินการใช้วงจรคุณภาพ PDCA จุดเน้นเชิงกระบวนการ ภายใต้จุดเน้นเชิงสาระ 5 ข้อ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทำงานจริงที่โรงเรียนประดู่แก้วประชาสรรค์ได้นำไปใช้ในการส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนอื่นๆ ที่สนใจสามารถนำแนวทางไปปรับใช้ในการออกแบบจุดเน้นเชิงสาระ และกระบวนการของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

บทสรุป (Conclusion)

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา คำว่า สิ่งแวดล้อมศึกษา ถูกกล่าวถึงและดำเนินการอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่แนวทางการศึกษาธรรมชาติที่เน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ไปจนถึงแนวคิดที่มุ่งส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันแนวทางของ โรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้ก้าวไปไกลกว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมรายบุคคล แต่ขยายไปสู่การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่กล้าวิเคราะห วิพากษ์ และปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคม เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตอื่น รวมถึงการเชื่อมโยงตัวตนของประชาชนกับท้องถิ่นของตนเอง จากกรณีศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาในบริบทโรงเรียนขนาดเล็กของจังหวัดสุรินทร์ พบว่า จุดเน้นเชิงสาระ ของการดำเนินงานสามารถสรุปได้เป็น 5 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การส่งเสริมความเป็นธรรมต่อธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตอื่น 2) การสร้างจิตสำนึกและเชื่อมโยงกับชุมชน 3) การส่งเสริมตระหนักรู้และการลงมือปฏิบัติจริง 4) การสนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน 5) การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองสิ่งแวดล้อมที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และมีจุดเน้นเชิงกระบวนการตามวงจรคุณภาพ PDCA

คุณค่าของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ไม่ได้มุ่งเพียงให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แต่ต้องการสร้างพลเมืองที่สามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงได้จริง ผ่านการบูรณาการการเรียนรู้กับการบริหารจัดการโรงเรียนในลักษณะ Whole School Approach ซึ่งครอบคลุมทุกมิติของการพัฒนา ตั้งแต่การเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ความร่วมมือกับชุมชน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งระบบ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม (2567) แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนอีโคสคูล [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://eservice.dcce.go.th/storage/Media/C202109015274.pdf>
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. 2555. *แนวทางการสร้างสรรค Eco School โรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://datacenter.dcce.go.th/media/36848/development-resize.pdf>
- กิตติยา ฤทธิภักดี. (2567). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาโดยใช้การเรียนรู้แบบ สร้างสรรค และชุมชนเป็นฐานสำหรับนักศึกษาอนุปริญญา. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 8(12), 83-95. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JSC/article/view/278969>
- เกษม จันทร์แก้ว. (2525). *หลักการสิ่งแวดล้อมศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิระวรรณ เกษสิงห์. (2566). *สิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อสร้างสรรคผู้นำการเปลี่ยนแปลง*. จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.
- จิระวรรณ เกษสิงห์, พงศ์ประพันธ์ พงษ์โสภณ, ชาตรี ฝ้ายคำตา, บุญเสฐียร บุญสูง, และต้องตา สมใจเพ็ง(2568). การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมของนิสิตครุศึกษาศาสตร์ด้วยต้นแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านสิ่งแวดล้อม. *วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต*, 19(1), 168-185. <https://jrta.rsu.ac.th/volume/19/number/1/article/396>
- จิระวรรณ เกษสิงห์, สุขชาติ เกตชนก และศรายุทธ ชาญนคร. (2023). สมรรถนะการปฏิบัติเพื่อสิ่งแวดล้อม: มุมมองใหม่ ของผลลัพธ์ การเรียนรู้ ด้าน สิ่งแวดล้อม ศึกษา . *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 34(1), 1-19.
- ชาตรี ฝ้ายคำตา, ณภัทร สุขนฤเศรษฐกุล, สหรัฐ ยกย่อง, พงศธร ปัญญาณกิจ, ธาตุพร ประสพลาภ, กนกเทพ เมืองสง, จินทิมา นิลอุบล, และณมน น่วมเจริญ. (2565). แนวคิดสะเต็มปีซีจีเพื่อการศึกษา. *วารสารหน่วยวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้*, 13(2), 344-362.
- ณัฐศรีณัฐ พรหมเผ่า. (2567). รูปแบบการบริหารความร่วมมืออพหภาคเพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา โรงเรียนบ้านน้ำมิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 7(4), 131-148. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jra/article/view>
- ณัฐพงศ์ อิ่มใจ, นิวัตต์ น้อยมณี, และอัศวิน เสนิชัย. (2567) การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. *Journal of Education and Innovation*, 26(3), 246-260. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/266054.
- ตะวัน จำปาโพธิ์. (2563). การพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ*, 2(2), 81-92. <https://so10.tci-thaijo.org/index.php/rdicpru/article/view/203/149>
- น้ำชีเอ่อล้น หลากท่วมสุรินทร์ หนักสุรรอบ 40 ปี เร่งอพยพชาวบ้าน. ประชาชาติธุรกิจ. (2564). *ประชาชาติธุรกิจออนไลน์*. <https://www.prachachat.net/general/news-1074264>
- นรินทร์พัช พรหมฤทธิ์, กนกรัตน์ รัตนพันธ์, สุวิทย์ จิตรภักดี, และอุมาพร มณีแนม. (2564). การพัฒนาหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อจัดการขยะมูลฝอยสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1: กรณี ศึกษา

Citation : อนุรักษ์ นิลหุต, เกษภา ลากจิต, สุมาลี วงศ์หอม, สุจิตรา สังข์เงิน, มณฑานต์ จารัตน์ม, และ สุนันทา ศิลวิเศษ. (2568). จุดเน้น

เชิงสาระและจุดเน้นเชิงกระบวนการของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: กรณีศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของ

โรงเรียนประดู่แก้วประชาสรรค์ จังหวัดสุรินทร์. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 3(2), 169-182.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.19>

- โรงเรียนเสมี้งจวนวิทยาคม อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร*, 5(1), 9-27.
- พลพิพัฒน์ วัฒนเศรษฐานุกูล, สิรินคร สินจินดาวงศ์, และชัยวิชิต เขียรชนะ. (2567). แนวทางการบริหารที่ส่งเสริมความสำเร็จของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน*, 20(1), 28-45. <https://doi.org/10.14456/jesm.2024.2>
- พิชญา ปิยจันทร์. (2560). สิ่งแวดล้อมศึกษา: กระบวนการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำอย่างเท่าเทียม. *Thai Environment*, 21(3), 38-42. <https://digital.car.chula.ac.th/cuej/vol21/iss3/6>
- พิมพ์วารณ สืบสายทองคำ, ภัศยกร เลาสวัสดิกุล, และสรชัย ชูชีพ. (2567). การศึกษาความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. *Lawarath Social E-Journal*, 6(1), 45-60. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/lawarathjo/article/view/267373/183614>
- รัตติกโร โสมสมบัติ, อุทัย บุญประเสริฐ, และพิณสุดา สิริธรงค์ศรี. (2563). รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 8(3), 1125-1137.
- เลเกีย เขียวดี. (2563). การพัฒนาคุณลักษณะการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยใช้ฐานกิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาของนักศึกษาครูสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*, 5(9), 60-72. <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/EJFE/article/view/919/683>
- วินัย วีระพัฒนานนท์. (2532). *กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา*. โอเดียนสโตร์.
- ศศิธร บุตรเมือง. (2562). *การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสำหรับเสริมสร้างพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบ้านสันตาป*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. http://www.ska2.go.th/reis/data/research/25611231_112520_2243.pdf
- ศิริขวัญ เจริญขุน. (2567). *การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนแผนการลดก๊าซเรือนกระจกให้แก่ผู้แทนจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา/สถานศึกษา* [เอกสารประกอบการบรรยาย]. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุรินทร์
- สุรินทร์ ร้อนหนักมาก อุณหภูมิทะลุ 41 องศาฯ. (2555). *ไทยรัฐออนไลน์*. <https://www.thairath.co.th/news/local/494244>
- สุรินทร์เจอแล้งแหล่งน้ำแห้งขอด เกษตรกรหวั่นวัวควายขาดน้ำ ย้ำขอให้งดทำนาปรัง. (2567). *ไทยรัฐออนไลน์*. <https://www.thairath.co.th/agriculture/agricultural-products/2770300>
- สุริยะ คุณวันดี, และจีระวรรณ เกษสิงห์. (2566). การศึกษาประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม และสมรรถนะการปฏิบัติเพื่อสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชัยภูมิ. *วารสารพัฒนาการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยรังสิต*, 18(2), 179-195.
- สุวิมล ว่องวานิช, อลิศรา ชูชาติ, และประวีต เอรารวรรณ. (2539). *การสังเคราะห์งานวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม ศึกษาของประเทศไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. <http://cui.car.chula.ac.th/handle/123456789/6808>
- สุวิมล ว่องวานิช. (2566). *การวิจัยออกแบบทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์.

- อาทิตยา ขาวพราย, และวาริรัตน์ แก้วอุไร. (2563). การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนนคร*, 22(3), 308-323. https://so06.tcithaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/download/152856/165384/846127
- อิทธิศักดิ์ จิราภรณ์วาริ และศุภกฤต ทวีสง่า. (2022). ประเทศไทยกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน. *วารสารบริหารการพัฒนานวัตกรรมเชิงบูรณาการ*, 2(2), 1-15.
- Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). (2021). Summary for policymakers. In *Climate change 2021: The physical science basis. contribution of working group I to the sixth assessment report of the intergovernmental panel on climate change*.
- Jensen, Bjarne Bruun & Schnack, Karsten. (1997). The action competence approach in environmental education. *Environmental Education Research*, 3(2). 163-178. <https://doi.org/10.1080/13504620600943053>
- Leknoi, U., Painmanakul, P., Chawaloephonsiya, N., Wimolsakcharoen, W., Samritthinanta, C., & Yienthaisong, A. (2024). Building sustainable community: Insight from successful waste management initiative. *Resources, Conservation & Recycling Advances*, 24, 200238.
- Moen, Ronald, & Clifford, Norman (2006). *Evolution of the PDCA cycle*. <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=5cdace7ffe036230590d6aa752fcde9ce442a2bf>
- UNESCO. (1980). *Environmental education in the Light of the Tbilisi conference*. UNESCO, Paris, France
- UNESCO. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*. <https://sdgs.un.org/2030agenda>
- Van den Akker, J. (1999). Principles and methods of development research. *Design approaches and tools in education and training* (1-14). Springer Netherlands.

Citation : อนุรักษ์ นิลหุต, เจษฎา ลาภจิตร, สุมาลี วงศ์หอม, สุจิตรา สังข์เงิน, มณฑกานต์ จารัตน์ม, และ สุนันทา ศิลปวิเศษ. (2568). จุดเน้น

เชิงสาระและจุดเน้นเชิงกระบวนการของโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: กรณีศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของ

โรงเรียนประดู่แก้วประชาสรรค์ จังหวัดสุรินทร์. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 3(2), 169-182.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.19>

การวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำของสิทธิรักษาพยาบาลในประเทศไทย Analysis of the Inequality of Healthcare Rights in Thailand

ศิวัธ ลายคราม^{1*}, เต๋นคูน ธรรมนิตย์ชยุต², ณัฐพล บัวเงิน³, และ พีระพัฒน์ ปลื้มใจ⁴
Siwarut Laikram^{1*}, Denkhun Thummanitchayuth², Nodtapol Buangern³,
and Peerapat Pluemjai⁴

¹⁻⁴ สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์; Lecturer of Law, School of Law, Walailak University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : laikramnaja@yahoo.com

DOI : 10.14456/jasrru.2025.20

Received : March 23, 2025; Revised : March 30, 2025; Accepted : April 3, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิทธิในการรักษาพยาบาลของข้าราชการและสิทธิในการรักษาพยาบาลของประชาชนทั่วไปในประเทศไทย โดยเฉพาะการวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำในสิทธิการรักษาพยาบาลที่เกิดจากความแตกต่างในระบบสาธารณสุข ซึ่งได้แก่ ระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ ระบบประกันสังคม และระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ที่มีลักษณะการให้สิทธิประโยชน์และหลักเกณฑ์ในการเข้าถึงบริการที่แตกต่างกัน ระบบเหล่านี้มีวัตถุประสงค์ที่ต่างกันและได้รับการจัดสรรงบประมาณในระดับที่ไม่เท่ากัน ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในด้านการบริการ สิทธิประโยชน์ และการเข้าถึงการรักษาพยาบาล ทั้งในแง่ของงบประมาณที่ได้รับ และประเภทของบริการที่ประชาชนแต่ละกลุ่มได้รับ ในบทความนี้จะพิจารณาขอบเขตการศึกษาในแง่ของการเปรียบเทียบการใช้สิทธิในแต่ละระบบและการวิเคราะห์ว่าความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นนั้นขัดต่อหลักความเสมอภาคภายใต้รัฐธรรมนูญหรือไม่ พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำเพื่อสร้างความเท่าเทียมในการให้บริการสุขภาพแก่ประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ

คำสำคัญ (Keywords) : การวิเคราะห์, ความเหลื่อมล้ำ, สิทธิรักษาพยาบาล

Abstract

This academic article aims to study the healthcare rights of government officials and the general public in Thailand, focusing on the analysis of inequalities arising from disparities in the healthcare system. These include the Civil Servant Medical Welfare Scheme, the Social Security Scheme, and the Universal Health Coverage Scheme, each with different benefits and eligibility criteria for accessing services. These systems have distinct objectives and unequal budget allocations, leading to disparities in service provision, benefits, and access to medical care. This article will compare the use of rights across each system and analyze whether these disparities violate the principle of equality under the Constitution, while proposing solutions to address these inequalities and ensure equal and non-discriminatory healthcare services for all citizens.

Citation : Buangern, N., Thummanitchayuth, D., Laikram, S., & Pluemjai, P (2025). Analysis of the Inequality of Healthcare Rights in Thailand. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 183-194.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.20>

Keywords : Analysis, Inequality, Healthcare right

บทนำ (Introduction)

หลักความเสมอภาคภายใต้กฎหมายเป็นหลักการสำคัญที่ได้รับการรับรองในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยรัฐธรรมนูญได้เน้นการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียม โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ เพศ อายุ หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 27 (Office of the Council of State, 2022) ซึ่งสะท้อนถึงสิทธิพื้นฐานที่ทุกคนควรได้รับอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะในด้านสิทธิการรักษาพยาบาลที่เป็นสิทธิที่ไม่ควรได้รับการจำกัดหรือเลือกปฏิบัติ (Bhumithavorn, 2020)

ประเทศไทยมีระบบหลักประกันสุขภาพ 3 ระบบ ได้แก่ ระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ ระบบประกันสังคม และระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งแต่ละระบบมีการจัดสรรสิทธิประโยชน์และงบประมาณที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการบริการรักษายาบาล ข้าราชการได้รับสิทธิประโยชน์มากกว่า เนื่องจากมีงบประมาณสูงถึง 13,000 บาทต่อหัว ขณะที่ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีงบประมาณเพียง 2,600 บาทต่อหัว ข้อมูลจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ระบุว่าในปี 2563 มีผู้ใช้สิทธิประมาณ 52 ล้านคน (Social Security Office & Comptroller General Department, 2020) ซึ่งสะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพและเพียงพอ (Bhumithavorn, 2020)

สุขภาพเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนควรได้รับการรักษายาบาลที่ดีที่สุดเพื่อหลีกเลี่ยงความทุกข์ทรมาน การรักษายาบาลจึงควรเป็นสิทธิพื้นฐานที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม ไม่ควรจำกัดเฉพาะข้าราชการหรือผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดี (Laikram & Pathak, 2021) ดังนั้นบทความวิชาการนี้จึงได้เขียนขึ้นเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำในสิทธิรักษายาบาลระหว่างข้าราชการและประชาชนทั่วไป โดยเปรียบเทียบระหว่างระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการและระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อประเมินว่าแตกต่างเหล่านี้ขัดต่อหลักความเสมอภาคภายใต้รัฐธรรมนูญหรือไม่ และเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำนี้เพื่อสร้างความเท่าเทียมในการให้บริการสุขภาพแก่ประชาชนทุกคนอย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

1. หลักความเสมอภาคสากลและความเท่าเทียมกันตามรัฐธรรมนูญ

(The Principle of Universal Equality and Equality under the Constitution)

หลักความเสมอภาคในความหมายสากลหมายถึงการปฏิบัติต่อบุคคลอย่างเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติในทุกกรณี โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ เพศ อายุ หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจทำให้เกิดความไม่เสมอภาค หลักการนี้ได้รับการรับรองในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR) เช่น มาตรา 1 ที่ระบุว่า "ทุกคนเกิดมาเสรีและเท่าเทียมกันในศักดิ์ศรีและสิทธิ" และมาตรา 7 ที่รับรองว่าทุกคนเท่าเทียมกันต่อหน้ากฎหมายและมีสิทธิได้รับการคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติ หลักความเสมอภาคนี้ยังได้รับการยอมรับในกฎหมายไทยที่ยึดมั่นในการปฏิบัติต่อบุคคลอย่างเท่าเทียมและรับประกันสิทธิพื้นฐานของทุกคน (United Nations, 1948)

ในบริบทของกฎหมายไทย หลักการความเสมอภาคได้รับการบัญญัติใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยระบุใน มาตรา 27 ว่า บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายมีสิทธิและเสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าจะด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ

Citation : ญกุลพล บัวเงิน, เด่นคุณ ธรรมนิศย์ชยต, ศิวรณ ลายคราม, และ พีระพัฒน์ ปลื้มใจ. (2568). การวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำของสิทธิรักษายาบาลในประเทศไทย. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 183-194. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.20>

สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใดจะกระทำมิได้ (Office of the Council of State, 2022)

มาตรา 47 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (Office of the Council of State, 2022)

มาตรา 55 รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มี ประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคและส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทย ให้เกิดประโยชน์สูงสุดบริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่งต้อง ครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และป้องกันโรคการรักษาพยาบาล และการฟื้นฟู สุขภาพด้วย รัฐ ต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Office of the Council of State, 2022)

การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติเรื่องหลักความเสมอภาคไว้ แสดงให้เห็นว่าไทยให้ความสำคัญกับการปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน แต่ในทางปฏิบัติยังขาดเครื่องมือหรือกลไกที่สามารถยืนยันหรือวัดความเสมอภาคในการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างชัดเจนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ (Jeyalee, 2020) ในการที่รัฐจัดบริการสาธารณสุขให้ประชาชนต้องยึดหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมเป็นพื้นฐาน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึงรายได้หรืออาชีพ และรัฐต้องขยายบริการสาธารณสุขให้เพียงพอและทั่วถึงทั้งประเทศ โดยสิทธิเหล่านี้ได้รับการรับรองในรัฐธรรมนูญ (PhuKham, 2019) ดังนั้นรัฐจึงควรจัดให้ระบบการรักษาพยาบาลในประเทศไทยมีการบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้เกิดความเท่าเทียม แต่เมื่อวิเคราะห์ตามความเป็นจริงแล้วระบบหลักประกันสุขภาพในประเทศไทยยังมีความแตกต่างกันทั้งในส่วนโครงสร้างระบบ งบประมาณ และการบริการซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำ (Laikram & Pathak, 2020)

2. สิทธิรักษาพยาบาลในประเทศไทย (Healthcare Rights in Thailand)

ประเทศไทยมีระบบสวัสดิการรักษายาบาลที่จัดให้ประชาชนตั้งแต่อดีต ซึ่งประกอบด้วยระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ ระบบประกันสังคม และระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิบัตรทอง (Comptroller General Department, 2021) เพราะสุขภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตและความสำเร็จในชีวิต การที่รัฐจัดให้ประชาชนได้รับการรักษายาบาลช่วยสร้างความมั่นคงและลดภาระค่ารักษายาบาล (Laikram & Pathak, 2021) ในปัจจุบันประเทศไทยมีระบบสวัสดิการรักษายาบาลทั้งหมด 3 ระบบ ได้แก่

ภาพที่ 1 ระบบประกันสุขภาพในประเทศไทย (National Health Security Office, 2013; Yakon, 2020; Bhumithavorn, 2020)

2.1 ระบบสวัสดิการรักษาพยาบาลข้าราชการ ซึ่งเป็นระบบที่รัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสิทธิประโยชน์ให้กับข้าราชการ และยังรวมถึงบุคคลในครอบครัวของข้าราชการผู้นั้นด้วย ได้แก่ บิดามารดา คู่สมรส และบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมาย สิทธินี้จะครอบคลุมการใช้บริการทั้งผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน และสามารถเข้ารับการรักษาได้ในโรงพยาบาลของรัฐทุกแห่งโดยมีกรมบัญชีกลางและกระทรวงการคลังทำหน้าที่ดูแลระบบการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล โดยข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐ และบุคคลในครอบครัวที่ใช้สิทธิระบบสวัสดิการรักษาพยาบาลข้าราชการนี้จะอยู่ที่ประมาณ 5 ล้านคน (National Health Security Office, 2013)

2.2 ระบบประกันสังคม ซึ่งเป็นระบบของภาคเอกชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสร้างความมั่นคงด้านการดูแลสุขภาพให้แก่ลูกจ้างของตน เป็นระบบที่ให้สิทธิในการรักษาพยาบาลเฉพาะตัวลูกจ้าง โดยไม่รวมถึงคู่สมรส และบุตร โดยทางบริษัทมีสิทธิเลือกโรงพยาบาลที่เป็นคู่สัญญาหลักได้ โดยจะมีสำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคมจะทำหน้าที่ดูแลระบบการเบิกจ่ายค่า โดยผู้เอาประกันตนที่เป็นลูกจ้าง และพนักงานบริษัทเอกชนจะอยู่ที่ประมาณ 13 ล้านคน (Yakon, 2020)

2.3 ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิบัตรทอง จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นระบบที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือประชาชนทุกคนที่เป็นคนไทย และที่มีเลขบัตรประจำตัวประชาชน 13 หลัก จะสามารถรักษาได้ฟรีถ้าค่ารักษาไม่เกินขอบเขตที่รัฐกำหนดโดยการยึดหลักการรักษาพยาบาลที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนควรจะได้รับตามรัฐธรรมนูญ โดยประชาชนที่ใช้สิทธิในระบบประกันสุขภาพแห่งชาติจะอยู่ที่ประมาณ 52 ล้านคน โดยมีสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ทำหน้าที่บริหารจัดการ (Bhumithavorn, 2020)

ดังนั้น ในประเทศไทยมีสิทธิในสวัสดิการรักษาพยาบาลจากรัฐ แต่ระบบสวัสดิการทั้ง 3 ระบบยังมีความเหลื่อมล้ำ โดยเฉพาะระหว่างระบบข้าราชการและหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งสะท้อนผ่านการ

Citation : ฅณฐพล บัวเงิน, เคนคุณ ธรรมนิตย์ชยต, ศิวรุม ปลายคราม, และ พีระพัฒน์ ปลื้มใจ. (2568). การวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำของสิทธิรักษาพยาบาลในประเทศไทย. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 183-194. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.20>

เลือกปฏิบัติตามสิทธิที่แตกต่างกัน เช่น ข้าราชการได้รับยารักษาแพงกว่าผู้ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และมีความเหลื่อมล้ำในการให้บริการรักษาพยาบาล

3. สิทธิรักษาพยาบาล (Healthcare Rights)

3.1 สิทธิประโยชน์ของระบบสวัสดิการรักษายาพยาบาลข้าราชการ (Benefits of the Civil Servants' Healthcare System)

ระบบสวัสดิการรักษายาพยาบาลข้าราชการถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองดูแลบุคลากรที่เป็นข้าราชการในภาครัฐด้านสาธารณสุข เพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิตให้กับข้าราชการ เมื่อบุคคลเข้าร่วมระบบข้าราชการแล้ว จะได้รับการดูแลด้านสาธารณสุข หากเจ็บป่วยสามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ โดยมีสิทธิประโยชน์ที่ดังนี้ (Klianglam, 2021)

3.1.1 ผู้ที่มีสิทธิรับสวัสดิการรักษายาพยาบาลข้าราชการ หมายถึง ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว พนักงานราชการ เป็นต้น และสิทธิดังกล่าวนี้ยังหมายความรวมถึงบุคคลในครอบครัวของข้าราชการ ได้แก่ บิดา มารดา คู่สมรส และบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมายที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะหรือบรรลุนิติภาวะแล้วแต่เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถที่อยู่ในอุปการะเลี้ยงดูของข้าราชการ กรณีของบุตรจะได้รับสิทธิในการรักษาไม่เกิน 3 คน กรณีนี้ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมและบุตรที่ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของผู้อื่น

3.1.2 สิทธิในการได้รับสวัสดิการรักษายาพยาบาลข้าราชการจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อบุคคลนั้นได้เข้ารับเป็นราชการ และสิทธินี้จะหมดสิทธิไปเมื่อข้าราชการคนนั้นเกษียณอายุราชการ ลาออก ถูกไล่ออก หรือมีการเสียชีวิต และกรณีที่มีการถูกระงับสิทธิ ในส่วนของบุคคลในครอบครัวสิทธินั้นก็เกิดขึ้นพร้อมกับตัวข้าราชการ และจะหมดสิทธิเมื่อข้าราชการผู้นั้นหมดสิทธิ (Bhumithavorn, 2020)

3.1.3 หากเจ็บป่วยข้าราชการสามารถเข้ารับบริการได้ที่โรงพยาบาลแห่งใดก็ได้ตามความสะดวกทั้งในโรงพยาบาลของรัฐ และโรงพยาบาลของเอกชน เนื่องจากในระบบการทำงานของข้าราชการจะต้องมีการย้ายสถานที่ในการทำงานไปรับราชการที่จังหวัดอื่นหรือภาคอื่นซึ่งอาจจะห่างไกลจากภูมิลำเนาของตน (German Foundation for International Development & Research Institute of Health Systems, 2001)

3.1.4 ข้าราชการสามารถเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐได้ตามความเป็นจริง ทั้งผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน หากเป็นโรงพยาบาลของเอกชนสามารถเบิกได้ในกรณีเกิดอุบัติเหตุหรือมีความจำเป็น เร่งด่วน (Comptroller General Department, 2021) โดยค่ารักษาพยาบาลนั้น ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาลของข้าราชการครอบคลุมค่ายา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์ทางการแพทย์ ค่าอวัยวะเทียม และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ ค่าบริการทางการแพทย์และพยาบาล รวมถึงค่าตรวจวินิจฉัยโรค ยกเว้นค่าธรรมเนียมพิเศษ นอกจากนี้ยังรวมค่าตรวจครรภ์ ค่าคลอดบุตร ค่าห้องและค่าอาหารระหว่างการรักษา ค่าดูแลสุขภาพและป้องกันโรค ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจ รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล

3.2 สิทธิประโยชน์ของระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Benefits of the National Health Security System)

ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ไม่ได้อยู่ในระบบสวัสดิการข้าราชการหรือประกันสังคม โดยครอบคลุมประชากรจำนวนมากเพื่อให้เข้าถึง

Citation : Buangern, N., Thummanitchayuth, D., Laikram, S., & Pluemjai, P (2025). Analysis of the Inequality of Healthcare Rights in Thailand. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 183-194.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.20>

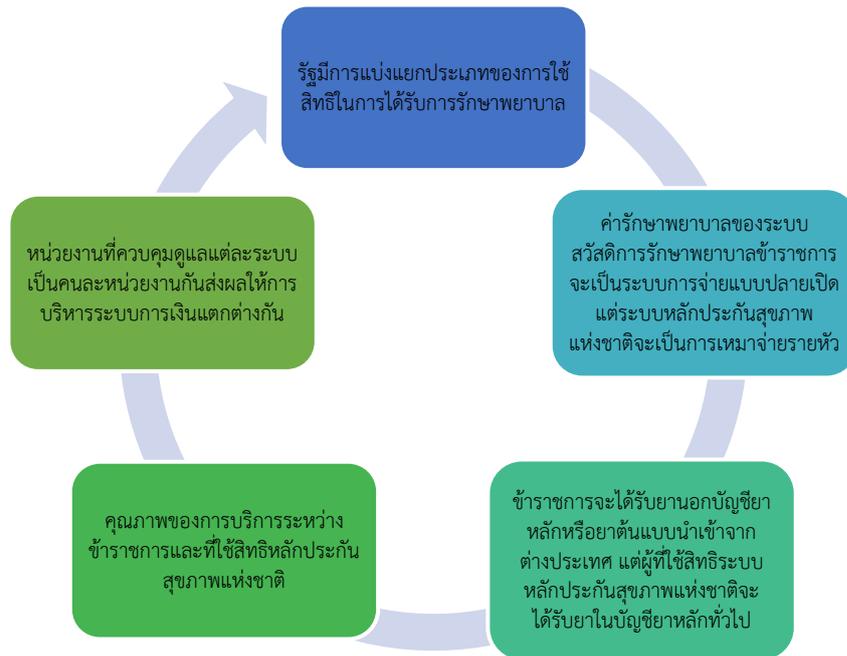
บริการสาธารณสุข ระบบนี้กำหนดให้ผู้ที่มิใช่ชาวไทยและเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักสามารถใช้สิทธิได้ โดยผู้ที่มิได้รับสิทธิสวัสดิการอื่น เช่น ข้าราชการหรือประกันสังคม สามารถใช้สิทธิในระบบนี้ได้ การรักษาครอบคลุมค่ายา ค่าการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การรักษา ค่าการคลอดบุตร ค่าบริการทันตกรรม การสร้างเสริมสุขภาพ และบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ หากเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยฉุกเฉิน ผู้ใช้สิทธิสามารถเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลใดก็ได้ที่ใกล้และสะดวกที่สุด โดยส่วนใหญ่เลือกโรงพยาบาลรัฐ เนื่องจากค่ารักษาที่ถูกกว่าโรงพยาบาลเอกชน (National Health Security Office, 2013)

4. ปัญหาความเหลื่อมล้ำ (Problem of Inequality)

ประเทศไทยให้ความสำคัญด้านสาธารณสุขโดยการจัดสรรการรักษาพยาบาลตามประเภทบุคคล แต่การแบ่งแยกประเภทสวัสดิการทำให้ประชาชนไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน ซึ่งทำให้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการรักษายาบาลทั้ง 3 ระบบไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ส่งผลให้ระบบการรักษายาบาลมีความเหลื่อมล้ำจากหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการดูแลที่แตกต่างกัน จึงสามารถแยกประเด็นปัญหาความเหลื่อมล้ำได้ดังนี้ (Pornying, 2019)

4.1 การที่รัฐมีการแบ่งแยกประเภทของการใช้สิทธิในการได้รับการรักษายาบาล โดยมีการจัดให้กลุ่มของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว หรือพนักงานราชการ ได้รับสิทธิประเภทสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ และจัดให้กลุ่มของประชาชนทั่วไปได้รับสิทธิประเภทหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ถือเป็น การแบ่งแยกบุคคลในเรื่องของคุณสมบัติ เพราะคุณสมบัติเป็นเรื่องลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ดังนั้นผู้ที่จะเป็นข้าราชการได้จะต้องมีคุณสมบัติตามที่รัฐกำหนด และเมื่อมีคุณสมบัติในการเป็นข้าราชการแล้ว ก็จะมีสิทธิในการได้รับสวัสดิการรักษายาบาลโดยอัตโนมัติ ส่วนกรณีของประชาชนทั่วไปนั้นไม่ต้องมีคุณสมบัติพิเศษเหมือนกับข้าราชการ เนื่องจากระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐจัดสรรให้กับประชาชนคนไทย (Bhumithavorn, 2020) ส่วนคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับสิทธิหลักประกันสุขภาพเพียงแค่ว่าเป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย มีเลขบัตรประจำตัวประชาชน 13 หลัก และไม่เคยได้รับสิทธิรักษายาบาลอื่นมาก่อนตามที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น ดังนั้นการที่รัฐมีการแบ่งแยกประเภทของการใช้สิทธิในการได้รับการรักษายาบาลจึงไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ (Pornying, 2019)

ภาพที่ 2 ปัญหาที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ (National Health Security Office, 2013)

4.2 ในกรณีหากเกิดอุบัติเหตุหรือเกิดการเจ็บป่วยหรือหากบุคคลใดต้องการที่จะปรึกษาแพทย์ ในแต่ละครั้งเมื่อผู้ป่วยได้เข้ารับการรักษาโรคจากโรงพยาบาล และเมื่อแพทย์ได้ทำการตรวจโรคโดยทำการรักษาและจ่ายยาให้กับผู้ป่วยแล้วสิ่งที่จะตามมาหลังจากนั้นก็ คือ ค่ารักษาพยาบาล โดยค่ารักษาพยาบาลจะขึ้นอยู่กับชนิดของโรค ยารักษาโรค เครื่องมือทางการแพทย์ หรือแม้แต่ห้องพัก และอาหารเป็นต้น เมื่อวิเคราะห์แล้วค่ารักษาพยาบาลของระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการจะเป็นระบบการจ่ายแบบปลายเปิดหรือการจ่ายตามความเป็นจริง และไม่ต้องมีการสำรองจ่ายค่ารักษาพยาบาลล่วงหน้า ในขณะที่ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจะเป็นการเหมาจ่ายรายหัว จึงทำให้ค่ารักษาพยาบาลของระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการกับระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีความแตกต่างกัน

การเหมาจ่ายรายหัว (Capitation) คือการที่รัฐจ่ายเงินให้สถานพยาบาลตามค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อประชาชนหนึ่งคนในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ข้อดีคือ รัฐควบคุมการใช้จ่ายได้ง่าย แต่ข้อเสียคือ อาจทำให้ประชาชนไม่ได้รับการรักษาที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากแพทย์และเจ้าหน้าที่ไม่มีแรงจูงใจในการให้บริการ ในขณะที่ระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการใช้การจ่ายแบบปลายเปิด ซึ่งจูงใจให้บริการได้ดีขึ้น (National Health Security Office, 2013)

4.3 การเข้ารับการรักษาพยาบาลมีความสำคัญในเรื่องของการได้รับยา เมื่อแพทย์วินิจฉัยแล้วจะแนะนำการใช้ยาเพื่อการรักษา แต่เมื่อมีการแบ่งแยกระบบการรักษาเป็นสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการและระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พบว่าผู้ใช้สิทธิในระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการได้รับยาที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า เช่น ยานอกบัญชียาหลักหรือยาต้นแบบนำเข้าจากต่างประเทศ ในขณะที่ผู้ใช้สิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจะได้รับยาจากบัญชียาหลักที่ใช้โดยทั่วไป

4.4 การเดินทางไปเข้ารับบริการในโรงพยาบาลแต่ละครั้งเริ่มตั้งแต่การจองคิว การซักประวัติ การเข้ารับการรักษา รวมถึงการรับยานั้น เมื่อประชาชนใช้สิทธิในการรักษาที่แตกต่างกันจึงทำให้สิทธิที่จะได้รับการบริการที่ตินั้นแตกต่างกันออกไปด้วย (Pinprathip, 2019) ในเรื่องคุณภาพของการบริการอาจเป็นความเหลื่อมล้ำในเชิงนามธรรมเช่น ความรู้สึกว่าจะได้รับการบริการที่ไม่เป็นธรรม ความรู้สึกว่าจะได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ที่มีความไม่เท่าเทียม (Chanduewit, 2019) เมื่อผู้ใช้สิทธิสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการได้รับการปฏิบัติที่ดีจากเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล แต่ผู้ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันจึงทำให้ประชาชนที่ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเกิดความรู้สึกไม่เท่าเทียมได้ (Srithamrongsawat, Uasiriwan, & Hempisut, 2013)

4.5 การเข้ารับการรักษาพยาบาลต้องการงบประมาณที่มาจากภาครัฐ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภาษีของประชาชน สิทธิในการรักษาพยาบาลที่ประชาชนไทยได้รับในระบบต่างๆ เช่น ระบบสวัสดิการข้าราชการ ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และระบบประกันสังคม ล้วนแต่ขึ้นอยู่กับงบประมาณจากภาครัฐ แต่การแยกระบบการรักษายาบาลออกเป็น 3 ประเภททำให้มีหน่วยงานที่ดูแลแต่ละระบบแตกต่างกัน ส่งผลให้การบริหารการเงินต่างกัน โดยในระบบสวัสดิการข้าราชการเบิกจ่ายเฉลี่ยประมาณ 13,000 บาท/หัว ส่วนระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติอยู่ที่ 2,600 บาท/หัว ซึ่งการจัดสรรงบประมาณที่มาจากภาษีควรทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ (Pinprathip, 2019)

5. บทวิเคราะห์ปัญหาความเหลื่อมล้ำและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขในสิทธิรักษาพยาบาลในประเทศไทย (Analysis of Inequality Issues and Proposed Solutions for Addressing Healthcare Rights Inequality in Thailand)

การสร้างความเท่าเทียมและความเป็นธรรมในการได้รับบริการสุขภาพ (Health Equity) หมายถึง การให้บุคคลหรือกลุ่มที่มีความแตกต่างในด้านสังคมและเศรษฐกิจได้รับการรักษาพยาบาลโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่าง เพื่อ ลดความเหลื่อมล้ำในระบบสวัสดิการรักษายาบาล โดยมุ่งเน้นความเท่าเทียมในระบบข้าราชการและระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ รวมถึงสิทธิประกันสังคมด้วย การสร้างความเท่าเทียมและความเป็นธรรมช่วยแก้ไขปัญหาค่าความเหลื่อมล้ำในระบบการรักษายาบาล และช่วยให้ประชาชนในระบบหลักประกันสุขภาพได้รับบริการที่เท่าเทียมและครอบคลุมมากขึ้น ประเทศไทยมีหน่วยงานหลายแห่งที่ดูแลระบบการรักษายาบาล เช่น กรมบัญชีกลาง สำนักงานประกันสังคม และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งการแบ่งงานแบบนี้ทำให้สิทธิประโยชน์ของแต่ละระบบแตกต่างกัน แม้ว่าทุกระบบจะมุ่งให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชน แต่โครงสร้างการบริหารที่แตกต่างกันก็เป็นสาเหตุให้เกิดความเหลื่อมล้ำ (Bhumithavorn, 2020)

ภาพที่ 3 แนวทางการแก้ไขความเหลื่อมล้ำ (Bhumithavorn, 2020; Pornying, 2019)

ตัวอย่างระบบการรักษายาบาลของต่างประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษที่มีระบบหลักประกันสุขภาพเพียงระบบเดียว ทำให้ประชาชนทุกคนได้รับการรักษายาบาลที่เหมือนกัน ในขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา มีระบบที่ผู้ที่มีรายได้สูงหรือกลุ่มลูกจ้างสามารถเลือกทำประกันกับบริษัทประกันเอกชน แต่รัฐก็ยังจัดสรรสิทธิในการรักษายาบาลให้กับผู้สูงอายุและผู้ที่มีรายได้น้อย โดยงบประมาณมาจากภาษีที่รัฐบาลกลางจัดสรรและภาษีจากแต่ละมลรัฐ ซึ่งทำให้การจ่ายค่ารักษายาบาลแตกต่างกันตามแนวทางของแต่ละมลรัฐ แต่สิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐานที่ประชาชนได้รับในทุกมลรัฐจะเหมือนกัน เนื่องจากรัฐบาลกลางเป็นผู้กำหนดระบบการรักษายาบาลในต่างประเทศไม่ว่าจะมีหลายระบบหรือระบบเดียว ก็อยู่ภายใต้การบริหารจัดการของหน่วยงานเดียวหรือกฎหมายเดียวกัน ซึ่งประชาชนจะได้รับสิทธิประโยชน์ในการรักษายาบาลขั้นพื้นฐานที่เหมือนกันทุกระบบ เมื่อเทียบกับประเทศไทยที่มีหลายหน่วยงานและกฎหมายที่แตกต่างกัน ส่งผลให้สิทธิประโยชน์ในการรักษายาบาลแตกต่างกันและเกิดความเหลื่อมล้ำในระบบรักษายาบาล ดังนั้นการสร้างความเป็นเท่าเทียมในประเทศไทยจำเป็นต้องปรับโครงสร้างการบริหารจัดการระบบการรักษายาบาลเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำดังนี้

Citation : Buangern, N., Thummanitchayuth, D., Laikram, S., & Pluemjai, P (2025). Analysis of the Inequality of Healthcare Rights in Thailand. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 183-194.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.20>

5.1 ประเทศไทยควรมีหน่วยงานเดียวที่รับผิดชอบในการควบคุมดูแลและบริหารจัดการระบบการรักษาพยาบาล แม้จะมีการออกแบบหลายประเภทก็ตาม เพราะจะช่วยให้ทุกระบบมีมาตรฐานเดียวกัน การมีระบบการจ่ายค่ารักษาพยาบาลที่แตกต่างกันจะทำให้การรักษาพยาบาลมีหลายมาตรฐาน ซึ่งไม่ควรเกิดขึ้นจริงๆ การมีมาตรฐานเดียวจะช่วยให้รัฐสามารถเก็บข้อมูลของประชาชนได้ครบถ้วน เช่น ข้อมูลการรักษาและการใช้จ่าย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับแต่ละคน การมีหน่วยงานเดียวจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำในระบบการรักษาพยาบาล (Bhumithavorn, 2020)

5.2 การมีหน่วยงานเดียวจะช่วยควบคุมระบบการรักษาพยาบาลและกำหนดมาตรฐานการบริการที่เหมือนกันจากโรงพยาบาล เมื่อประชาชนไปเข้ารับการรักษา หน่วยงานที่รับผิดชอบควรกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน เพราะการมีหลายหน่วยงานอาจทำให้บางหน่วยงานกำหนดนโยบายหรือกฎเกณฑ์ที่ทำให้ผู้ที่อยู่ในระบบของตนได้รับบริการที่ดีกว่า เช่น ในระบบสวัสดิการโรงพยาบาลข้าราชการที่มีการให้บริการแก่ข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐ ซึ่งบางครั้งอาจมีการกำหนดให้โรงพยาบาลจัดการบริการให้รวดเร็วกว่า โดยอาจอ้างถึงอาชีพที่ได้รับบริการเหนือหรือภาระหน้าที่ที่สำคัญ (Pornying, 2019)

5.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการควรแก้ไขปัญหาระบบการจ่ายยาให้กับผู้ป่วย โดยกำหนดให้โรงพยาบาลจ่ายยาให้กับผู้ป่วยที่ใช้สิทธิสวัสดิการโรงพยาบาลข้าราชการและสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้ได้รับยารักษาโรคที่เหมือนกันทุกตัวยา ไม่ว่าจะป่วยเป็นยาในบัญชีหลักหรือยานอกบัญชีก็ตาม แพทย์หรือเภสัชกรควรจ่ายยาตามมาตรฐานการรักษาของโรคที่ผู้ป่วยเป็น โดยไม่คำนึงถึงว่าเป็นข้าราชการหรือประชาชนทั่วไป เมื่อผู้ป่วยเข้ารับการรักษาไม่ว่าจะเป็นโรคร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงก็ตาม โรงพยาบาลควรให้การรักษาคือเป็นมาตรฐานเดียวกันโดยไม่คำนึงถึงสิทธิในการรักษาพยาบาลที่ผู้ป่วยใช้ เนื่องจากบางโรคอาจต้องใช้เงินจำนวนมากในการรักษา แต่ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่มีการกำหนดค่าใช้จ่ายแบบเหมาจ่ายรายหัวอาจทำให้ผู้ป่วยต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลส่วนตัวเอง ซึ่งอาจเกิดปัญหาสำหรับครอบครัวที่มีฐานะยากจนและทำให้โรงพยาบาลบางแห่งไม่สามารถให้การรักษามีประสิทธิภาพได้ (Bhumithavorn, 2020)

บทสรุป (Conclusion)

บทความการวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำของสิทธิรักษาพยาบาลในประเทศไทยทำให้เห็นถึงความสำคัญของการให้บริการสุขภาพอย่างเท่าเทียมในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุกคนได้รับการรักษาพยาบาลที่เท่าเทียมผ่านระบบการรักษาพยาบาลที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำในระบบสาธารณสุขไทย จากการศึกษาการเปรียบเทียบระบบสวัสดิการรักษายาพยาบาลข้าราชการและระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติพบว่า ทั้งสองระบบมีการจัดสรรสิทธิประโยชน์ที่ต่างกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการใช้สิทธิและการเข้าถึงการรักษาพยาบาล (Pornying, 2019)

การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างระบบสวัสดิการรักษายาพยาบาลข้าราชการและระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้สิทธิ ที่ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการให้บริการสุขภาพ ข้าราชการและครอบครัวได้รับสิทธิรักษาพยาบาลที่คุ้มครองอย่างเต็มที่ในขณะที่ผู้ใช้สิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติยังประสบปัญหาการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพและเพียงพอ ซึ่งสะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำในสังคม (Ryan & Shackley, 1995) อย่างไรก็ตาม สิทธิการ

รักษาพยาบาลได้รับการรับรองว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ทุกคนในประเทศไทยควรได้รับตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยเฉพาะในมาตรา 27

ดังนั้นการจัดสรรสิทธิรักษาพยาบาลที่ไม่เท่าเทียมกันและเกิดความเหลื่อมล้ำในระบบสวัสดิการ รักษาพยาบาล จึงเป็นปัญหาที่รัฐต้องเร่งแก้ไขเพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการให้บริการสุขภาพแก่ประชาชนทุกคน โดยไม่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจหรือสถานะทางสังคม รัฐควรดำเนินการตามหลักความเสมอภาคที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และปรับปรุงระบบการรักษาพยาบาลให้มีการจัดสรรสิทธิประโยชน์และงบประมาณอย่างเป็นธรรม เพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพและเท่าเทียมกัน รวมถึงการสร้างเชื่อมั่นในระบบสาธารณสุขของประเทศไทย (Office of the Council of State, 2022; Laikram & Pathak, 2021; PhuKham, 2019; Jeyalee, 2020)

เอกสารอ้างอิง (References)

- Bhumithavorn, T. (2020). Inequality in the healthcare welfare system in Thailand. *Journal of Social Synergy*, 11(2), 76-93. Retrieved from <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/thaijss/article/view/244690>
- Chanduewit, V. (2019). *Help reduce inequality*. Retrieved from Thailand Development Research Institute (TDRI): <https://tdri.or.th/2019/07/reducing-inequality/>
- Comptroller General Department. (2020). *Medical welfare and budget allocation for civil servants*. Retrieved from <https://www.cgd.go.th>
- Comptroller General Department. (2021). *Medical Welfare Handbook*. Retrieved from: <http://dmsic.moph.go.th/index/detail/8352>
- German Foundation for International Development & Research Institute of Health Systems. (2001). *Health insurance system in Thailand*. Retrieved from Health Systems Research Institute (HSRI): <https://kb.hsri.or.th/dspace/handle/11228/946>
- Jeyalee, O. (2020). Creating equality by law under the precariousness that may violate human rights principles. *Phuket Rajabhat University Academic Journal*, 16(1), 230-247. Retrieved from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pkrujo/article/view/244059/166228>
- Klianglam, M. (2021). Welfare management for the quality of life of Thai government officials. *MCU Haripunchai Review*, 5(1), 64-76. Retrieved from <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JMHR/article/view/251547>
- Laikram, S., & Pathak, S. (2020). The effectiveness of corporate law on agency issues in ASEAN's developing countries. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 43(1), 146-152.
- Laikram, S., & Pathak, S. (2021). Essentialities of ratifying CED in Thailand: Human Rights amid Covid-19 Pandemic. *Emerging Science Journal*, 6(Special Issue "COVID-19: Emerging Research"), 6(1), 57-70. doi:0.28991/esj-2022-SPER-05

Citation : Buangern, N., Thummanitchayuth, D., Laikram, S., & Pluemjai, P (2025). Analysis of the Inequality of Healthcare Rights in Thailand. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 183-194.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.20>

- Laikram, S., & Pathak, S. (2021). Legal Implications of Being a Prostitute Amid COVID-19 : A Gender Based Research in Thailand. *ABAC Journal*, 41(3), 90-109.
- National Health Security Office. (2013). 10 Things You Should Know about Health Security Rights. Retrieved from National Health Security Office: <http://medinfo2.psu.ac.th/social/doc/2014-04-08-18-04-51.pdf>
- Office of the Council of State. (2022). Constitution of the Kingdom of Thailand. Retrieved from Office of the Council of State: <https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=774606&ext=htm>.
- Phukham, Y. (2019). PROBLEMS CONCERNING INEQUALITY OF HEALTH SERVICES SCHEMES OF THAILAND. Retrieved from Knowledge Bank at Sripatum University: <http://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/6588>
- Pinprathip, P. (2019). Inequities in public health. Bangkok : limited partnership Wanida Printing. Retrieved from <http://kbphpp.nationalhealth.or.th/handle/123456789/21402>
- Poomthaworn, T. (2021). World Crisis in the 21st Century : A Case of Poverty and Social Inequality. *Journal of Social Synergy*, 12(2), 68-85. Retrieved from <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/thaijss/article/view/254034>
- Pornyng, J. (2019). The Law Development for the Protection of Interest of People in Health Security. *Journal of Politics, Administration and Law*, 10(1), 113-135.
- Ryan, M., & Shackley, P. (1995). Assessing the benefits of health care: how far should we go? *Quality in Health Care*, 4(3), 207.
- Social Security Office (2020). Annual report 2020 on the social security system and health care budget. Retrieved from Ministry of Labour : <https://www.sso.go.th>
- Srithamrongsawat, S., Uasiriwan, B., & Hempisut, P. (2013). The disparity between the health insurance system in Thailand. Retrieved from Health Systems Research Institute (HSRI) : <https://kb.hsri.or.th/dspace/handle/11228/3820>
- United Nations. (1948). Universal Declaration of Human Rights. <https://www.un.org>
- Yakon, N. (2020). Problems of access to basic rights and state welfare of stateless people. *Graduated Saeng Khom Kham Journal*, 2(2), 171-189. Retrieved from <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/UDRUJ/article/view/240122>

การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชน Product design for the community

ยุทธศักดิ์ สันธามาต^{1*}

Yutthasak Santhamat^{1*}

¹คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี; Faculty of Industrial Technology Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : yutthasak.s@ubru.ac.th

DOI : 10.14456/jasru.2025.21

Received : April 5, 2025; Revised : April 20, 2025; Accepted : April 22, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้เป็นบทความวิชาการ เพื่อนำเสนอเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชน โดยการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ให้มีความสวยงาม ทั้งทางด้านการสร้างรูปทรง การสร้างสรรค์สีที่สวยงาม ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์จำนวน 1 รูปแบบ คือ กระเป่าที่ระลึก ที่มีความแปลกใหม่ขึ้นมา เพื่อนำไปจำหน่ายเป็นทางเลือก ช่วยเพิ่มมูลค่าให้ชุมชน โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล สร้างแบบร่างผลิตภัณฑ์ ออกแบบและปรับปรุง สร้าง Pattern สำหรับผลิตภัณฑ์ สร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ สร้างแบบประเมินความพึงพอใจต้นแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 50 ชุด กลุ่มตัวอย่างกำหนดจาก นักท่องเที่ยว 16 คน ข้าราชการและพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา 12 คน ผู้ค้าขาย 12 คน และนักศึกษา 10 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เป็นการเลือกแบบ Purposive sampling การทดสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ครั้งนี้ทำได้เครื่องมือที่ใช้คือ แบบกระเป่าที่ระลึก เป็นผลิตภัณฑ์จากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า แบบกระเป่าที่ระลึก มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย 4.10 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ แนวความคิดสร้างสรรค์การออกแบบผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.40 ความเหมาะสมในการเป็นของที่ระลึก ค่าเฉลี่ย 4.32 สีที่นำมาใช้มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.26 สรุปได้ว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ข้าราชการและพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา ผู้ค้าขาย และนักศึกษา เห็นว่าการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป่าที่ระลึกที่ได้ออกแบบขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี จากนั้นนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชนกลุ่มตัวอย่างที่มีศักยภาพด้านการตัดเย็บเสื้อผ้า มีเครื่องมือและอุปกรณ์ในการตัดเย็บพร้อม จัดการอบรมให้กลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน โดยดำเนินการให้ความรู้ในตัวผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบขึ้นมา เริ่มตั้งแต่แนวความคิดในการออกแบบ รูปแบบผลิตภัณฑ์ วัสดุที่นำมาใช้ วิธีการผลิต และวิธีการแก้ปัญหา พบว่ากลุ่มผู้ขายได้ให้ความสนใจเป็นอย่างดี ทดลองทำการผลิตจนได้ผลิตภัณฑ์ขึ้นมา จนสามารถผลิตขึ้นในเชิงพาณิชย์ได้ โดยทางกลุ่มจะทำการพัฒนาให้เป็นสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มต่อไป

คำสำคัญ (Keywords) : ออกแบบและพัฒนา, ผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชน, ผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี, กระเป่าที่ระลึก

Abstract

This article is an academic article to present about product design for the community by designing and developing souvenir products from Ubon Ratchathani lotus leaf cloth. The objective is to design and develop the product to be beautiful in terms of shape creation and beautiful color creation, resulting in 1 product type, which is a unique souvenir bag, to be sold as an alternative to increase the value of the community by studying and analyzing data, creating a product draft, designing and improving, creating a pattern for the product, creating a product prototype, creating a satisfaction assessment form for 50 product prototypes, the sample group is determined from 16 tourists, 12 civil servants and staff of higher education institutions, 12 merchants, and 10 students, totaling 50 samples. Purposive sampling was used to test the quality of this product, resulting in the tool used, which is a souvenir bag model, a product from Ubon Ratchathani lotus leaf cloth. A questionnaire on the opinions of the sample group was used to analyze the data by finding percentages, arithmetic mean, and standard deviation. It was found that the souvenir bag model had an overall good opinion. With an average of 4.10, when considering each item, the average values from most to least are: Creative product design concept, average of 4.40; Suitability as a souvenir, average of 4.32; Appropriate colors, average of 4.26. In conclusion, the opinions of tourists, civil servants and staff in higher education institutions, merchants and students agreed that the design and development of the souvenir bag product that was designed was appropriate at a good level. Then, the knowledge gained was transferred to the sample community that had the potential in sewing clothes, had tools and equipment ready for sewing, and organized training for the sample group to transfer knowledge to the community by providing knowledge on the designed product, starting from the design concept, product design, materials used, production methods and problem-solving methods. It was found that the Thai Cotton Group was very interested, experimented with production until the product was produced and could be commercially produced. The group will develop it into a product that is unique to the group.

Keywords : Design and Development, Community Products, The fabric of the lotus flower from Ubon Ratchathani, The souvenir bag.

บทนำ (Introduction)

การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชนนั้นได้นำหลักการต่าง ๆ มาสร้างสรรค์ผลงานออกแบบ ถือเป็นความนิยมทางด้านจิตใจแก่มนุษย์ การสร้างสรรค์ต้องมีพื้นฐานด้านความงามและสร้างจินตนาการให้เห็นเข้าใจได้ ความคิดสร้างสรรค์ที่เกี่ยวกับรูปร่างลักษณะภายนอกของตัวผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างไปจากเดิม ในชุมชนนั้น ๆ การออกแบบ คือ การวางแผนสร้างสรรค์รูปแบบโดยการวางแผนจัดส่วนประกอบของการออกแบบให้มีความสัมพันธ์กับประโยชน์ใช้สอย วัสดุ และการผลิตสิ่งของที่ต้องการ ในการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชน (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2539) การออกแบบ คือ การรวบรวมหรือการจัดองค์ประกอบทั้งที่เป็น

Citation : ยุทธศักดิ์ สันตมาศ. (2568). การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชน. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 195-206.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.21>

งาน 2 มิติ และ 3 มิติ เข้าด้วยกันอย่างมีหลักเกณฑ์ ในการนำองค์ประกอบของการออกแบบมาจัดรวมกัน ผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชนจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย และความสวยงามอันเป็นเอกลักษณ์สำคัญที่พึงมีของการออกแบบ การออกแบบเป็นศิลปะของมนุษย์เนื่องจากการสร้างค่านิยมทางความงามให้เกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์ในชุมชน (อุดมศักดิ์ สาริบุตร, 2540)

ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจในเป้าหมายของวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ จึงสรุปคำว่า “ผลิตภัณฑ์” ไว้ดังนี้ ผลิตภัณฑ์ คือ สิ่งของเครื่องใช้ทั้งหลายที่เป็นความพยายามประดิษฐ์ขึ้น โดยทำให้เกิดขึ้นจากแรงงานและสมองของมนุษย์ตามความต้องการและความจำเป็น เพื่อความสะดวกสบายต่อการดำรงชีวิต

การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชน ควรเริ่มตั้งแต่ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล สร้างแบบร่างผลิตภัณฑ์ ออกแบบและปรับปรุง สร้าง Pattern สำหรับผลิตภัณฑ์ สร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ ประเมินความพึงพอใจ ต้นแบบผลิตภัณฑ์ ถ่ายทอดกระบวนการออกแบบและผลิตให้กับชุมชน ตลอดจนสร้างเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อจัดจำหน่ายต่อไป อีกทั้งเป็นแนวทางให้กับผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในท้องถิ่น หรือผู้ประกอบการรุ่นใหม่จากภายนอก และผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ โดยการร่วมมือเพื่อศึกษา วิถีชีวิต ศิลปะ และ ธรรมชาติของชุมชน ในรูปแบบของผลิตภัณฑ์และวัฒนธรรมของชุมชน ทำให้เกิดผลงานผลิตภัณฑ์ให้ผู้ประกอบการเพื่อ การสรรค์สร้างสินค้าเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อเป็นการขับเคลื่อนการนำอัตลักษณ์ตามแบบวิถีไทย ที่สะท้อนในวิถีชีวิต ศิลปะ ธรรมชาติของผู้คนในชุมชน มาสอดประสานในกระบวนการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ ต่อยอดจากของดีของเด่นในชุมชน ด้วยกระบวนการสืบค้น ร้อยเรียง ออกแบบและต่อยอด

ผ้ากาบบัวเป็นชื่อผ้าในวรรณกรรมโบราณอีสานของเมืองอุบลราชธานีซึ่งไม่อาจทราบหรือพบในปัจจุบันแล้ว ชื่อผ้ากาบบัวมีค่าและความหมายเหมาะสมสอดคล้องกับชื่อของจังหวัดอุบลราชธานีจึงนำชื่อนี้ มาเป็นชื่อผ้าเอกลักษณ์ของอุบลที่ทำการทอขึ้นใหม่ประกาศให้ใช้เป็นลายผ้าเอกลักษณ์ประจำจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2543 นิยมเรียกกันว่าผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี มีการนำผ้ามา ตัดเป็นชุดเสื้อผ้าใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ผ้าพันคอ หมวก เน็คไท กระเป๋า เป็นต้น แต่ในบทความวิชาการนี้ จะแสดงให้เห็นถึงการออกแบบกระเป๋าที่ระลึก ซึ่งที่ผ่านมามีการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ไว้แล้ว แต่รูปแบบผลิตภัณฑ์ไม่โดนใจผู้ซื้อจึงได้นำมาพัฒนาต่อให้เป็นกระเป๋าที่ระลึก เพื่อเพิ่ม ความต้องการของผู้ซื้อให้มากขึ้นจากที่ซื้อไว้ใช้เอง สามารถซื้อเป็นของฝากของที่ระลึกได้ โดยให้ชุมชนที่มี การตัดเย็บเสื้อผ้าได้มีการผลิตกระเป๋าที่ระลึกขึ้นมา เพื่อเป็นทางเลือกในการเพิ่มรายต่อไป

แนวทางการศึกษาการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชน

แนวทางตัวอย่างการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชน ซึ่งได้มีการผลิตสินค้าให้กับชุมชนนั้นเพื่อสร้าง เป็นรายได้เลี้ยงชีวิต ถือเป็นแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในครอบครัวที่สำคัญมาก กลุ่ม ตัวอย่างในการถ่ายทอดความรู้พัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้ชุมชน คือ กลุ่มฝ้ายไทย บ้านโนนสว่าง ตำบล โพนงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

การพัฒนาครั้งนี้ได้กำหนดวิธีในการดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. นักท่องเที่ยว ข้าราชการและพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา ผู้ค้าขาย นักศึกษา ในมหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี และจังหวัดอุบลราชธานี

2. ชุมชนผู้ผลิตผ้าและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมือง ที่มีรายชื่อเป็นผู้ผลิตสินค้าพื้นเมืองของ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนทั้งสิ้น 32 กลุ่ม

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

Citation : Santhamat, Y (2025). Product design for the community. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(2), 195-206.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.21>

1. กลุ่มตัวอย่างที่ 1 กำหนดนักท่องเที่ยว 16 คน ข้าราชการและพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา 12 คน ผู้ค้าขาย 12 คน และนักศึกษา 10 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เป็นการเลือกแบบ Purposive sampling

2. กลุ่มตัวอย่างที่ 2 คือ ชุมชนผู้ผลิตผ้าพื้นเมืองและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมือง จำนวน 1 หมู่บ้าน 1 กลุ่ม มีผู้เข้าอบรมจำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าที่ระลึก จำนวน 1 แบบ
2. แบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ข้าราชการและพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา ผู้ค้าขาย นักศึกษา

3. แบบเพื่อการผลิต (pattern) สำหรับผลิตภัณฑ์กระเป๋าที่ระลึก จำนวน 1 แบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการออกแบบ คือการเลือกรูปแบบ การเลือกวัสดุ การเลือกสี กรรมวิธีการผลิต

2. การประเมินความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ข้าราชการและพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา ผู้ค้าขาย นักศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สังเกตผลการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน ในการผลิตผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี ได้ลงพื้นที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่มีศักยภาพด้าน การตัดเย็บเสื้อผ้า ที่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ในการตัดเย็บที่มีความพร้อม ได้ดำเนินการให้ความรู้ในตัวผลิตภัณฑ์ เริ่มตั้งแต่แนวความคิดในการออกแบบ รูปแบบผลิตภัณฑ์ วัสดุที่นำมาใช้ วิธีการผลิตผลิตภัณฑ์แบบ วิธีการแก้ปัญหา ผลการอบรมถ่ายทอดความรู้กับชุมชน พบว่ากลุ่มชุมชนที่กำหนด ได้ให้ความสนใจเป็นอย่างดี ทดลองทำการผลิตจนได้ผลิตภัณฑ์ขึ้นมา จนน่าจะสามารถผลิตขึ้นมาในเชิงพาณิชย์ได้ โดยกลุ่มก็จะทำการพัฒนาให้เป็นสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มต่อไป

การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่าง ในการสร้างแบบสอบถามนั้น นักออกแบบผลิตภัณฑ์จะต้องมีความเข้าใจถึงเครื่องมือชนิดนี้ก่อน ซึ่งแบบสอบถามนี้ถือเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งสร้างขึ้นเพื่อวัดความคิดเห็น หรือวัดความจริงที่เรายังไม่ทราบ แล้วทำให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงทั้งในอดีต ปัจจุบัน และการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต ส่วนใหญ่มักจะอยู่ในรูปของคำถามเป็นชุด เพื่อวัดสิ่งที่ต้องการจะรู้ โดยมีคำถามเป็นตัวกระตุ้นเร่งเร้า ให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลตอบออกมา จึงเป็นเครื่องมือที่นิยมใช้วัดผลกันมาก

ตัวอย่าง การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ มีวิธีการดังนี้

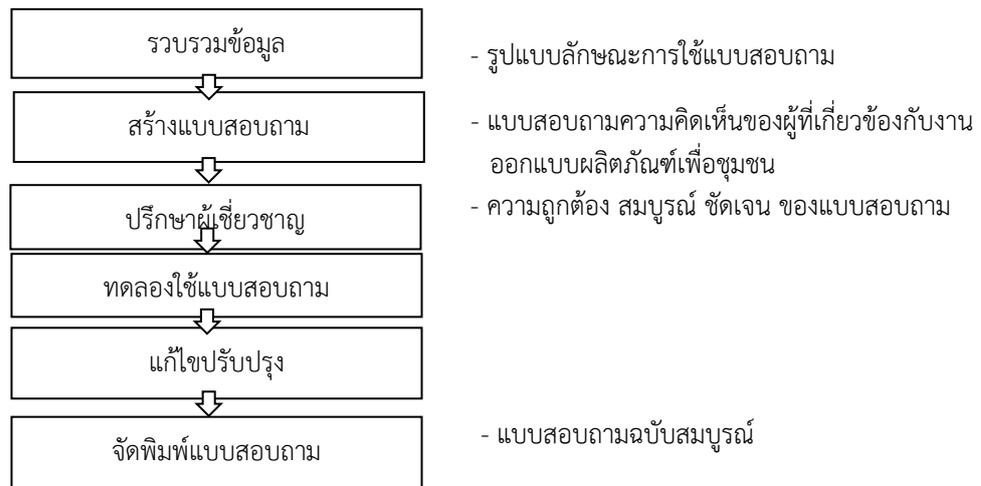
การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ข้าราชการและพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา ผู้ค้าขาย นักศึกษา

1) รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป็นแนวทางสร้างแบบสอบถาม
2) สร้างแบบสอบถามขึ้นมา คลอบคลุมการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี

3) ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ โดยนำแบบสอบถามที่ทำขึ้นไปขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญ ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสม จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อมูลที่ได้รับ

4) ทดลองใช้แบบสอบถาม โดยการนำไปใช้ทดลองกับนักศึกษา สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมและความชัดเจนของคำถาม

5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุง โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง จากนั้นจัดเตรียมพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไว้เก็บข้อมูลต่อไป โดยมีประเด็นในการประเมินผลการออกแบบ คือ 1. แนวความคิดสร้างสรรค์การออกแบบผลิตภัณฑ์ 2. รูปแบบผลิตภัณฑ์มีความแปลกใหม่ 3. วัสดุที่ใช้ผลิตมีความเหมาะสม 4. ผลิตภัณฑ์มีความประณีต เรียบร้อย 5. ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม 6. บรรจุภัณฑ์มีความเหมาะสม 7. ความสะดวกในการใช้งาน 8. ความเหมาะสมในการเป็นของฝาก 9. ความเหมาะสมในการเป็นของที่ระลึก 10. การต่อยอดของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชน

กรณีศึกษาการพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชน

เนื่องจากเกิดสภาพการแข่งขันทางการตลาดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ควรมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชนดังต่อไปนี้ แนวทางการออกแบบและพัฒนาชุมชนกรณีศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ (สักชาย ลีक्षा, 2553) การพัฒนาเครือข่ายองค์ความรู้ (Knowledge-Base OTOP : KBO) เป็นแนวคิดที่กรมพัฒนาชุมชนได้กำหนดเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน โดยอาศัยการผนึกองค์ความรู้จากทุกภาคส่วน พัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน พร้อมสู่ตลาดภายนอกและตลาดสากล ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยไว้ 4 ประการคือ 1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชน 2) ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีรูปแบบที่เหมาะสมกับการจัดจำหน่าย 3) ผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์และเผยแพร่ความรู้ให้กับกลุ่มอาชีพ 4) สร้างแนวทางการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มสามารถต่อยอดได้ด้วยตนเอง

การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อชุมชน

การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อชุมชนนั้น ถือเป็นงานศิลปะในแบบประยุกต์ศิลป์เนื่องเพราะเป็นการผสมผสานโดยการสร้างสรรค์รูปแบบให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านความงามและประโยชน์ใช้สอยโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภคเป็นหลัก จึงเป็นแนวคิดในการทำการออกแบบของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานีขึ้น ซึ่งผ้ากาบบัวเป็นชื่อในวรรณกรรมโบราณอีสานซึ่งไม่อาจทราบหรือพบในปัจจุบันแล้ว

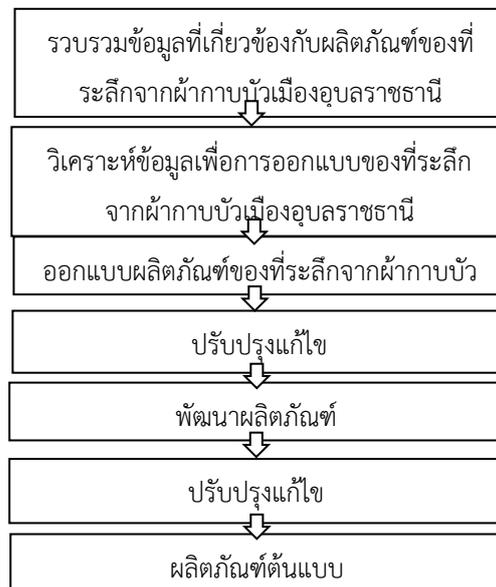

สีของกาบบัว หรือกลีบบัว ซึ่งไล่จากสีอ่อนไปแก่ จากขาว ชมพู เทา เขียว น้ำตาลซึ่งผ้ากาบบัวมีความหมาย และเหมาะสมสอดคล้องกับชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งในปัจจุบันผ้ากาบบัวได้รับการสืบสานให้เป็นผ้าเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดอุบลราชธานี เป็นที่นิยมในวงการแฟชั่นผ้าไทย

การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ให้มีความสวยงาม ทั้งด้านการสร้างรูปทรง การสร้างสรรค์สีสวยงาม ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความแปลกใหม่ขึ้นมา เพื่อนำไปจำหน่ายช่วยเพิ่มมูลค่าให้ชุมชน ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชน ในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกนี้เพื่อที่จะให้งานออกแบบมีความสมบูรณ์ที่สุดนั้น นักออกแบบผลิตภัณฑ์ควรที่จะต้องมีขั้นตอนในการทำงานออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นขั้นเป็นตอนตามลำดับจึงจะได้ผลของการออกแบบที่ดี ดังขั้นตอนต่อไปนี้

- 1) รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี มาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการออกแบบ
- 2) นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี โดยนักออกแบบเป็นผู้ทำการวิเคราะห์
- 3) ทำการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานีจำนวน 1 แบบ คือ กระเป๋าที่ระลึกโดยผ่านกระบวนการร่างแบบ กระบวนการเขียนแบบเพื่อการตัดเย็บและกระบวนการตัดเย็บ
- 4) ทำการพิจารณา แก้ไขปรับปรุงในส่วนที่บกพร่อง
- 5) นำแบบที่ได้จากการปรับปรุงไปพัฒนาในส่วนที่ยังมีปัญหายอยู่
- 6) จากนั้นตรวจสอบแก้ไขในขั้นสุดท้าย จนได้ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่เป็นต้นแบบที่สมบูรณ์

ภาพที่ 2 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชน

2. การสร้างแบบเพื่อการตัดเย็บ (Pattern) ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี มีกระบวนการอยู่ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้า ซึ่งก่อนจะตัดเย็บผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกนั้นจะต้องเขียนแบบเพื่อการตัดเย็บก่อน ทำการปรับปรุงแก้ไขจนได้แบบที่สมบูรณ์ที่สุด จัดเตรียมแบบเพื่อการตัดเย็บ จำนวน 1 แบบ วางรูปแบบลงบนกระดาษ 100 ปอนด์ขนาดเท่าของจริง เพื่อที่จะนำไปถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนต่อไป

Citation : ยุทธศักดิ์ สันตมาศ. (2568). การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชน. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(2), 195-206.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.21>

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี ได้แสดงการกำหนดแนวคิดในการออกแบบ การออกแบบร่าง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การกำหนดแนวคิดในการออกแบบ ด้วยให้เกิดความสอดคล้องกับลักษณะสำคัญของสินค้าที่ระลึก ดังนั้นสินค้าของที่ระลึกที่น่าสนใจจึงควรมีลักษณะดังนี้ 1) พยายามใช้วัสดุภายในท้องถิ่นให้มากที่สุด 2) ผลงานที่ผลิตจะต้องแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะที่โดดเด่น 3) ขนาดน้ำหนักของสินค้าสามารถพกพาไปได้สะดวกและเหมาะสมกับการจัดวางในร้าน 4) สินค้าควรมีทั้งความสวยงามและแฝงไปด้วยประโยชน์ใช้สอย 5) ประดิษฐ์คิดค้นรูปแบบสินค้าใหม่ ๆ โดยยังคงรักษาเค้าโครงเดิมของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือสอดแทรกอยู่บ้าง

ในการกำหนดแนวคิดในการออกแบบ ได้ทำการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี ไว้จำนวน 1 แบบ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ระลึกมีที่มาจาก การสอบถามความต้องการจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งมีผลิตภัณฑ์มากมาย และผู้ออกแบบได้สรุปเลือกรูปแบบ 1 รูปแบบ นำมาใช้ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานีโดยมีความเป็นไปได้ในการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์โดยชุมชน ซึ่งผ่านเงื่อนไขเบื้องต้นดังนี้คือ 1. สามารถผลิตโดยชุมชนผ้าฝ้ายในชุมชนต่าง ๆ ได้ 2. ผ้าที่นำมาใช้สามารถนำมาใช้ได้ตลอดเวลาไม่หมดโดยง่าย 3. สามารถจำหน่ายให้กับผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ 4. สามารถต่อยอดผลิตภัณฑ์ที่ทำการออกแบบต่อไปได้อีกเรื่อย ๆ

จากการกำหนดแนวคิดในการออกแบบแล้วได้ทำการออกแบบขึ้นมา คือ กระเป่าที่ระลึก ซึ่งได้ทำการกำหนดแนวคิดไว้ดังนี้

กระเป่าที่ระลึก มีแนวความคิดในการออกแบบเป็นกระเป่าผ้า แบบถือพกพาขนาดเล็กสไตล์ญี่ปุ่น สำหรับใส่ของทั่วไป ซึ่งมีพื้นฐานมาจากงานแฮนด์เมด ใช้เป็นของฝากของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป หรือแม้แต่หน่วยงานต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัย เป็นต้น เนื่องจากมีการประชุมในวาระต่าง ๆ วัสดุใช้ผ้าฝ้ายทอมือกาบบัว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี ด้านข้างของกระเป่าติดดอกไม้ที่ประดิษฐ์ด้วยผ้าหรือประดิษฐ์เป็นรูปสัตว์ เพื่อให้เกิดความสวยงามมากยิ่งขึ้น และสามารถติดเข็มกลัดที่ระลึกให้สวยงามเพิ่มขึ้นได้

2. การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี ได้ทำการวิเคราะห์กำหนดความต้องการ และทำแบบร่างในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี จำนวน 1 รูปแบบ ดังนี้คือ กระเป่าที่ระลึก มีผลการออกแบบร่างและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดังนี้

ภาพที่ 3 แบบร่างกระเป่าที่ระลึก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามจัดทำขึ้นเพื่อการพิจารณาการออกแบบ โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 50 ชุด กลุ่มตัวอย่างกำหนดจาก นักท่องเที่ยว 16 คน ข้าราชการและพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา 12 คน ผู้ค้าขาย 12 คน และนักศึกษา 10 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เป็นการเลือกแบบ Purposive sampling ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ตัวอย่างผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2.

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	10	20
1.2 หญิง	40	80
2. อายุ		
2.1 16-20 ปี	5	10
2.2 21-25 ปี	14	28
2.3 26-30 ปี	16	32
2.4 30 ปีขึ้นไป	15	30
3. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม		
3.1 นักท่องเที่ยว	16	32
3.2 ข้าราชการและพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา	12	24
3.3 ค้าขาย	12	24
3.4 นักศึกษา	10	20
4. ในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์คำนึงถึงสิ่งใดเป็นอันดับแรก		
4.1 ราคาของผลิตภัณฑ์	9	18
4.2 ขนาดของผลิตภัณฑ์	5	10
4.3 คุณภาพของผลิตภัณฑ์	26	52
4.4 ความสวยงาม	10	20

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 50 คน เป็นชายร้อยละ 20 และหญิงร้อยละ 80 มีช่วงอายุ 26-30 ปี มากที่สุด ร้อยละ 32 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 30 ปีขึ้นไป ร้อยละ 30 ช่วงอายุ 21-25 ปี ร้อยละ 28 และช่วงอายุ 16-20 ปี ร้อยละ 10 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็น นักท่องเที่ยว ร้อยละ 32 รองลงมาคือข้าราชการและพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา ร้อยละ 24 ค้าขาย ร้อยละ 24 และนักศึกษา ร้อยละ 20 ตามลำดับ ในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรกคือ คุณภาพของผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 52 รองลงมาคือความสวยงามของผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 20 ราคาของผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 18 และขนาดของผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 10 ตามลำดับ

2. ตัวอย่างผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้า กาบบัวเมืองอุบลราชธานี

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของทีระลีกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี แบบกระเป๋าทีระลีก

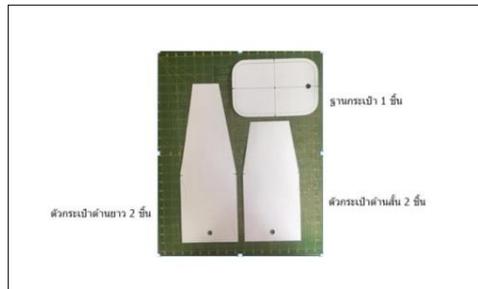
ประเด็นการประเมินความคิดเห็น	ระดับค่าความเหมาะสม		
	\bar{X}	S	ระดับความเหมาะสม
1. แนวความคิดสร้างสรรค์การออกแบบ	4.40	0.56	ดี
2. รูปแบบผลิตภัณฑ์มีความแปลกใหม่	3.78	0.78	ปานกลาง
3. วัสดุที่ใช้ผลิตมีความเหมาะสม	4.16	0.70	ดี
4. ผลิตภัณฑ์มีความปราณีต เรียบร้อย	3.80	0.97	ปานกลาง
5. ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม	4.18	0.59	ดี
6. สีที่นำมาใช้มีความเหมาะสม	4.26	0.60	ดี
7. ความสะดวกในการใช้งาน	3.88	1.97	ปานกลาง
8. ความเหมาะสมในการเป็นของฝาก	4.16	0.70	ดี
9. ความเหมาะสมในการเป็นของที่ระลึก	4.32	0.61	ดี
10. การต่อยอดผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	4.10	0.73	ดี
ภาพรวม	4.10	0.82	ดี

จากตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของทีระลีก แบบกระเป๋าทีระลีก พบว่าความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย 4.10 คิดเป็นอันดับ 5 ของผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ แนวความคิดสร้างสรรค์การออกแบบผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.40 ความเหมาะสมในการเป็นของที่ระลึก ค่าเฉลี่ย 4.32 ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม มีค่าเฉลี่ย 4.26

วิธีการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของทีระลีกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี

การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของทีระลีกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี เป็นการนำเสนอข้อมูลที่ผ่านมาการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง 50 คนมาแล้ว และนำมาสังเคราะห์จึงสรุปมานำเสนอวิธีการออกแบบ และเมื่อได้ทำการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของทีระลีกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานีขึ้นมาแล้ว ในการผลิตจะเป็นการสร้างแบบเพื่อการผลิตก่อน แล้วทำการผลิตชิ้นงานจริงขึ้นมาจนได้ต้นแบบผลิตภัณฑ์ของทีระลีกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานีดังนี้

1. สร้างแบบเพื่อการผลิต (Pattern) โดยวาดลงบนกระดาษออกแบบหรือจะวาดลงบนกระดาษสร้างแบบที่ใช้วาดเสื้อผ้า และนำกระดาษมาตัดแบบให้พอดีกับขนาดรูปแบบกระเป๋าทีระลีกที่ออกแบบไว้

ภาพที่ 4 แบบเพื่อการผลิตกระเป๋าทีระลีก

2. ได้ต้นแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี ต้นแบบกระเป๋าที่ระลึก ดังนี้

ภาพที่ 5 ต้นแบบกระเป๋าที่ระลึก

การทำต้นแบบผลิตภัณฑ์

ประโยชน์ของการใช้ต้นแบบผลิตภัณฑ์ช่วยในการตรวจสอบแนวความคิด (Proof of Concept) ว่าสิ่งที่ถูกออกแบบมานั้นถูกต้องตามที่คิดไว้หรือไม่ ทั้งเรื่องรูปลักษณ์ผลิตภัณฑ์ สีของผลิตภัณฑ์ วัสดุที่ใช้ในการผลิต กระบวนการในการผลิต ระบบหรือเทคโนโลยีที่ใช้ในผลิตภัณฑ์ ขนาดสัดส่วนที่เกี่ยวกับร่างกายมนุษย์ ต้นแบบผลิตภัณฑ์เป็นเครื่องมือในการศึกษาประสบการณ์การใช้งานของผู้บริโภค การที่นักออกแบบได้จับสัมผัสกับรูปทรงผลิตภัณฑ์ ทำให้เรียนรู้ประสบการณ์การใช้งานอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 6 ทำต้นแบบผลิตภัณฑ์แบบกระเป๋าที่ระลึก นำผ้าที่คัดเลือกมาตัดตามแบบกระเป๋า

การถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน

นำข้อมูลจากการที่ได้ทำการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี ซึ่งประกอบด้วยแบบเพื่อการผลิต (Pattern) ผลิตภัณฑ์จากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี เป็นกระเป๋าที่ระลึก ตัวอย่างของผลิตภัณฑ์ ภาพประกอบ ตลอดจนวัสดุตัวอย่าง วัสดุที่ใช้ในการผลิต นำไปถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชนกลุ่มตัวอย่างที่มีศักยภาพด้านการตัดเย็บเสื้อผ้า มีเครื่องมือและอุปกรณ์ในการตัดเย็บพร้อม จำนวน 1 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยจัดการอบรมกลุ่มโดยนักออกแบบผลิตภัณฑ์และผู้ตัดเย็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชน ได้ดำเนินการให้ความรู้ในตัวผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบขึ้นมา เริ่มตั้งแต่แนวความคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์แต่ละรูปแบบ วัสดุที่นำมาใช้ วิธีการผลิต วิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างในการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน คือ กลุ่มฝ้ายไทย บ้านโนนสว่าง ตำบลโพนงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีผู้เข้าอบรมเป็นสมาชิกกลุ่มดังกล่าวจำนวน 5 คน

หลังจากนักออกแบบผลิตภัณฑ์ ได้ทำการอบรมถ่ายทอดความรู้กับชุมชนกลุ่มตัวอย่างแล้วนั้น พบว่ากลุ่มฝ้ายไทย ได้ให้ความสนใจเป็นอย่างดี ทดลองทำการผลิตจนได้ผลิตภัณฑ์ขึ้นมา จนสามารถผลิตขึ้นมาในเชิงพาณิชย์ได้ โดยทางกลุ่มจะทำการพัฒนาให้เป็นสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มฝ้ายไทยต่อไป

ภาพที่ 7 การผลิตผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานีโดยชุมชน

บทสรุป (Conclusion)

การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานีนี้ ได้รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมมีความสวยงามทันสมัยและเหมาะสมกับราคา ได้มีการกำหนดแนวคิดในการออกแบบให้เกิดความสอดคล้องกับลักษณะสำคัญของสินค้าที่ระลึก ดังนั้นสินค้าของที่ระลึกที่น่าสนใจจึงควรมีลักษณะที่พยายามใช้วัสดุภายในท้องถิ่นให้มากที่สุด ผลงานที่ผลิตจะต้องแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะที่โดดเด่น ขนาดน้ำหนักของสินค้าสามารถพกพาไปได้สะดวกและเหมาะสมกับการจัดวางในร้าน สินค้าควรมีทั้งความสวยงามและแฝงไปด้วยประโยชน์ใช้สอยเพราะจะได้เปรียบในการตัดสินใจซื้อได้มากกว่าสินค้าสวยงามเพียงอย่างเดียว ตลอดจนประดิษฐ์คิดค้นรูปแบบสินค้าใหม่ ๆ จึงมีขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกดังต่อไปนี้ 1. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี มาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการออกแบบ 2. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานีโดยนักออกแบบเป็นผู้ทำการวิเคราะห์ 3. ทำการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานีจำนวน 1 แบบ คือ กระเป๋าที่ระลึก โดยผ่านกระบวนการร่างแบบ กระบวนการเขียนแบบเพื่อการตัดเย็บ กระบวนการตัดเย็บผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก 4. ทำการพิจารณาจากแบบสอบถามด้านการออกแบบขึ้นมา แก้ไขปรับปรุงในส่วนที่บกพร่อง 5. นำแบบที่ได้จากการปรับปรุงไปพัฒนาในส่วนที่ยังมีปัญหาอยู่ 6. ตรวจสอบแก้ไขในขั้นสุดท้าย จนได้ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานีที่เป็นต้นแบบที่สมบูรณ์

นำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชนกลุ่มตัวอย่างที่มีศักยภาพด้านการตัดเย็บเสื้อผ้า มีเครื่องมือและอุปกรณ์ในการตัดเย็บพร้อม จัดการอบรมให้กลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน โดยดำเนินการให้ความรู้ในตัวผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบขึ้นมา เริ่มตั้งแต่แนวความคิดในการออกแบบ รูปแบบผลิตภัณฑ์ วัสดุที่นำมาใช้ วิธีการผลิต และวิธีการแก้ปัญหา

พบว่ากลุ่มฝ้ายไทยได้ให้ความสนใจเป็นอย่างดี ทดลองทำการผลิตจนได้ผลิตภัณฑ์ขึ้นมา จนสามารถผลิตขึ้นในเชิงพาณิชย์ได้ โดยทางกลุ่มจะทำการพัฒนาให้เป็นสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มต่อไป

สรุปได้ว่า ในการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพื่อชุมชนนั้นจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องดังต่อไปนี้

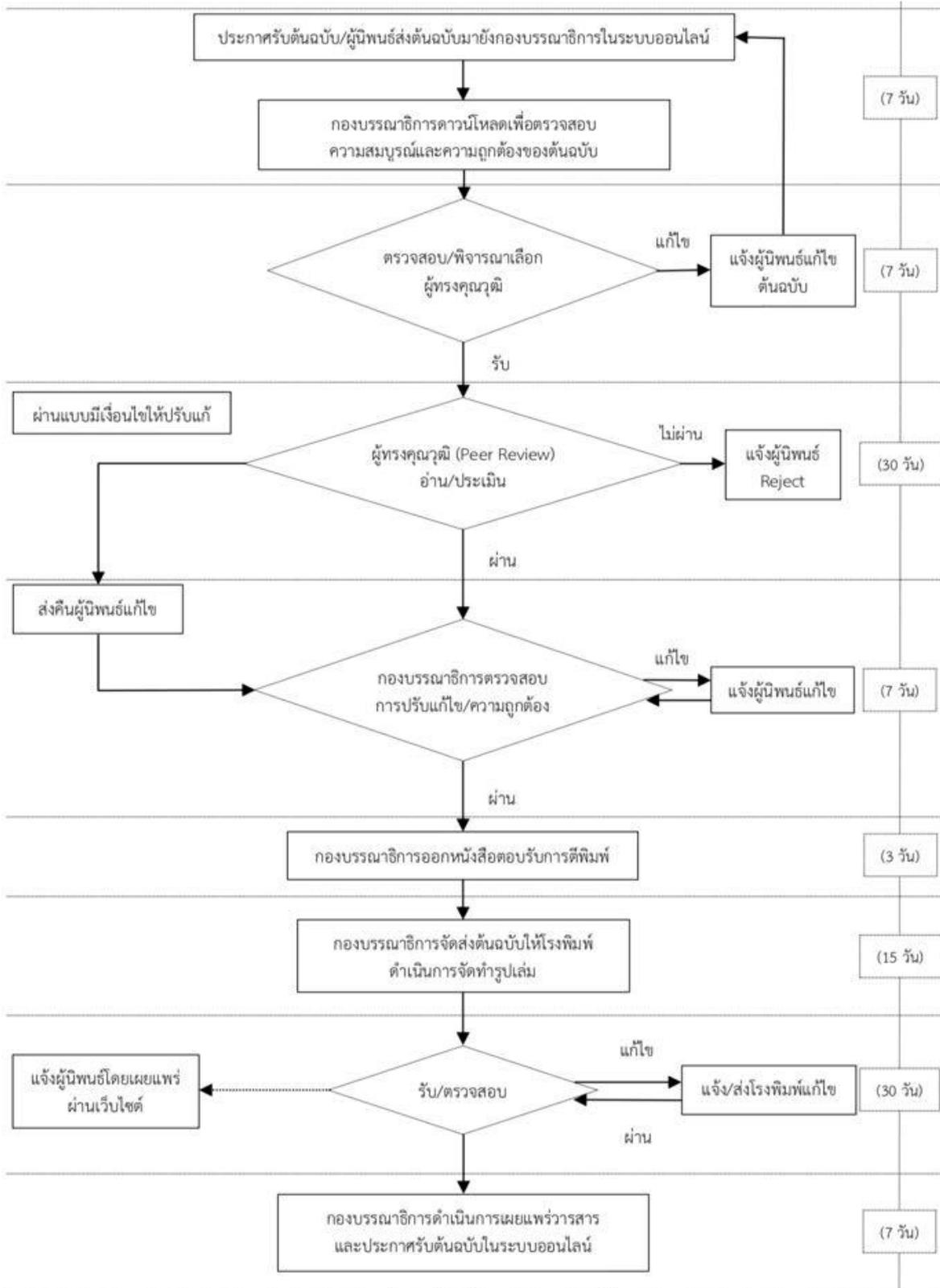
1. รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมมีความสวยงามทันสมัยและเหมาะสมกับราคา

2. ความต้องการของกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชนสามารถผลิตขึ้นในเชิงพาณิชย์ได้ โดยทางกลุ่มจะทำการพัฒนาให้เป็นสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มต่อไปได้
3. จะต้องเกิดมีความสนใจสร้างผลิตภัณฑ์ขึ้นมาในชุมชนนั้น ๆ แล้วต้องมีการเตรียมความพร้อมของชุมชน สถานที่ วัสดุ ให้มีความพร้อมในการทำงาน
4. การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชน ควรเริ่มตั้งแต่ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล สร้างแบบร่างผลิตภัณฑ์ ออกแบบและปรับปรุง สร้าง Pattern สำหรับผลิตภัณฑ์ สร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ ประเมินความพึงพอใจต้นแบบผลิตภัณฑ์ ถ่ายทอดกระบวนการออกแบบและผลิตให้กับชุมชน ตลอดจนสร้างเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อจัดจำหน่ายต่อไป เป็นกระบวนการขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อชุมชนที่ดี เพื่อให้ได้ผลของการออกแบบที่ดีที่สุด
5. ที่ขาดไม่ได้จะต้องมีวิธีการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี ในการผลิตจะเป็นการสร้างแบบเพื่อการผลิต (Pattern) ก่อน
6. การทำต้นแบบผลิตภัณฑ์ทำการผลิตขึ้นงานจริงขึ้นมาจนได้ต้นแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้ากาบบัวเมืองอุบลราชธานี เป็นการสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบ (Prototype) สิ่งที่ต้องคำนึงอยู่เสมอในการทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบ คือ การดึงรายละเอียดทั้งหมดออกมาใส่บนผลิตภัณฑ์ให้ครบถ้วน จึงจะเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่สมบูรณ์ได้
7. ควรเตรียมเครื่องจักรในการผลิตผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพื่อชุมชนให้พร้อม เช่นต้องใช้จักรเย็บผ้า จำนวนกี่เครื่อง จึงจะเหมาะสมกับการทำงาน
8. หลังจากผลิตภัณฑ์นี้ได้ทดลองจำหน่าย ผลที่ได้เป็นไปในทางที่ดีได้รับความสนใจจากลูกค้ามากขึ้นเพราะสินค้ามีแนวคิดสร้างสรรค์ สีสดใสสวยงาม เหมาะที่จะเป็นของฝากของที่ระลึกได้ดี

เอกสารอ้างอิง (References)

- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2539). *การออกแบบ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สักขาย สีขาว. (2553). *แนวทางการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดศรีสะเกษ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- อุดมศักดิ์ สาริบุตร. (2540). *ออกแบบเฟอร์นิเจอร์*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ธีระชัย สุขสด. (2544). *การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

หมายเหตุ : ระยะเวลา (จำนวนวัน) ที่ปรากฏในขั้นตอนอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร

สถานที่ติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ
ฝ่ายยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 31 ชั้น 2
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
โทรศัพท์/โทรสาร 044 710 000, 091 835 8558, 088 723 5944
<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru> E-mail : jasrru@srru.ac.th
ISSN 2822-0870 (Print) | ISSN 2822-0889 (Online)

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่ (Scope and Publication Policies)

วารสารมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการทางสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษา การบริหารจัดการ การบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกของปัญหาให้แก่ท้องถิ่น สังคม ประเทศ โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN 2822-0870 (Print) ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2566 และได้จัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ISSN 2822-0889 (Online) ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2566 โดยมีกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับปกติ (Regular Issues) ปีละ 6 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์) ฉบับที่ 2 (มีนาคม-เมษายน) ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม-มิถุนายน) ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม-สิงหาคม) ฉบับที่ 5 (กันยายน-ตุลาคม) และฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม) สำหรับวารสารฉบับพิเศษ (Special Issues) นั้น ทางวารสารตีพิมพ์บทความโดยใช้วารสารฉบับปกติตามกำหนดออก แต่มีความพิเศษเนื่องจากการตีพิมพ์ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ซึ่งเป็นการตีพิมพ์เฉพาะเรื่อง (Themes or Specific Topics) ตามที่มหาวิทยาลัยหรือคณะกำหนด ทั้งนี้ ทางวารสารจะมีการกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับเพิ่มเติม (Supplemental Issues) ที่ตีพิมพ์บทความในฉบับที่นอกเหนือจากฉบับปกติตามกำหนดออก เป็นการตีพิมพ์เผยแพร่บทความทางวิชาการตามนโยบายของมหาวิทยาลัยหรือคณะในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ปีละ 1 ฉบับ ซึ่งมีกระบวนการพิจารณาคุณภาพบทความตามหลักเกณฑ์การพิจารณาของวารสาร และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความวารสาร (Peer Review) อย่างเข้มข้นเช่นเดียวกันทุกฉบับ

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ (Consideration and selection of articles)

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) จากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสามท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละหนึ่งท่าน หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกอย่างน้อยสองท่าน ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลากหลายสถาบัน และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร ทั้งนี้ บทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาเสนอ

ขอตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้พิมพ์อื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้พิมพ์ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อกองบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์ สำหรับทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้พิมพ์แต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

ตีพิมพ์เผยแพร่บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลวิจัยที่น่าเสนอผลลัพธ์จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้พิมพ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 สังกัดผู้พิมพ์ (Author Affiliation) ให้ระบุสังกัดผู้พิมพ์ทั้งภาษาไทยและแปลเป็นภาษาอังกฤษ

1.4 ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author) ให้ระบุอีเมลผู้พิมพ์ที่เป็น “ผู้ประพันธ์บรรณกิจ”

1.5 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 750 คำ

1.6 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหาครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล โดยคำสำคัญแต่ละคำค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ

1.7 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) แบบนามปีที่ใช้ระบบ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association Citation Style) คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้พิมพ์ค้นด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication) หรือ (Author,Year of Publication) หรือ (Author & Author/Year of Publication) เช่น Bunkhrong (2022 หรือ (Bunkhrong, 2022) หรือ (Bunkhrong & Supsin, 2022) เป็นต้น หากผู้พิมพ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et al. ตามรูปแบบดังนี้ Author/et al.,/(Year of Publication) หรือ (Author/et al.,Year of Publication) เช่น Bunkhrong et al. (2022) หรือ (Bunkhrong et al., 2022)

1.8 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.9 การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review) เป็นการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่สนใจ จากงานวิจัย บทความ หรือหนังสือที่ตีพิมพ์มาก่อนหน้า เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอในมุมมองของผู้นิพนธ์ พร้อมระบุแหล่งที่มาอ้างอิงที่มีความน่าเชื่อถือและถูกต้อง

1.10 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) (ถ้ามี) เป็นการบอกทิศทางในการศึกษาค้นคว้า เป็นโครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ตัวแปร และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย ช่วยให้เห็นภาพรวมของงานวิจัยได้อย่างชัดเจน และเป็นประโยชน์ในการวางแผนการวิจัยและการนิพนธ์บทความ

1.11 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษา เช่น ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ขอบเขตการศึกษา วิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้และการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์หรือสัตว์ (ถ้ามี) วิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยมีความเหมาะสมและคุณภาพ รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น

1.12 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่องหรือแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม

1.13 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) อภิปรายผลโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำข้อค้นพบของงานวิจัยมาอภิปรายเพื่อเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.14 ความรู้ใหม่ (New Knowledge) (ถ้ามี) นำเสนอข้อค้นพบที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่จากงานวิจัย เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ สำหรับเป็นแนวทางที่มีคุณค่าและสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ โดยแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยผังความคิด หรือแผนภาพ และมีการบรรยายในเนื้อเรื่อง ตามความเหมาะสม

1.15 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.16 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแบบนามปีที่ใช้ระบบ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association Citation Style) ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ รูปแบบการอ้างอิงให้ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 สังกัดผู้นิพนธ์ (Author Affiliation) ให้ระบุสังกัดผู้นิพนธ์ทั้งภาษาไทยและแปลเป็นภาษาอังกฤษ

2.4 ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author) ให้ระบุอีเมลผู้นิพนธ์ที่เป็น “ผู้ประพันธ์บรรณกิจ”

2.5 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 750 คำ

2.6 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหาครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล โดยคำสำคัญแต่ละคำคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ

2.7 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษา ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) แบบนามปีที่ใช้ระบบ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association Citation Style) คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์คั่นด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication) หรือ (Author,/Year of Publication) หรือ (Author & Author/Year of Publication) เช่น Bunkhrong (2022) หรือ (Bunkhrong, 2022) หรือ (Bunkhrong & Supsin, 2022) เป็นต้น หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et al. ตามรูปแบบดังนี้ Author/et al.,/(Year of Publication) หรือ (Author/et al.,/Year of Publication) เช่น Bunkhrong et al. (2022) หรือ (Bunkhrong et al., 2022)

2.8 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา เสนอผลการศึกษาที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการศึกษา ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง หรือแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม มีนำเสนอข้อค้นพบที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่จากงานวิจัย เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ สำหรับเป็นแนวทางที่มีคุณค่าและสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ โดยแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยผังความคิด หรือแผนภาพ และมีการบรรยายในเนื้อเรื่อง ตามความเหมาะสม

2.9 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่นำเสนอให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษา หากมีข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้ และข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป จะเกิดประโยชน์ต่อผู้ศึกษา

2.10 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแบบนามปีที่ใช้ระบบ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association Citation Style) ให้ใช้ได้ทั้ง

ภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ รูปแบบการอ้างอิงให้ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสาร ต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru> ตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนดเป็นไฟล์เวิร์ด (Word file) เท่านั้น

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ A4 โดยให้ใช้ไฟล์ดาวน์โหลดจากรูปแบบบทความ (Article Format) ที่วารสารกำหนดเท่านั้น

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาบทความในทุกส่วนจัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เท่านั้น

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH SarabunPSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ เป็นส่วนของรายละเอียดตามที่วารสารกำหนดเพื่อความชัดเจนของการศึกษาและอ้างอิงสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.5 ชื่อเรื่อง ทั้งชื่อบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้พิมพ์ ทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 1 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ชื่อผู้พิมพ์แต่ละคนคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข¹ เขียนไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้พิมพ์ ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษโดยระบุใต้ชื่อผู้พิมพ์

1.8 สังกัดผู้พิมพ์และผู้ประพันธ์บรรณกิจ ให้เขียนไว้ด้านใต้ชื่อผู้พิมพ์ที่มีเครื่องหมายเลข¹ กำกับไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้พิมพ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้พิมพ์นั้น ผู้พิมพ์ต้องระบุทั้งภาษาไทยและแปลเป็นภาษาอังกฤษ ด้วย รวมถึงระบุผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author) มีเครื่องหมาย * กำกับไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ เพื่อระบุอีเมลสำหรับติดต่อประสานงาน ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษโดยระบุใต้ชื่อผู้พิมพ์

1.9 หัวข้อของบทความย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ขีดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 750 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญภาษาไทยและอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-12 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) และการระบุแหล่งที่มา โดยเป็นการอ้างอิงแบบนามปีที่ใช้ระบบ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association Citation Style) คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้พิมพ์ด้วยจุลภาค (.) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication) หรือ (Author,/Year of Publication) หรือ (Author & Author/Year of Publication) เช่น Bunkhrong (2022 หรือ (Bunkhrong, 2022) หรือ (Bunkhrong & Supsin, 2022) เป็นต้น หากผู้พิมพ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et al. ตามรูปแบบดังนี้ Author/et al./Year of Publication หรือ (Author/et al./Year of Publication) เช่น Bunkhrong et al. (2022) หรือ (Bunkhrong et al., 2022)

1.16 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้พิมพ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	กึ่งกลาง	ตัวธรรมดา
Corresponding Author	14	กึ่งกลาง	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ได้รูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี โดยใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งผู้พิมพ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ			
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA Style version 7 th Edition (American Psychological Association Citation Style) โดยการอ้างอิงเอกสารให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้พิมพ์ด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) ตามรูปแบบ			
จำนวนต้นฉบับ : ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-12 หน้า			

2. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 การเขียนเอกสารอ้างอิงให้ใช้ตามรูปแบบของ APA Style version 7th Edition (American Psychological Association Citation Style) โดยการอ้างอิงเอกสารให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ หากผู้พิมพ์มีมากกว่า 1 คน ให้ใส่ชื่อผู้พิมพ์ให้ครบทุกคน โดยคั่นด้วยจุลภาค (,) ระหว่างผู้พิมพ์ แล้วตามด้วยคำว่า “และ” ในภาษาไทย หรือตามด้วยคำว่า “&” ในภาษาอังกฤษ ก่อนผู้พิมพ์คนสุดท้าย โดยจัดเรียงตามพยัญชนะ สระ ตามรูปแบบการอ้างอิงตามลำดับก่อนหลังให้ถูกต้อง

2.2 การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้พิมพ์ โดยไม่ต้องมีตัวเลขกำกับ ให้เริ่มต้นด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน และต่อด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาต่างประเทศ และชื่อผู้พิมพ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

2.3 ในกรณีที่อ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย หากต้องการอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ ให้แปลเอกสารอ้างอิงนั้นเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มเติม และปีพุทธศักราชให้ปรับเป็นปีคริสต์ศักราช โดยนำไป

ต่อท้ายรายการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

3. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

3.1 หนังสือในรูปแบบเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์

3.1.1 หนังสือในรูปแบบเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มีเลข DOI

1) ผู้แต่ง 1 คน

ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์./(URL) (ถ้ามี)

Surname,/Name./(Year of Publication)./Title/(Edition)./Publisher./(URL) (if any)

ตัวอย่าง

ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี. (2560). *การเมืองการปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ*. บริหารศาสตร์.

Mertens, D. M. (2014). *Research and evaluation in education and psychology: Integrating diversity with quantitative, qualitative, and mixed methods* (4th ed.). Sage.

2) ผู้แต่ง 2 คน

ชื่อ/สกุล./และชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์./(URL) (ถ้ามี)

Surname,/Name,/& Surname,/Name./(Year of Publication)./Title/(Edition)./Publisher./(URL) (if any)

ตัวอย่าง

วันชัย สุขตาม, และ เสกสรรค์ สนวน. (2562). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์*. สำนักพิมพ์สถาบันวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น.

ไปรมา อิศรเสนา ณ อยุธยา, และ ชูจิต ตรีรัตนพันธ์. (2560). *การคิดเชิงออกแบบ: เรียนรู้ด้วย การลงมือทำ*. ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC). <http://resource.tcdc.or.th/ebook/Design.Thinking.Learning.by.Doing.pdf>

Svendsen, S., & Løber, L. (2020). *The big picture/Academic writing: The one hour guide* (3rd digital ed.). Hans Reitzel Forlag. [https://hansreitzel.dk/soeg/the-big-picture-\(i-bog\)-i-bog-53615-9788741280615](https://hansreitzel.dk/soeg/the-big-picture-(i-bog)-i-bog-53615-9788741280615)

3) ผู้แต่ง 3 คน

ชื่อ/สกุล./ชื่อ/สกุล./และชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์./(URL) (ถ้ามี)

Surname,/Name /, Surname,/Name,/& Surname,/Name./(Year of Publication)./Title/(Edition)./Publisher./(URL) (if any)

ตัวอย่าง

วันชัย สุขตาม, จิรายุ ทรัพย์สิน, และ สุรศักดิ์ ชะมารัมย์. (2564). *รัฐศาสตร์ แนวคิดพื้นฐานสู่การปฏิบัติในยุคดิจิทัล*. โฟร์เพช.

Ary, D., Jacobs, L. C., Irvine, A. K. S., & Walker, D. A. (2018). *Introduction to research in education*. Cengage Learning.

3.1.2 หนังสือในรูปแบบเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่มีเลข DOI

ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์./https://doi.org/เลข DOI
Surname,/Name./(Year of Publication)./Title/(Edition)./Publisher./https://doi.org/DOI
number

ตัวอย่าง

Jackson, L. M. (2019). *The psychology of prejudice: From attitudes to social action* (2nd ed.). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/0000168-000>

3.2 วารสาร

1) บทความในวารสารแบบรูปเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มีเลข DOI

ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/เลขหน้า.
Surname,/Name./(Year of Publication)./Article title./Journal name,/Year number(Issue
number),/Page number.

ตัวอย่าง

ณัฐวดี บุญครอง, อธิมาตร เพิ่มพูน, และวันชัย สุขตาม. (2565). ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการจัดตั้งวิสาหกิจ
ชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงบ้านทุ่งโก. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*,
6(1), 27-40.

Chawla, L. (1994). Editor's note. *Children's Environment*, 2(11), 3. Sillick, T. J., & Schutte, N. S. (2006). Emotional intelligence and self-esteem mediate between perceived early parental love and adult happiness. *E-Journal of Applied Psychology*, 2(2), 38-48.
<http://ojs.lib.swinedu.au/index.php/ejap>

2) บทความในวารสารแบบรูปเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่มีเลข DOI

ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/เลขหน้า./https://doi.org/เลข
DOI
Surname,/Name./(Year of Publication)./Article title./Journal name,/Year number(Issue
number),/Page number./https://doi.org/DOI number

ตัวอย่าง

ปรเมษฐ์ สีจันทา, วีรพงษ์ นิทะรัมย์, และ อลิสา สุวรรณัง. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
พัฒนาชุมชนหลังจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 บ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์
จังหวัดสุรินทร์. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 1(1), 45-56.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.4>

Herbst-Damm, K. L., & Kulik, J. A. (2005). Volunteer support, marital status, and the survival times of terminally ill patients. *Health Psychology, 24*, 225–229.
<https://doi.org/10.1037/0278-6133.24.2.225>

3.3 หนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ชื่อ/สกุล./(ปี./วันที่/เดือน). ชื่อคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้า./(URL) (ถ้ามี)
Surname,/Name./(Year,/Date/Month). Column name./Newspaper name./Page number./(URL) (if any)

ตัวอย่าง

พงษ์พรรณ บัญเลิศ. (2561, 15 สิงหาคม). เติลนิว่าไรตี้: ‘สื่อพิพิธภัณฑ’ เชื่อมยุคสมัย เข้าถึงด้วย ‘มิติใหม่’ อินเทอร์เน็ต. *เติลนิว่าไรตี้*, 4. http://lib.edu.chula.ac.th/fileroom/cu_formclipping/drawer006/general/data0013/00013005.pdf

Brody, J. E. (2007, December 11). Mental reserves keep brain agile. *The New York Times*.
<https://www.nytimes.com>

3.4 วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต

1) วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตที่ไม่ได้ตีพิมพ์

ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์ หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]./ชื่อมหาวิทยาลัย.

Surname,/Name./(Year published)./Thesis title/[Unpublished doctoral dissertation or Unpublished master's thesis]./University name.

ตัวอย่าง

รัฐธรรมนุญ รุ่งเรือง. (2561). บทบาทที่เหมาะสมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมประชาธิปไตยในชุมชน เขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Jung, M. S. (2014). *A structural equation model on core competence of nursing students* [Unpublished doctoral dissertation]. Choong-Ang University.

2) วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตจากเว็บไซต์

ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,ชื่อมหาวิทยาลัย]./ชื่อเว็บไซต์./URL

Surname,/Name./(Year published)./Thesis title/[Doctoral dissertation or Master's thesis, /University name]./Website name./URL

ตัวอย่าง

วารสารณ์ โปธีศรีประเสริฐ. (2545). *การพัฒนาโปรแกรมการปรับปรุงการพูดสำหรับครูปฐมวัยโดยใช้เทคนิคการละคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/302>

Ata, A. (2015). *Factor effecting teacher-child communication skill & self-efficacy beliefs: An investigation on preschool teachers* [Master's thesis, Middle East Technical University]. Middle East Technical University Library.

<http://etd.lib.metu.edu.tr/upload/12619101/index.pdf>

3.5 รายงานการประชุมเชิงวิชาการที่มี Proceedings

ชื่อ/สกุล./ (ปี)./ชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.),/ชื่อหัวข้อการประชุม./ชื่อการประชุม/(น./เลขหน้า)./ฐานข้อมูล./[https://doi.org/เลข DOI \(ถ้ามี\) หรือ \(URL\) \(ถ้ามี\)](https://doi.org/เลข DOI (ถ้ามี) หรือ (URL) (ถ้ามี))

Surname,/Name./ (Year)./Article title./In/Editor's name/(Editor),/Conference topic title./Conference name/(Page number)./Database./[https://doi.org/DOI number \(if any\) or \(URL\) \(if any\)](https://doi.org/DOI number (if any) or (URL) (if any))

ตัวอย่าง

ภัทรภรณ์ แก้วกุล, ณัฐปภัสร ฉลาดมาก, และ อภิชากร ดวงแขเพ็ญศิริกุล. (2563). รูปแบบการถ่ายทอดภูมิปัญญาอาหารประเพณีประออกเปรี๊ยะแค บ้านจารย์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์. ใน จิรายุ ทรัพย์สิน (บ.ก.), *New Normal New Life : กระบวนทัศน์ใหม่เพื่อสืบสานอัตลักษณ์ สร้างสรรค์ภูมิปัญญาสู่การพัฒนาท้องถิ่นตามศาสตร์พระราชา. การประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 3* (น. 815–524). คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Katz, I., Gabayan, K., & Aghajan, H. (2007). A multi-touch surface using multiple cameras. In J. Blanc-Talon, W. Philips, D. Popescu, & P. Scheunders (Eds.), *Lecture notes in computer science: Vol. 4678. Advanced concepts for intelligent vision systems* (pp. 97–108). Springer-Verlag. https://doi.org/10.1007/978-3-540-74607-2_9

3.6 รายงาน

1) รายงานที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่น

ชื่อหน่วยงาน./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./ (URL) (ถ้ามี)

Agency name./ (Year published)./Title./Publisher./ (URL) (if any)

ตัวอย่าง

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2561). *รายงานประจำปี 2561*. 21 เซ็นจูรี่.

https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/ocsc_annual_re port_2561.pdf

National Cancer Institute. (2019). *Taking time: Support for people with cancer* (NIH Publication No. 18-2059). U.S. Department of Health and Human Services, National Institutes of Health. <https://www.cancer.gov/publications/patient-education/takingtime.pdf>

2) รายงานที่จัดทำโดยผู้เขียนรายบุคคลสังกัดหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่น

ชื่อ/สกุล/(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์/(URL) (ถ้ามี)

Surname,/Name./(Year published)/Title./Publisher./(URL) (if any)

ตัวอย่าง

สุมาลี ตั้งคณาภิรักษ์, อรทัย วิมลโนธ, และ เกียรติกร นจร. (2559). *การวิจัยและพัฒนา รูปแบบเพื่อการพัฒนาความรับผิดชอบ การควบคุมและควมมีวินัยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

Lipsey, M. W., Farran, D. C., & Hofer, K. G. (2015). *A randomized control trial of a statewide voluntary prekindergarten program on children's skills and behaviors through third grade.* Vanderbilt University, Peabody Research Institute.

3.7 เว็บไซต์

ชื่อ/สกุล/(ปี,/วัน/เดือนที่เผยแพร่)/ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL

Surname,/Name./(Year,/Day/Month published)/Article title./Website name./URL

ตัวอย่าง

เอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์. (2554, 27 เมษายน). *การจัดการเรียนรู้สุขศึกษา.* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Chulapedia). <http://www.chulapedia.chula.ac.th/index.php?title=การจัดการเรียนรู้สุขศึกษา>

Centers for Disease Control and Prevention. (2018, August 22). *Preventing HPV associated cancers.* https://www.cdc.gov/cancer/hpv/basic_info/prevention.htm

3.8 ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อกฎหมาย/(ปี,/วัน/เดือน)/ราชกิจจานุเบกษา./เล่ม/เลขเล่ม/ตอนที่/เลขตอน./หน้า/เลขหน้า.

Legal name./(Year,/Day/Month)/Government Gazette./Volume/Volume number/Section/Section number./Page/Page number.

ตัวอย่าง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 1-90.

พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561. (2561, 13 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 135 ตอนที่ 33 ก. หน้า 1-18.

พระราชบัญญัติประถมศึกษา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2505. (2505, 27 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา* (ฉบับพิเศษ). เล่ม 79 ตอนที่ 67. หน้า 24-31.

หมายเหตุ : ที่มาของรูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงและศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมที่
ศูนย์นวัตกรรมทางการศึกษา สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
(สิงหาคม 2564). *การอ้างอิงสารสนเทศตาม “Publication Manual of the American Psychological Association” (7th Edition)*. Thaijo. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDUCU/article/view/153329/111738>

จริยธรรมของการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน (Publication Ethics)

มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้นิพนธ์บทความ

1. ผู้นิพนธ์บทความจะต้องมีความรับผิดชอบและรับรองว่า บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่น
2. ผู้นิพนธ์บทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร
3. ผู้นิพนธ์จะต้องปรับแต่ง แก้ไขบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสารในหัวข้อ “หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์เพื่อตีพิมพ์ในวารสาร” โดยเฉพาะหัวข้อรูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ ของการจัดเตรียมต้นฉบับ อันจะนำไปสู่บทความที่มีรูปแบบการตีพิมพ์ที่ได้มาตรฐานเดียวกัน
4. ผู้นิพนธ์จะต้องคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัย คือ ต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ซึ่งทางวารสารได้กำหนดความซ้ำของผลงาน ด้วยโปรแกรม CopyCat เว็บ Thaijo โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับ ไม่เกิน 20% และระบบตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการ อักษรวิสุทธิ์ โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับ ไม่เกิน 20%
5. ผู้นิพนธ์ซึ่งมีชื่อปรากฏอยู่ในบทความจะต้องเป็นผู้มีส่วนในการจัดทำบทความหรือมีส่วนในการดำเนินการวิจัย ซึ่งข้อนี้ขอสงวนสำหรับบุคคลที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำบทความจะไม่อนุญาตให้ใส่ชื่อลงไปเด็ดขาด หากมีการตรวจสอบพบว่า มีบุคคลที่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำบทความปรากฏอยู่ ทางวารสารจะถอนบทความนั้นออกทันที ทั้งนี้ ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏอยู่ในบทความไม่สามารถเพิ่มชื่อได้หลังจากวารสารตอบรับการเผยแพร่แล้ว
6. ผู้นิพนธ์จะต้องมีความรับผิดชอบในการอ้างอิงเนื้อหาในผลงาน ภาพ หรือตาราง หากมีการนำมาใช้ในบทความของตนเอง โดยให้ระบุ “ที่มา” เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ (หากมีการฟ้องร้องจะเป็นความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์แต่เพียงผู้เดียว ทางวารสารจะไม่รับผิดชอบใด ๆ ทั้งสิ้น) และจะดำเนินการถอนบทความออกจากการเผยแพร่ของวารสารทันที
7. ผู้นิพนธ์จะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการเอกสารอ้างอิง ทั้งในแง่ของรูปแบบและเนื้อหา และไม่ควรรนำเอกสารวิชาการที่ไม่ได้อ่านมาอ้างอิง หรือใส่ไว้ในบรรณานุกรม และควรอ้างอิงเอกสารเท่าที่จำเป็นอย่างเหมาะสม ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่มากจนเกินไป รวมทั้งต้องอ้างอิงจากรูปแบบการอ้างอิงของบทความ โดยจะต้องมีการอ้างอิงตรงตามรูปแบบที่วารสารกำหนดไว้
8. ผู้นิพนธ์จะต้องปรับแก้ไขบทความตามผลประเมินจากผู้ประเมินบทความและกองบรรณาธิการ ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด หากไม่เป็นตามที่กำหนดจะต้องเลื่อนการตีพิมพ์เผยแพร่ออกไป หรืออาจถูกถอดถอนออกจากวารสาร
9. ผู้นิพนธ์ควรระบุชื่อแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัย (ถ้ามี) และควรระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (ถ้ามี) ในบทความผู้นิพนธ์จะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างข้อมูลเท็จ หรือการปลอมแปลง บิดเบือน รวมไปถึงการตกแต่ง หรือเลือกแสดงข้อมูลเฉพาะที่สอดคล้องกับข้อสรุป
10. ผู้นิพนธ์ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่ถูกถอดถอนออกไปแล้ว เว้นแต่ข้อความที่ต้องการสนับสนุนนั้น เป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถอดถอน และจะต้องระบุไว้ในเอกสารอ้างอิงด้วยว่า เป็นเอกสารที่ได้ถูกถอดถอนออกไปแล้ว

มาตรฐานทางจริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแลให้การดำเนินงานของวารสาร เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ให้ถูกต้องตามจริยธรรมและจรรยาบรรณ ตามประกาศของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) เรื่องการประเมินด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวารสารวิชาการไทยในฐานข้อมูล TCI วันที่ 21 กรกฎาคม 2566 และที่มีการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติม
2. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล และดำเนินการอย่างเหมาะสมกับผู้นิพนธ์หรือบทความที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำผิดด้านจริยธรรม/จรรยาบรรณ เช่น การละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ซึ่งทางวารสารได้กำหนดความซ้ำของผลงาน ด้วยโปรแกรม CopyCat เว็บ Thaijo โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับ ไม่เกิน 20% และระบบตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการ อักษรวิสุทธิ์ โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับ ไม่เกิน 20% เป็นต้น
3. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล เช่น การตีพิมพ์เผยแพร่บทความของตนเอง (บรรณาธิการหรือกองบรรณาธิการ) อย่างมีนัยสำคัญ หรือไม่มีการตรวจสอบคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์เผยแพร่โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับบทความ เป็นต้น
4. บรรณาธิการมีหน้าที่ควบคุมดูแลและพิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร และต้องคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ และจะต้องมีข้อความรู้ที่สะท้อนมุมมอง แนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากประสบการณ์ การสังเคราะห์เอกสารหรืองานวิจัย มุ่งเน้นการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีใหม่รวมถึงแบบจำลองเชิงแนวคิด ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันจะนำไปสู่การวิจัยในหัวข้อวิชาการที่สำคัญ
5. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์ และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ ซึ่งวารสารได้กำหนดในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed)
6. บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์เผยแพร่บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยต้องมีการตรวจสอบการคัดลอก ผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง และใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้ เช่น โปรแกรม CopyCat เว็บ Thaijo ในระดับ ไม่เกิน 20% และระบบตรวจสอบการลอกเลียนวรรณกรรมทางวิชาการ อักษรวิสุทธิ์ โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับ ไม่เกิน 20% เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่นเกินตามที่กำหนดไว้ จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้นิพนธ์บทความหลักทันที เพื่อขอคำชี้แจง เพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้น ๆ
7. บรรณาธิการจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์และผู้ประเมินโดยเด็ดขาด เพื่อรักษาไว้ซึ่งธรรมาภิบาลในการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด
8. บรรณาธิการจะต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง
9. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง และให้ผลที่น่าเชื่อถือ โดยนำผลของการวิจัยมาเป็นตัวชี้ว่า สมควรตีพิมพ์เผยแพร่หรือไม่
10. หากบรรณาธิการตรวจพบว่า บทความมีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกถอดถอน แต่ผู้นิพนธ์ปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถ

ดำเนินการถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้นิพนธ์ซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ

11. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาความสามารถของกองบรรณาธิการ และควรมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของแต่ละท่าน

12. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล ทั้งด้วยตนเองและคณะทำงานในเรื่องจำนวนและคุณภาพ การอ้างอิงของวารสารที่ผิดไปจากสภาพความเป็นจริง เช่น มีการกำกับและร้องขอให้มีการอ้างอิงบทความ ในวารสารทั้งในลักษณะลับหรือเปิดเผย และมีการใช้อ้างอิงที่ไม่ถูกต้องและสอดคล้องกับเนื้อหา

13. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล การเก็บค่า Page Charge หรือ Processing Fee คือ ต้องมีการดำเนินการอย่างโปร่งใส เช่น กำหนดให้มีการประกาศกระบวนการเรียกเก็บอย่างชัดเจน หรือระบุราคาหรือเงื่อนไขของการเรียกเก็บค่า Page Charge ตามที่ระบุได้ประกาศไว้อย่างเคร่งครัด

มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณ คือ ต้องรับประเมินบทความที่ตนเองนั้นมีความถนัด หรือมีคุณวุฒิหรือมีความเชี่ยวชาญกับเรื่องหรือบทความที่ได้รับการประเมินนั้น ๆ ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่มีต่อสาขาวิชานั้น ๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงานหรือระบุผลงานวิจัยที่สำคัญ ๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้นิพนธ์บทความไม่ได้เข้าถึงเข้าไปในการประเมินบทความด้วย ผู้ประเมินไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ และควรปฏิบัติในบทความที่ตนเองนั้นไม่ถนัด

2. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณ คือ แนะนำความคิดเห็นทางวิชาการของตนเอง ลงในแบบฟอร์มการประเมินหรือเนื้อหาในบทความด้วยความยุติธรรม ไม่อคติ ตรงไปตรงมา ไม่ลำเอียง รวมทั้งตรงต่อเวลาตามที่วารสารกำหนดในการประเมิน

3. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณ คือ ต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาให้แก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ รวมถึงหลังจากที่พิจารณาประเมินบทความเสร็จแล้ว

4. หลังจากได้รับบทความจากบรรณาธิการวารสาร และผู้ประเมินบทความ ตระหนักว่าตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ

5. ผู้ประเมินบทความ ควรคำนึงถึงการพิจารณาในหัวข้อ ชื่อเรื่อง หากเป็นบทความวิชาการสามารถพิจารณาให้แก้ไขชื่อเรื่องได้ แต่หากเป็นบทความวิจัย ควรพิจารณาเฉพาะความผิดพลาดด้านตัวสะกด และไม่ควรมีการพิจารณาให้เปลี่ยนชื่อเรื่องบทความวิจัย

6. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง

7. เมื่อผู้ประเมินบทความพบว่า มีส่วนใดของบทความที่มีความเหมือนกัน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ พร้อมแสดงหลักฐานให้เห็นเป็นประจักษ์

หมายเหตุ : แปลและปรับปรุงจาก <https://publicationethics.org> และประกาศของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) เรื่องการประเมินด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวารสารวิชาการไทยในฐานข้อมูล TCI วันที่ 21 กรกฎาคม 2566 และที่มีการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติม

นโยบายการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI Policy)

วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ ตระหนักถึงบทบาทของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการผลิตองค์ความรู้ โดยเฉพาะในบริบทของมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ซึ่งให้ความสำคัญต่อเจตจำนงของผู้วิจัย การวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ และการสร้างคุณค่าทางวิชาการอย่างมีจริยธรรม วารสารจึงกำหนดนโยบายการใช้ AI เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. การใช้ AI สำหรับผู้นิพนธ์บทความ

1.1 ผู้นิพนธ์สามารถใช้ AI เป็นเครื่องมือสนับสนุนการนิพนธ์บทความในด้านการตรวจสอบไวยากรณ์ การจัดโครงสร้างภาษา หรือการสังเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น แต่ AI ไม่สามารถเป็นผู้นิพนธ์หลักหรือตัวแทนของผู้นิพนธ์ได้ เพื่อคงไว้ซึ่งเจตจำนงของมนุษย์ในการผลิตองค์ความรู้ และให้บทความมีคุณค่าใหม่ทางวิชาการ

1.2 ผู้นิพนธ์ต้องรับผิดชอบต่อนเนื้อหาทั้งหมดของบทความ ทั้งในด้านความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และจริยธรรมทางวิชาการ หากมีการใช้ AI ช่วยสร้างหรือวิเคราะห์เนื้อหา ผู้นิพนธ์ต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าเนื้อหานั้นเป็นต้นฉบับ ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์หรือจรรยาบรรณ และมีการอ้างอิงอย่างถูกต้อง

1.3 การเปิดเผยการใช้ AI ต้องดำเนินการอย่างชัดเจนโปร่งใส โดยระบุไว้ในส่วนที่เกี่ยวข้องของบทความ เช่น บทคัดย่อ (Abstract) วิธีดำเนินงานวิจัย (Methodology) หากใช้ AI ในการวิเคราะห์ข้อมูล บทความควรระบุคำสั่ง (Prompt) ที่ใช้ในการสร้างเนื้อหา ตาราง หรือภาพ เพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้ เป็นต้น

1.4 การใช้ AI เพื่อช่วยตรวจสอบไวยากรณ์หรือปรับภาษาสามารถทำได้ โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งเป็นพิเศษ หากไม่มีผลต่อเนื้อหาสาระหลักของบทความ

2. การใช้ AI สำหรับผู้ประเมินบทความ

2.1 ผู้ประเมินต้องไม่อัปโหลดต้นฉบับ หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของบทความลงในเครื่องมือ AI เนื่องจากอาจละเมิดความลับและสิทธิส่วนบุคคล

2.2 ผู้ประเมินไม่ควรใช้ AI วิเคราะห์หรือสรุปผลการประเมิน เนื่องจากการประเมินบทความวิชาการต้องใช้วิจารณญาณและความเข้าใจเชิงวิพากษ์ของมนุษย์

2.3 ผู้ประเมินสามารถใช้ AI ตรวจสอบไวยากรณ์ หรือความชัดเจนของภาษาตามความเหมาะสม โดยไม่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงวิชาการ

3. การใช้ AI สำหรับบรรณาธิการ

3.1 บรรณาธิการต้องไม่อัปโหลดต้นฉบับลงในเครื่องมือ AI เว้นแต่เป็นเครื่องมือสำหรับตรวจสอบการใช้ AI ในบทความ ซึ่งต้องเป็นเครื่องมือที่มีมาตรฐานน่าเชื่อถือ มีประสิทธิภาพ และสามารถปกป้องข้อมูลของผู้นิพนธ์ได้

3.2 บรรณาธิการควรมีเครื่องมือหรือแนวทางสำหรับการตรวจสอบการใช้ AI โดยเฉพาะในกรณีที่เนื้อหามีลักษณะผิดปกติ เช่น การสังเคราะห์เนื้อหาที่ไม่มีแหล่งอ้างอิง การใช้ภาพที่สร้างโดยอัตโนมัติ หรือข้อความที่แสดงลักษณะไม่เป็นธรรมชาติ เป็นต้น

3.3 บรรณาธิการสามารถใช้ AI ในการตรวจสอบไวยากรณ์หรือจัดการเอกสารในเชิงเทคนิค โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาทางวิชาการ

4. แนวทางการพิจารณาบทความที่ใช้ AI

4.1 วารสารจะไม่รับพิจารณาหรือตีพิมพ์บทความที่ใช้ AI ในการสร้างเนื้อหาทั้งหมด หรือที่ไม่ได้ควบคุมโดยมนุษย์อย่างเหมาะสม

4.2 วารสารสงวนสิทธิ์ไม่รับพิจารณาบทความที่ผู้พิมพ์ไม่เปิดเผยข้อมูลการใช้ AI อย่างครบถ้วน หรือไม่รับผิดชอบต่อนโยบายที่เผยแพร่

4.3 ผู้พิมพ์สามารถยื่นคำร้องโต้แย้งผลการพิจารณาเกี่ยวกับการใช้ AI โดยต้องแสดงหลักฐานที่ชัดเจน เพื่อให้บรรณาธิการและกองบรรณาธิการพิจารณา หากเห็นว่าเหตุผลสมเหตุสมผล อาจมีการเปลี่ยนแปลงผลการตัดสินได้ ทั้งนี้ การตัดสินของกองบรรณาธิการถือเป็นที่สุด

4.4 หากตรวจพบภายหลังพบว่าบทความที่ได้รับการตีพิมพ์แล้วมีการใช้ AI โดยละเมิดนโยบายนี้ วารสารขอสงวนสิทธิ์ในการเพิกถอนการเผยแพร่ (Retraction) และแจ้งเหตุผลอย่างชัดเจนบนเว็บไซต์ของวารสาร

หมายเหตุ : นโยบายฉบับนี้ดัดแปลงและปรับปรุงจากแนวทางของ COPE Council (<https://doi.org/10.24318/cCVRZBms>) และ World Association of Medical Editors (<https://wame.org/page3.php?id=106>) (ปรับปรุงล่าสุดวันที่ 11 เมษายน 2568)

แบบฟอร์ม
การส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ลงวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/น.ส.).....
2. วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด.....ตำแหน่งวิชาการ (ถ้ามี).....
3. สถานภาพผู้นิพนธ์
 อาจารย์ในสถาบันการศึกษา (ชื่อสถาบัน)
โปรแกรม.....คณะ.....
 บุคคลทั่วไป (ชื่อหน่วยงาน)
4. ขอส่งนิพนธ์ต้นฉบับ (Original Article) ได้แก่
 บทความวิจัย เรื่อง
- บทความวิชาการ เรื่อง.....
5. ชื่อผู้นิพนธ์ร่วม (ถ้ามี).....
6. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่.....ถนน.....
แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์มือถือ.....โทรศัพท์/โทรสาร.....
E-mail.....
7. สิ่งที่ส่งมาด้วย
 เอกสารพิมพ์ต้นฉบับทางออนไลน์ <https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru>
ชื่อแฟ้มข้อมูล.....
 ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ยังไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อนและไม่อยู่ระหว่างการพิจารณา
ของวารสารอื่น

ลงนาม.....ผู้นิพนธ์
(.....)
วันที่...../...../.....

สำนักงาน :

กองบรรณาธิการวารสารราชภัฏสุรินทร์เชิงการ

ฝ่ายยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 3 ชั้น 2

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ - ปรางสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์โทรสาร 044 710 000, 091 835 8558, 088 723 5944